

25.

На основу члана 13. и члана 14. Закона о управљању отпадом („Службени гласник Републике Србије”, бр. 36/2009), члана 32. став 1. тачка 4. а у вези са чланом 20. став 1. тачка 5. и 11. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије”, бр. 129/2007) и члана 31. став 1. тачка 4. а у вези са чланом 16. став 1. тачка 6. и 12. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ 2010—2020

Члан 1.

Доноси се Локални план управљања отпадом општине Бечеј 2010—2020 (у даљем тексту: План), у циљу успостављања система управљања отпадом у складу са стандардима ЕУ, Националном стратегијом управљања отпадом и законским прописима.

Члан 2.

План се доноси за период од 10 година, и то од 2010. до 2020. године, а преиспитује се после 5 година.

Члан 3.

План се састоји од текстуалног дела, табела и слика:

ПРЕДГОВОР

1. УВОД

- 1.1. Национална стратегија управљања отпадом
- 1.2. Циљеви Локалног плана управљања отпадом
- 1.3. Развој локалног плана управљања отпадом

2. ПРАВНИ ОКВИР

- 2.1. Прописи Републике Србије
- 2.2. Прописи локалне самоуправе
- 2.3. Законодавство ЕУ у области отпада (Директиве ЕУ)
- 2.4. Принципи управљања отпадом

3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

- 3.1. Територија и становништво
  - 3.1.1. Општи географски подаци
  - 3.1.2. Геоморфолошке карактеристике подручја
  - 3.1.3. Клима и падавине
  - 3.1.4. Демографски подаци
  - 3.1.5. Привредни и инфраструктурни потенцијали
  - 3.1.6. Комунални подаци и инфраструктура
- 3.2. Економија и привреда

4. ПОСТОЈЕЋА ПРАКСА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

- 4.1. Институционални оквир
  - 4.1.1. Организација локалне самоуправе
  - 4.1.2. Одговорности за управљање отпадом
  - 4.1.3. Спровођење прописа

- 4.2. Врсте, количине и састав отпада
  - 4.2.1. Становништво обухваћено системом сакупљања отпада
  - 4.2.2. Количине сакупљеног комуналног отпада
  - 4.2.3. Састав комуналног отпада
  - 4.2.4. Посебни токови отпада
- 4.3. Сакупљање и транспорт отпада
- 4.4. Рециклажа отпада
- 4.5. Друге опције третмана
- 4.6. Одлагање отпада
- 4.7. Индустрijски, опасан и биохазардни отпад
  - 4.7.1. Количине индустријског отпада
  - 4.7.2. Поступање са индустријским отпадом
  - 4.7.3. Биохазардни отпад
- 4.8. Цене прикупљања и одвожења отпада

5. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ

- 5.1. Процене будућих количина отпада
- 5.2. Институционалне промене
  - 5.2.1. Подела одговорности и децентрализација
  - 5.2.2. Јачање институционалне структуре и секторска интеграција
  - 5.2.3. Методе планирања и финансијско управљање
  - 5.2.4. Укључивање приватног сектора
- 5.3. Предлог организационе структуре система управљања отпадом
  - 5.3.1. Депонија индустријског отпада
- 5.4. План сакупљања отпада
  - 5.4.1. Опрема за сакупљање отпада
  - 5.4.2. Сакупљање кабастих материјала
- 5.5. Претоварне станице за локално сакупљање у општини
- 5.6. Систем раздвајања и рециклаже отпада и друге опције третмана
  - 5.6.1. Систем раздвајања и рециклаже отпада
  - 5.6.2. Компостирање
  - 5.6.3. Инсинерација (сагоревање)
- 5.7. Комерцијални и индустријски отпад
- 5.8. Посебни токови отпада
  - 5.8.1. Отпадна уља
  - 5.8.2. Одлагање ПЦБ и ПЦТ
  - 5.8.3. Ислужена возила
  - 5.8.4. Батерије и акумулатори који садрже опасне супстанце
  - 5.8.5. Амбалажа и амбалажни отпад
  - 5.8.6. Одлагање отпадних гума и органског отпада на депоније
  - 5.8.7. Отпад електронске и електричне опреме и флуоросцентне цеви које садрже живу
- 5.9. Регионални центар за трајно одлагање отпада (Регионална санитарна депонија)
  - 5.9.1. Локација и површина санитарне депоније
  - 5.9.2. Регионални рециклажни центар
- 5.10. Препорука за санацију сметлишта

6. НАЈБОЉЕ ПРАКТИЧНЕ ОПЦИЈЕ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

- 6.1. Пораст количине комуналног отпада
- 6.2. Превенција настајања отпада
- 6.3. Рециклажа
- 6.4. Компостирање
- 6.5. Друге технологије искоришћења отпада
  - 6.5.1. Отпад као гориво
  - 6.5.2. Анаеробна дигестија
  - 6.5.3. Пиролиза

- 6.5.4. Гасификација
- 6.6. Одлагање на индустријску депонију
- 6.7. Захтевана инфраструктура

7. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА ТРОШКОВА

- 7.1. Инвестициони трошкови
- 7.2. Процена трошкова санације сметлишта
- 7.3. Наплата трошкова

8. СОЦИО-ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ

- 8.1. Подизање јавне свести
- 8.2. Учешће јавности

9. ЗАКЉУЧАК

10. ЛИТЕРАТУРА

Члан 4.

План је израђен у аналогном и у дигиталном облику.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Плана у аналогном облику и један примерак Плана у дигиталном облику достављају се архиви Скупштине општине Бечеј и трајно се чувају.

План у дигиталном облику ће се објавити на интернет страници општине Бечеј.

Остали примерци донетог Плана у аналогном облику и у дигиталном облику се израђују у потребном броју примерака и чувају се у Одељењу за урбанизам, грађевинарство, комуналне послове и заштиту животне средине, надлежном за његово спровођење и трајно се чувају.

Члан 5.

Ступањем на снагу Плана, даља изградња и уређење управљања отпадом на територији општине Бечеј, вршиће се у складу са овим Планом, акционим плановима и пројектима донетим у складу са Планом.

Члан 6.

Донети План ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Бечеј“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 501-77/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

ПРЕДГОВОР

Локални план управљањем отпадом (у даљем тексту: План), има за циљ успостављање система управљања отпадом у складу са ЕУ стандардима, Националном стратегијом управљања отпадом, законским прописима и предлаже значајно повећање нивоа поновног коришћења и рециклаже отпада. Предложене мере ће омогућити правилно одлагање отпада на санитарну депонију, али ће такође допринети редукацији количине комуналног и комерцијалног отпада који ће се одлагати на санитарну депонију и повећању количине која се сакупља у циљу рециклаже. Ово представља одрживу будућност за становништво и важан допринос циљевима Националне стратегије управљања отпадом.

План неће функционисати без конкретних акција данас и у годинама које долазе. Он описује и акционе мере које ће створити основне механизме за обезбеђење ефективног спровођења Плана. Овај документ омогућава оквир за следећих десет година. Данас се највећи део комуналног отпада који се прикупи на територији општине Бечеј одлаже на комуналну депонију у Бечеју која је, према Националној стратегији управљања отпадом требала да се до краја 2008. године затвори. Садашњи начин одлагања отпада је буквално, бацање ресурса. Промене се не могу направити преко ноћи. Оне ће захтевати инвестирање у нове услуге и нова постројења и у развој тржишта за рециклиране материјале. Промене ће такође захтевати и промену културе, тако да раздвајање нашег отпада ради рециклаже, постане део свакодневног живота за све нас и оне морају бити засноване на свеобухватном планирању узимајући у обзир локалне услове. Локални план управљања отпадом је фокусиран на комунални чврсти отпад, али разматра и све остале врсте отпада. Најприхватљивије опције за животну средину у управљању отпадом су укључене у процесе овог Плана. Ови процеси узимају у обзир еколошке, економске, техничке и социјалне факторе приликом разматрања проблема управљања отпадом.

У циљу доношења најприхватљивије опције за животну средину, неопходан је фазни приступ, првенствено због временског распореда и промена које треба донети у технологији и организацији током овог периода. Тиме су основе одрживог развоја у потпуности уграђене. Сви подаци у вези са количином и саставом комуналног отпада дати су на основу процена и коришћењем научних метода у процењивању и планирању управљања отпадом.

1. УВОД

1.1. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Управљање отпадом у Србији се суочава са периодом брзих и радикалних промена. Руководећи се европским законодавством и потребом за побољшањем заштите животне средине и очекивањима становништва, Србија мора наћи начине да смањи садашњи број безусловних одлагалишта и да крене ка одрживим методама управљања отпадом и ресурсима. Србија мора такође наћи начина за смањење настајања отпада, за смањење коришћења ресурса, за смањење опасног отпада и наћи решења за управљање отпадом која неће угрожавати садашњицу. Ово је у складу са принципом одрживог развоја.

Дугорочна стратегија Републике у области заштите животне средине је да побољша квалитет живота становништва омогућавајући жељене услове и очување природне животне средине засноване на одрживом управљању животном средином. Национална стратегија управљања отпадом представља основни документ којим се дефинишу циљеви, принципи и опције управљања отпадом, стратешки правци приоритетне активности на њиховој имплементацији, законодавноправним активностима и институционалном јачању. Увођењем основних принципа у управљање отпадом како је наведено у Стратегији, на пример, примена принципа превенције, принципа одвојеног сакупљања отпадних материјала, принципа неутрализације опасног отпада, принципа регионалног приступа одлагању отпада и санације и рекултивације постојећих депонија и сметлишта, довешће до увођења основних принципа применљивих у ЕУ и заштитиће животну средину и долазеће генерације.

Хијерархија токова отпада омогућава теоријски оквир унутар којег се успостављају најпожељније технологије управљања отпадом. Циљеви одрживог управљања отпадом подразумевају минимизирање количине произведеног отпада на извору, а тиме и удео количине отпада који се може поново користити. Удео отпада који се одлаже на депонију треба смањивати.

У циљу успостављања ових принципа, Национална стратегија управљања отпадом у Србији утврђује регионалне процесе који подразумевају стварање региона за управљање отпадом. Стратегија је усвојена као основни механизам за развој одрживог управљања отпадом. Главне компоненте управљања отпадом су:

- **Смањење настајања отпада:** што је централно питање у односу на било коју одрживу опцију.

- **Смањење отпада на извору:** спречава бацање сировина и има као последицу еколошко и финансијско растерећење. Успех у смањењу настајања отпада ће зависити значајно од иницијатива за јачање свести и образовање.

- **Сакупљање ради рециклаже:** одвојено сакупљање материјала за рециклажу и компостирање који иду у постројење за рециклажу и постројење за компостирање.

- **Сакупљање мешаног отпада:** отпад који се транспортује на постројење за прераду мешаног отпада.

- **Депонија:** место за директно одлагање мешаног отпада и за остатке из постројења за третман.

- **Постројење за компостирање:** биодеградибилни отпад издвојен на извору и мешани отпад се третирају да се стабилише биодеградибилна фракција отпада.

- **Постројења за рециклажу:** на извору раздвојени отпадни материјали сортирани за слање прерађивачима на рециклажу. Ова постројења су подржана мрежом контејнера за одвојено сакупљање и доношење у постројење рециклабилних материјала као што су стакло, папир, конзерве и други материјали.

1. 2. ЦИЉЕВИ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Циљеви локалног Плана су да се минимизира утицај отпада на животну средину и да се побољша ефикасност коришћења ресурса у општини. Кључни циљ Плана је да допринесе одрживом развоју општине Бечеј кроз развој система за управљање отпадом који ће контролисати стварање отпада, смањити утицај производње отпада на животну средину, побољшати ефикасност ресурса, омогућити правилно одлагање, стимулисати инвестирање и максимизирати могућности које настају из управљања отпадом.

Овај циљ је подржан следећим специфичним мерама:

- Детаљно реконструисати постојећу инфраструктуру и аранжмане за управљање отпадом, развити принципе и план за развој у управљању отпадом у средњорочном периоду и дугорочно достићи садашње и будуће законске захтеве и циљеве;

- Обезбедити да се систем управљања отпадом развије у складу са најприхватљивијим опцијама за животну средину који укључују принципе одрживог развоја и интегралног управљања отпадом и доносе највиши могући допринос смањењу утицаја друштва на животну средину при прихватљивим трошковима;

- Омогућити заинтересованим странама да процене будући развој услуга управљања отпадом у општини Бечеј;

- Обезбедити довољно флексибилности у Плану да би се инкорпорирале побољшане технологије за третман отпада ради осигурања оптималног искоришћења;

- Осигурати да процес планирања у општини нуди јасан, транспарентан и информативан прилаз локалним заинтересованим странама;

- Подизање јавне свести за будуће изазове у спровођењу Плана и промовисање активног учешћа свих заинтересованих страна ради задовољења циљева.

1. 3. РАЗВОЈ ЛОКАЛНОГ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

План подразумева усвајање интегралног приступа који:

- Осигурава да се сви токови отпада разматрају заједно и да се одабрана решења за поједине токове разматрају у светлу њиховог утицаја на управљање другим токовима ;
- Разматра превенцију отпада, поновно коришћење, рециклажу, искоришћење енергије, одлагање, промоцију и образовање, развој локалног тржишта на кохерентан и плански начин;
- Осигурава конзистенцију са другим областима и интеграцију Плана са Регионалним планом управљања отпадом.

2. ПРАВНИ ОКВИР

2. 1. ПРОПИСИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

1. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Србије", број 135/04 и 36/09)
2. Закон о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Србије", број 36/09)
3. Закон о процени утицаја на животну средину («Службени гласник Републике Србије», број 135/04 и 36/09)
4. Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије", број 72/09 и 81/09-исправка)
5. Закон о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/07)
6. Закон о комуналним делатностима ("Службени гласник Републике Србије", број 16/97 и 42/98)
7. Закон о водама ("Службени гласник Републике Србије", број 46/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 54/95)
8. Закон о амбалажи и амбалажном отпаду ("Службени гласник Републике Србије", број 36/09)
9. Закон о хемикалијама ("Службени гласник Републике Србије", број 36/09)
10. Закон о биоцидним производима ("Службени гласник Републике Србије", број 36/09)
11. Правилник о критеријумима за одређивање локације и уређења депонија отпадних материја („Службени гласник Републике Србије”, број 54/92)
12. Правилник о начину поступања са отпацима који имају својства опасних материја ("Службени гласник Републике Србије", број 12/95)
13. Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", број 84/05);
14. Правилник о условима и начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина ("Службени гласник Републике Србије", број 55/01)
15. Уредба о превозу опасних материја у друмском и железничком саобраћају (" Службени гласник Републике Србије”, број 53/02)
16. Закон о сточарству ("Службени гласник Републике Србије", број 41/09)
17. Правилник о начину нешкодљивог уклањања и искоришћавања животињских лешева ("Службени гласник СРС ", број 7/81);
18. Правилник о условима које морају испуњавати објекти у којима се врши нешкодљиво уклањање и прерада животињских лешева, кланичних конфискаата и крви ("Службени гласник СРС", број 7/81).

2. 2. ПРОПИСИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Јединица локалне самоуправе, преко својих надлежних органа:

- развија и доноси План управљања отпадом;
- уређује, обезбеђује, организује и спроводи управљање отпадом на својој територији;
- уређује поступак наплате услуга у области управљања отпадом;
- даје мишљења у поступку издавања дозвола у складу са прописима;

- учествује у доношењу одлука за изградњу постројења за третман и коначно одлагање опасног отпада;
- врши и друге послове утврђене посебним законом.

У општини Бечеј донети су основни организациони прописи и то:

1. Одлука о комуналним делатностима („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.16/2006);
2. Одлука о одржавању чистоће: („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.7/2009);
3. Одлука о држању домаћих животиња: („ Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.17/2006);
4. Одлука о снабдевању водом: („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.5/1997 и 3/2001);
5. Одлука о пречишћавању и одвођењу отпадних вода: („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.5/1990, 7/1992, 4/1993, 6/1993, 12/1993, 13/1993, 2/1995 и 3/2001);
6. Правилник о техничким условима за прикључење на јавни водовод („Сл. Лист општине Бечеј“ , бр. 2/2010);
7. Одлука о поверавању обављања комуналне делатности сакупљања, одвожења и одлагања смећа и других природних и вештачких отпадака из стамбених, пословних и других објеката на територији општине Бечеј („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.17/2008);
8. Одлука о оснивању друштву ПОТИСЈЕ-БЕЧЕЈ Д.О.О. за комуналне услуге Бечеј („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.7/2009);
9. Одлука о оснивању Јавног предузећа за производњу и испоруку воде, пречишћавање и одвођење атмосферски вода „Водоканал“ („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр.3/1992, 7/1997, 5/1998 и 6/2005);
10. Одлука о оснивању Јавног предузећа „Комуналац“ Бечеј („ Сл. Лист општине Бечеј“ , бр. 12/2009);
11. Одлука о оснивању Јавног предузећа „Топлана“ Бечеј („ Сл.Л ист општине Бечеј“ , бр. 1/1992,7/1997,5/1998 и 6/2005);
12. Одлука о оснивању Јавног предузећа „Станком–Бечеј“, Бечеј („Сл.Лист општине Бечеј“ , бр. 2/1996, 6/1996 ,4/1997,5/1998 и 6/2005).

2. 3. ЗАКОНОДАВСТВО ЕУ У ОБЛАСТИ ОТПАДА

- Директива Савета 75/442/ЕЕЦ о отпаду (Оквирна директива)
- Директива Савета 99/31/ЕЦ о депонијама отпада
- Директива Савета 94/62/ЕЦ о абалажи и амбалажном отпаду
- Директива 84/631/ЕЕЦ о надзору и контроли прекограничног кретања опасног отпада у ЕУ
- Директива 96/61/ЕЕЦ о интегралној превенцији и контроли загађења
- Директива 2001/42/ЕЕЦ о процени утицаја одређених планова и програма на животну средину
- Директива Савета 91/157/ЕЕЦ о батеријама и акумилаторима који садрже опасне супстанце
- Директива Савета 75/439/ЕЕЦ о одлагању отпадних уља
- Директива Савета 2000/53/ЕЦ о истрошеним возилима
- Директива 2002/96/ЕЦ о отпаду од електричне и електронске опреме
- Директива 96/59/ЕЦ о одлагању ПЦБ/ПЦТ
- Директива Савета ЕУ 2000/76/ЕЦ о спаљивању отпада
- Директива 89/369/ЕЕЦ о редукцији загађења из нових градских постројења за спаљивање отпада и 89/429/ЕЕЦ о редукцији загађења из постојећих градских постројења за спаљивање отпада
- Директива Савета 91/689/ЕЕЦ о опасном отпаду.

2.4. ПРИНЦИПИ УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Основни принципи управљања отпадом су:

1. Принцип одрживог развоја

Одрживи развој је усклађени систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

2. Принцип близине и регионални приступ управљању отпадом

Принцип близине значи да се, по правилу, отпад третира или одлаже што је могуће ближе месту његовог настајања да би се у току транспорта отпада избегле нежељене последице на животну средину. Приликом избора локација постројења за третман или одлагање отпада, поштује се принцип близине. Примена овог принципа зависи од локалних услова и околности, врста отпада, његове запремине, начина транспорта и одлагања, као и могућег утицаја на животну средину. Примена овог принципа зависи и од економске оправданости избора локације. Постројење за третман или депонија за отпад лоцира се даље од места настајања отпада, ако је то економичније. Већина отпада третира се или одлаже у области, односно у региону у којем је настала. Регионално управљање отпадом обезбеђује се развојем и применом регионалних стратешких планова заснованих на европском законодавству и националној политици.

3. Принцип предострожности

Принцип предострожности значи да одсуство пуне научне поузданости не може бити разлог за непредузимање мера за спречавање деградације животне средине у случају могућих значајних утицаја на животну средину.

4. Принцип "загађивач плаћа"

Принцип "загађивач плаћа" значи да загађивач мора да сноси пуне трошкове последица својих активности. Трошкови настајања, третмана и одлагања отпада морају се укључити у цену пружених услуга и производа.

5. Принцип хијерархије

Хијерархија управљања отпадом представља редослед приоритета у пракси управљања отпадом:

- превенција стварања отпада и редуција, односно смањење коришћења ресурса и смањење количина и/или опасних карактеристика насталог отпада;
- поновна употреба, односно поновно коришћење производа за исту или другу намену;
- рециклажа, односно третман отпада ради добијања сировине за производњу истог или другог производа;
- искоришћење, односно коришћење вредности отпада (компостирање, поврат енергије и др.)
- одлагање отпада депонованем или спаљивање без искоришћења енергије, ако не постоји друго одговарајуће решење.

6. Принцип примене најпрактичнијих опција за животну средину

Принцип најпрактичнијих опција за животну средину је систематски и консултативни процес доношења одлука који обухвата заштиту и очување животне средине. Примена најпрактичнијих опција за животну средину установљава, за дате циљеве и околности, опцију или комбинацију опција која даје највећу добит или најмању штету за животну средину у целини, уз прихватљиве трошкове и профитабилност, како дугорочно, тако и краткорочно.

7. Принцип одговорности произвођача

Овај принцип значи да произвођачи, увозници, дистрибутери и продавци производа који утичу на пораст количине отпада носе одговорност за отпад који настаје услед њихових активности. Произвођач сноси највећу одговорност јер утиче на састав и особине производа и његове амбалаже. Произвођач је обавезан да брине о смањењу настајања отпада, развоју производа који су рециклабилни, развоју тржишта за поновно коришћење и рециклажу својих производа.

3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ

3. 1. ТЕРИТОРИЈА И СТАНОВНИШТВО

3. 1. 1. Општи географски подаци

Општина Бечеј припада потиском басену, површине од 486 км². Окружена је са источне стране Тисом, односно подручјем општине Нови Бечеј, са јужне општином Жабалъ, са западне општинама Србобран и Мали Иђош и са северне општинама БачкаТопола и Ада.

Основни елементи који карактеришу географски положај су:

- припадност потиском басену;
- развијена путна мрежа и добра саобраћајна повезаност са окружењем.

Територија општине са широм околином испресецана је водотоцима, рибњаџима и каналском мрежом у атару. У општинском центру-Бечеју, налази се хидрочвор хидросистема ДТД.

Тиса, чини источну границу општине на дужини од 23 км. Други ток је речица Чик која почиње на пустари Горњој Чикерији. Далеко значајнија од Чика је вештачка река -Велики бачки канал, чија је дужина у Бачкој 129,85 км. Последња 22 км овог канала, пре његовог ушћа у Тису код Бечеја, пролазе преко територије општине у њеном југоисточном делу.

Североисточно и источно од Бечеја и североисточно и источно од Бачког Градишта налази се такозвана "Мртва Тиса". То су некадашњи меандри Тисе, који су регулационим пресецањем извршеним у деветнаестом веку остали западно од данашњег речног корита. У непосредној близини Бачког Градишта, западно од насеља, налази се плитка и свега 2 км дуга депресија-Илиџа бара. Најзад, непосредно северно од Бачког Градишта, на алувијалној равни Тисе направљен је рибњак чија површина износи 650 ха.

У погледу сеизмичности, према карти макросеизмичке рејонизације, издате од стране Сеизмолошког завода Републике Србије, за повратни период од 200 година, подручје општине Бечеј налази се у зони са могућим интензитетом потреса од **7° МЦС** и **8° МЦС**, те су нужне пасивне и активне мере заштите од трусних померања.

3. 1. 2. Геоморфолошке карактеристике подручја

У погледу геолошког састава на простору Бечејске општине заступљени су: квартарни седименти представљени песковитом глином, песком и шљунком. Што се тиче лесне терасе на којој се налази највећи део атара бечејске општине заступљене су лесне творевине.

Постоји такође, корелација између геолошког састава и нивоа подземних вода, односно нивоа издани и нивоа реке Тисе. Подземне воде су везане за песковите и шљунковите слојеве у које су умешани прослојци глине, односно за алувијалне насlage. У зависности од особина стена, њихових хидрогеолошких својстава зависи и хидролошки режим. Заједно са хидрографијом, геолошки састав има значаја и при одређивању намене површина.

У геоморфолошком погледу на подручју обухваћеном Просторним планом издвајају се следеће целине:

- алувијална равна реке Тисе,
- лесна тераса,
- лесна зараван.

Алувијална раван реке Тисе прати речни ток и нагнута је у правцу речног тока. Кота терена на простору алувијалне равни се креће од 75-78 м АНВ.

Лесна тераса се креће од 78-103 м АНВ; у морфолошком смислу је равна, местимично заталасана и испресецана воденим токовима Бељанске баре, речице Чик, канала ДТД, што даје специфично обележје овом простору.

Лесна зараван, плато је на простору бечејске општине представљен својим источним крајем, при чему је у погледу надморске висине за 10 м виши од лесне терасе (са максималном висином у северозападном и западном делу 102 и 103 м АНВ). Површина лесне заравни није идеална равница-представљена је утолеглицама овалног облика. У погледу геолошког састава, састављена је од леса.

Хипсометријска анализа рељефа показује да је терен благо нагнут од запада према истоку, тако да је и сва површинска хидрографија прилагођена нагибу и саставу терена. То је равничарско подручје са апсолутном висином од 103 м АНВ у северном делу, до 75м АНВ у источном делу општине. Сагласно хипсометрији, и нагиб земљишта је мали и опада од севера према истоку и југоистоку.

Све ово говори у прилог повољности утицаја рељефа са аспекта могућности изградње и развоја пољопривредне производње. Међутим, рељеф има негативан утицај на хидролошки режим, тако да овде представља одређени праг развоја.

3. 1. 3. Клима и падавине

Пошто рељефне карактеристике Општине Бечеј нису изражене, а општина заузима готово централни положај, средње вредности климатских елемената у Општини, врло мало одступају од средњих вредности у Војводини, односно Бачкој.

Температура – Најниже средње месечне вредности температуре забележене су у јануару – 1,5 0С, а највише у јулу 21,60С, док је средња годишња 110С. Апсолутна максимална температура ваздуха у Бечеју износи 39,60С забележена 14.08.1952.год. а апсолутно минимална -30,60С забележена 24.01.1963.године; апсолутна амплитуда колебања износи 70,20С. Средњи датуми појаве првог и последњег дана са минималном температуром ваздуха испод 00С је 30.10. и 06.04. Учесталост и вероватноћа појаве ледених дана са максималном температуром ваздуха испод 00С износи 21,4%.

Влажност ваздуха – Вредности за релативну влажност налазе се у категоријама виших степени влажности. Најмању релативну влажност има јули и август 72%, а највећу 89% децембар. Средња годишња релативна влажност износи 79%.

Облачност – подудар се са токовима релативне влажности, а има скоро обрнут ток у односу на годишњи ток температуре ваздуха. Месец са највећом облачношћу је децембар 73% са најмањом август 38% док је средња годишња 53%. Средњи број ведрих дана са облачношћу $\geq 20\%$ износи просечно годишње 65 дана док је средњи број облачних дана ($\geq 80\%$) 89,9.

Осунчаност – је у тесној вези са облачношћу. Средње годишња осунчаност износи 2100,5 часова, или просечно 6 часова/дан.

Падавине – Годишња висина падавина износи 621 мм, од чега у вегетационом периоду падне око 56%. Највише се излучи у јулу 70 мм, а најмање у марту 33 мм. Апсолутна дневна максимална висина падавина износи 110,8 мм забележена 24.07.1966.године. Средње годишњи број дана са падавинама износи 118,4. Средње годишњи број дана са снегом износи 22,4 са снежним покривачем 33,7. Средњи број дана са грмљавином износи 18,2.

Ветровитост – Према вредностима годишњих честина ветрова и тишина највећу учесталост имају ветрови из северозападног правца 176‰ и југоисточног правца 160‰, а најмању ветрови из јужног 35‰ и северног 75‰ правца. Просечан број дана у години са јаким ветром од 6 и више Бофора када је брзина већа од 12,4м/с износи 17,9 дана.

3.1.4. Демографски подаци

Анализа демографског развоја насеља општине Бечеј извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1948-2002. године.

Општина Бечеј припада подручјима са просечном густином насељености од 75-99 становника на 1 км².

Према последњем попису становништва 2002. године, у 5 насеља општине Бечеј живи 40987 становника.

Дистрибуција становништва према величинским категоријама у ових пет насеља указује да је просечна популациона величина 8197 становника; два насеља су у величинској категорији од 1001-3000 становника, два су у категорији од 5001-10000 и једно насеље у величинској категорији од 20001-50000 становника.

Табела 1. Кретање укупног броја становника

насеља	Година пописа							Просечна стопа раста	
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	1948/02	1981/02
Бачко Градиште	6512	6178	6106	5986	5764	5621	5445	-0,33	-0,27
Бачко Петрово Село	10224	10616	10410	9645	8959	7951	7318	-0,62	-0,97
Бечеј	22944	23322	24963	26722	27102	26635	25774	-0,62	-0,97
Милешево	1784	1845	1908	1468	1301	1217	1118	-0,87	-0,72
Радичевић	607	1060	1198	1155	1117	1251	1332	1,47	0,84
Укупно	42071	43021	44585	44976	44243	42675	40987	-0,05	-0,37

Анализа кретања укупног броја становника општине Бечеј, за период од 1948-2002. године, указала је на тренд веома благог пада укупног броја становника, по просечној годишњој стопи од -0,05%, тј. популациона величина има изузетно ниска колебања, те је присутан стагнантни облик демографског развоја.

У периоду од 1948-1971. године расте укупан број становника, док је надаље карактеристичан перманентан пад популације. Посматрано по насељима, само је у Радичевићу позитиван тренд кретања укупног броја становника, у ова два анализирана периода.

3. 1. 5. Привредни и инфраструктурни потенцијали

Општина Бечеј се према одредбама Просторног плана Републике Србије, у области **привреде**, налази у појасу интензивног развоја трећег значаја, што ствара добре развојне могућности у наредном периоду (са перспективом да центар општине у будућности постане индустријски центар средње величине 5000-10000 запослених).

Просторни план Републике Србије је својом концепцијском разрадом **саобраћајне инфраструктуре** простор општине Бечеј обухватио у три вида саобраћаја (друмски, железнички и водни).

У домену **друмског саобраћаја** Просторни план Републике Србије на простору општине Бечеј иницирао је западно просторно пружање аутопута Е-75 Суботица–Нови Сад (ван територије општине), али као основни саобраћајни капацитет највишег хијерахијског нивоа који омогућује везе са субрегионима на највишем нивоу саобраћајне услуге. Основну везу са овим саобраћајним капацитетом чиниће планирани државни пут II реда за моторни саобраћај бр.3, Врбас–Србобран–Бечеј–Кикинда као и државни пут ИИ реда бр.108, Бечеј–Бачка Топола. Осталу планирану саобраћајну мрежу овог простора чиниће државни путеви ИИ реда–бр. 120, Нови

Сад–Темерин–Бачко Градиште и бр. 122, Жабаљ–Бечеј–Сента са унијом општинских (локалних) и некатегорисаних путева.

У оквиру ППР Србије у домену **железничког саобраћаја** планира се реконструкција и модернизација железничке пруге Нови Сад–Темерин–Бечеј–Сента, тако да ће се задовољити сви стандарди ЕУ.

У домену **водног саобраћаја** планира се афирмација пловне реке Тисе у оквиру задовољења транспортних захтева у оквиру превоза путника и роба и то кроз изградњу одговарајућих капацитета. Да би се у будућности афирмисао туризам као привредна грана морају се на овом простору изградити капацитети наутничког туризма (марина, путничко пристаниште).

3. 1. 6. Комунални подаци и инфраструктура

Основно извориште система водоснабдевања Бечеја представља водозахватно поље, западно од насеља на локалитету Угарнице. Резерве овог водозахватног поља, као и капацитет постројења за производњу воде за пиће („Фабрика воде“) довољне су не само за потребе насеља Бечеј, него и за суседна насељена места – Бачко Петрово село и Бачко Градиште.

На територији општине Бечеј системи за водоснабдевање се могу поделити на водоводни систем Бечеја и на независне системе за водоснабдевање осталих општинских насеља: Бачко Градиште, Бачко Петрово Село, Милешево, Радичевић и Пољаница, која су у надлежности локалне самоуправе.

Град **Бечеј** снабдева се водом за пиће из бунара којима се захвата вода из аквифера другог водоносног слоја дубине 125 м – 135 м. Ови водни ресурси поседују готово устаљене физичкохемијске карактеристике, које одговарају геолошком саставу терена у којем се налазе.

Шездесетих година прошлог века отпочело је грађење и проширење водоводне мреже **Бачког Градишта** и спајање постојећих микроводних заједница у један водоводни систем. Систем је оригинално предвиђен од 3 бунара, 3 дегазатора, 3 хидрофора и 3 хлоринатора. Међутим, током времена повећан је број бунара, редукован број објеката, а инфраструктура водовода је застарела.

У истом периоду у **Бачком Петровом Селу** изграђено је 9 потпуно независних микроводних заједница, од којих свака представља систем за себе, а чију су изградњу финансирани становници насеља властитим средствима. Микроводни системи су по типу сви исти, а састоје се од следећих објеката: бунара, пумпе, хидрофора и разводне водоводне мреже. Црпне станице, снабдевене са по два хидрофора и хлоринатором (натријум хипохлоритом) потискују воду из бунара, који су артерског типа, у дистрибуциону мрежу.

У **Милешеву** водоснабдевање се обавља путем јединственог система, изграђеног 80-тих година прошлог столећа, а од објеката система постоје водозхвати и хидрофори. У систему постоје два бунара и два хидрофора капацитета 8.000 литара и 3.000 литара. Процењује се да је укупна дужина цевовода 11.6 км

Снабдевање становништва насеља **Радичевић** одвија се путем два бунара. У бунарима су монтиране дубинске електричне пумпе капацитета 5 л/с – 15 л/с. Од објеката у мрежи постоје још два хидрофора капацитета од по 5.000 литара сваки. Дужина дистрибуционе мреже је око 9.52 км.

У насељу **Пољаница** постоје 2 микроводне заједнице свака са по једним бунаром лоцираним у средишту насеља. Недостатак пројектне документације не омогућује тачну процену стања водоводног система, али се укупна дужина дистрибуционе мреже процењује на око 7 км.

Просечна експлоатација подземних вода на извориштима јавног водоснабдевања на територији општине Бечеј је око $Q=180$ л/с.

Постојећи канализациони систем Бечеја је конципиран као сепарациони систем са одвојеним мрежама за евакуацију употребљених и атмосферских вода. Настала употребљена вода на урбаном подручју Бечеја се сакупља канализационим системом употребљених вода и преко главне црпне станице пребацује на постројење за пречишћавање отпадне воде. Након третмана се упушта у канал ОКМ „Бечеј-Богојево“. У делу града који није покривен

канализационом мрежом генерисана употребљена вода се евакуише путем водопропусних септичких јама и упојних бунара. Садржај ових септичких јама се празни цистернама на локацији шахте испред главне црпне станице. До данас је изграђено 65 км канализационе мреже за употребљене воде. Од тога су 53 км основне мреже пречника преко 200мм, 8км терцијарне мреже пречника 160мм и 3,6км мешовите мреже.

Објекти постројења за пречишћавање комуналних отпадних вода Бечеја лоцирани су на два места, међусобно удаљена 800м. први се налази на крају сабирног колектора канализационог система употребљених вода где је смештен објекат главне црпне станице са механичком решетком. Затим отпадна вода долази до главне црпне станице и преко два агрегата капацитета 100 л/с пролази кроз потисни цевовод дужине 800м. Следећа станица за отпадну воду су аерациони базени, а време задржавања отпадне воде у њима је 9-29 часова. Након задржавања у аерационим базенима отпадна вода се пребацује до накнадног радијалног таложника, а активни муљ се повратно пребацује у аерациони базен. Део активног муља се у наставку процеса пребацује у стабилизационе базене, а вишак се преко две црпке пребацује у силос за муљ, одакле се препумпава на поље за сушење муља. Пошто се муљ дехедрира транспортује се на депонију.

Тренутна искоришћеност система за пречишћавање отпадних вода је око 40% од могућег инсталираног капацитета.

Чврсти отпад се депонује на општинској депонији у Бечеју. Предметна локација нема довољне капацитете и биће затворена и санирана када се Бечеј придружи регионалној депонији. На овом сметлишту депонује се отпад без икакве претходне обраде или селекције. Поред општинског сметлишта постоји велики број дивљих депонија око насеља, и у коридорима путева, уз канале, на ливадским површинама и ловним ремизама, на целој територији Општине. Највећи део овог комуналног отпада је органског порекла који би се одговарајућим третманом (компостирање) могао прерадити и користити као сировина за органско ђубриво. Скупљање неких других секундарних сировина, као што су гвозђе и други метали је делимично организовано и откупљује се званично, док се незванично и у малим количинама ради и скупљање пластике и папира.

Од посебних циљева у области заштите животне средине на територији општине Бечеј истичу се:

- очување еколошке функције слободног простора на територији Општине, због њеног значаја за воду, ваздух и земљиште, као и биљни и животињски свет,
- рационализација коришћења природних ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије,
- стварање повољних микроклиматских услова на територији Општине повећањем површина под шумама и ваншумским зеленилом (садња заштитних појасева у оквиру пољопривредног земљишта, каналске и саобраћајне инфраструктуре);
- смањење и контрола употребе пестицида и других хемијских препарата у пољопривредној производњи;
- снижење високих подземних вода на угроженим локалитетима;
- стварање услова за пренамену и заштиту постојећих деградираних простора;
- обезбеђење одговарајућег квалитета ефлуента на уливу у реципијент;
- решавање питања водоснабдевања водом за пиће одговарајућег квалитета;
- санирање и рекултивација свих неуређених и непрописно лоцираних сметлишта у Општини, као и других деградираних простора;
- рационално организовање путне и железничке мреже Општине, ради смањења негативних утицаја моторних возила на окружење и повећања безбедности; санитарно депоновање комуналног и нетоксичног индустријског отпада и животињских лешева у складу са важећим правилницима и поштовањем одговарајућих прописа и усклађивањем са директивама ЕУ у области заштите животне средине, обезбедиће се успостављање и реализација свих активности које су у складу са принципима одрживог развоја. Одрживи развој представља непрестани процес усклађивања друштвеног, економског, културног и урбаног развоја са потребама и ограничењима животне средине кроз сарадњу свих интересних и друштвених група.

Депонија комуналног отпада (постојећа општинска депонија у Бечеју - Ботра) ће бити у функцији до успостављања региона и приступања општине Бечеј регионалној депонији. До приступања регионалној депонији, функционисање постојеће општинске депоније мора бити у складу са условима предвиђеним законима и подзаконским актима. Након престанка коришћења општинске депоније потребно је извршити њену санацију и рекултивацију на основу пројектне документације. Такође је од изузетног значаја санација и рекултивација дивљих сметлишта на територији насеља: Бачко градиште, Бачко Петрово село, Милешево, Радичевић и Пољанице.

Одлагање животињских лешева се врши на локалитету у близини азила за псе – Таура на Иђошком путу на 350м од првих кућа. Овај локалитет је јавна површина, а одлагање се врши без икакве дозволе и санитарног надзора. Лешеви се одлажу у јаму-гробницу, а поливање кречом је ретко. Ферментација (распадање) лешева се врши слободно, те представља опасност по здравље људи и околину. Додатни проблем су пси из азила, који прескачу ограду и разносе лешине по њивама.

Полазећи од свега изложеног, стратешки правац треба у наредним годинама да буде:

- Санација, рекултивација и затварање општинске депоније и уклањање дивљих депонија комуналног отпада
- Обезбеђење одговарајућих мера заштите на постојећој општинској депонији и сточном гробљу који имају функцију привремених локација;
- Селектирање отпада на извору и увођење рециклаже отпада као процеса смањења количине отпада за депоновање;
- Формирање општинске депоније индустријског и грађевинског отпада;
- Укључивање Општине у систем регионалног депоновања комуналног отпада.

3. 2. Економија и привреда

У привреди општине Бечеј заступљене су скоро све привредне гране, а посебно се истичу: пољопривреда, индустрија, угоститељство, трговина, занатство, финансијске и остале услужне делатности, туризам. У свим наведеним областима привреде према подацима из 2009. године било је запослено 9.296 радника.

Структура делатности је: примарна пољопривредна производња, прерада пољопривредних производа, сточарство грађевинарство и производња грађевинског материјала, металопрерађивачка делатност, гумарство, нафтна индустрија дрвно прерађивачка, текстилна, услужна.

Према актуелним подацима у општини Бечеј тренутно ради 898 предузетника и 307 привредна друштва. Од тога су: 6 великих; 19 средњих; 282 малих предузећа. Најзначајнији привредни субјекти су:

Табела. 2. Преглед најзначајнијих привредних субјеката у општини Бечеј

Р.Бр.	ИМЕ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА	МЕСТО
1	СОЈАПРОТЕИН	Бечеј
2	ПИК-БЕЧЕЈ	Бечеј
3	АГРО-ПРОМЕТ	Бечеј
4	КНОТТ-АУТОФЛЕХ УУГ	Бечеј
5	ЛИНДЕ ГАС СРБИЈА	Бечеј
6	СП ЛАБОРАТОРИЈА	Бечеј
7	ЗЕМЗАДРУГА БЕЧЕЈ	Бечеј
8	БАГ	Бачко Градиште
9	БЕЧЕЈСКА ПЕКАРА	Бечеј
10	АГРОПРОДУКТ-ШИНКОВИЋ	Бечеј

Просек зарада у општини Бечеј по подацима из фебруара 2010. године:

- Просечна бруто зарада за фебруар 2010: 29.119 дин, нето 20.973 дин
- Просечна бруто зарада у 2009. години (јануар-дец.) 30.936 дин, нето 22.229 дин

У општини Бечеј живи 40.987 становника. Од тога је радно способно 14.637, а запослено је око 9.900. Остали део популације је незапослен.

Један од најважнијих задатака општинске власти је да створи услове и амбијент, у оквиру својих компетенција, који ће покренути привредну активност. То конкретно значи стимулисање отварања нових привредних субјеката (предузетника и/или привредних друштава) као и развој постојећих.

Бечеј је изразито пољопривредно подручје. Пољопривреда овде има дугу традицију и представља главно занимања већине активног становништва.

Кратка оцена природних потенцијала, који погодују развоју пољопривреде, може се свести на чињеницу да постоји велика распрострањеност најплоднијих земљишних типова (чак 87% површине општине Бечеј се користи за пољопривредну производњу) уз повољне климатске услове и присуство Тисе и Великог Бачког канала. Ови услови су омогућили да се на простору општине развију интензивна земљорадња и сточарство.

У бруто националном производу, на пољопривреду отпада око 31%, што је чини једном од најбитнијих грана привреде општине Бечеј.

На територији општине Бечеј налази се 43.205 хектара обрадивог земљишта од чега је 12.448 у државном власништву. Процена је да се само око 20 % налази под системима за наводњавање (од тога 4.500 ха у ПИК Бечеју).

4. ПОСТОЈЕЋА ПРАКСА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

4.1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

Институционални оквир чине утврђене и уређене одговорности и функције надлежних органа, организација и служби у управљању отпадом. Анализом уставних и законских овлашћења јединица локалне самоуправе констатује се да је, у области управљања отпадом, правно могућа ефикаснија организација општинске управе у функцији развоја управљања отпадом. Поред наведеног, садашње стање овог система карактеришу и недовољна и неодговарајућа опремљеност предузећа које је основано за обављање послова управљања отпадом.

4.1.1. Организација локалне самоуправе

Организација локалне самоуправе утврђена је одлуком Скупштине општине којом је образована Општинска управа као јединствени орган и уређена њена унутрашња организација, делокруг и начин рада, у складу са законом и статутом Општине. У општини Бечеј послови планирања, надзора и контроле управљања отпадом се обављају у оквиру Одељења за урбанизам, грађевинарство, комуналне послове и заштиту животне средине.

4.1.2. Одговорности за управљање отпадом

Локална самоуправа уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности, и то:
- планирање, уређивање и спровођење политике управљања отпадом;

- одређивање цена комуналних услуга и производа;
- врши инспекцијски надзор и контролу, праћење спровођења прописаних мера поступања са отпадом и рад комуналног предузећа Потисје-Бечеј Д.О.О. (у даљем тексту Потисје);
- обезбеђује подршку образовању везаном за поступање са отпадом и заштитом животне средине;
- обавља друге релевантне послове којима се обезбеђују услови за задовољење потреба локалног становништва у области пружања комуналних услуга сакупљања, превоза и одлагања отпада.

Одељење врши и послове који се односе на:

- израду аката о урбанистичким условима,
- изводе из урбанистичких планова;
- израду одобрења за градњу објеката и употребних дозвола;
- припрему израде планских докумената;
- припрему аката које усваја Скупштина и други органи;
- друге стручне, техничке, административне послове према важећим законским прописима у области урбанизма и изградње;
- спровођење поступка о утврђивању општег интереса за експропријацију земљишта и зграда,
- изузимање из поседа грађевинског земљишта;
- рад у комисији за враћање земљишта и друге комисије;
- управни поступак из стамбене области и поступке из имовинско правних односа;
- припрему података за доношење и израду планске документације;
- достављање података ради обрачун накнаде за грађевинско земљиште;
- контрола у изградњи објеката, комунална инспекција и инспекција за саобраћај и локалне некатегорисане путеве;
- праћење пружања комуналних услуга којима са задовољавају потребе грађана;
- праћење изградње и одржавање локалних и некатегорисаних путева и улица у насељу, одржавање и коришћење других јавних комуналних објеката;
- сви стамбени послови из надлежности општине;
- вођење евиденција општинских непокретности (станови, пословни простор, грађевинско земљиште, улице паркови. путеви, споменици културе и друго);
- заштита и унапређење животне средине, праћење стања у овој области и предлагање одговарајућих мера у складу са законом, припрему предлога коришћења средстава остварених од накнаде за унапређење и заштиту животне средине;
- управни надзор над радом јавних предузећа у областима комуналне и стамбене делатности које је основала општина и
- све друге послове поверене од Републике и општине.

4.1.3. Спровођење прописа

Спровођење прописа у области управљања отпадом, односно примену прописаних мера и поступака у управљању отпадом и заштити животне средине, обезбеђују:

- републички органи обављањем послова који се односе на: давање сагласности на студију о процени утицаја управљања отпадом на животну средину, издавање одобрења и сагласности за изградњу и употребу постројења за спаљивање отпада или третман опасног отпад, затим праћење и контролу привременог складиштења опасног отпада и/или превоза односно одобравање увоза, извоза и транзита опасног отпада;
- локални органи обављањем послова који се односе на: обезбеђење сакупљања, превоза и одлагања комуналног и комерцијалног отпада оснивањем и опремањем комуналних предузећа, доношење урбанистичких планова, издавање одобрења за изградњу постројења за управљање отпадом и опремање локација, праћење и надзор над радом комуналних предузећа и спровођењем мера комуналног реда и заштите животне средине;
- стручне организације и друге службе обављањем послова који се односе на: промовисање

смањења отпада и рециклаже, истраживање тржишта и вођење података о расположивим и потребним количинама секундарних сировина, као и контролу поступања са отпадом који има употребну вредност; анализом отпада и одренивањем карактера отпада и прижањем стручне помоћи у поступању са опасним отпадом.

Скупштина општине Бечеј је својом Одлуком основала јавна комунална предузећа која обављају следеће делатности:

- изношење и депоновање фекалног отпада
- одржавање чистоће у граду и насељима у општини;
- дистрибуција воде за пиће;
- уређење и одржавање паркова, зелених јавних површина;
- одржавање улица, локалних путева на територији општине;
- одржавање пијаца и пружања услуга на њима,

Скупштинском одлуком основано је мешовито предузеће Потисје-Бечеј Д.О.О. и поверене су му услуге:

- сакупљање, одвожење и депоновање комуналног отпада,
- управљање и одржавање депоније;

Анализом стања правне уређености и праксе констатује се:

- недостатак интегралног и ефикасног система управљања отпадом;
- недовољни капацитети за спровођење закона;
- неефикасни економско-финансијски инструменти;
- недостатак учешћа приватног сектора у управљању отпадом;
- неодговарајућа техничка опремљеност постојећег предузећа;
- нерешени други комунални проблеми – одвођење отпадних вода и др.

Из наведеног произилази потреба за јачањем и унапређењем ефикасности рада надлежних органа и организација у спровођењу прописаних норми, инспекцијском надзору и контроли. Такође, постоји потреба за обезбеђивањем ефективне конкуренције и укључивање приватног сектора у организацији управљања отпадом ради обезбеђења материјално-техничких услова за подизање квалитета услуга.

4.2. ВРСТЕ, КОЛИЧИНЕ И САСТАВ ОТПАДА

Као полазна основа у процесу планирања управљања отпадом општине јавља се потреба за формирањем поуздане базе података о врстама и изворима отпада, постојећим количинама отпада, постојећем начину управљања, односно начину сакупљања, третмана и коначног одлагања.

По месту и извору настанка, у нашим условима, најчешће се разликују следеће врсте отпада:

Комунални отпад чини отпад из домаћинства који настаје у индивидуалним кућама, стамбеним зградама, службеним просторијама, продавницама итд. и отпад са јавних површина (делом органски стабилне материје "зелени отпад", отпаци биља, кутије од цигарета и сл., а делом органски нестабилне материје отпад од хране, животињски остаци). Овај отпад највећим делом представља отпад од прераде и конзумирања хране, тј. остатке животињског и биљног порекла. Најважнија карактеристика овог отпада је да лако трули и да се брзо разграђује, нарочито лети, при високим температурама ваздуха. Настајање и ширење непријатних мириса је пратећи процес труљења отпада. Остали кућни отпад садржи сагориве (картон, папир, пластика, текстил, гума, кожа, намештај) и несагориве компоненте (стакло, конзерве, бела техника и сл.).

Индустријски отпад настаје у производним процесима и састоји се од разноврсних стабилних и нестабилних елемената органског и неорганског порекла. Поједини индустријски отпади, који настају у процесу производње, могу се поново користити у истом или неком другом технолошком процесу као секундарне сировине, уколико задовољавају одређене техничке нормативе неопходне за њихову примену. Штетни и опасни отпади не могу се одлагати заједно са комуналним отпадом, већ захтевају специјалне третмане, који се најчешће обављају у оквиру индустрије.

Остали отпади који настају као резултат различитих људских делатности су на пример: возила и њихови делови, санитарни уренаји, аутомобилске гуме, граневински материјал и биохазардни отпад (отпад из Дома здравља, отпад анималног порекла, животињски лешеве и сл.).

У складу са Законом о управљања отпадом као посебни токови отпада се дефинишу:

- комерцијални и неопасан индустријски отпад;
- отпад од амбалаже;
- коришћени акумулатори и батерије;
- неупотребљива возила;
- старе гуме;
- отпадна уља;
- ПЦБ отпад;
- опасан отпад
- електронска опрема и
- муљ из постројења за третман отпадних вода.

4.2.1. Становништво обухваћено системом сакупљања отпада

Један од основних параметара на основу којих се дефинише систем за управљање отпадом односи се на дефинисање броја становника који јесте и који треба да буде обухваћен услугама комуналног предузећа, како у граду тако и у сеоским насељима. Идентификација постојећег стања је предуслов за дефинисање могућих опција за управљање отпадом. Укупан број становника општине Бечеј је 40.987 становника. Потисје опслужује 11.844 домаћинстава или око 35.500 становника што представља 86,6%.

Табела бр. 3. Количине комуналног отпада у општини Бечеј

Општина Бечеј	Број становника 2002.	Количина отпада м ³ /година
	40987	56220 м ³

4.2.3. Састав комуналног отпада

Морфолошки састав отпада је масани удео појединих врста отпада у карактеристичном узорку отпада. Масени удео се најчешће одренује у односу на хартију, отпад од хране, дрво, метал, текстил, гуму, пластику итд. На морфолошки састав утиче: број становника и економска ситуација, годишње доба, клима и географски положај.

Табела бр. 4. Процентуално учешће појединих врста отпада (процена)

Количина појединих врста отпада	%
Папир	20-25
Стакло	5-8
Пластика	5-10
Гума	1
Метал	3-7
Органски отпад (храна, лишће и сл.)	30-40
Грађевински отпад	1
Текстил	2
Остало	15-25
	100

Средња густина је један од основних параметара који дефинише величину простора за депоновање, као и остале прорачуне везане за одређивање броја и типова контејнера и транспортних средстава, механизације итд. Вредност средње густине зависи од морфолошког састава, средње густине појединих компонената и њихове влажности.

4.2.4. Посебни токови отпада

Евиденција о посебним токовима отпада како су дефинисани у Закону о управљања отпадом се, углавном не врши. Према расположивим подацима из индустријских постројења смо дошли до следећих података:

1. Коришћени акумулатори – углавном се враћају испоручиоцу;
2. Неупотребљива возила – продају се предузећима за откупљивање;
3. Старе гуме – потисје прикупља и складишти их на Ботри; нека индустријска постројења их складиште у свом кругу;
4. Отпадна уља – складиште се у привременим складиштима која се налазе у фабричким круговима;
5. ПЦБ отпад – нема података,
6. Опасан отпад – опасан отпад који се налази у комуналном отпаду из домаћинства завршава на општинској депонији, док се индустријски углавном препродаје или извози.
7. Електронска опрема – нема података;
8. Муљ из постројења за третман отпадних вода – се нако дехидрације складишти на депонију Ботра.

4.3. САКУПЉАЊЕ И ТРАНСПОРТ ОТПАДА

Процес сакупљања отпада је веома важан, због очувања здравља људи и животне средине, естетских и финансијских разлога. Појам прикупљања отпада је онај функционални елемент, који укључује не само његово сакупљање, већ и преношење тих материја након сакупљања, до места где се возило за сакупљање празни.

Прва стратешка одлука коју треба донети јесте да се одлучи одакле ће се отпад сакупљати тј. место сакупљања. Генерално, постоје три опције за тачку сакупљања:

1. на вратима сваке стамбене јединице или комерцијалне фирме.
2. Изван и уз зграду дуж улице или стазе.
3. Са неке централизоване локације за сакупљање отпада, типично на јавном земљишту.

1. НА ВРАТИМА: Сакупљање на вратима је пожељна опција уколико постоји изводљив начин да се финансирају високи трошкови на дуги рок. Пошто се отпад "узима" на месту производње, то увелико елиминише свуда присутне проблеме отпадака и акумулираних гомила отпада које су резултат праксе неконтролисаног складиштења и одлагања. Када имају тако лак систем да прописно одлажу свој отпад, становници или мале фирме немају неку мотивацију или потребу да наставе са неприхватљивом праксом која произилази из одсуства опција услуга сакупљања. Произвођачи отпада могу једноставно да ставе свој отпад у пластичне кесе или мале пластичне или металне круте контејнере испред врата да би био сакупљан у заказано време.

2. КОД ЗГРАДЕ: Сакупљање из контејнера постављених изван и уз зграде је такође прихватљива опција места сакупљања уколико се обезбеде адекватни контејнери за отпад и учесталост услуге. Уколико је могуће, требало би избећи коришћење пластичних кеса и конвенционалних контејнера за стављање отпада (канти за ђубре). Најприкладнији контејнер који треба користити је "канта на точкове", нарочито пројектован за ту сврху (видети Врсте контејнера за стављање отпада). Канта на точкове обезбеђује адекватни капацитет, има поклопац који штити отпад од проблема везаних за атмосфералије и штеточине и олакшава рентабилно сакупљање.

3. ЛОКАЦИЈЕ ЗА САКУПЉАЊЕ ОТПАДА НА ЈАВНИМ ПОВРШИНАМА: Иако је најрентабилније, сакупљање отпада са централизованих локација за сакупљање отпада је оптерећено другим значајним проблемима који отежавају усклађеност са осталим пројектним циљевима. Тај систем зависи од тога да произвођачи отпада носе сопствени отпад до места сакупљања, које циљни корисници услуге често оцењују као предалеко место. Резултат је да се отпад одлаже неконтролисано на местима која су погоднија за произвођача отпада, што резултира у наставак проблема. Осим ако нема расположивих механизма финансирања који ће подржати друге опције, или густина зграда спречава приступ возилима за прикупљање отпада, локације за прикупљање отпада на јавним површинама треба да буду последња опција.

Све врсте отпада који производе домаћинства и комерцијалне фирме не могу лако да се уклопе у конвенционални систем сакупљана отпада. Неки од ових отпада могу да захтевају засебне системе сакупљања. Ти "специјални" отпади су:

1. КАБАСТИ ОТПАД - велике јединице чврстог отпада, као што су намештај, кућни апарати и ауто делови, који због њихове запремине/величине захтевају специјално сакупљање и управљање.

2. ОТПАД ОД ИЗГРАДЊЕ И РУШЕЊА (Ц & Д) - материјал чврстог отпада који потиче од изградње, преправке, оправке или рушења зграда, пешачких стаза/тротоара и сличних конструкција, који није стављен у контејнере, који је претежак, или није прикладан за стављање у возила за сакупљање кућног отпада.

3. ОТПАД ИЗ ДВОРИШТА – биљни органски отпад, као што је лишће, обрезане гране дрвећа, које настају у двориштима и баштама становника и комерцијалних фирми, које могу да имају корисну сврху као компост и стога могу да захтевају засебно сакупљање.

4. ОПАСАН ОТПАД ИЗ ДОМАЋИНСТАВА - код сакупљање отпада из домаћинстава и комерцијалног отпада мора се одлучити да ли и како ће се овај материјал интегрисати у систем сакупљања. Та одлука ће у великој мери зависити од пројектних циљева. Укључење било ког од ових специјалних отпада може значајно да повећа трошкове система за сакупљање отпада. Међутим, искључивање њихове интеграције у пројекат система за сакупљање отпада из домаћинстава и комерцијалног отпада без обезбеђивања алтернативе за њихово сакупљање и одлагање значи да је мала вероватноћа да ће се испунити крајњи циљеви система управљања чврстим отпадом. Стога, иако ови специјални отпади нису у складу са неким од пројектних циљева, треба озбиљно размотрити укључивање свих тих отпада у систем за сакупљање отпада због последица које су вези са њиховим изостављањем. Избор најприкладнијег места за сакупљање може се олакшати тако што ће се подручје услуге прво поделити на мања подручја на основу густине становања/ширине улица. Мада је најбоље настојати да се утврди универзално примењиво место сакупљања, то можда неће бити изводљиво уколико су неке

опције искључене због неадекватних ширина улица. На пример, уколико подручје које се планира има мања подручја са густо постављеним кућама са уским неасфалтираним улицама које искључују коришћење конвенционалних возила за сакупљање, неће бити прикладна услуга сакупљања од зграде до зграде и са локације на којој се сакупља отпад, пошто су за те услуге потребни камиони са системима за механички утовар. Овде би била прикладна услуга од врата до врата. Уколико је тако, пројектант треба да разради добру процену километара пута и броја стамбених јединица како би о томе обавестио потенцијалне извођаче. Резултат овог посла ће бити одређивање места сакупљања за све стамбене јединице и комерцијалне фирме у подручју које се планира, мапе подручја које се планира која илуструје те резултате и резимирана табела разумних процена броја стамбених јединица и комерцијалних фирми које припадају сваком подручју.

Постоји више метода скупљања отпада:

1. МАНУЕЛНО САКУПЉАЊЕ: Радници носе отпад од места сакупљања до возила за сакупљање, где мануелно истоварују отпад у возило за сакупљање без коришћења било какве механичке опреме за утовар. Примена мануелног сакупљања функционално ограничава капацитет и тежину (пуну) појединачног контејнера за држање отпада на највише 200 литара и 20 кг.

2. ПОЛУАУТОМАТИЗОВАНО САКУПЉАЊЕ: Захтева коришћење специјализованих контејнера за држање отпада који могу мануелно да се померају (типично вуку на точковима) до возила за сакупљање (или да возило за сакупљање дође до контејнера ако је превелик за померање) да би се механички (хидраулички) испразнио. Капацитет контејнера за држање отпада може да се креће од 150 литара до 10 кубних метара.

3. АУТОМАТИЗОВАНО САКУПЉАЊЕ: Елиминише потребу за било каквим мануелним радом коришћењем специјално пројектованих возила за сакупљање која су опремљена хидрауличким/механичким системима који омогућавају померање и пражњење контејнера за држање отпада без потребе да руковалац возила излази из возила. Капацитет контејнера може да се креће од 150 литара до 8 кубних метара.

За складиштење отпада може бити погодно више врста контејнера, али у неким случајевима, тај избор диктира метод или место сакупљања. Зависно од методе и/или места сакупљања, било који од следећих контејнера може да буде прикладан за држање отпада из домаћинства и комерцијалног отпада:

1. Пластичне кесе
2. Метални или пластични крути контејнери
3. Канте на точковима (велики пластични контејнери на точковима)
4. Велике металне или пластичне канте.

1. ПЛАСТИЧНЕ КЕСЕ: Пластичне кесе су погодне за држање отпада унутар места производње отпада, али изван њега треба да се користе само уколико је место сакупљања на вратима. Оне смањују рад на сакупљању/пражњењу који се захтева од радника који сакупља отпад и могу прикладно да се сакупљају у његову кесу/корпу за сакупљање како се креће кроз зграду. Пластичне кесе постављене изван зграде привлаче мачке, птице и друге штеточине, што је један од главних узрока да се отпад растура по плочиницима и ивичњацима улица.

2. МЕТАЛНИ ИЛИ ПЛАСТИЧНИ КРУТИ КОНТЕЈНЕРИ: Само крути пластични или метални контејнери који су произведени наменски за држање отпада и који имају поклопце који их чврсто затварају треба да се користе уколико је место сакупљања изван зграде. Могу бити прихватљиве конвенционалне пластичне и металне канте за ђубре са поклопцима који их чврсто затварају капацитета између 100 и 150 литара, али постоје и бољи крути контејнери за држање отпада напољу.

СЛИКА бр. 1: Метални или пластични контејнери за отпад

3. КАНТЕ НА ТОЧКОВИМА: Једна специјализована врста крутог контејнера је "канта на точковима," специјално дизајнирани пластични контејнер који може да се гура на точковима од места чувања до возила за сакупљање и да се потом празни механички. Стога је потребан полу или потпуно аутоматизовани метод сакупљања. Канте на точковима се могу добити у димензијама између 120 и 480 литара и врло су пригодне за чување отпада из више стамбених јединица или комерцијалних фирми. На пример, једна канта на точковима од 360 литара може да поднесе дневни отпад из до 60 стамбених јединица.

СЛИКА бр. 2: Канте на точковима за рециклажу отпада на извору

4. КАНТЕ ЗА ОТПАД: Локације за сакупљање отпада могу бити потребне у случајевима када ширине улица спречавају коришћење конвенционалних возила за сакупљање. Једина оперативна и еколошка прихватљива врста контејнера за држање отпада коју треба користити за локације за централно сакупљање отпада јесте пластична или метална "канта за отпад," која се некада назива "контејнер за ђубре", која може механички (хидраулички) да се подигне и испразни у возило за сакупљање отпада. Канте за отпад капацитета од 1 до 6 кубних метара се типично користе за локације за сакупљање отпада. Оне треба да имају поклопце који их чврсто затварају и да имају висину и ширину тако да корисници могу лако да их отворе да би убацили отпад. Канте за отпад треба да чисти и дезинфикује пружалац услуге најмање једном у свака три месеца, како би се смањили непријатни мириси и привлачење штеточина И опасност по јавно здравље.

СЛИКА бр. 3: Стандардне посуде за рециклажу на извору

У управљању индустријским отпадом, Општина је законски обавезна да обезбеди локацију за депоновање индустријског инертног неопасног отпада, да обезбеди сакупљање и транспорт неопасног индустријског отпада унутар свога подручја. Индустријски и гређевнски неопасни отпад до сада се одвозио и депоновао у зависности од тога како је који произвођач отпада то самостално решавао. Неки произвођачи отпада су сопственим превозним средствима или пак ангажовањем предузетника, депоновали овај отпад на јавне површине или су га одлагали на земљаним путевима у околини насељених места. Законска обавеза општине је да обезбеди, одреди и уреди општинску депонију за индустријски и грађевински инертни неопасни отпад.

1. МЕСТО САКУПЉАЊА

Свака индустрија ће имати своје јединствено место или места сакупљања. Она ће служити као интерфејс између интерног програма управљања отпадом те индустрије и датог пружаоца услуге. Места сакупљања ће генерално бити локације на поседу те индустрије, где ће бити постављене канте за отпад које обезбеђује пружалац услуга или сам произвођач отпада. Особље индустрије које је одговорно за управљање отпадом ће стављати отпад у ове канте пре него што га пружалац услуге сакупи. Важни критеријуми за утврђивање делотворних места за сакупљање код сваке индустрије обухватају следеће:

1.1 Места за сакупљање ће бити потребно да буду приступачна за оператеру опрему за сакупљање. Приступачност ће бити потребно да обухвата могућност да возило за сакупљање има довољно простора за маневрисање, тако да може да подигне напуњене канте и да их транспортује до локације за прераду или одлагање. Зависно од количине и врсте сакупљања отпада, канте могу једноставно да се испразне у теретни простор камиона на локацији сакупљања. Када се испразне, канте се враћају на њихов првобитан положај.

1.2 Места сакупљања треба да буду заклоњена, како би се спречило да се индустријски отпад разбацује за време јаких ветрова.

1.3 Местима за сакупљање треба активно управљати и треба их изоловати од оних који копају по ђубрету. Она не треба да буду лоцирана на јавним улицама, где било ко може да има приступ до њих.

1.4 На месту за сакупљање треба да буде довољно простора за постављање празне канте пре преузимања пуне у случају да се користе контејнери на точковима.

2. ВРСТА КОНТЕЈНЕРА И ПОСУДА ЗА ДРЖАЊЕ ИНДУСТРИЈСКОГ ОТПАДА

Канте за отпад обезбеђене свакој индустрији ће бити важан елемент за успех активности сакупљања и транспорта отпада. Одлука о томе коју врсту контејнера обезбедити зависи од више фактора, укључујући и:

- 2.1. Радно окружење у које ће се контејнери сместити.
- 2.2. Физичка ограничења локација на којима ће се радити.
- 2.3. Врсте и количина материјала који треба да се транспортује.

Зависно од врста контејнера који се постављају код сваке индустрије, оне у ствари могу да имају две различите конфигурације руте за сакупљање отпада ради сервисирања индустрија у подручју услуге. Уколико се користе мале канте које се празне директно у камион на месту сакупљања, може да се установи формалнија рута за сакупљање отпада. У овом сценарију, возило за сакупљање може да путује од једног до другог места за сакупљање, скупљајући отпад све док се возило не напуни. У том тренутку, тај камион ће путовати до локације за прераду или одлагање да би истоварио свој користан терет и вратиће се на руту за сакупљање отпада. За сервисирање индустрија које производе велике количине индустријског отпада, могу да се користе канте на точковима. У оваквим случајевима, процес сакупљања се састоји од довожења празног контејнера на место сакупљања, њен истовар и утовар напуњеног контејнера на камион ради транспорта до места одлагања. Постоје две примарне конфигурације за подизање великих канти на точковима ради транспорта: конфигурације са рамом за закретање и подизање куком. Камioni који се користе за транспорт канти за отпад могу да буду опремљени са више уређаја, као што су аутоматски покривачи у виду цераде. Аутоматски покривачи-цераде омогућавају ефикасније покривање терета који треба да се транспортује, а такође омогућавају да се процес покривања церадом обавља безбедно. Контејнери који се котрљају могу да се добију у две основне варијанте, укључујући и коритасте или кутијасте конфигурације. Величине им се крећу од 10 до 50 кубних метара (м³). Контејнер у коритастој варијанти се појавио на тржишту неколико година после четвртасте кутијасте конфигурације. Као што му име говори, странице овог контејнера су вертикалне са дном упола мањим од дна које има октагонална конфигурација. Ова конфигурација контејнера нема ниједну површину под 90 степени на површинама дна и зидова, тако да се чистије празни, што спречава нагомилавање отпада у угловима и олакшава његово чишћење. Још једна предност ове конфигурације је да ти контејнери могу да се стављају једни у друге, што значи да више контејнера може истовремено заједно да се транспортује. Генерално, само коришћење контејнера ће такође диктирати запремину контејнера. У већини случајева, мањи контејнери на котрљање се користе за гушћи материјал, као што је материјал од изградње и рушења. Најчешћи контејнери у општој употреби су у распону капацитета од 30 до 40 м³ и користе се за лакши материјал. Величина контејнера за сваку конкретну индустрију ће бити у функцији количине индустријског чврстог отпада који се сакупља; густине материјала која одређује тежину материјала који се транспортује, по јединици запремине; укупна тежина која може да се транспортује у било које време може да буде у функцији ограничења пута и физичке конфигурације места сакупљања које може да ограничава величину контејнера који може да се користи.

У програму управљања медицинским отпадом, здравствени објекти ће нормално задржати одговорност за управљање својим отпадом на својој локацији. То укључује интерно сакупљање и складиштење медицинског отпада у датом здравственом објекту. Једна од примарних одговорности једног здравственог објекта у програму управљања медицинским отпадом ће бити његова пажљива карактеризација и раздвајање њеног медицинског отпада. Пошто су трошкови прераде и одлагања медицинског отпада типично много виши од трошкова за општи отпад, здравствени објекти морају да одраде свој део посла, како би осигурали да само одговарајући отпад уђе у систем управљања медицинским отпадом. Сви здравствени објекти морају да покажу да је јавно здравље њихов врхунски приоритет. Због овога, особље у здравственим објектима треба да буде одговарајуће едуковано. Здравствени објекти треба

такође да утврде детаљне процедуре како би одржавали блиску и безбедну контролу медицинског отпада пре него се он сакупи. Ово може да укључује стављање разних категорија чврстог отпада у пластичне кесе или контејнере који су кодирани бојама. Ово омогућава да се безбедно манипулише медицинским отпадом уз познавање основних особина материјала унутар контејнера. Има више уобичајених универзалних система кодирања бојама који су развијени за управљање разним облицима медицинског отпада. У плану за управљање медицинским отпадом треба детаљно да се дефинише врста контејнера и систем контроле који ће се користити у пружању услуге у вези са медицинским отпадом. Постоје неколико препоручених процедура које би требало следити у здравственим објектима код управљања медицинским отпадом:

1. Општим немедицинским отпадом би требало да се манипулише у оквиру система за управљање отпацама из економата датог здравственог објекта.

2. Оштри предмети треба сви да се сакупљају заједно, без обзира да ли су контаминирани или нису. Контејнери за оштре предмете треба да буду отпорни на бушење и обично су направљени од метала или пластике велике густине. Контејнери за оштре предмете треба да буду осигурани од интервенције неовлашћених лица и да имају поклопце који не дозвољавају приступ оштрим предметима који се унутра држе. Ти контејнери треба да буду крути и непромочиви/непробојни, тако да безбедно задржавају, не само оштре предмете, него и преостале течности из шприцева.

3. Кесе за инфективни отпад треба да буду црвене и означене међународним симболом за инфективне материје.

4. Кесе и контејнере треба уклањати када су напуњени до не више од три четвртине, како би се унапредило безбедно руковање истим. Неке кесе могу да се затворе везивањем врха кесе, док за кесе већих димензија може бити потребно да имају пластичне патенте за самозаптивање.

5. Цитотоксични отпад треба да се сакупља у јаким контејнерима који су отпорни на цурење и који су јасно обележени као цитотоксични отпади.

6. Велике количине застарелих фармацеутских производа или фармацеутских производа којима је истекао рок, а који су ускладиштени на болничким одељењима или службама треба да се врате апотеци ради одлагања.

7. Велике количине хемијског отпада треба стављати у хемијски отпорне контејнере и слати их у специјализована постројења за прераду уколико постоје. Треба јасно означити идентитет тих хемикалија на контејнерима и опасни хемијски отпади различитих врста не би требало да се мешају.

8. Отпади са високим садржајем тешких метала, као што су кадмијум и жива, треба да се сакупљају засебно ради одлагања на одговарајућим локацијама.

9. Аеросолни контејнери могу да се сакупљају са општим медицинским отпадом када су комплетно празни под условом да тај отпад није намењен за спаљивање. У интерном плану за управљање отпадом за конкретни здравствени објекат треба да се наведу редовне процедуре и динамике по којима се отпад сакупља свакодневно или онолико често колико је потребно и транспортује до одабране централне локације за складиштење која ће, највероватније, бити место сакупљања. Уколико је неопходно да се медицински отпад транспортује на лицу места од локација где се производи до места сакупљања или складиштења, здравствени објекти морају да осигурају да се то ради безбедно.

Табела 5. Медицински и остали отпад који се генерише у Дому здравља Бечеј

Врста отпада који се генерише	Количина отпада на годишњем нивоу
Комунални отпад	730 м ³ (14600 кг)
Опасни отпад	365 м ³ (7300 кг)

Ова врста отпада се одваја од комуналног на лицу места, одлаже се у жуте кесе које се пуне до 2/3, које се затварају и прописано обележавају. Оштри предмети се одлажу у пластичне контејнере специјалне за ову намену и они се такође обележавају. Из Бечеја се односи у здравствени центар у Нови Сад као место за привремено скупљање медицинског отпада из околних општине и односи на централно место за третман отпада. Како на територији општине Бечеј постоје поред Дома здравља и приватне ординације које пружају медицинске услуге лечења и стоматологије те приватне апотекарске установе, потребно је преко Дома здравља обезбедити централно скупљање медицинског отпада и његово одношење на место третмана.

У општини Бечеј, услуге које се односе на уклањање комуналног отпада могу се сврстати у задовољавајуће. Поред отпада из домаћинства највише је заступљен комерцијални отпад то јест отпад из продавница, угоститељских објеката, пословних објеката итд. Наведени објекти одлажу отпад у контејнере предвиђене за отпад из домаћинства у централним деловима насеља у општини. Предпоставља се да однос комерцијални отпад/отпад из домаћинства износи 50/50. На подручју осталих насеља у општини Бечеј, највеће активности су у домаћинствима и пољопривредном сектору, а најмања у комерцијалном и малој привреди. У складу са тим, поред отпада из домаћинства, највише је заступљен пољопривредни отпад. У удаљеним сеоским насељима у општини Бечеј од скоро су организовани сакупљање и транспорт отпада. Највећи део органског отпада се користи у домаћинствима за исхрану стоке (отпад од хране, сено), а остали део органског отпада, као и папир завршава као гориво за грејање или припремање хране. На територији општине Бечеј "Потисје" располаже са 10 контејнера запремине 5м³, 58 контејнера запремине 1100 лит., 64 контејнера од 900 лит., 700 канти од 80лит. и 4500 канти од 120лит. Из досадашње праксе може се закључити да је ово недовољан број контејнера, да нису изграђени простори за постављање истих, да не постоје контејнери за раздвајање секундарних сировина, као ни контејнери за специјалне отпаде (уља, гуме) и контејнери за опасан отпад (медицинске установе). Мора се нагласити да се и кабасти отпад сакупља ретко. Начин сакупљања отпада који се тренутно спроводи у општини Бечеј је стар и није усклађен са Националном стратегијом и Законом о управљању отпадом. Због свега овога још увек није дошло до промена навика локалног становништва, а постоје проблеми око места за постављање контејнера (свако би хтео да му контејнер буде близу, а да опет не буде пред његовом кућом). "Потисје" је предузеће које врши сакупљање и транспорт отпада на територији општина Бечеј, располаже следећом опремом:

- аутоподизач	1 ком.
- аутосмећар са потисном плочом	3 ком.
- трактор са приколицом	1 ком.
- булдозер (који се користи за рад на самој депонији)	1 ком.

Сакупљање отпада се врши једанпут седмично по улицама у складу са посебним Програмом, док се у осталим деловима насеља контејнери празне по потреби кад се напуне. Може се закључити да у сфери сакупљања и транспорта отпада у општини Бечеј постоји више недостатака:

1. недовољан број контејнера;
2. непостојање контејнера за раздвајање секундарних сировина;
3. непостојање контејнера за специјалне отпаде;
4. непостојање контејнера за медицински и други опасан отпад;
5. ретко сакупљање кабастиг отпада;

Чишћење улица и јавних објеката је једна од најјучљивијих од свих услуга локалне самоуправе. Свесно или несвесно, становници дозвољавају да на њихово мишљење о чистоћи јавних улица утичу на њихова осећања у вези са њиховом заједницом и локалним званичницима. Посетиоци ће вероватно инстинктивно стећи свој први, и често трајни, утисак о једној заједници на основу чистоће улица и других јавних објеката. Практика бацања чврстог отпада на јавним улицама и на јавним просторима ствара пресудну потребу за чишћењем улица и јавних објеката у свим насељеним подручјима.

Услуге чишћења улица и јавних објеката могу да укључују било шта од следећег:

- Механичко чишћење улица
- Мануелно чишћење улица
- Чишћење неасфалтираних улица
- Сакупљање отпадака из јавних објеката
- Услугу постављања корпи за отпад
- Прање јавних конструкција

Констатује се да постоји одлука о одржавању и чишћења улица и јавних површина. Уколико је крајњи циљ да се одржава чисто окружење у целокупном подручју услуге, онда би добра полазна тачка била да се утврди да ли ће се све улице са асфалтираним површинама или чистити механички или мануелно, или и на један и други начин. Пошто ће механичко чишћење улица укључивати и прање, те отуда ефикасније сакупљање прашине, њега треба разматрати за све јавне путеве са великим саобраћајем, главне артерије и приоритетне путеве. Све улице са више од две саобраћајне траке треба разматрати такође. Који год критеријуми да се користе за одабир, требало би да се примењују на све асфалтиране улице у подручју које се планира. Резултат овог посла треба да буде мапа конкретних улица, или јасна и недвосмислена дефиниција врста улица, као што је "главна", које треба да се обухвате.

Пре одређивања учесталости чишћења да би се постигла оптимална продуктивност, планери морају да одлуче о количини прљавштине и отпадака/шута по километру ивичњака коју су спремни да дозволе да се акумулира на датој улици између чишћења. Ово је "дозвољени ниво оптерећења". Стопа акумулације уличне прљавштине и ђубрета је првенствено у функцији следећег:

- Постојања и коришћења услуге сакупљања чврстог отпада.
- Постојања и коришћења контејнера за отпатке.
- Учесталости чишћења.
- Успешности чишћења машинама за чишћење.
- Учесталости падавина.
- Густине саобраћаја.
- Паркирања.
- Дрвећа.

Каква год учесталост да се одабере, треба да се планира чишћење конкретних улица на конкретне дане и истим редоследом, тако да становници и комерцијалне фирме могу да прилагоде своје паркирање и путовање тако да се томе најбоље прилагоде. Чишћење треба да се обавља када су улице највише ослобођене возила. На пример, ово значи да већину пословних четврти треба чистити после поноћи, али пре него што се продавнице отворе наредног јутра. Уколико се овај посао планира да се заврши у рано јутро, онда пружалац услуге може да пошаље исту опрему на улице у стамбеним подручјима да се опслужују по дану. Ово има више предности. Становници могу да се буне против чишћења у њиховом суседству ноћу због буке, те зато улице у којима се станује треба планирати за чишћење током дана када ће већина становника бити на послу. Осим тога, руковаоцима машина за чишћење може да буде тешко да ноћу чисте улице у којима се станује због паркираних возила и слабе видљивости. На крају, чишћење током дана пружа видљиви доказ јавности да се накнаде за услугу чишћења улица добро троше. Методе чишћења:

Механичко чишћење се типично обавља коришћењем једног или више од следећих врста механичких уређаја за чишћење:

- механичке метле
- регенеративног ваздуха
- сувих уз помоћ вакуума
- мокрих уз помоћ вакуума.

Мануелно чишћење улица типично укључује сакупљање и уклањање отпадака и шута са асфалтираних улица ангажовањем мануелних чистача и то се широко практикује у већини земаља у развоју услед велике понуде и ниских трошкова радне снаге. Оно може да се користи као комплементарна услуга уз механичко чишћење на главним улицама ради одржавања

високог нивоа чистоће између механичких чишћења. Оно се типично користи као једина услуга чишћења на споредним улицама и на комерцијалним тржницама и неким пословним четвртима. Још једна друга услуга коју треба размотрити, укључујући и унутар групе услуга чишћења улица, јесте сакупљање отпадака везаних за јавну употребу комерцијалних или административних објеката. За ову услугу, пружалац услуга треба да обезбеди мануелну радну снагу која ће дежурати у току свог радног времена, како би чистила и уклањала све отпатке и остатке/шут из јавних објеката, као што су отворене комерцијалне пијаце, паркови, вртови, тргови, железничке станице, аутобуска стајалишта, те из свих других које евентуално желите да укључите. Ова услуга треба да обухвати сакупљање свих отпадака са заједничких површина отворених комерцијалних пијаца, пражњење свих корпи за отпатке и осталих контејнера за отпад који су тамо лоцирани, те стављање сакупљених отпадака и осталог чврстог отпада у канте лоциране на или непосредно изван пијаце. Сакупљање отпадака из јавних објеката је у основи исто што и мануелно чишћење улица, осим што је овде та активност сведена на одређене јавне објекте. Планирање за реализацију ове услуге захтева да се донесу одлуке у погледу следећих основних параметара:

- дефинисања јавних објеката које треба опслуживати
- жељеног нивоа успешности чишћења објеката
- учесталости услуге
- времена пружања услуге
- дана пружања услуге.

Уколико су улице затрпане отпацама, становници су више склони да додају отпатке уместо да одлажу отпад на одговорнији начин. Неки оправдавају бацање отпадака на под, због одсуства услуге сакупљања отпада док други заузимају став да, уколико су дежурни мануелни чистачи, онда је бацање отпадака безопасно, пошто ће они коначно бити покупљени. Већина изгледа да није свесна последица њихових поступака. Људи производе отпатке на више начина:

- као пешаци;
- из немара или намерно;
- немарним складиштењем отпада из домаћинства или комерцијалног отпада пре сакупљања;
- неконтролисаним бацањем отпада из домаћинства;
- лошим одржавањем градилишта и локација за рушење;
- транспортом отпада или другог материјала у непокривеним камионима.

Постоје три опште методе одвраћања становника и власника комерцијалних фирми од бацања отпадака по улицама и на другим јавним површинама:

- доношењем и спровођењем локалних одлука којима се забрањује бацање отпадака;
- коришћењем убеђивања кроз кампање против бацања отпадака;
- обезбеђивањем довољног броја контејнера за отпатке (корпи) тако да се бацање отпадака у ове контејнере учини лаким и прикладним.

Све ове три методе морају да се примене заједно да би се видело значајно смањење количине отпадака који се производе у вашем подручју услуге. Корпе за отпатке су примарни контејнери који се користе за сакупљање отпада на јавним местима. Оне су пројектоване да пешаци успут одлажу отпад. Постојање и коришћење контејнера за одлагање отпада произведеног на јавним местима може да има директан утицај на ниво и трошкове услуге чишћења улица. Обезбеђење адекватног броја прописно постављених и лако уочљивих контејнера за одлагање јавних отпадака може значајно да смањи учесталост и трошкове чишћења улица. Планирање за реализацију услуге обезбеђења корпи за отпатке захтева од планера да размотре расположиве опције за следеће основне параметре који диктирају пројектовање и учинак система:

- постављање корпи за отпатке;
- број корпи за отпатке;
- врсту корпи за отпатке;
- стандард за опслуживање.

Требало би размотрити постављање корпи за отпатке у свим подручјима која се везују за велики саобраћај пешака, нпр. у парковима, школама, продавницама брзе хране, већим аутобуским стајалиштима, угловима улица, јавним зградама, комерцијалним пословним четвртима, шопинг центрима и отвореним пијацама. Што је корпа за отпатке ближа потенцијалном извору отпадака, то ће она бити делотворнија. Нико не може да обезбеди поуздано правило које ће званичницима рећи колико корпи за отпатке треба поставити дуж неке улице. Међутим, у сваком подручју са великим саобраћајем пешака, као што су подручја са продавницама и пословне четврти, треба да их има најмање три у сваком блоку (под претпоставком да је дужина блока 150 м). Укупан број корпи за отпатке које треба поставити у подручју услуге ће бити у функцији дужина улица и броја засебних подручја у којима је велики саобраћај пешака, и размака који се одабере. Корпе за отпатке треба да буду распоређене у одабраним подручјима у интервалима који олакшавају и мотивишу њихово коришћење од стране јавности. Искуство је показало да пешаци типично неће да ходају више од 50 м да би дошли до корпе за отпатке. Коначно, потребно је да пружаоц услуга држи у резерви приближно 25% за замену оштећених корпи и за задовољење веће потражње за време празника. Критеријуми за избор могу да се резимирају како следи:

- Запремина: запремина и облик треба да буду такви да један радник на сакупљању може да испразни ту корпу без претераног напора. Запремина треба да буде између 30 и 100 литара.
- Привлачност: што је корпа за отпатке уочљивија, то ће она привући више отпадака. Оне треба да имају пријатан и привлачан изглед, генерално са неким атрактивним знаком заједнице.
- Конструкција: корпе треба да буду чврсте и трајне ради дужег корисног века и да би издржале злоупотребу. Треба да буду пројектоване тако да омогуће лако и брзо пражњење. Конструкција треба да олакша лако чишћење и одржавање. Корпе за отпатке могу да буду отворене или са затвореним горњим делом. Прве су јефтине, приступачније и лакше за коришћење од стране пешака и за пражњење од стране радника који сакупљају отпад, али представљају потенцијалну опасност од пожара, што може да буде опасно уколико неко баца упаљену цигарету у нагомилане отпатке. Њихов је садржај такође склон уклањању јаким ветровима, птицама и другим животињама. Мања је вероватноћа да ће се садржај типа корпи са затвореним горњим делом просути на тротоар или улицу. Она може да буде конструисана довољно компактно тако да се, уколико се ватра запали, она угаси услед недостатка кисеоника. Обе врсте корпи имају инхерентне слабе стране. Уколико се постављају близу продавница хране, контејнери од челичне мреже и са отвореним горњим делом често привлаче инсекте и друге напаснике. Осим тога, отпаци у њима нису заштићени од ветра. Они се повремено запале. Покривени контејнери са хоризонталним обртним поклопцем испод металног свода захтевају често чишћење, пошто се лепљиви остаци акумулирају на том поклопцу. Људи некада нерадо гурају лепљиви поклопац да би бацили своје отпатке.

4.4. РЕЦИКЛАЖА ОТПАДА

Савремене државе широм света су одабрале да укључе рециклирање и друге технике редукације отпада као саставне елементе њихових система управљања чврстим отпадом (ICWM), како би помогле да се продужи оперативни век постојећих депонија и да се смањи потреба за новим депонијама. Има све мање расположивог земљишта за постројења за чврсти отпад у близини насељених центара. Како расте вредност отпадног материјала, редукација отпадна постаје све важнија. Редукација отпада и рециклирање су примарни начини за смањење зависности од одлагања отпада и необновљивих ресурса. Иако оваква пракса не може у потпуности да елиминира потребу за одлагањем отпада, добро планирани и агресивно промовисани програми за редукацију и рециклирање отпада могу значајно да смање количине отпада који мора да се одлаже на депонију. Рециклирање представља извор драгоцених сировина. Многа тржишта постоје за папир, метал, картон, стакло, пластику и други материјал. Сакупљање и продаја овог материјала вероватно неће правити профит за нашу заједницу али, у неким случајевима, може да смањи трошкове управљања отпадом заједнице стварањем одређених прихода од отпада. Рециклирање је саставни део стратегије интегрисаног управљања

отпадом и ресурсима. Оно обезбеђује нова радна места и економски развој. Студије су показале да рециклажа обезбеђује приближно девет пута више радних места у односу на одлагање еквивалентне количине отпада на депонију. Производња производа од рециклираног материјала смањује емисије у животну средину. Комерцијалне фирме и индустрије су традиционално рециклирале значајне количине својих отпадака. На пример, произвођачи пластичне амбалаже издвајају и продају пластични шкарт као уситњено пунило другим произвођачима пластичних производа, као што су кесе за ђубре, а кутије од таласасте лепенке које се користе за паковање производа за испоруку до малопродајних радњи се сакупљају ради рециклаже. Организовани програми за сакупљање и рециклирање најразличитијих отпадака из извора домаћинства и малих комерцијалних фирми су разрађени и реализовани тек у последњих 10 до 15 година. Не може сав материјал који може да се рециклира, а који производе становници и комерцијалне фирме, да се лако или успешно укомпонује у конвенционални систем рециклирања. Зависно од налаза из анализе састава отпада, листа материјала који може да се рециклира садржати следеће:

- папир (новине, лепенка, картон, папир за писање, коверте, часописи, итд.);
- пластика (боце и пластични артикли);
- стакло;
- алуминијум;
- метали са садржајем гвожђа (конзерве и шкарт);
- остали обојени метали;
- текстил;
- зелени отпад;
- органски материјал.

Код планирања рециклирања мора да се донесе одлука да ли ће и како сваки од наведених врста материјала бити интегрисан у систем за сакупљање:

1. ПАПИР: После органског материјала, папир је типично најчешћи артикал и у токовима отпада из домаћинства и комерцијалног отпада, крећући се у распону од 10 до 25 процената од укупног отпада. Приближно две трећине од укупне количине ће бити нека врста папира, а једна трећина ће спадавати у таласасту лепенку или картон.

2. ПЛАСТИКА: Пластика је тренутно најчешће рециклирани материјал из отпада из домаћинства у већини земаља. Пластични артикли који могу да се рециклирају укључују боце за храну, пиће, сапун и козметику и неке пластичне артикле, као што су играчке, вазе и вештачко цвеће. Пластични филм/фолија (кесе) се такође рециклира када га има у довољно великим количинама. Пластика се сортира по врсти и боји, пере се, меље или гранулира, а потом се топи у пластичне грануле или продаје на тржишта за крајњу употребу.

3. СТАКЛО: Стаклене боце чине приближно 2 до 6 процената из токова типичног комуналног отпада. Све флаше за безалкохолна пића могу поново да се користе након прања и стерилизације. Осталестаклене флаше могу да се издвајају по боји и да се продају произвођачима стаклених боца где се дробе, мешају са осталим стакленим шкартом и топе пре него се поново произведу у нове флаше или друге производе, као што су пепељаре и декоративни артикли.

4. АЛУМИНИЈУМ: Алуминијум обично чини мање од 1 процента из тока отпада из домаћинства, али има смисла размотрити га да буде укључен (у рециклажу) зато што се лако издваја и има високу тржишну вредност. Отпадни алуминијум се топи и комбинује са примарним алуминијумом у нове алуминијумске производе. Засебно сакупљен отпад од алуминијумских конзерви може да се користи у производњи нових контејнера за пића.

5. МЕТАЛИ КОЈИ САДРЖЕ ГВОЖЂЕ: Гвоздене конзерве (често се називају "лимене" конзерве) и остали артикли од гвожђа који се одбацују (лонци и шерпе) су такође присутни у токовима отпада у количини од мање од 1 процента од укупног отпада. Иако је њихова вредност релативно ниска, они се лако издвајају и продају. Старо гвожђе се користи са примарним челиком у производњи многих производа од челика.

6. ТЕКСТИЛ: Текстил може да буде присутан у токовима отпада из домаћинства на нивоу у распону од приближно 1 до 6 процената.

7. ОРГАНСКИ МАТЕРИЈАЛ: Органски материјал, укључујући и отпад од хране и зелени отпад.

Постоје у основи два начина сакупљања материјала који може да се рециклира:

1. Издвајање на извору захтева да произвођач отпада издваја сав рециклажни материјал у засебне контејнере или да одлаже тај материјал у канте за рециклажу постављене по целој заједници.

2. Други метод је остављање рециклажног материјала са свим осталим отпадима и његово укључивање у нормално сакупљање ових отпада (сакупљање мешовитог отпада). Издвајање се потом обавља на централној локацији, обично на локацији депоније. Сви програми рециклирања, са изузетком сакупљања и прераде мешовитог отпада, захтевају промену у понашању произвођача отпада.

Уколико је циљ да се максимизира учешће и коришћење отпадног материјала, искуство је показало да системи сакупљања који имитирају систем сакупљања отпада (место и учесталост сакупљања) и максимизирају практичност обезбеђују највише преусмеравање отпада.

У овом кораку, треба да се размотри следеће, те да се одабере једна или више од ниже наведених опција сакупљања:

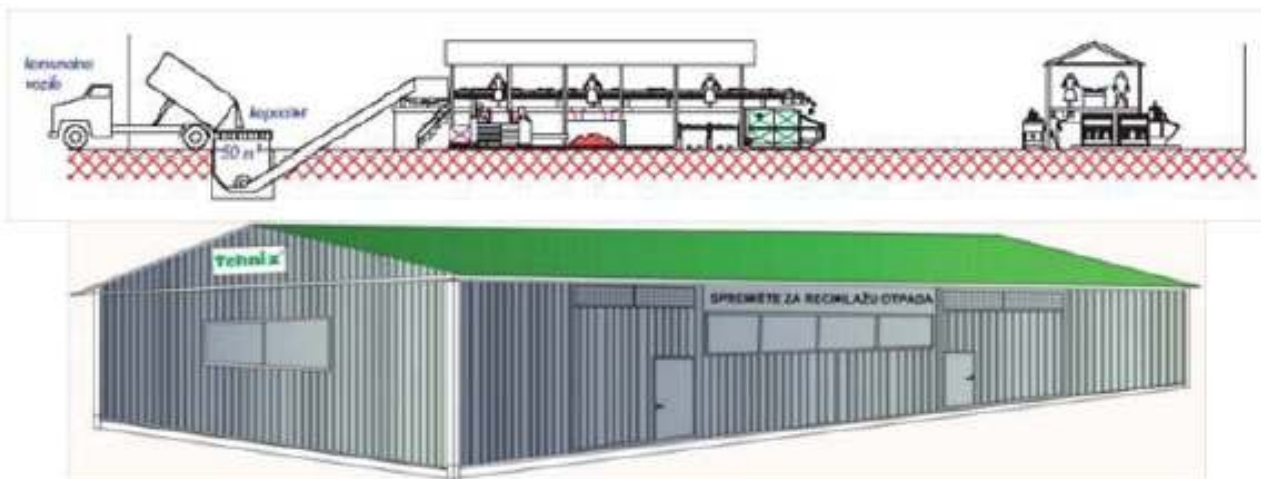
- **ОД ВРАТА ДО ВРАТА:** сакупљање на вратима је пожељна опција уколико постоји изводљиви начин да се финансирају релативно високи трошкови на дуги рок. Већина заједница је утврдила да практично сакупљање резултира у максимално учешће. Много од неформалног рециклирања које се тренутно одвија, обавља се путем сакупљања рециклажног материјала (често помешаног са отпадом) на вратима произвођача отпада (станова или комерцијалних фирми). Узимање рециклажног материјала на месту производње отпада значајно смањује копање по отпаду које се јавља када се материјал оставља на јавним местима ради сакупљања. Произвођачи рециклажног материјала једноставно остављају тај материјал у пластичне кесе или мале пластичне канте за рециклажу испред врата ради сакупљања и одвожења у договорено време.

- **ОД ЗГРАДЕ ДО ЗГРАДЕ:** сакупљање из контејнера постављених изван и до зграда је прихватљива опција за место сакупљања. Ова опција сакупљања се типично бира ако је отежан приступ индивидуалним стамбеним јединицама и комерцијалним фирмама. Она захтева адекватан број контејнера и честу услугу сакупљања. Уколико је могуће, треба избегавати коришћење пластичних кеса и конвенционалних контејнера за држање отпада (канти за ђубре). Најприкладнији контејнер који треба користити је "канта на точковима", нарочито пројектована за ту сврху. Канта на точкове има адекватан капацитет, има поклопац који штити отпад за рециклажу од атмосфералија и проблема везаних за штетотчине и олакшава учинковито сакупљање.

СЛИКА бр. 4: Рециклажни плато на јавној површини

- ЦЕНТАР ЗА СОРТИРАЊЕ ОТПАДА: Иако је најучинковитије, сакупљање рециклажног материјала из центара за сортирање отпада је оптерећено значајним проблемима који отежавају постизање осталих пројектних циљева. Могу бити потребне засебне канте за отпад са сваку врсту материјала који може да се рециклира уколико не постоји локални капацитет за прераду (сортирање). Овај систем зависи од тога што произвођачи отпада донесе свој отпад до места сакупљања, које циљни корисници услуге често оцењују као "предалека", а потом евентуално морају да издвајају материјал у означене канте за отпад. Са овим системом, материјал који може да се рециклира може да заврши тако да буде остављен неконтролисано као отпад на местима која више одговарају произвођачима отпада. По материјалу који може да се рециклира остављеном у било ком центру за сортирање отпада који нема особље или није осигуран на трајној основи врло вероватно ће копати постојећи неформални сектор за рециклажу. Осим уколико не постоје механизми финансирања који ће подржати друге опције или густина зграда онемогућава приступ возила за сакупљање, центри за сортирање отпада треба да буду последња опција. Избор одговарајућих места за сакупљање овог отпада је лакши уколико се прво подели подручје које планирате у мања подручја на основу густине становања и ширине улица, а потом примените пројектне критеријуме. Иако је најбоље настојати да се изнађе универзално применљиво место за сакупљање, то можда неће бити изводљиво уколико се неке опције онемогућавају неадекватном ширином улица. На пример, пошто густо насељена подручја са уским неасфалтираним улицама онемогућавају коришћење конвенционалних возила за сакупљање отпада, не могу да се примене ни услуга од зграде до зграде ни центар за сортирање отпада, пошто они захтевају конвенционалне камионе за сакупљање са механичким системима за утовар. У оваквим врстама подручја, једино је прикладна услуга од врата до врата. Према томе, треба да се изради добра процена укупне дужине пута, по врстама ширине и асфалтираности путева, као и броја стамбених јединица и фирми по мањим подручјима, тако да пружалац услуге има довољно информација за разраду својих планова рада и/или израду понуда.

СЛИКА бр. 5: Шема рециклажног центра

СЛИКА бр. 6: Рециклажни центар у Р. Мађарској за регионалну депонију у Ходмезовашархељ

Могући су следећи сценарији:

- Уколико не желимо да тражимо од становника и комерцијалних фирми да врше било какво сортирање, онда ће бити потребно изградити рециклажно постројење за прераду мешовитог отпада.
- Ако тражимо од корисника услуге да сортирају сав њихов рециклажни отпад и да их све заједно распореде у засебне пластичне кесе или канте за рециклажни материјал за сакупљање, онда ће се морати имати сав рециклажни материјал сортиран у постројењу за одлагање и прераду рециклираног отпада.
- Уколико од корисника услуге тражимо да раздвајају свој отпад на мокре (органичне) и суве фракције онда ће, поред постројења за прераду за суву фракцију, бити потребно да пружалац услуге изгради и управља постројењем за компостирање за сав органски материјал. Генерално, како се буду повећавале захтеви за сортирање од стране корисника услуге, тако ће трошкови сакупљања да расту, а трошкови прераде да се смањују. И обрнуто, како се буду смањивали захтеви за сортирање на месту производње отпада, трошкови сакупљања ће се смањивати, а трошкови прераде ће расти. Због тога је изузетно важно да се разради неколико различитих сценарија сакупљања/прераде, што омогућава израчунавање нето утицаја на укупне трошкове програма.

Следећи аспекти ће утицати на пласирање рециклажног материјала:

- потребе тржишта;
- потражња за специфичним врстама и облицима појединачних врста рециклираног материјала;
- спецификације квалитета рециклираног материјала;
- локација тржишта;
- тржишни споразуми.

Циљ раздвајања отпада по врстама је њихово поновно коришћење на неком другом месту и обично за другу намену. У општини Бечеј нема организованог сакупљања секундарних сировина из комуналног отпада, нити било које врсте раздвајања отпада из домаћинства.

4.5. ДРУГЕ ОПЦИЈЕ ТРЕТМАНА

Уколико се жели одрживи систем управљања отпадом, неопходно је сагледати заступљеност свих опција третмана отпада.

Компостирање

С обзиром на препоруке дефинисане стратегијом за управљање отпадом, као и обзиром на Директиву о депонијама ЕУ и забрану одлагања биодеградибилног отпада на депоније, компостирање је добило на значају као алтернативна опција третмана биодеградибилног отпада. У општини Бечеј није заступљено компостирање као начин третмана отпада.

Анаеробна дигестија

Третман комуналног отпада анаеробном дигестијом није заступљен у општини Бечеј.

Инсинерација (спаљивање) отпада

Овај облик третмана комуналног отпада није заступљен у општини Бечеј.

Остали системи третмана отпада

У општини Бечеј нису заступљени ни други видови третмана отпада као што су пиролиза, гасификација, плазма технологија, солидификација и неутрализација.

Одлагање отпада на депонију

Сав отпад који се сакупи у општини Бечеј одлаже се на општинску депонију која није санитарна депонија отпада.

4.6. ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА

Комунална депонија у Бечеју "Ботра" налази се на јужном делу насеља Бечеј. Удаљена је од првих стално насељених кућа око 150м, 300м од пута за Нови Бечеј. Од реке Тисе је удаљена 2000м. У употреби је више од двадесет година. Површина депоније је 5-7 ха. До саме депоније води асфалтни пут. Обухваћено је 11.844 домаћинства или 86,6% од укупног броја домаћинстава на територији општине Бечеј. Годишње се на њу депонује око 56.220 м³ комуналног отпада. Општина Бечеј је, у складу са ставом из Генералног плана општине Бечеј о потреби санације, рекултивације и затварања депоније "Ботра", на конкурс Министарства науке и заштите животне средине добила средства за израду пројектне документације за санацију и ремедијацију "Ботре"

4.7. ИНДУСТРИЈСКИ, ОПАСАН И БИОХАЗАРДНИ ОТПАД

4.7.1. Количине индустријског отпада

Под индустријским отпадом се подразумевају све врсте отпадног материјала и нуспроизвода који настају током одрених технолошких процеса. Индустријски отпад по својим карактеристикама може бити опасан и неопасан. Опасне карактеристике отпада у Србији су идентификоване у законској регулативи у складу са Базелском конвенцијом, као токсичност, запаљивост, екотоксичност, експлозивност итд. У складу са прописима Републике Србије, сваки генератор отпада, у овом случају индустрија, је обавезан да у складу са прописима ускладишти свој отпад.

Неопасан отпад генератор може да одлаже у контејнерима које комунално предузеће одвози на основу склопљеног уговора, редовно одвози и празни. Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим и поступа у складу са законским прописима.

Опасан отпад се мора одлагати на посебан начин у складу са његовим карактеристикама и не сме се одлагати на депонији комуналног отпада.

4.7.2. Поступање са индустријским отпадом

Проблем одлагања индустријског отпада у општини Бечеј решава се на следеће начине:

- одлагањем на депоније у кругу фабрике
- одлагањем на комуналној депонији (неопасан индустријски отпад).

Карактеристике поступања са индустријским отпадом су:

- поступање са индустријским отпадом није адекватно, нити је у складу са законским захтевима;
- са друге стране, у Србији не постоји депонија или трајно складиште опасног отпада које се декларише као стално одлагалиште опасног отпада и које задовољава основне критеријуме безбедног одлагања;
- генератори отпада у општини принуђени су да проналазе најбезболнија, по њих, решења која нису у складу са техничким нити нормама заштите животне средине и то одлагањем на привремена одлагалишта углавном у кругу предузећа и то врло често на неадекватан начин или на приватним и јавним површинама;
- рециклажа отпада у индустријским оквирима се највећим процентом односи на рециклажу метала и папирног отпада (продајом предузећима која преранују метал и папир) и рециклажу амбалаже (враћањем добављачу на даљу прераду).

На основу приказаних података може се закључити да су основни проблеми у области управљања опасним отпадом следећи:

- не постоји ефикасна административна и стручна организација за управљање опасним отпадом у општини;
- не постоји едукација становништва о опасном отпаду, начину поступања, обавези рециклаже;
- није извршена карактеризација целокупног опасног отпада у складу са националним законодавством и директивама ЕУ;
- не постоје у свим фабрикама програми управљања опасним отпадима, као ни процедуре за поступање са опасним отпадима;
- не постоје у свим фабрикама посебна лица или службе задужене за евидентирање опасних отпада.

4.7.3. Биохазардни отпад

Посебан третман медицинског отпада се врши у оквиру Дома здравља и односи у Нови Сад где се прерађује. Отпад се одлаже у контејнере који су предвинени за одлагање медицинског отпада и који су приступни свима.

Угинуле животиње и нејестиви споредни продукти из кланица се морају третирати као потенцијални извори заразних обољења људи и животиња.

4.8. ЦЕНЕ ПРИКУПЉАЊА И ОДВОЖЕЊА ОТПАДА

Табела бр. 6. - Подаци добијени од Потисје-Бечеј Д.О.О.

категорија	цена
Домаћинства	0,52 дин / 1лит / пражњење + ПДВ
Привреда	19,71 дин/м ²
установе	8,05 дин/м ²

Прикупљање, транспорт и депоновање смећа

Општинском Одлуком о чистоћи, дефинисан је начин прикупљања, транспорта и депоновања комуналног и отпада из пословног простора. Општинском одлуком је, као носилац овог посла, одређено предузеће „Потисје-Бечеј” Д.о.о. с тим што се услуга наплаћује директно од привредно правних корисника и од грађана. Ради помака у квалитету пружања услуга императивно је да се изврши набавка нових контејнера, канти за отпад, израда локалних центара за прикупљање рециклираног отпада, израда за постављање контејнера у двориштима пословно-стамбених зграда, прибављање специјалних возила за сакупљање отпада, транспорт контејнера и извлачење и транспорт фекалне воде, како би се покрила цела територија

општине. Депоновање смећа (одлагање) врши се на одговарајућој депонији у Бечеју поред пута Бечеј – Нови Бечеј. Према свим показатељима уз максимално ангажовање на санацији могуће је одлагање за период од 2 – 5 година

5. СТРАТЕШКИ ОКВИР И ПОТРЕБНЕ ПРОМЕНЕ

5.1. ПРОЦЕНА БУДУЋИХ КОЛИЧИНА ОТПАДА

За планирање система за управљање отпадом и дефинисање објеката за третман, количине потребних посуда за одлагање, броја возила за транспорт итд. потребно је познавање количина чврстог отпада коју продукује општина у току одређеног временског периода, количине отпада које ће подлећи рециклажи или другим опцијама третмана и коначно, количине отпада који ће се одлагати на депонији. Количина отпада која се продукује у општини се одређује на бази броја становника за одређени период планирања, као и на бази броја становника који ће бити обухваћен сакупљањем отпада, затим пораста броја становника у одређеном временском периоду и специфичној количини отпада по становнику. Постоји евиденција да специфична количина отпада има променљив тренд у току последњих 20-30 година. Применом рециклаже, битно се мења укупна количина отпада за коначан третман. У општини Бечеј, према статистичким подацима којима се располаже, вероватно у будућем периоду неће доћи до повећања броја становника. Иако општину Бечеј карактерише пад броја становништва, ипак ће доћи до повећања количине отпада која се прикупља, јер ће се морати прикупљати отпад и у сеоским месним заједницама.

5.2. ИНСТИТУЦИОНАЛНЕ ПРОМЕНЕ

У оквиру институционалних промена кључни корак чини усаглашавање националног законодавства са законодавством ЕУ и стварање правних претпоставки за уренивање свих аспеката и опција управљања отпадом, одређивање процедура за издавање, ревизију или одузимање дозвола, увођење ефикасних економских инструмената, јачање надзора и контроле, као и доследно спровођење казнене политике. Будући да институционални оквир чини структура, организација и капацитет одговорних институција и да институционално јачање и планирање представљају услов за развој система управљања отпадом и ефикасно спровонење закона, промене се односе на:

- поделу функција и одговорности између локалних (општинских), регионалних (менуопштинских) и републичких органа и организација;
- усклађену организацију и повезаност институција одговорних за управљање отпадом, њихову координацију и повезаност са другим секторима, као и јачање њихових кадровских и техничких капацитета;
- планирање управљања отпадом и финансијско управљање;
- укључивање приватног сектора у организациону структуру управљања отпадом и могући облици партнерства.

5.2.1. Подела одговорности и децентрализација

Ефикасност спровођења закона и успешност организације управљања отпадом зависе од поделе функција и одговорности између локалних, регионалних и републичких органа и организација. Подела одговорности мора бити рационална и јасно дефинисана. Савремени захтеви у управљању отпадом упућују на децентрализацију власти и преношење надлежности са републичких на покрајинске, односно локалне власти, јачање локалних структура, њихову самосталност и преузимање потпуне одговорности за организацију управљања отпадом на својој територији. Обезбеђење самосталности и преузимање одговорности локалних власти за избор развојних и практичних модела управљања отпадом, гарантује ефикаснији и флексибилнији систем за задовољење потреба локалног становништва односно систем усаглашен са локалним

интересима и специфичностима. Такође, у хијерархији надлежности, поред права надзора, неопходно је унапредити облике сарадње и координације републичких, регионалних и локалних власти у погледу свих мера и поступка управљања отпадом.

5.2.2. Јачање институционалне структуре и секторска интеграција

Јачање институционалних структура локалних заједница чине организационе и функционалне промене органа и тела надлежних за управљање отпадом. То значи да је у општинској управи потребно планирати кадрове и формирати организациону јединицу са описом послова за спровођење свих мера и поступака управљања отпадом, а нарочито за:

- 1.** праћење стања, припрему и предлагање локалних акционих планова управљања отпадом и посебних програма (сакупљање опасног и других отпада из домаћинства, смањења биодеградибилног и амбалажног отпада у комуналном отпаду, поступања са отпадом за који су прописани посебни токови, развијање јавне свести идр.);
- 2.** припрему и обраду података за одређивање локације постојења за привремено складиштење и чување отпада (трансфер станице), постројења за третман, односно одлагање отпада, укључујући техничке захтеве за пројектовање објеката и организовање активности;
- 3.** координацију организације управљања отпадом измену општинске управе, регионалних органа и тела или предузећа, комуналних и других правних и физичких лица укључених у регионални или локални систем управљања отпадом;
- 4.** планирање буџета (изворе финансирања и процену трошкова), припрему предлагање и извршење финансијских планова;
- 5.** издавање одобрења, дозвола и других прописаних аката;
- 6.** сарадњу са другим надлежним службама у општини, другим општинским управама укљученим регионални план управљања отпадом, надлежним министарствима, агенцијом и др;
- 7.** надзор и контролу, као и друге послове у складу са законом и локалним, односно општинским прописима.

Приликом планирања и организовања службе за обављање наведених послова општинска управа се стара о усклађивању начина рада ове службе са радом осталих релевантних сектора у општини (планирање и изградња, заштита животне средине, земљишта, вода, послови привреде, финансија и др.), као и усклађивање рада са међуопштинским, регионалним органом, телом или предузећем, у складу са обавезама које произилазе из одлука општинске управе, посебно одлука везаних за имплементацију регионалног плана управљања отпадом. Општинска управа идентификује број и структуру кадрова према дефинисаним обавезама и одговорностима, узимајући у обзир потребу за остваривањем самосталности и висок ниво компетентности. Институционалне промене, са аспекта ефикасности управљања отпадом, зависе од одлучности општинске управе у погледу промена у организационој структури, као и у обезбеђењу кадровског капацитета и унапређењу техничке опремљености службе одговорне за управљање отпадом и у том смислу општинске власти захтевају подршку целе локалне заједнице. Организација општинске службе за управљање отпадом приоритетно је у функцији ефикасног спровођења закона и других прописа у сектору отпада, при чему треба имати у виду обавезе које нас очекују у процесу придруживања ЕУ и припрему надлежних институција за нове одговорности и интегрисан приступ у доношењу и спровођењу одлука.

5.2.3. Методе планирања и финансијско управљање

Регионално планирање представља имплементацију стратешких циљева дефинисаних у Националној стратегији управљања отпадом. Регионалним планом одређује се дугорочна политика региона у погледу рационалног и одрживог поступања са отпадом и дефинишу заједнички циљеви више локалних заједница у управљању отпадом. У оквиру регионалног плана, као модела ефикасног оперативног планирања, садржани су подаци и процене о врстама,

количинама и пореклу отпада који ће бити искоришћен или одложен не територији која је обухваћена планом, опрема, локација постројења, моделовање, обезбеђење мониторинга, евалуације и ревизије плана. Општине дефинишу заједничке циљеве у управљању отпадом, споразумом, под условима утврђеним законом.

Споразумом, јединице локалне самоуправе уређују:

1. поступак израде и доношења регионалног плана (његову садржину и рокове);
2. међусобна права и обавезе у обезбеђењу услова за обављање послова управљања отпадом, изградњу и рад постројења, укључујући финансирање;
3. права и обавезе комуналног и другог правног лица или физичког лица у вршењу комуналних делатности;
4. оснивање и утврђивање функција међуопштинског, регионалног органа, односно тела или предузећа, одговорног за руковођење и спровођење плана, координацију учесника и усклађивање процедура;
5. облике и моделе партнерских аранжмана између јавног и приватног сектора (тендери, уговори, концесије и др.), укључујући раздвајање појединих делатности, посебно сакупљање и транспорт од третмана, односно одлагања;
6. начин доношења одлука у случају несагласности о појединим питањима у вези са управљањем отпадом;
7. друга питања од значаја за организацију и спровођење управљања отпадом.

Међуопштински регионални орган, тело или предузеће, одговорно за руковођење и спровођење плана и координацију учесника обавља активности утврђене оснивачким актом, односно одлукама скупштина јединица локалне самоуправе у региону, а нарочито:

- даљу изградњу и рад регионалне депоније;
- изградњу и рад трансфер станица или сакупљачких центара;
- сакупљање отпада из домаћинства и другог отпада;
- сакупљање рециклабилних материјала или њихово издвајање из комуналног отпада;
- развој и унапређење активности у будућности (компостирање, рециклажа и прерада, коришћење енергије, биогаса и др.).

Финансијско управљање у оквиру регионалног плана подразумева одређивање цена услуга и прикупљање накнада за услуге управљања отпадом које организују општине, односно заједница општина преко међуопштинског органа, или предузећа, припрему и планирање буџета према стварним трошковима и реалним потребама, као и инвестирање у изградњу и опремање постројења или унапређење делатности управљања отпадом. Финансијско управљање директно зависи од опредељења скупштина јединица локалне самоуправе у погледу модела на којима ће се заснивати однос јавног и приватног сектора и обезбеђења услова конкуренције.

5.2.4. Укључивање приватног сектора

Однос јавног и приватног сектора требало би да одигра кључну улогу у обезбеђивању ефикасног система управљања отпадом. Поред неспорних података о неодговарајућој техничкој опремљености постојећих комуналног предузећа, недостатку изграђених и опремљених постројења за третман, односно одлагање отпада, стоје и чињенице о неефикасној организацији и немогућности локалне самоуправе да значајније инвестира у сектор отпада због нагомиланих других проблема и приоритета. Равноправно са постојећим комуналним предузећем општинска власт би требало да укључи и приватни сектор у организацију управљања отпадом. Успостављање и развој односа јавног и приватног сектора полази од:

1. увођење јавног конкурса (тендер);
2. закључивања уговора о поверавању појединих послова или делатности управљања отпадом предузећима опремљеним за њихово вршење;
3. обезбеђења подстицајних мера (техничка помоћ и др.);

4. вршења мониторинга и ефикасног надзора над извршењем над обавезама из уговора и сталне провере и оцене квалитета услуга, укључујући транспарентност модела и аранжмана, као и контролу јавности;

5. обезбеђења институционалних капацитета за праћење и ефикасан инспекцијски надзор над радом правних и физичких лица која су укључена у организацију управљања отпадом и надзор над применом мера заштите животне средине. Поступке укључивања правних и физичких лица (јавног И приватног сектора) у систем управљања отпадом спроводи међуопштински, регионални орган, тело или предузеће, одговорно за руковођење и спровођење плана и координацију учесника.

Такође, у оквиру законом прописаних процедура, могуће је и давање концесија чији предмет може бити изградња, одржавање и коришћење комуналних објеката ради обављања комуналних делатности.

5.3. ПРЕДЛОГ ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Да би се задовољили циљеви дефинисани Националном стратегијом за управљање отпадом потребно је успостављање потпуно новог система управљања отпадом у Региону, који подразумевају нову организацију, изградњу нових постројења и потпуно нови концепт сакупљања и транспорта уз обавезно увођење издвајања корисних компоненти односно селекцију отпада. Предлог нове организационе структуре у систему управљања отпадом подразумева расподелу надлежности над управљања отпадом измену комуналних предузећа или приватних предузећа и то у домену:

- услуге сакупљања комуналног отпада у општинама;
- услуге сакупљања комерцијалног отпада;
- услуге сакупљања индустријског отпада;
- сакупљања и сепарације рециклабилног отпада.

Предлаже се да приватни сектор или специјализована предузећа такође узму учешћа у развоју и даљем унапређењу система (компостирање, сепарација, рециклажа, коришћење отпада, коришћење енергетских потенцијала, биогаса итд.).

5.3.1. Депонија индустријског отпада

Депоније су неопходни део сваког интегрисаног система за управљање чврстим отпадом било да њим руководи нека јавно предузеће или приватни извођач. То је чињеница без обзира на то колико је успешно искоришћење чврстог отпада или прерада у преусмеравању и искоришћењу материјала из тока отпада. Чак и најефикаснији програм редукације отпада, рециклаже, компостирања или производње енергије из отпада ће имати неке остатке који захтевају одлагање. Идентификовање погодних локација за нови локацију за одлагање на депонију може да буде врло тешко. Схватање људи о било којој реализацији нове депоније ће се, нажалост, заснивати на њиховим визуелним сликама постојеће или раније праксе. Та погодност зависи од бројних техничких, еколошких, економских, социјалних и политичких критеријума. Ови критеријуми могу да се групишу у следеће категорије које такође показују разумне параметре учинка:

1. Критеријуми везани за транспорт

- Унутар разумног растојања од погодног главног пута.
- Унутар економске дужине путовања од места настанка отпада.

2. Геотехнички, хидролошки и хидрогеолошки критеријуми:

- Изван водоплавних долина или других подручја склоних плављењу.
- Удаљено од стрмих падина које су склоне обрушавању.
- У подручјима без високе или сезонски високе подземне воде.
- Изван мочварних подручја или других подручја од еколошког значаја.

3. Критеријуми везани за намену земљишта

- Изван означених подручја прихране подземних вода, значајних издани/водоносних слојева, или подручја сакупљања површинске воде за системе за водоснабдевање.
- На подручјима која немају некомпатибилну садашњу или будућу намену земљишта.

4. Критеријуми везани за прихватљивост од стране јавности.

- Процес утврђивања локације треба да обухвата учешће јавности на самом почетку процеса и непрестано у току процеса. Стицање кредибилитета и поверења код јавности је подједнако важно као и решавање еколошких, социјалних и економских питања везаних за дати објекат. Јавност мора да буде легитимни партнер у процесу утврђивања локације депоније, како би се интегрисале потребе и проблеми заједнице и како би она утицала на сам процес одлучивања.

Требало би обавити иницијални преглед кроз сваку потенцијалну локацију. Циљ је да се идентификују специфичне карактеристике локације које могу да буду погодне или непогодне за изградњу одлагалишта, те да се идентификују ограничења у довољној мери, што ће резултирати у смањење броја потенцијалних локација на максимум три. Свака потенцијална локација треба да се анализира у контексту претходно описаних критеријума. Тај процес који се примењује да се оцене потенцијална одлагалишта треба да буде што је могуће објективнији на основу пажљиво разрађених и транспарентних критеријума. На ове критеријуме треба да утичу улазни подаци од јавности и других заинтересованих страна које погађа изградња тог новог одлагалишта отпада.

5.4. ПЛАН САКУПЉАЊА ОТПАДА (УЧЕСТАЛОСТ, ВРСТА И КОЛИЧИНА ОТПАДА, ТИП ВОЗИЛА)

У складу са основним принципима политике управљања комуналним отпадом, комунални неопасан отпад се мора раздвојити од осталих врста отпада, као што су индустријски и медицински отпад како би се добила економска цена потребног третмана који ће домаћинства плаћати. Захтеве за раздвајање отпада мораће да испуњавају и произвођачи индустријског или медицинског отпада. У краткорочном раздобљу, отпад из домаћинства који се ствара у урбаним центрима ће се и даље одлагати у постојеће комуналне контејнере. У циљу успостављања система сакупљања отпада из сеоских домаћинства који ће се увести у наредних 5 година, прво ће се забранити одлагање отпада на дивљим депонијама и увешће се контејнери који ће бити размештени по селу. С обзиром на велику разурњеност кућа по селима треба размотрити могућност да се у сеоска подручја уведу канте за по два домаћинства, које ће се поставити у наредних 5 година. У настојању да се смањи широко распрострањено бацање отпада уз путеве или на дивље депоније, увођење контејнера на главним дивљим депонијама након њиховог чишћења или санације, омогућује бар делимично задржавање одбаченог отпада, смањујући могућност даљих негативних утицаја на околину или здравље. Фреквенција сакупљања кућног отпада зависи од типа и врсте возила за сакупљање отпада (коју ограничава капитални трошак возила, трошкови рада, удаљеност од места сакупљања до депоније где се возило празни) и броја контејнера који се одједном могу поставити на једној локацији. Додатно, на капацитет контејнера и фреквенцију сакупљања утиче и природа отпада. Одложени кабасти отпад ће напунити контејнер и тако ће бити потребно чешће пражњење. У оквиру успостављања система за управљање отпадом, као битна новина се уводи захтев за оптимизацијом коришћења судова (контејнера) за сакупљање и превоз средстава у оквиру целог региона. Рационализација се огледа у процени потребне фреквенције сакупљања отпада, могућности за сакупљања отпада на темељу типа (величине) судова, запремини произведеног отпада, капацитета возила за сакупљање, броја становника који је обухваћен услугом сакупљања отпада и удаљености од депоније. Поред фреквенције одношења која се базира претежно на обрачуну количина отпада, као још један важан фактор се појављује планирање матрица кретања возила како би се постигло оптимално сакупљање отпада уз што мање трошкове.

5.4.1. Опрема за сакупљање отпада

Као што је раније наведено у општини Бечеј располаже се са 10 контејнера запремине 5 м³ и 58 контејнера запремине 1100 лит. 64 од 900 лит. Тренутно је највећи проблем недовољан број контејнера, а требало би их поставити и у сеоском подручју. Према плану постављања контејнера требало би још: 20 контејнера од 3м³, 30 контејнера 5м³ и 10 контејнера 8м³. Такође је потребно обезбедити још канти за поделу произвођачима комуналног и комерцијалног отпада. Пошто већи део становништва користи класични систем за грејање код кога се стварају веће количине пепела, треба размислити и о коришћењу галванизираних челичних канти, које су једине повољне за овакву врсту отпада. У гушће насељеним селима могли би се у наредном периоду поставити контејнери, док би у разуђеним деловима боље било поставити канте од 120 лит. и то из следећих разлога:

1. мало је вероватно да ће становници односити кућни отпад на централизована места за сакупљање која су удаљена и по неколико километара;
2. имајући у виду просечну густину од 0,247 т/м³, тежина отпада у канти је око 30 кг, а тежина отпада у контејнеру око 250 кг. Просечна количина отпада коју продукује домаћинство од 3 члана је око 3 кг дневно, тако да би се канта напунила потребно је 10 дана, односно, два домаћинства пуне канту 5 дана. С друге стране, контејнер би требало за 7 дана да напуне 12 домаћинстава, што би захтевало да отпад доноси са велике удаљености.

На подручју општине Бечеј могуће је да се отпад одвози једном недељно само уз повећање броја контејнера. Правилно распоређивање контејнера је један од предуслова добре организације управљања отпадом. Контејнери се могу распоредити уз улицу, на тротоарима и на локацијама које су посебно опремљене за ту сврху. Највише се контејнери распоређују уз улицу или на тротоарима.

У циљу обезбеђења заштите здравља и животне средине, контејнере је корисно груписати на посебним локацијама које је потребно и посебно организовати, као на пример:

1. контејнере треба сместити на посебно израђене бетонске платое, ограђене различитим типовима оградe, у зависности од положаја, заштитних, хигијенских и естетских захтева;
2. платое треба поставити тако да задовољавају услове саобраћаја (плато не сме бити на растојању већем од 15-20 м од саобраћајнице којом се креће камион за одвоз отпада), водовода и канализације, електро-енергетике, птт и топлификације, са циљем да се задовоље потребе грађана, у складу са распоредом стамбених и стамбено-пословних објеката;
3. платое требе израђивати са нагибом од 2%, да се не би задржавала вода од атмосфералија, а и због сливања воде након прања платоа и контејнера;
4. број потребних контејнера одређује се према формули:

$$H = O * C * D / V * k$$

где је:

H – број потребних контејнера;

O – количина отпада (м³/дан/становнику);

C – број становника одређен за сабирни пункт;

D – број дана између два одвоза отпада;

V – запремина контејнера (м³);

k – коефицијент попуњености контејнера (обично 0,8).

5. за одржавање хигијене платоа и контејнера, плато је потребно обезбедити са:

- прикључком на водовод са водомером и цревом погодним за прање платоа и контејнера;
- прикључком на канализацију;
- одговарајућим сливником којим ће се спречити загушење најближих уличних сливника.

6. у циљу спровођења хигијенских захтева потребно је обезбедити и прање контејнера, на самом платоу или за то организованом простору. Прање платоа организовати једном недељно а прање контејнера једном месечно.

7. потребно је формирати екипу за одржавање контејнера, подмазивање механизма, замене точкића, одржавање пропусности отвора за прање контејнера.

Оно што би се у најкраћем року могло урадити по питању издвајања рециклабилних компоненти из кућног отпада је постављање мрежастих контејнера за пластику у већем броју од тренутног.

5.4.2. Сакупљање кабастих материјала

Посебан проблем за сакупљање представља кабаста материјал као што су намештај, електрични уређаји, грађевински материјал и сл. који се увек морају сакупљати издвојени имајући у виду њихову величину.

Успешна пракса показује да је за овакве материјале потребно установити правила која важе за све становнике, адекватну фреквенцију сакупљања и координисано сакупљање са заинтересованим корисницима као што је индустрија, појединци и сл. Ако би финансијски услови дозволили у сврху сакупљања кабастог отпада могли би се обезбедити велики контејнери које би на санитарну депонију услужно одвозили возилима из неке друге општине из региона.

5.5. ПРЕТОВАРНЕ СТАНИЦЕ ЗА ЛОКАЛНО САКУПЉАЊЕ У ОПШТИНИ

Крајни циљ имплементације овог Плана у пракси, као и обавеза дефинисана Законом о управљању отпадом, биће покривеност свих територија у општинама Севернобанатског региона сакупљањем и одвожењем чврстог комуналног отпада на регионалну санитарну депонију и постројење за рециклажу. Да би се смањили трошкови транспорта, због удаљености појединих општинских центара од локације санитарне депоније (а такође и због великих удаљености појединих руралних сеоских подручја од општинских центара), биће потребно у свим општинама које ће одлагати отпад на регионалној санитарној депонији изградити локалне пунктове за привремено одлагање сакупљеног отпада (такође и сортирање односно раздвајање појединих врста отпада). Ови пунктови би представљали претоварне, трансфер станице. У случају општине Бечеј трансфер станица би представљала:

- локацију садашње депоније где се отпад из локалних возила за сакупљање отпада привремено складишти и претоварује у већа возила којим се одвози на санитарну депонију. На овај начин се постиже да се и друга, нестандартна и приручна возила (мања возила, трактори, подизачи па чак и возила којим би грађани довозили у одређено време одређене врсте отпада) користе као подршка локалном сакупљању отпада.
- локацију где ће се и остале врсте отпада сакупљати пре одвоза на санитарну депонију (на пример, неопасан индустријски отпад, отпад који би довозили сами грађани, власници мањих предузећа, занатских радњи, угоститилских објеката, кабаста отпад, отпадна уља, акумулатори и сл.).
- локацију где се може сместити рециклажни центар или плато за одвајање секундарних сировина.

У циљу рационализације трошкова, трансфер станице је корисно градити тамо где већ постоји могућност адаптације неке постојеће зграде или локације затворене депоније

5.6. СИСТЕМ РАЗДВАЈАЊА И РЕЦИКЛАЖЕ ОТПАДА И ДРУГЕ ОПЦИЈЕ ТРЕТМАНА

5.6.1. Систем раздвајања и рециклаже отпада

Основни разлози за увођење рециклаже су:

- рециклажа је један од основних циљева стратегије управљања отпадом у Србији;
- рециклажом се смањује количина комуналног отпада који треба одложити на депонију и врши се валоризација секундарних сировина из комуналног отпада;
- рециклажом се остварује економска добит (директна продаја и посредно учешће у осталим производним гранама);
- рециклиране компоненте су неопходна секундарна сировина у производњи више индустријских грана (метална, индустрија папира, индустрија стакла);

- рециклиране компоненте се увозе. Овим програмом се замењује увоз у великом делу;
- рециклажом се чувају постојећи ресурси (мања количина отпада се одлаже на депоније- мањи простор за одлагање, а природни ресурси се мање користе за издвајање сировина- нарочито за Ал, Цо, Ни);
- рециклажом се штеди енергија (мањи утросак енергије је за производњу из секундарних сировина него из сировина);
- при преради секундарних сировина смањују се трошкови производње у односу на прераду сировина;
- рециклажом се отварају нова радна места;
- рециклажом се постиже заштита животне средине;
- ЕУ кроз своју политику управљања отпадом постулира обавезу рециклаже.

Важни услови који утичу на одлуку о искоришћавању или уклањању отпада су:

- повећани захтеви за еколошки безбедним уклањањем отпада, што има за последицу веће трошкове уклањања;
- примена принципа зарачунавања стварних трошкова уклањања отпада;
- развој нових производних технологија и поступака искоришћавања отпада;
- разрада метода прогнозирања, ради процене развоја тржишта сировина (развој потрошње, понуде, ризик снабдевања, развој цена).

Разлози за потребу повећаног искоришћавања отпада су вишеструки:

- сазнање о ограниченим природним ресурсима и потреби рационалног коришћења онога чиме се располаже;
- строжи прописи о заштити животне средине отежавају уклањање отпада, па је неопходно да се рециклажом смањи обим отпада који иде на депонију;
- тешкоће при обезбеђењу локација за нове депоније указују на рециклажу као једну од могућности смањивања потреба за новим депонијама.

Закони понуде и потражње комбиновани са активностима куповине и продаје, крајњи корисници, утицаји посредника утичу на формирање цена реклабила на тржишту као и њихов пласман.

СЛИКА бр. 7: Плато за рециклажу комуналног отпада

Услови за спровођење рециклаже су:

- израда планова за спровођење рециклаже;
- прикупљање са локације за кућни отпад где сами становници издвајају или на специјалним местима где становници самоиницијативно доносе сортиран отпад;
- прикупљање помешаног отпада;
- изградња постројења за рециклажу;
- постојање финансијских средстава;
- јасно дефинисано тржиште рециклираних материјала.

Рециклажа отпада тј. раздвајање рециклабилних компонената може се вршити на два начина и то:

1. на месту настајања
2. на централизованим местима за издвајање и третман

Рециклажа на самом месту настајања подразумева да становници сами сортирају отпад у посебним контејнерима или кесама, или доносе на посебне платое или на трансфер станицу, а заинтересована физичка и правна лица сакупљају и односе на третман.

На централним местима, рециклажа се примењује:

- ако први начин рециклажа није задовољавајућа;
- ако није финансијски исплатива;
- потребан је простор за привремено складиштење материјала који чекају раздвајање.

Увођење рециклаже у насељима отпочеће Општинском одлуком о чистоћи, да се рециклабилни делови комуналног отпада не одлажу више на санитарне депоније, него да се издвајају и користе као секундарне сировине. Уколико се сами грађани одлуче за сепарацију корисних фракција отпада на месту његовог настајања, потребна су нова возила за прикупљање и превоз отпада, са посебним боксовима за стару хартију, конзерве, стаклену амбалажу, пластику и друге рециклабилне компоненте отпада. Даље сортирање и компактирање ових материјала обавља се у централној станици за рециклажу, одакле их преузимају купци, који их користе као секундарне сировине. Из досадашњег искуства на територији општине Бечеј још дуги низ година неће моћи да се примењује "сортирање отпада на кућном прагу" због еколошке свести грађана која је на ниском нивоу. Због тога се планира, на локацији садашње депоније комуналног отпада која ће се затворити, да се изгради општински рециклажни центар са рециклажним двориштем и трансфер станицом. Према стручној процени локација је подобра, а формирањем оваквог центра смањила би се количина отпада који би се транспортовао до регионалне депоније. Паралелно са изградњом и радом рециклажног центра потребно је обезбеђивати и могућност издвајања односно рециклаже и на самом извору посебно у установама, предузећима и у централним зонама Бечеја и осталих насељених места.

5.6.2. Компостирање

Регионално постројење за компостирање треба да се изгради за третман органског отпада. Овај тип отпада настаје у домаћинствима, ресторанима, хотелима, а у значајној мери и на зеленим површинама. Поновним коришћењем ових материјала значајно би се смањила укупна количина отпада на трајним одлагалиштима што би у значајној мери продужило њихову употребу. Из овог разлога, а и очувања околине, требало би уложити одређења средства у сакупљање овог отпада, стварање компоста и његове употребе у кондиционирању земљишта. Органски отпад са територије општине Бечеј би могао да се издвоји у количини од 30 т. годишње, садашњим режимом сакупљања.

СЛИКА бр. 8: Разни начини компостирања и припремање органског отпада

5.6.3. Инсинерација (сагоревање)

Инсинерација се такође предвиђа као једна од опција третмана отпада, али у следећем периоду, када се припреме потребне основе, односно када се као први корак изгради санитарна депонија:

- Генерално, инсинерација отпада је 6 пута скупља од депоновања;
- Инсинерација је исплатива за број становника изнад 1 милион;
- Инсинерација не елиминише изградњу регионалне депоније, јер 25-30% остатке инсинерације чини пепео и шљака, па је стога увек неопходно депоновање;
- Захтева високе додатне инвестиције за руковање (третман) отпада.

5.7. КОМЕРЦИЈАЛНИ И ИНДУСТРИЈСКИ ОТПАД

Велики део отпада у општини Бечеј се генерише изван домаћинства. Овај отпад је уобичајено различитог састава од кућног отпада, а индустријски, зависно од типа индустрије може садржати и опасне материје.

Због свега наведеног, у будућем периоду потребно је посебну пажњу посветити тзв. комерцијалном отпаду, нарочито са гледишта да је то одличан извор рециклабила. Канцеларије, финансијске институције, јавни сектор генеришу велике количине висококвалитетног папира за рециклажу, који има високу цену на тржишту рециклабила, а приватни предузетници генеришу значајне количине картонских кутија итд. Индустријски неопасан отпад се третира исто као и комерцијални. Наиме, у појединим врстама индустрије се појављује тзв. "чист отпад", а то је нарочито карактеристично за металне остатке. Што се тиче опасног индустријског отпада, он захтева посебан третман. С обзиром на законске захтеве и циљеве постављене стратегијом, сви генератори су дужни да изврше карактеризацију и категоризацију отпада. То значи да је у општини потребно:

- Увести обавезу да сваки генератор мора израдити план и процедуру поступања са опасним отпадом од момента настајања до коначног третмана и одлагања;
- Изградити информациони систем за прикупљање података о опасном отпаду;
- Идентификовати све генераторе опасног отпада у општини и генераторе секундарних сировина;
- Идентификовати све типове отпада, извршити карактеризацију отпада и утврдити количине опасних отпада;
- Успоставити мере за смањење настајања опасног отпада на месту настајања;
- Дефинисати обавезе максималног поновног коришћења и рециклаже амбалаже за допрему сировина;
- Реконструисати постојеће производне циклусе са аспекта настајања опасног отпада;
- Размотрити могућност смањења токсичности заменом сировина;
- Максимално искоришћење постојећих ресурса за третман опасног отпада, утврдити карактеристике и капацитете (нпр. пећ у цементари);
- Фаворизовати изградњу регионалне депоније за опасан отпад;
- Успоставити обавезу мониторинга и контролног система за управљање опасним отпадима;
- Организовати систем обуке за генераторе и њихове раднике;
- Радити на едукацији јавности;
- У недостатку техничких прописа и правне регулативе користити прописе ЕУ.

5.8. ПОСЕБНИ ТОКОВИ ОТПАДА

Третман посебних токова отпада регулисан је Законом о управљању отпадом, а захтева се и Националном стратегијом управљања отпадом.

5.8.1. Отпадна уља

Многа предузећа користе велики број врста уља у различите сврхе, па се као последица ствара велика количина отпадног уља, које је опасан отпад и подлеже захтевима Директиве:

- О насталој и прикупљеној количини водити прецизну евиденцију;
- Прикупљено уље се мора адекватно складиштити и њиме се мора пажљиво и у складу са нормативима руковати;
- Директивом се фаворизује третман уља регенерацијом или сагоревањем уз утилизацију енергије, од стране треће стране, или у сопственим постројењима;
- Уколико се отпадно уље користи као допунско гориво у сопственим постројењима, онда се морају поштовати и нормативи зацртани директивом о спаљивању отпада 2000/76/ЕЦ. О свакој трансакцији и превозу се мора обавестити надлежни орган;
- Предузећа не смеју да изливају отпадна уља у површинске или подземне воде, или канализацију;
- Општина би морала да развије програм едукације запослених као руковооца овим материјама

5.8.2. Одлагање ПЦБ и ПЦТ

ПЦБ уља се највише налазе у електроенергетским постројењима, те у том случају мора да се предузму посебне мере контроле коришћења ПЦБ и то:

- Електроенергетска постројења морају извршити евидентирање и категоризацију опреме која је у погону и која садржи ПЦБ материје;
- Електроенергетска постројења морају до 2012. године престати са употребом опреме са ПЦБ.

5.8.3. Ислужена возила

У региону је потребно изградити систем за рециклажу возила, тј. за демонтажу возила и раздвајање на делове који се могу рециклирати (пластика, метал, гуме, текстил, уља). У складу са законским обавезама општина Бечеј дужна је да обезбеди простор за уклањање ислужених возила, делова возила са јавних површина, и обезбеди његово одлагање на за то обезбеђен простор до предаје оператерима који врше трајно одлагање и третман отпадним возилима.

5.8.4. Батерије и акумулатори који садрже опасне супстанце

У складу са одредбама Директиве, обавеза општине је:

- да развије програм едукације запослених у вези са батеријама и акумулаторима;
- да забрани и онемогући коришћење батерија и акумулатора са више од 0,0005% живе;
- да изради програм посебног сакупљања потрошених батерија и акумулатора;
- да води евиденцију о набављеним, утрошеним и сакупљеним батеријама и акумулаторима;
- у складу са програмом, да обезбеди услове за сакупљање и привремено чување утрошених батерија и акумулатора;
- по успостављању тржишта секундарним сировинама, да организује службу која би се бавила предходним активностима, као и продајом ових секундарних сировина;
- да доставља информације о сакупљеним и одлеженим (ускладиштеним) батеријама надлежним органима.

5.8.5. Амбалажа и амбалажни отпад

У складу са стратегијом и законима, општина би морала:

- да изради програм поступања са амбалажом, нарочито за део који се односи на комерцијални сектор;
- у складу са програмом, да обезбеди услове за сакупљање и привремено чување амбалаже;

- да води евиденцију о набављеним, утрошеним и сакупљеним количинама амбалаже;
- по успостављању тржишта секундарним сировинама, да организује службу која би се бавила претходним активностима, као и продајом ових секундарних сировина;
- да промовише поновно коришћење амбалаже;
- организовати сакупљање отпадне амбалаже, а у том циљу организовати одговарајући информациони ситем;
- развити програм едукације запослених као корисника амбалаже;
- амбалажу која се не може поново користити, организовано износити на тржиште или организовати њено коришћење као агрегата.

5.8.6. Одлагање отпадних гума и органског отпада на депоније

Општина би у складу са стратегијом и законима морала да:

- Утврди начин алтернативног третмана гума с обзиром да је одлагање гума на депонијама забрањено. Као алтернативан третман сигурно треба размотрити третман као што је дробљење и поновно коришћење као пуниоца у различитим материјама (у бетону, за пешачке стазе и сл.);
- Утврди алтернативан третман за велике количине рециклабилног материјала који се сада износи на депонију (папир, пластика, стакло). Ове компоненте се морају издвојити и рециклирати;
- Утврди алтернативан третман биоразградивог отпада (храна, зеленило). Овај отпад се мора компостирати;
- Едукује радно особље за поступање са отпадом;
- Све ово у економском интересу с обзиром на постојање законског принципа "загађивач плаћа".

5.8.7. Отпадна електронска и електрична опрема и флуоросцентне цеви које садрже живу

У складу са ово Директивом у општини би морало да се:

- успостави систем вођења података о електронској и електричној опреми;
- успостави систем сакупљања ове опреме;
- обезбеди систем за разградњу ове опреме у циљу сакупљања рециклабилних материјала, или ако то није у могућности да обезбеди систем за одношење и правилно уклањање ове врсте отпада;
- по успостављању тржишта секундарних сировина обезбедити службу која би вршила њихову продају;
- обезбеди да руковање деловима уренаја који спадају у групу опасног отпада буде у складу са домаћим и иностраним прописима везаним за управљање опасним отпадом;
- подаци о сакупљеним електричним и електронским уренајима, рециклабилним материјалима и опасном отпаду из тих уренаја редовно достављати надлежним институцијама;
- развије програм едукације.

5.9. РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТАР ЗА ТРАЈНО ОДЛАГАЊЕ ОТПАДА (РЕГИОНАЛНА САНИТАРНА ДЕПОНИЈА)

Санитарна депонија комуналног отпада представља техничко-технолошко решење одлагања чврстог отпада. Поступци техничко-технолошког карактера подразумевају примену низа мера којима се обезбеђује контролисано одлагање чврстог отпада, уз истовремену потпуну заштиту животне средине од загађења, које могу изазвати издвојени отпадни гасови, непријатни мириси, процедурне воде итд. Санитарна депонија је специфичан објекат који, ако се непрописно користи, у знатној мери може негативно да утиче на животну средину. Посматрано у целини, свака санитарна депонија као један комунални систем састоји се из скупа инжењерских објеката. Објекти су опремљени неопходном технолошком, хидротехничком, машинском и

електро опремом различите намене, пратећим транспортним средствима и другим уређајима који су у функцији спровођења технологије.

Санитарно одлагање отпада, грубом поделом се може приказати кроз три фазе и то:

1. распростирање отпадног материјала у танком слоју;
2. сабијање тог материјала до минималмо могуће запремине;
3. свакодневно прекривање депонованог и сабијеног отпада инертним материјалом.

Концепција санитарног депоновања је употпуњена санацијом средине, рекултивацијом одабраног простора и његовог довођења жељеној намени по завршетку експлоатације, као и елиминисањем нежељених пратећих појава (које настају при депоновању) као што је настајање биогаса и загађених отпадних вода, нарушавање изгледа околног пејзажа и сл. По затварању депоније, врши се рекултивација деградираног простора, чиме се он поново уклапа у природну целину.

5.9.1. Локација и површина регионалне санитарне депоније

Назив депоније: РЕГИОНАЛНА САНИТАРНА ДЕПОНИЈА КОМУНАЛНОГ ЧВРСТОГ ОТПАДА

Инвеститор: А.С.А. КИКИНДА доо , ИЂОШКИ ПУТ ББ, КИКИНДА

Локалитет депоније: КИКИНДА, ТЕРЕМИЈСКИ ПУТ ББ, ПАРЦЕЛА БР: 11234/5

Катастарски број: ЛИСТ НЕПОКРЕТНОСТИ. БРОЈ.11666, К.О.КИКИНДА

Радно време : РАДНИМ ДАНИМА И СУБОТОМ ОД 08х ДО 18х.

Опис и карактер депоније :

Тело депоније се налази у вештачком басену оивиченом насипом.

Површина комплекса земљишта је: 191.142 м².

Површина депоније са инфраструктуром у првој фази изградње је: 20.981 м².

Од тога тело депоније чини: 20.246 м².

Капацитет депоније у првој фази је: 150.000 м³.

Запремина отпада у завршној фази ће бити: 1.525.000 м³.

Запремина рехабилитације ће бити: 177.000 м³.

Укупна запремина депоније се планира на: 1.702.000 м³.

Депонија је изведена према стандардима ЕУ, има употребну и грађевинску дозволу.

СЛИКА бр. 9: Санитарна депонија у Кикинди

5.9.2. Регионални рециклажни центар

Приликом потписивања протокола о формирању регионалне санитарне депоније комуналног отпада у Кикинди није било предвиђено да се у 1. фази изгради рециклажни центар већ би општине које би трајно одлагале свој отпад на овој депонији изградиле сопствене рециклажне центре и на депонију би се одлагао само отпад, тзв. смеће које је неупотребљиво.

5.10. ПРИКЉУЧЕЊЕ РЕГИОНАЛНОЈ ДЕПОНИЈИ КИКИНДА

Тренутно, у складу са новим Законом о управљању отпадом, у договорима смо са општином Кикинда о формирању регионалног система управљања отпадом. У том смислу је и потписан споразум о приступању општине Бечеј овој регионалној депонији.

6. НАЈБОЉЕ ПРАКТИЧНЕ ОПЦИЈЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Еколошки најпрактичније опције за комунални отпад треба да буду резултат великог броја разматраних опција и повратних информација са јавних консултација. Циљеви еколошки најпрактичнијих опција за отпад су стратешки циљеви за регионално управљање отпадом. Локални акциони планови ће дати детаљне резултате, који ће зависити од ангажовања локалне самоуправе у овој области. Процес утврђивања еколошки најпрактичнијих опција за комунални отпад је отворен и транспарентан процес чији је циљ подстицање укључења заинтересованих страна. Овај План је тако израђен кроз заједнички рад и кроз разматрање одговора добијених у консултацијама.

6.1. ПОРАСТ КОЛИЧИНА КОМУНАЛНОГ ОТПАДА

За планирање система за управљање комуналног отпада и дефинисање објеката за третман, количине потребних посуда за одлагање, броја возила за транспорт итд. потребно је познавање количине чврстог отпада који продукује општина у току одређеног временског периода, количине отпада који ће подлећи рециклажи и коначно, количине отпада која ће се одлагати на депонији.

Тренутно се у општини Бечеј врши сакупљање отпада у свим насељеним местима. Још увек постоји значајан део домаћинства који није обухваћен сакупљањем отпада. Овај План предвиђа повећање нивоа сакупљања отпада од 20 % годишње од преосталог становништва. Укупна количина комуналног отпада који ће се сакупити са подручја општине Бечеј у наредних 5 година мора се на адекватан начин третирати и одложити и то:

- рециклажом;
- компостирањем и
- депоновањем.

6.2. ПРЕВЕНЦИЈА НАСТАЈАЊА ОТПАДА

Законом и Националном стратегијом управљања отпадом је дефинисано да Влада треба да буде носилац политике редукације отпада. За разлику од других опција у хијерхији управљања отпадом, редукација отпада није опција која се може одабрати у недостатку других. О редукацији се мора размишљати сваки пут кад се доноси одлука о коришћењу ресурса. Редукација мора бити осмишљена у фази пројектовања, преко израде, паковања, до транспорта и пласмана производа. Потрошачи такође треба да активно учествују у редукацији отпада куповином производа са мање амбалаже. Инструменти који укључују пројектовање пре производње, промене у управљању и процесу производње и развој чистих и безотпадних технологија захтевају предузимање мера на националном нивоу али и нивоу предузећа. Постоји значајна могућност да се отпад поново искористи. Баријере за подстицање поновног коришћења постоје, а најчешће су тешкоће у повезивању произвонача отпада и потенцијалних корисника отпада.

У општини Бечеј већ постоје неки облици поновног коришћења и то:

- Поновно коришћење палета;
- Коришћење отпадног дрвета као горива;
- Прикупљање ПЕТ амбалаже и старог папира.

Локалним планом управљања отпадом се предвиђа спречавање настајања комуналног отпада на извору, кроз образовање и развијање јавне свести и обезбенење алтернатива за подстицање домаћинства и привреде. Спречавање настајања отпада је на врху хијерархије отпада и укључује мере за избегавање настајања отпада променом праксе у производњи и потрошњи, поновним коришћењем производа и материјала, и спречавањем бацања биолошког отпада мерама као што је кућно компостирање. Општина Бечеј треба да предузме мере да се минимизира отпад и да буде активна у промоцији и образовању, на пример, обезбеђивањем кућних компостера за храну из домаћинства и дистрибуцијом писаног материјала о спречавању настајања отпада. Циљ је такође да се дају препоруке творцима националне политике о инструментима који су се показали успешним у спречавању настајања отпада. Акције које би општина Бечеј могла предузети у спречавању настајања комуналног отпада:

- Развој локалних планова за спречавање настајања отпада у сагласности са законима;
- Предузимање активности за развијање јавне свести код домаћинстава и привреде, у школама, укључујући акције које су повезане са уводом у нове приступе управљања отпадом;
- Давање иницијативе за спречавање настајања отпада и друге подршке, на пример берза отпада за локалне потребе;

6.3. РЕЦИКЛАЖА

Поновна употреба се базира на директном поновном коришћењу материјала или поновном прерадом за исте или сличне намене. На овај начин се постиже:

- Уштеда у енергији и сировинама
- Смањење трошкова одлагања
- Смањење трошкова за производаче и потрошаче.

Зашто је важна рециклажа:

- Смањује се количина комуналног отпада;
- Валоризација секундарних сировина из комуналног отпада;
- Добијају се секундарне сировине за производњу;
- Замењује се увоз секундарних сировина;
- Чувају се постојећи ресурси;
- Штеди се енергија (мањи утрошак за производњу);
- Смањују се трошкови производње у односу на сировине;
- Отварају се нова радна места;
- Рециклажом се постиже заштита животне средине;
- Рециклажа је светски императив;
- ЕУ-постулира обавезу рециклаже.

Како трошкови традиционалних метода одлагања буду расли, тако ће комерцијални аспект рециклаже таконе расти, а суштински је да свака комерцијална корист буде искоришћена унутар локалне економије.

Поред иницијатива локалних власти, постоје потенцијали за нове комерцијалне могућности за прераду локалног отпада. Како буде јачало законодавство, и одлагање у ширем обиму отпадних материја буде предмет разних прописа и појачане контроле, тако се може очекивати да могућности за рециклажу расту. Општински план за управљање отпадом планира мере за омогућавање издвајања материјала из отпада пре него што они доспеју у токове мешаног отпада. Главни напори у овој области се очекују до 2015. године, са значајним искорак од 30% рециклаже и компостирања као циља до 2015. године. Да би се бавили овим токовима материјала, општина ће планирати развој капацитете у постројењима за искоришћење отпада пројектованих да раздвајају и пакују материјал за рециклажу за даљи транспорт до постројења

за прераду. Поред разних националних и локалне иницијативе ће бити покренуте да подрже развој рециклаже укључујући развој тржишта за рециклабилне материјале. Акције општинског Плана за рециклажу треба да садрже:

- Осмишљавање и извођење локалних компанија за промоцију у сагласности са националним активностима да се произвођачи отпада упознају са развојем праксе и подстицањем активне улоге у поновном коришћењу отпада;
- Испитивање начина сакупљања ради утврђивања најповољнијих шема за сакупљање комуналног отпада;
- Развој иницијатива за рециклажу за посебне токове отпада као што је дрво, отпад од грађења и рушења, папир, алуминијум, нудећи могућности за локални посао;
- Промоција развоја тржишта за рециклабилне материјале.

6.4. КОМПОСТИРАЊЕ

Компостирање се дефинише као брзо, али делимично, разлагање влажне, чврсте органске материје, првенствено отпада од хране, помоћу аеробних микроорганизама и под контролисаним условима. Као производ добија се користан материјал, сличан хумусу, који нема непријатан мирис и који се може користити као средство за кондиционирање земљишта или као ђубриво. Теоријски гледано, предности су да крајњи производ има извесну тржишну вредност, која треба да резултира у враћању извесног дела уложених средстава; а простор који је потребан за локацију постројења је релативно мали и цене транспорта нису тако велике. Са друге стране, оваква постројења могу захтевати и велика капитална улагања. Тржиште за добијени производ није увек осигурано, а и складиштење крајњег производа може бити проблем за себе. С обзиром на Директиву ЕУ о депонијама и забрани одлагања биодеградибилног отпада на депоније, компостирање је добило на значају као алтернативна опција третмана биодеградибилног отпада. Компостирање има важну улогу у стратегији управљања отпадом. У краткорочном периоду, највећа запремина компостирања биће од мешаног отпада, било као метод предтретмана отпада ради смањења органске компоненте у отпаду пре депоновања или као метод производње корисног материјала. Производи компостирања мешаног отпада могу имати бројне корисне примене, иако се они сада третирају као отпад. Раздвајање отпада на извору ће омогућити производњу високо квалитетних производа од компоста. Постројења за компостирање треба да буду пројектована у складу са стандардима. Компостирање биодеградибилног материјала може произвести вредан кондиционер за земљиште као замену за природне материјале. Квалитет компоста зависи од квалитета пуњења и контроле примењене у управљању у процесу компостирања. Стандарди квалитета су расположиви за компост као производ, пројектовани да обезбеде да нема негативног утицаја на животну средину, здравље људи или животиња. Ови стандарди су направљени за компост произведен из отпада раздвојеног на извору, док за компост произведен од мешаног отпада не постоје еквивалентни стандарди.

6.5. ДРУГЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ ИСКОРИШЋЕЊА ОТПАДА

6.5.1. Отпад као гориво

Инсинерација отпада се примењује у циљу смањивања његове количине и искоришћења добијене енергије. Инсинерација је значајан и користан начин редуковања отпада. Међутим инвестициони и оперативни трошкови инсенератора у складу са прописима ЕУ су високи, генерално много виши од трошкова одлагања отпада на санитарне депоније.

6.5.2. Анаеробна дигестија

Разлагање органског дела чврстог отпада у гасове са високим уделом метана може се остварити путем анаеробног разлагања или анаеробне ферментације. После ферментације

органиског отпада издвојеног на извору, остатак ферментације се нормално третира аеробно до компоста. На тај начин је коначни резултат ферментације отпада у већини случајева сличан аеробном компостирању. Процесом разлагања настају метан, компост и вода. Метан је гас који се може користити као гориво за рад постројења или за потребе локалног становништва. Компост се може користити за кондиционирање земљишта.

6.5.3. Пиролиза

Код овог третмана органиски отпад се загрева на високом температурама у одсуству ваздуха у циљу добијања мешавине гасовитог, течног и чврстог горива.

6.5.4. Гасификација

Гасификација је високотемпературни процес третмана отпада у присуству ваздуха или водене паре у циљу добијања горивих гасова. Технологија је заснована на познатом процесу производње гаса изугља.

6.6. ОДЛАГАЊЕ НА ИНДУСТРИЈСКУ ДЕПОНИЈУ

Депоније представљају објекте који служе за коначно одлагање (не треба сметнути са ума да код сваке врсте третмана отпада увек постоји одређен део отпада који се мора одложити на депонију). Ови објекти су опремљени различитом опремом која служи очувању животне средине, а при томе се мора спроводити одређен технолошки поступак, отпад се мора компактирати и покривати слојем земље или другог инертног материјала на систематичан и санитаран начин. Један од најважнијих задатака функције одлагања, јесте планирање начина коришћења рекултивисаног земљишта.

6.7. ЗАХТЕВАНА ИНФРАСТРУКТУРА

За успостављање система управљања отпадом у општини Бечеј би било неопходно оасвременетити и опремити организовати систем сакупљања, изградити нове објекте и реконструисати постојеће објекте.

I Организовати систем сакупљања и транспорта

Организовање система сакупљања подразумева:

- Набавку нових контејнера;
- Набавку контејнера за рециклабиле;
- Поправку оштећених контејнера.

Организовање система транспорта подразумева:

- Набавку транспортних возила;
- Набавку транспортних возила за сакупљање рециклабила.

II Изградња нових објеката

1. Депонија индустријског и осталог инертног отпада

Општина Бечеј ће својом одлуком одредити локацију и управљача депоније индустријског и грађевниског неопасног инертног отпада.

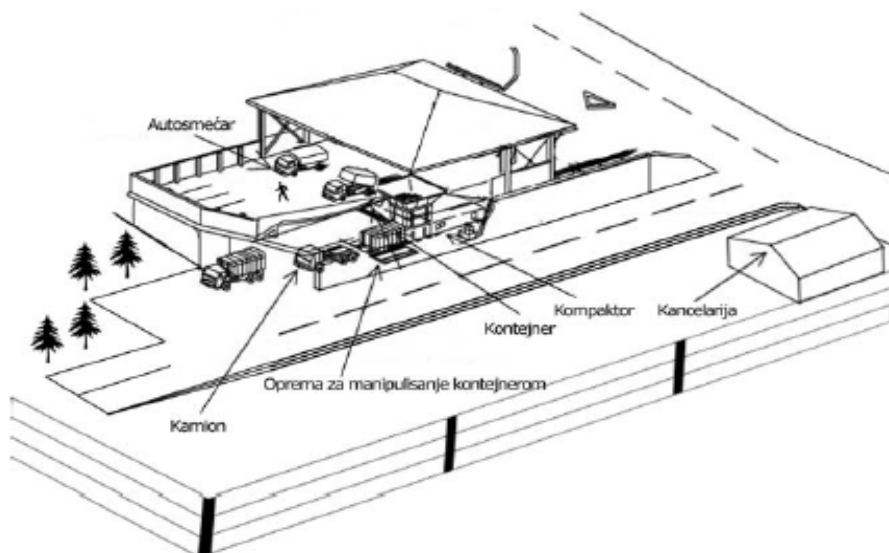
2. Рециклажно двориште

Постојање оваквог објекта је законска обавеза локалне самоуправе. Постројење треба да обухвати:

- Прихватни плато за цео отпад;
- Прихватни кош у који се доводи отпад и усмерава на траку;
- Објект у коме постављена процесна линија за ручно сортирање из масе отпада као и две линије за балирање пластике и папира, линије за прераду стакла;
- Платоом за одлагање издвојених рециклабила;
- Платоом за одлагање третираних рециклабила;
- Платоом за одлагање преосталог отпада који се транспортујена депонију на коначно одлагање;
- Административна зграда за управу;
- Објект са гардеробама и купатилима за раднике;
- Објект за прање возила и канти;
- Мостном вагом за одмеравање отпада;
- Саобраћајном инфраструктуром: паркинзи за претоварна и транспортна возила, паркинзи за аутомобиле, неопходне саобраћајнице за манипулацију и кретање по центру;
- Неопходна инфраструктура: водоводна и канализациона мрежа, електрична енергија за напајање уређаја, осветљење, као и грејање радних просторија, хидрантска мрежа за прање платоа и заштиту од пожара;
- Неопходне приступне саобраћајнице са главних путева;
- Ограда и капија;
- Систем мониторинга загађења.

3. Трансфер станице

У оквиру општинског рециклажног дворишта и центра, постоји могућност изградње општинске трансфер станице, где би се после издвајања комерцијалног отпада, извршило пресовање отпада који би се отпрамао на регионалну депонију. Овако пресован отпад смешта се у специјалне контејнере који у многоне појефтинијују транспортне трошкове од Бечеја до регионалне депоније. У пракси овако пресован отпад за одлагање који се транспортује у специјалном контејнеру је запремине 3 до 4 запремине обичног камиона смећара.

СЛИКА бр. 10: Шема трансфер станице без центра за рециклажу

СЛИКА бр. 11: Трансфер станица у Р. Мађарској за регионалну депонију у Ходмезовашархељ

7. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА ТРОШКОВА

Тренутна "најбоља пракса" у области управљања чврстим отпадом је примена прорачуна пуних сопствених трошкова у свету позната скраћено као - ФЦА. ФЦА се дефинише као систематски приступ за идентификовање, сумирање и извештавање о стварним трошковима управљања чврстим отпадом. Он узима у обзир прошле и будуће издатке, трошкове режије (услуга надзора и подршке) и оперативне трошкове. Локалне управе су раније користиле рачуноводствене методе на основу новчаних токова (рачуноводство на бази готовине или општег фонда у коме се прате финансијски извори локалне управе) за приказивање токова финансијских средстава, и прихода и расхода. Систем рачуноводства на бази токова новца региструје приходе и расходе када се они појаве. Са друге стране, ФЦА је обрачунски рачуноводствени систем који признаје трошкове како се средства користе или резервишу/вежу, без обзира на то када се новац троши. Критични концепт који је инхерентан у системима ФЦА јесте диференцијација термина: издатак и трошак. Издатак се односи на стварну потрошњу новца за куповину неке имовине или за плаћање за услуге. Трошак се односи на новчану вредност ресурса како се они користе или троше. ФЦА захтева нови начин размишљања о управљању чврстим отпадом. Користи од ФЦА су многе, а најзначајније од њих су резимиране у даљем тексту:

- ФЦА олакшава идентификовање правих трошкова - када локалне управе заиста знају који су трошкови њиховог управљања чврстим отпадом, онда их је лакше контролисати.
- Избегава "брда и долине" у готовинским расходима - ФЦА користи амортизацију основних средстава и амортизацију-отплату дуга који трошкове распоређују дајући реалистичнију слику програма управљања чврстим отпадом без дисторзија које превладавају у практичним политикама рачуноводства на бази новчаних токова.
- Помаже код уговарања услуга – зато што ће Општине боље разумеју трошкове по ФЦА, оне се позиционирају за боље преговарање и доношење одлука у вези са оператерима из приватног сектора који подносе понуде за уговоре за партнерство или концесију. У суштини, примена ФЦА омогућава Општини да посматра послове управљања чврстим отпадом исто као што би то чинила нека приватна компанија.
- Алат за анализу - ФЦА омогућава општинама да појединачно наведу сваку компоненту услуга управљања чврстог отпада, тако да свака засебно може да се оцени у погледу успешности. На пример, ФЦА би омогућио анализу поступка рециклаже засебно у односу на друге операције у управљању чврстим отпадом. Ово се значајно разликује од локалних општинских рачуноводствених система који често примењују централизовано израчунавање цене коштања услуге без обзира на место где су настали.
- Упоредивање с најбољим - ФЦА омогућава општинама да пореде њихов учинак у управљању чврстим отпадом са стандардима у тој области. Ово може да буде користан алат за оцењивање.

- Програми подизања јавне свести - ФЦА омогућава тачно откривање података грађанима у оквиру сваке компоненте програма подизања јавне свести/едукације.

Примена ФЦА ће повлачити за собом признавање бројних врста трошкова, од којих многи не би били признати по рачуноводственом систему, на бази новчаних токова Оперативни трошкови су текући трошкови или расходи пословања. Главни трошкови пословања се генерално сматра да су: (1) рад и одржавање (O&M), и (2) сервисирање дугова (плаћања камата на зајмове). Ове две врсте оперативних трошкова могу да се поделе на директне и индиректне категорије. Директни расходи су они који се приписују главним активностима вођења посла управљања чврстим отпадом, као што су сакупљање отпада, послови на трансфер станицама, послови на депонији, послови рециклирања, итд. Индиректни расходи су они настали као подршка главним активностима. Примери ових расхода су рачуноводствени трошкови, административно особље, услуге обрачуна плата, обрада података, осигурање, итд. Многе од ових врста трошкова се називају "режијски". Трошкови вођења ових активности морају да се распореде на све одговарајуће рачуне расхода. Локална управа такође може хтети да разради сличне оквире за индустријски отпад, медицински отпад, чишћење улица и чишћење јавних објеката, или друге услуге управљања отпадом зависно од конкретне ситуације. Овде је главна идеја да се расходи организују на логичан начин у коме се правилно наводе раходи распоређени на разне активности управљања чврстим отпадом. Већина имовине у једном систему за управљање чврстим отпадом се обично састоји од возила, опреме, земљишта и грађевинских објеката који имају век употребе од више од једне године. Стога издаци (плаћена цена) за ову имовину неће бити признати у једној години, него ће се распоредити на век употребе те имовине. Другим речима, та имовина ће подлегати амортизацији а амортизација за сваку годину ће представљати трошкове дате имовине за ту годину. Трошкови за ресурсе са веком употребе од преко једне године се уобичајено називају Инвестициони трошкови. Стога је важно да се успостави и одржава попис свих основних средстава тако да трошкови везани за коришћење ових ресурса могу правилно да се распореде. Трошкови везани за успостављање система функционисања управљања чврстим отпадом морају да се израчунају кроз амортизацију. Трошкови пре почетка пружања услуге су они трошкови настали пре него што дати пројекат постане оперативан. Ови трошкови обухватају студије изводљивости, куповину земљишта, трошкове изградње, дозволе, итд. Иако они представљају издатке претрпљене пре почетка пословања, они треба да буду приказани као годишњи трошак амортизације у току периода експлоатације. Трошкови на крају пружања услуге су очекивани трошкови који ће настати након што престане обављање тих послова. Пример ових трошкова би било затварање депоније. Након затварања, депонија више није део послова, али ту ће бити неки трошкови везани за одржавање њене локације. Све предвидљиве расходе који ће настати након престанка обављања послова треба да се амортизују у току периода рада. Другим речима, тај будући издатак се признаје као дуг и врше се годишња плаћања на један рачун (амортизована) тако да буде довољно средстава на располагању да се тај дуг плати када буде "доспео". Распоред индиректних расхода може да буде тежи за утврђивање него директних трошкова који се приписују пословима управљања чврстим отпадом. Уколико су индиректни расходи (режија) везани искључиво за посао око управљања чврстим отпадом, онда њих треба распоредити на разна места трошкова на основу процента времена/ресурса одвојених за свако место трошкова (или по неком другом правичном систему расподеле). Међутим, уколико се индиректни трошкови деле са осталим општинским функцијама, онда морају да се утврде они делови који се могу приписати само управљању чврстим отпадом и да се потом распореде на места трошкова. Једном када су утврђени сви трошкови за сваку категорију трошкова, могу да се утврде укупни трошкови за функционисање постојећег система за управљање отпадом. Будући трошкови могу да се процене примењујући исту фундаменталну логику која се примењује за утврђивање стварних трошкова за функционисање постојећег система користећи методе ФЦА. Једина је разлика у томе да трошкови за сваку категорију расхода морају да се процене на основу плана жељене нове услуге. Уколико Општина жели да размотри пружање будућих услуга коришћењем сопствене опреме и особља, морају да се процене потребе за капиталом. Процене могу да се

ураде тако што ће се утврдити трошкови за будуће набавке опреме, земљишта, канти за отпад, зграда, итд., које су неопходне за пружање комплетене услуга управљања отпадом које су дефинисане дефинисаних у овом плану. Укупни трошкови за све ове ставке ће бити износ почетног капитала који локална самоуправа мора да прикупи да би могла да реализује овај план. Уколико Општина одлучи да приватизује неке или све услуге, онда тај уговор треба да одражава тај степен учешћа (износ капитала који треба да се уложи) сваке од уговорних страна. Уколико, на пример, Општина жели да уложи земљиште, опрему, или друге постојеће ресурсе које ће користити оператер, инвестициона вредност ових улога треба да се узме у обзир када се утврђује разумност предлога трошкова оператера. У овом случају, трошкови извођача треба да буду мањи него у случају када се не улажу никаква основна средства.

7.1. ИНВЕСТИЦИОНИ ТРОШКОВИ

Општина Бечеј тренутно не може за 2010. годину са пројекцијом за 2011 и 2012. годину у свом плану о инвестицијама преузети нове обавезе осим започетих у 2009. години у смислу Закључка Владе републике Србије број: 400-8141/2009 од 10.12 2009. године

7.2. ПРОЦЕНА ТРОШКОВА САНАЦИЈЕ СМЕТЛИШТА

По завршетку изградње рециклажног центра и трансфер станице и отпочињање са депоновањем на регионалу депонију, потребно је извршити санацију општинске депоније, њено затварање и одржавање што је у току. За завршетак санације у предвиђеном Плану биће потребно издвојити значајна средства, које ће општина Бечеј обезбедити из Републичког Фонда за заштиту и унапређење животне средине, Министарства животне средине и просторног планирања као и из сопствених средстава. Износ средстава ће бити тачно утврђен на основу података са терена и норматива за санацију и ремедијацију.

7.3. НАПЛАТА ТРОШКОВА

У одређивању тарифа за услуге управљања отпадом полази се од одабраног степена покрића трошкова кроз наплату од корисника:

-Пуно покриће трошкова значи да се тарифама генеришу приливи којима се покривају сви готовински одливи, евентуални остатак дуга на крају века пројекта и обезбеђују финансијска средства за замену објекта и опрема;

-Покриће свих готовинских одлива и евентуалног остатка дуга, али без обезбеђивања средстава за заменске инвестиције на крају века пројекта; ово значи да се замена капацитета финансира са тржишта капитала;

-Покриће свих готовинских одлива у току века пројекта, али без обезбеђивања средстава за остатак дуга и заменске инвестиције; ово значи да је пројекат субвенциониран.

Као и за друге инфраструктурне производе и услуге у Републици (електрична енергија, вода, железнички превоз и др.) и за управљање комуналним отпадом, циљ треба да буде пуно покриће трошкова тарифама. Са друге стране, с обзиром на дугогодишњу депресираност цена, ниску почетну основу, егзистенцијални карактер потреба и реалну економску моћ корисника, прелаз на тарифе са пуним покрићем трошкова управљања отпадом не може бити једнократан, већ захтева период постепених увођења и повећања.

8. СОЦИО-ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ

8.1. ПОДИЗАЊЕ ЈАВНЕ СВЕСТИ

Стратегија управљања отпадом у Србији јасно наводи да постоје потребе за развијањем јавне свести свих произвођача отпада. Општина треба да изради акциони План и спроведе кампању за развијање свести о управљању комуналним отпадом. Свака кампања треба да се

фокусира посебно на питање управљања специфичним отпадом (кампања за рециклажу). Кампања треба да се састоји од три основна ниво:

1. Предходно истраживање – проценити однос и понашање према идентификованим питањима о превенцији настајања отпада, пре предузимања акција;
2. Кампања – интезивно локализовано предузимање мера које се спроводи у почетку за шестомесечни период у сарадњи са НВО, добровољним групама, пензионерима, приватним сектором итд.;
3. Истраживање након кампање – проценити однос и понашање према идентификованим питањима о превенцији настајања отпада после предузимање мера и оценити ефективност различитих примењених метода кампање.

Овај облик ће омогућити локалној самоуправи да прате напредак према одрживијем јавном понашању у управљању отпадом и развоју модела добре праксе за промену става јавности према смањењу настајања отпада, поновном коришћењу и рециклажи. Општина треба да спроведе истраживање применом разговора "од врата до врата" путем анкетара, чиме би се установила основа у односу на коју ће се правити напредак. Једна од кључних компоненти биће да се кампања усклади са стварном инфраструктуром – охрабривање да се направе промене које се могу подржати и побољшати. При том ће се размотрити вредности и потребе схватања јавности. Ово омогућава учешће и укључивање заинтересованих страна и води заинтересоване стране према доношењу сопствених одлука унутар општине и региона. Све то се ради за постизања већег учешћа у локалним акцијама.

Прве акције требало би да се односе на следеће:

- У сарадњи са НВО развити образовну и стратегију за развијање јавне свести која прати почетак новог система сакупљања и инфраструктуре управљања отпадом;
- Промовисати и развити јавну свест у општини Бечеј кроз све секторе.

Установљење политике о подизању јавне свести ради укључења проблема животне средине и отпада је обавеза Министарства надлежног за заштиту животне средине и локалне самоуправе на свим нивоима, са подршком постојећих стручњака. Ова политика захтева да све кампање које се баве отпадом укључе у своје уговоре и кампању за развијање јавне свести о квалитетном управљању отпадом. Суштински је неопходно показати јавности утицај погрешног одлагања отпада на животну средину и коначно на њихово здравље и дугорочно, трошкове општине за ремедијацију (који се надокнађују из пореза и наплата од грађана). Такође је важно да предложена побољшања буду размотрена уз учешће јавности, као и да ће побољшања у пракси управљања отпадом донети повраћај средстава из пореза кроз принцип "згађивач плаћа". Спровођење законодавства које се односи на јавност, као што је забрана избацивања отпада на илегална сметлишта је други механизам за подизање јавне свести који мора бити развијен. Развијање јавне свести је важна функција у управљању отпадом. Први контакт између органа власти и јавности је јако компликован уколико јавност није упозната са проблемом. Разговори се могу водити кроз:

- Подизање свести о проблемима отпада, посебно у контексту заштите животне средине;
- Редовно информисање јавности од стране органа власти;

Пре покретања успешне кампање, мора се одговорити на следећа питања:

- Шта је циљ кампање?
- На кога се односи кампања тј. која ја циљна група?
- Који је ново знања циљне групе? (ниво свести о проблемима отпада, трошковима итд.);
- Шта је интерес циљне групе? (смањење трошкова, заштита животне средине).

У већини случајева, на почетку такве кампање, јавна свест се више развија стриктном применом закона, него омогућавањем општих информација. Ту је веома важна улога инспектора ради кажњавања оних који крше закон. Неопходна је јака повезаност измену надлежних за спровођење закона и лица за спровођење кампање.

8.2. УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ

Жеља да се организује бољи систем управљања чврстим отпадом. Учешће јавности општине Бечеј у креирању пројекта Регионалне санитарне депоније у протеклом периоду није било заступљено у довољној мери. У наредном периоду је потребно овај План публиковати, умножавати кроз најприхватљивија и најоптималнија решења и омогућити његову доступност свим заинтересованим субјектима, у циљу њиховог упознавања са новим начином управљања отпадом који нас очекује. Потребно је повремено организовати јавне скупове и трибине на којима би се анализирао имплементација локалног Плана управљања отпадом и чула мишљења грађанства, а све у циљу квалитативних помака боље у овој области. Учешће јавности би се свакако интензивирало и током целогодишње едукативне кампање у 2010. години.

9. ЗАКЉУЧАК

Локални План управљања отпадом је стратешки документ који је основа за успостављање општинског система управљања отпадом у нашој локалној самоуправи и основа за побољшање постојећег система управљања отпадом. Неопходност стратешког планирања у успостављању система управљања отпадом се исказује и као законска обавеза дефинисана у Закону о управљању отпадом. Кроз доношење Стратегије развоја општине Бечеј дати су основни темељи за планирање и консултације у оквиру наше општине, које доноси додатну корист при решавању проблема управљања отпадом кроз изградњу нових релација између локалне самоуправе и произвођача отпада, између локалне самоуправе и пружаоца услуга управљања отпада, као и кроз увођење јавног и приватног партнерства за пружање ових врста услуга. Кроз процес планирање анализирају се и доносе основе за израду акционих планова којим се дефинишу потребне акције, одговорност у реализацији, рокови за извршавање и потребна средства за њихово спровођење.

Планирање у управљању отпадом представља велики изазов за локалну самоуправу у друштву које се развија и мења. Успешно управљање отпадом представља сегмент комуналне делатности који је од изузетног значаја за сваку савремену општинску управу с обзиром да неадекватна услуга може довести до изградње неповерења грађана према општинским властима. Досадашња пракса која се огледала у комплетном партиципирању услуга управљања комуналним отпадом, законски је неодржива, пошто је законски дефинисана обавеза да произвођач отпада, било да је у питању кућни или остали видови отпада, мора да сноси односно плаћа трошкове, кроз принцип " загађивач плаћа ". То не значи да локална самоуправа нема више обавезе партиципирања, али они се сада огледају у покривању трошкова који се немогу наплатити и кроз подстицање инвестиција и опремања комуналног предузећа ради побољшања квалитета услуга. У управљању отпадом постоји и пуно потенцијала за запошљавање становништва као и остваривање економског профита кроз издвајање корисних компоненти из отпада као ресурса. До сада смо се према отпаду односили као према "ђубрету" које ће загађивати нашу животну средину и представљати опасност за њу, а надаље према отпаду треба да се односимо као извору прихода, односно да га видимо као робу на тржишту. С друге стране, у овој делатности већ и сада постоји и доста запослених у приватном сектору, претежно у области сакупљања корисних компоненти из отпада односно комерцијалног и индустријског неопасног отпада. Локална самоуправа треба да подстиче и едукује произвођаче отпада да сами врше селекцију односно рециклажу отпада, да обезбеди систем селекције отпада на извору и да подстиче приватно предузетништво, нарочито када је у питању скупљање односно управљање посебним токовима отпада за које не постоји заинтересованост од стране комуналног предузећа.

Адекватно управљање отпадом је важно за јавно здравље и животну средину, из економских и политичких разлога. Концепт одрживог управљања отпадом промовише технички одговарајућа, економски исплатива и социјално прихватљива решења за третман отпада, која не деградирају животну средину и не угрожавају здравље становништва. Савремени принципи управљања отпадом подразумевају да систем управљања отпадом од сакупљања отпада на месту настанка, преко транспорта, третмана, па све до коначног одлагања буде у потпуности

уређен. Општинска депонија комуналног отпада требала је да се затвори још 2008. године. Њени капацитети за пријем отпада су давно превазиђени и потребно је што пре приступити Регионалном систему депоновања отпада са другима локалним самоуправама, а ово и представља законску обавезу.

Доношењем Локалног плана управљања отпадом, у општини Бечеј отпочиње процес уређења управљања отпадом на један сасвим други начин него до сада.

10. ЛИТЕРАТУРА

1. ПЛАНИРАЊЕ УПРАВЉАЊА ЧВРСТИМ ОТПАДОМ, УСАИД, Београд, април 2009. године
2. ТЕХНИЧКИ ПРИРУЧНИК - ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПЕРЕРАДУ ОТПАДА, Мр. Христина Стевановић Чарапина, Београд, децембар 2007. године
3. ЧВРСТИ И ОПАСНИ ОТПАЦИ, СИСТЕМАТИЗАЦИЈА, УПРАВЉАЊЕ И ДЕПОНОВАЊЕ, Проф. др. Милан Павловић, Зрењанин, 2006. године
4. ЛОКАЛНИ ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ОПШТИНЕ АДА, Ада, 2010. године
5. КУЋНИ ОТПАД - ОД ПРОБЛЕМА ДО РЕШЕЊА, Ненад Марковић, Београд, 2009. године
6. ТЕХНИЧКИ И ПРОЈЕКТНИ ПОДАЦИ У ВЕЗИ ИЗГРАДЊЕ И РАДА РЕГИОНАЛНОГ СИСТЕМА УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ И ДЕПОНИЈЕ У ХОДМЕЗУВАШАРХЕЉ - РЕПУБЛИКА МАЂАРСКА, А.С.А КИКИНДА ДОО, Кикинда, 2008. године
7. ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ, Бечеј 2009. године
8. ГЕНЕРАЛНИ ПЛАН НАСЕЉА БЕЧЕЈ, Бечеј, 2009. године

-----0-----

25.

А Hulladékkezelési törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 36/2009 szám) 13. és 14. szakasza, А helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 4. pontja kapcsolatban а 20. szakasz 1. bekezdésének 5. és 11. pontjaival, valamint Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 4. pontja kapcsolatban а 16. szakasz 1. bekezdésének 6. és 12. pontjával, alapján Óbecse Község Képviselő-testülete а 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta

ÓBECSE KÖZSÉG HELYI HULLADÉKKEZELÉSI TERVÉT 2010-2020.

1. szakasz

Meghozzuk Óbecse Község helyi hulladékkezelési tervét 2010-2020. (а további szövegben: Terv), а hulladékkezelési rendszer felállítása céljából, összhangban аз EU sztenderdjeivel, а Nemzeti hulladékkezelési stratégiával és а törvényes előírásokkal.

2. szakasz

А Tervet 10 éves időszakra hozzuk meg, 2010-2020-ig, 5 év eltelte után pedig kivizsgáljuk.

3. szakasz

А Terv szöveges részből, táblázatokból és képekből áll:

ELŐSZÓ

1. BEVEZETŐ

- 1.1. Nemzeti hulladékkezelési stratégia
- 1.2. A helyi hulladékkezelési terv céljai
- 1.3. A hulladékkezelési terv fejlődése

2. JOGI KERET

- 2.1. A Szerb Köztársaság előírásai
- 2.2. A helyhatósági önkormányzat előírásai
- 2.3. Az EU hulladékkal kapcsolatos törvényhozása (Az EU Irányelvei)
- 2.4. A hulladékkezelés elvei

3. ÁLTALÁNOS ADATOK A KÖZSÉGRŐL

- 3.1. Kiterjedés és lakosság
  - 3.1.1. Általános földrajzi adatok
  - 3.1.2. A terület geomorfológiai jellemzői
  - 3.1.3. Éghajlat és csapadék
  - 3.1.4. Demográfiai adatok
  - 3.1.5. Gazdasági és infrastruktúras potenciálok
  - 3.1.6. Kommunális adatok és infrastruktúra

3.2. Közgazdaság és gazdaság

4. A HULLADÉKKEZELÉS GYAKORLATA

- 4.1. Szervezeti keret
  - 4.1.1. A helyhatósági önkormányzat szervezete
  - 4.1.2. A hulladékkezelés felelőssége
  - 4.1.3. Az előírások végrehajtása
- 4.2. A hulladék fajtája, mennyisége és összetétele
  - 4.2.1. A hulladékgyűjtés rendszerébe bekapcsolódott lakosság
  - 4.2.2. Az összegyűjtött kommunális hulladék mennyisége
  - 4.2.3. A kommunális hulladék összetétele
  - 4.2.4. A hulladék külön folyamatai
- 4.3. A hulladék begyűjtése és szállítása
- 4.4. A hulladék újrafeldolgozása
- 4.5. A kezelés egyéb opciói
- 4.6. A hulladék tárolása
- 4.7. Ipari, veszélyes és biohazard hulladék
  - 4.7.1. Az ipari hulladék mennyisége
  - 4.7.2. Az ipari hulladékkal való bánásmód
  - 4.7.3. Biohazard hulladék
- 4.8. A hulladékgyűjtés- és elszállítás költségei

5. STRATÉGIAI KERET ÉS SZÜKSÉGES VÁLTOZTATÁSOK

- 5.1. A jövőbeli hulladék mennyiségének felbecslése
- 5.2. Intézményes változások
  - 5.2.1. A felelősség felosztása és decentralizáció
  - 5.2.2. A szervezeti struktúra megerősítése és a szektori integráció
  - 5.2.3. Tervezési módszerek és pénzügyi igazgatás
  - 5.2.4. A magánszektor bekapcsolása
- 5.3. A hulladékkezelési rendszer szervezeti struktúrájának javaslata
  - 5.3.1. Ipari hulladéklerakó
- 5.4. Hulladékgyűjtési terv
  - 5.4.1. A hulladékgyűjtéshez szükséges felszerelés
  - 5.4.2. A terjedelmes anyagok gyűjtése
- 5.5. Átrakodó állomások a község helyi gyűjtésére
- 5.6. A hulladék szétválasztásának és újrafeldolgozásának rendszere, valamint a kezelés egyéb opciói
  - 5.6.1. A hulladékválogatási rendszer és újrafeldolgozásának rendszere

- 5.6.2. Komposztálás
- 5.6.3. Égetés
- 5.7. A kereskedelmi és ipari hulladék
- 5.8. A hulladékkezelés külön folyamatai
  - 5.8.1. Hulladékolaj
  - 5.8.2. PCB és PCT tárolása
  - 5.8.3. Elhasználódott járművek
  - 5.8.4. Veszélyes anyagokat tartalmazó elemek és akkumulátorok
  - 5.8.5. Csomagolás és csomagolási hulladék
  - 5.8.6. A hulladékgumi és a szerves hulladékok tárolása a hulladéklerakókon
  - 5.8.7. Elektronikus hulladék, elektromos felszerelésekből származó hulladék és higanyt tartalmazó fluorenszcens csövek
- 5.9. A hulladék tartós tárolását szolgáló regionális központ (Regionális szanitáris hulladéklerakó)
  - 5.9.1. A szanitáris hulladéklerakó elhelyezkedése és felülete
  - 5.9.2. Regionális újrafeldolgozó központ
- 5.10. Csatlakozás a regionális hulladéklerakóhoz
- 6. A HULLADÉKKEZELÉS LEGJOBB PRAKTIKUS OPCIÓI**
- 6.1. A kommunális hulladék mennyiségének növekvése
- 6.2. A hulladék keletkezésének megelőzése
- 6.3. Újrafeldolgozás
- 6.4. Komposztálás
- 6.5. A hulladék felhasználásának egyéb technológiái
  - 6.5.1. Hulladék mint üzemanyag
  - 6.5.2. Anaerob emésztés
  - 6.5.3. Pirolízis
  - 6.5.4. Gázosítás
- 6.6. Tárolás az ipari hulladéklerakón
- 6.7. A szükséges infrastruktúra
- 7. PÉNZÜGYI ELEMZÉS ÉS A KÖLTSÉGEK FELBECSLÉSE**
- 7.1. Befektetési költségek
- 7.2. A szemétklerakó szanációs költségeinek felbecslése
- 7.3. A költségek megfizetése
- 8. SZOCIO-KÖZGAZDASÁGI ASPEKTUS**
- 8.1. A köztudat felemelése
- 8.2. A nyilvánosság részvétele
- 9. ZÁRADÉK**
- 10. SZAKIRODALOM**

4. szakasz

A Tervet analogikus és digitális változatban is kidolgoztuk.

A meghozott, aláírt és hitelesített Terv egy analóg példánya és egy digitális példánya Óbecse Község Képviselő-testületének iktatójába kerül, ahol tartósan őrzik.

A Terv digitális formában közzé lesz téve Óbecse Község hivatalos honlapján.

A Terv többi analóg és digitális példányát megfelelő példányszámban sokszorosítják és a végrehajtásáért és tartós őrzéséért felelős Településrendezési, Építészeti, Közművesítési és Környezetvédelmi Osztályon őrzik.

5. szakasz

A Terv hatályba lépésével Óbecse Község hulladékkezelési rendszerének további kiépítése és berendezése jelen Tervvel, az akciótervekkel és a Terv alapján meghozott projektumokkal összhangban történik.

6. szakasz

A meghozott Terv Óbecse Község Hivatalos Lapjában való megjelenésétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. szám: I 501-77/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

ELŐSZÓ

A helyi hulladékkezelési terv (a továbbiakban: Terv) célja a hulladékkezelési rendszer felállítása összhangban az EU-s szttenderdekkel, a nemzeti hulladékkezelési stratégiával, a törvényes előírásokkal, valamint javasolja a hulladék újrahasznosítását és újrafeldolgozását magasabb szinteken. A javasolt intézkedések lehetővé teszik a hulladék elhelyezését a szanitáris hulladéklerakókon, de a kommunális és a kommerciális hulladék mennyiségének redukálásához is vezetnek, amelyeket a szanitáris hulladéktelepekre szállítanak és az újrafeldolgozás céljából gyűjtenek össze. Ez a lakosság fenntartható jövőjét jelenti, valamint fontos hozzájárulást a Nemzeti hulladékkezelési stratégiához.

A Terv nem működhet mai és jövőbeli tettek nélkül. Leírja az akciók intézkedéseket is, amelyek megteremtik a Terv effektív végrehajtását biztosító alapmechanizmusokat. Ez a dokumentum keretet biztosít az elkövetkező tíz évre. Ma az Óbecse Község területén begyűjtött kommunális hulladék nagy részét az óbecsei kommunális hulladéklerakóba szállítják, amelyet a Nemzeti hulladékkezelési stratégia szerint 2008 végéig be kellett volna zárni. A hulladéklerakás jelenlegi módja szó szerint az erőforrások eldobása. Változásokat nem lehet egy éjszaka alatt végrehajtani. Azok megkövetelik majd a befektetést új szolgáltatásokba, új felszerelésekbe és az újrafeldolgozott anyagok piacának fejlesztésébe. A változások úgyszintén megkövetelik majd a kultúra megváltoztatását úgy, hogy a hulladékunk szétválasztása a mindennapjaink részévé kell, hogy váljon, s ezeket mindent átölelő tervezésekre kell fektetni, figyelembe véve a helyi feltételeket. A helyi hulladékkezelési terv a kommunális szilárd hulladékokra fókuszál, de megvitatja a többi hulladékfajtát is. A hulladékkezelésnek a környezet számára legelfogadhatóbb opcióit belekapcsoltuk a Terv folyamataiba. Ezek a folyamatok a hulladékkezelés problémájának megvitatásakor figyelembe veszik az ökológiai, gazdasági, műszaki és szociális faktorokat is.

A környezet számára a legelfogadhatóbb opció meghozatala céljából feltétlenül szükséges a fázisos munka, elsősorban az időbeli beosztás és változás miatt, amelyet a technológiában és szervezésben meg kell hozni ebben a periódusban. Ezzel le is fektetjük a fenntartható fejlődés alapjait. A kommunális hulladék mennyiségével és összetételével kapcsolatos adatokat felbecsléskor, valamint a hulladékkezelés felbecslésekor és tervezésekor a tudományos módszereket használva kaptuk meg.

BEVEZETŐ

1. 1. NEMZETI HULLADÉKKEZELÉSI STRATÉGIA

A hulladékkezelés Szerbiában gyors ütemű és radikális változtatások elé néz. Az európai törvényhozással és a környezetvédelem javításának szükségességével, valamint a lakosság elvárásaival összhangban, Szerbiának megoldást kell találnia arra, hogy csökkentse a feltételeknek nem megfelelő lerakók számát és megindítsa a hulladékkezelés és az erőforrások fenntartható módszereit. Szerbiának

módot kell találni a hulladékkezelés csökkentésére, az erőforrások használatának csökkentésére, a veszélyes hulladékok csökkentésére és megoldást találni azoknak a hulladékoknak a kezelésére, amelyek nem veszélyeztetik a jelent. Ez összhangban van a fenntartható fejlődés elvével.

A Szerb Köztársaság hosszú távú stratégiája a környezetvédelem területén az, hogy fellendítse a lakosság életszínvonalát lehetővé téve a környezetvédelem kívánt feltételeit és megőrzését, amely a fenntartható hulladékkezelésen alapszik. A nemzeti hulladékkezelési terv az az alapszöveg, amellyel definiálják a hulladékkezelés céljait, elveit és opcióit, a prioritásos aktivitások stratégiai irányai azoknak implementációján, a törvényileg jogos aktivitásokon és az intézményesített megerősítésen. A Stratégiában foglalt alapelvek bevezetésével pl. a megelőzés alapelveivel, a hulladékanyagok szelektív gyűjtésének elvével, a veszélyes hulladék neutralizálásának elvével, a regionális hulladéklerakók elvével, valamint a hulladéklerakók és elhelyezők szanációjával és rekultivációjával eljutunk az EU és a környezetvédelem elveinek alkalmazásához a következő generációk számára is.

A hulladék folyamatainak hierarchiája lehetővé teszi az elméleti keretet, amelyeket a hulladékkezelés legkivánatosabb technológiája állít fel. A hulladékkezelés fenntartható céljai alatt az előállított hulladék mennyiségének csökkentését jelenti, s ezzel azt a részmennyiséget is, amelyet újra fel lehetne dolgozni. A hulladék mennyiségét, amelyet a hulladéklerakóra szállítanak, csökkenteni kell.

Ezen elvek céljából a Nemzeti hulladékkezelési stratégia Szerbiában regionális folyamatokat határoz meg, amelyek hulladékkezelési régiók létrehozását jelentik. A stratégiát mint a hulladékkezelés fenntartható fejlődésének mechanizmusát hozták meg.

A hulladékkezelés fő elemei a következők:

- **A hulladék létrejöttének csökkentése:** ami bármely fenntartható opcióval központi kapcsolatban áll.

- **A hulladék forráson történő csökkentése:** megakadályozza azoknak a nyersanyagoknak az eldobását, amelyek gazdasági következménnyel és pénzügyi megterheléssel bírnak. A hulladék létrejöttének csökkentése nagy mértékben függ a tudatosság és oktatás kezdeményezésétől.

- **Gyűjtés az újrafeldolgozás céljából:** az anyagok szelektív gyűjtése az újrafeldolgozás és a komposztálás céljából.

- **A vegyes hulladék gyűjtése:** hulladék, amelyet vegyes-hulladék feldolgozása céljából szállítanak.

- **Hulladéklerakó:** hely a vegyes-hulladék és kezelő-berendezésből visszamaradt dolgok közvetlen tárolására.

- **Komposztáló berendezés:** a biodegradibil hulladékot a forráson választják el és kezelik, hogy stabilizálják a hulladék biodegradibil frakciója céljából.

- **Újrafeldolgozó berendezés:** a forráson szétválogatott hulladékanyagot újrafeldolgozásra küldik. Ez a berendezés konténerhálózatból áll az újrafeldolgozható hulladékok szelektív gyűjtésére, mint amilyenek az üveg, a papír, a konzerv és más anyagok.

1.2. A HELYI HULLADÉKKEZELÉSI TERV CÉLJAI

A helyi Terv céljai, hogy a hulladék környezetre való hatását a minimumra csökkentsük és javítsunk a község erőforrásai használatának hatékonyságán. A Terv kulcsfontosságú célja, hogy a hulladékkezelési rendszer kiépítésével hozzájáruljunk Óbecse Község fenntartható fejlődéséhez, amely ellenőrzi a hulladék létrejöttét, csökkenti a hulladékkezelés hatását a környezetre, javít az erőforrások hatékonyságán, lehetővé teszi a szabályos tárolást, stimulálja a befektetést és maximalizálja a lehetőségeket, amelyek a hulladékkezelés folyamán létrejönnek.

Ezt a célt a következő specifikus intézkedések támogatják:

- Részletesen felújítani a már létező infrastruktúrát és a hulladékkezelési helyeket, a közép- és távú időszakban fejleszteni a hulladékkezelés fejlesztésének elveit és terveit, valamint a hosszú távú időszakban elérni a jelenlegi és jövőbeni törvényes követelményeket és célokat;

- Biztosítani, hogy a hulladékkezelési rendszer a környezet számára legelfogadhatóbb opcióival összhangban fejlődjön, amely magában foglalja fenntartható fejlődés és az integrált hulladékkezelés elveit, valamint a társadalom környezetre való hatásának lehető legnagyobb mértékű csökkenéséhez vezetnek elfogadható költségek mellett,

- Lehetővé tenni az érdekelt feleknek, hogy felmérjék Óbecse Községben a hulladékkezelési szolgáltatások jövőbeli fejlődését;
- Elég rugalmasságot biztosítani a Tervben, hogy beépítsük a hulladékkezelés feljavított technológiáit az optimális kihasználás biztosítása végett;
- Biztosítani, hogy a tervezés folyamata a községben világos, transzparens és tájékoztató hozzáállást kínáljon az érdekelt helyi feleknek;
- Felhívni a köztudatot a községi hulladékkezelési terv elkövetkező kihívásaira és reklámozni az érdekelt felek aktív részvételét a célok kielégítése érdekében.

1.3. A HELYI HULLADÉKKEZELÉSI TERV FEJLŐDÉSE

A terv a következő integrált eljárások elfogadását jelenti:

- Biztosítja, hogy a hulladék összes folyamatát együtt vitassák meg és az egyes folyamatok kiválasztott megoldását a más folyamatok kezelésének fényében vitassák meg;
- Megvitatja a hulladékmegelőzést, az újrafelhasználást, újrafeldolgozást, az energia kihasználását, tárolást, reklámozást és oktatást, a helyi piac koherens és tervi fejlődését;
- Biztosítja a következetességet más területekkel és a községi terv integrációját a Regionális hulladékkezelési tervvel.

2. JOGKERET

2.1. A SZERB KÖZTÁRSASÁG ELŐÍRÁSAI

1. A környezetvédelemről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 135/04 és 36/09 számok)
2. A hulladékkezelésről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 36/09 szám)
3. Törvény a környezetre gyakorolt hatás megítéléséről (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 135/04 és 36/09 számok)
4. Tervezési- és Építési törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 72/09 és 81/09-javítás számok)
5. A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/07 számok)
6. A kommunális tevékenységről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 16/97 és 42/98 számok)
7. A vízről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 46/91,53/93, 67/93, 48/94 és 54/95 számok)
8. Törvény a csomagolásról és a csomagolási hulladékról (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 36/09 szám)
9. A vegyszerekről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 36/09 szám)
10. A biocid termékekről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 36/09 szám)
11. A hulladékanyag-lerakók elhelyezésének és berendezésének meghatározása feltételeiről szóló szabályzat (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 54/92 szám)
12. A veszélyes anyagokat tartalmazó hulladékokkal történő eljárásról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 12/95 szám)
13. Azon a projektumok listájának meghatározásáról szóló rendelet, amelyekre kötelező kérvényezni és amelyekre kérvényezni lehet a környezetre gyakorolt hatás megítélését (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 84/05 szám)
14. Szabályzat a másodlagos nyersanyagok válogatási, csomagolási és őrzési feltételeiről (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 55/01 szám)
15. Rendelet a veszélyes anyagok szállításáról az országúti és vasúti közlekedésben (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 53/02 szám)
16. Az állattenyésztésről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 41/09 szám)

17. Az állattetemek ártalmatlan eltávolításáról és felhasználásáról szóló törvény (Szerb Szocialista Köztársaság Hivatalos Közlönye, 7/81 szám)

18. Rendelet a feltételekről, amelyeknek meg kell felelnie azoknak az objektumoknak, ahova eltávolítják és ahol feldolgozzák az állattetemeteket, vágóhídi hulladékokat és vért (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 7/81 szám)

2.2. A HELYHATÓSÁGI ÖNKORMÁNYZAT ELŐÍRÁSAI

A helyhatósági önkormányzati egység az illetékes szervein keresztül a következő feladatokat végzi:

- fejleszti és meghozza a hulladékkezelési tervet;
- berendezi, biztosítja, megszervezi és végrehajtja a hulladékkezelést a területén;
- berendezi a hulladékkezelési szolgáltatások megfizetésének folyamatát;
- véleményezi az engedélyek kiadását az előírásokkal összhangban;
- részt vesz a veszélyes hulladék végleges tárolására és kezelésére szolgáló lerakók kiépítését berendező határozat meghozatalában;
- végez más, külön törvénnyel meghatározott feladatokat.

Óbecse Községben a következő általános szervezeti előírásokat hozták meg:

1. A kommunális tevékenységekről szóló törvény (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 16/2006 szám);
2. A tisztaságfenntartásról szóló törvény (Óbecse Község Hivatalos Közlönye, 7/2009 szám);
3. A háziállatok tartásáról szóló törvény (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 17/2006 szám);
4. A vízellátásról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 5/1997 és 3/2001 számok);
5. A hulladékvíz áttisztításáról és elvezetéséről szóló törvény (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 5/1990, 7/1992, 4/1993, 6/1993, 12/1993, 13/1993, 2/1995 és 3/2001 számok);
6. A nyilvános vízvezeték-hálózatra történő rácsatlakozás műszaki feltételeiről szóló törvény (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 5/1998 szám);
7. Határozat a lakó-, ügyviteli és egyéb objektumokból eredő szemét, valamint egyéb természetes és mesterséges hulladék összegyűjtésére, elszállítására és tárolására vonatkozó kommunális tevékenységgel való megbízásról Óbecse Község területén (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 17/2008 szám);
8. Az óbecsei TISZAMENTE-ÓBECSE Kommunális Szolgáltató Kft. Megalapításáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 7/2009 szám);
9. A Vodokanal Vízelőállító- és Szolgáltató, valamint Légköri Vizek Tisztítását és Elvezetését Végző Közvállalat megalapításáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 3/1992, 7/1997, 5/1998 és 6/2005 számok);
10. Az óbecsei Komunalac Közvállalat megalapításáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 12/2009 szám);
11. Az óbecsei Toplana Közvállalat megalapításáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 1/1992, 7/1997, 5/1998 és 6/2005 számok);
12. Az óbecsei Stankom-Bečej Közvállalat megalapításáról szóló határozat (2/1996, 6/1996, 4/1997, 5/1998 és 6/2005 számok);

2.3. AZ EU HULLADÉKKAL KAPCSOLATOS TÖRVÉNYHOZÁSA

- Tanácsi Irányelv 75/442/EEC a hulladékról (Keretirányelv)
- Tanácsi Irányelv 99/31/EC a hulladéklerakókról
- Tanácsi Irányelv 94/62/EC a csomagolásról és a csomagolási hulladékról
- Irányelv 84/631/EEC a veszélyes hulladék határokon átnyúló mozgásának felügyeletéről és ellenőrzéséről az EU-ban
- Irányelv 96/61/EEC a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és ellenőrzéséről
- Irányelv 2001/42/EEC a meghatározott tervek és programok környezetre gyakorolt hatásának megítéléséről

- Tanácsi Irányelv 91/157/EEC a veszélyes anyagokat tartalmazó elemekről és az akkumulátorokról
- Tanácsi Irányelv 75/439/EEC a hulladékolaj ártalmatlanításáról
- Tanácsi Irányelv 2000/53/EC az elhasználdott járművekről
- Irányelv 2002/96/EC az elektromos és elektronikai hulladékokról
- Irányelv 96/59/EC a PCB/PCT ártalmatlanításáról
- Tanácsi Irányelv EU 2000/76/EC a hulladék égetéséről
- Irányelv 89/369/EEC az új települési hulladékégetőkről és Irányelv 89/369/EEC a meglévő települési hulladékégetőkről
- Tanácsi Irányelv 91/689/EEC a veszélyes hulladékról

2.4. A HULLADÉKKEZELÉS ELVEI

A hulladékkezelés alapelvei a következők:

1. A fenntartható fejlődés elve

A fenntartható fejlődés egy olyan összehangolt műszaki-technológiai rendszer, gazdasági és társadalmi aktivitások összessége, amelyet a természetes és teremtett javak védelmének és a környezet minőségének javítására használnak a mai és jövőbeli generációk számára a gazdasági és értelmi elvek alapján.

2. A közelség és a regionális hozzáférés elve a hulladékkezelésben

Közelség elve alatt rend szerint azt értjük, hogy a hulladékot a keletkezéséhez legközelebb található helyre szállítják és ott kezelik, annak érdekében, hogy elkerüljék a szállítás alatt a nem kívánatos környezetet érő hatásokat. A hulladékkezelés- és szállítás helyének kiválasztása közben tiszteletben kell tartani a közelség elvét. Jelen elv alkalmazása a helyi feltételektől és körülményektől, a hulladék fajtájától, annak tárfogatától, szállításának és tárolásának módjától, valamint a környezetre való hatásától is függ. Jelen elv alkalmazása függ a lokáció kiválasztásának gazdasági igazolásától is. A hulladékkezelő vagy hulladéklerakót abban az esetben helyezik távol a hulladék keletkezésének helyétől, ha ez gazdaságosabb. A hulladék legnagyobb részét abban a régióban kezelik vagy tárolják, ahol keletkezett. A regionális hulladékkezelést az európai törvényhozáson és a nemzeti politikán alapuló regionális stratégiai tervek fejlesztésével és alkalmazásával biztosítják.

3. Az elővigyázatosság elve

Az elővigyázatosság elve azt jelenti, hogy a teljes tudományos önbizalom hiánya nem lehet oka az intézkedések meg nem tételének a környezet degradációja megakadályozásában, ha a környezetet jelentős hatások érhetnék.

4. A „szennyező fizet” elve

A „szennyező fizet” elve azt jelenti, hogy a szennyezőnek viselnie kell tetteinek költségeit. A hulladék létrejöttének, kezelésének és tárolásának költségeit bele kell számolni a szolgáltatások és termékek árában.

5. A hierarchia elve

A hulladékkezelés hierarchiája a prioritások sorrendjét jelenti a hulladékkezelés gyakorlatában:

- a hulladék kezelésének és redukójának megelőzése, illetve az erőforrások használatának csökkentése és a hulladékok mennyiségének és veszélyessé válása esélyének csökkentése;
- újrafelhasználás, illetve a termék újrafelhasználása ugyanarra vagy más rendeltetésre;
- újrafeldolgozás, illetve a hulladék kezelése abból a célból, hogy nyersanyagot kapjunk, amelyből előállítjuk ugyanazt vagy más terméket;
- kihasználás, azaz a hulladék értékeinek használata (komposztálás, energianyerés és mások) ;
- a hulladék tárolása letétbe helyezéssel vagy égetéssel energiahasználat nélkül, amennyiben nem létezik más megoldás.

6. A környezet számára legpraktikusabb opció alkalmazásának elve

A környezet számára a legpraktikusabb opció alkalmazásának elve a döntések meghozatalának egy rendszeres és konzultatív folyamata, amely magába foglalja a környezet védelmét és megőrzését. Ennek az elvnek az alkalmazása felállítja azt az opciót és opcióknak a kombinációját, amelyek a legnagyobb nyereséget adják és a legkisebb kárt okozzák a környezetvédelemnek, elfogadható költségek és nyereség mellett, rövid távon és hosszú távon is.

7. A gyártók felelősségének elve

Ez az elv azt jelenti, hogy a gyártók, importőrök, forgalmazók és a termékek előadói, akik hatással vannak a hulladék keletkezésének növekedésére, vállalják a felelősséget a hulladékért, ami az aktivitásuk során keletkezik. A gyártó viseli a legnagyobb felelősséget, mert ő van hatással a terméke összetételére és tulajdonságára, valamint annak csomagolására. A gyártónak kötelessége gondoskodni arról, hogy csökkentse a létrejövő hulladék mennyiségét, fejleszteni az újrafeldolgozható termékeket, fejleszteni a termékei újrahasznosításának és újrafeldolgozásának piacát.

3. ÁLTALÁNOS ADATOK A KÖZSÉGRŐL

3.1. KITERJEDÉS ÉS LAKOSSÁG

3.1.1. Általános földrajzi adatok

Óbecse Község a tiszamenti medencéhez tartozik, felülete 486 km². Keleten a Tisza, illetve Törökbecse Község, délen Zsablya Község, nyugaton Szenttamás és Kishegyes Községek, északon pedig Topolya és Ada Községek határolják.

A földrajzi helyzetét jellemző alapelemek:

- a tiszamenti medencéhez való tartozás;
- fejlett úthálózat és jó közlekedési összeköttetés a környékkel.

Óbecse Község széles határát vízfolyamok, halastavak és csatornahálózat szelik ketté. Óbecse községi központjában található a DTD vízrendszer csomópontja.

A Tisza a község határát északon 23 km hosszan alkotja. A másik folyam a Csík ér, amely a Felső csikériapusztából ered. Sokkal jelentősebb a Csíktől a Nagy bácskai csatorna, amely mesterséges folyó és melynek bácskai hossza 129/85 km. Ennek a csatornának az utolsó 22 km-re, mielőtt Óbecsénél beltorkollana a Tisza folyóba, végighalad a község délkeleti részén.

Óbecsétől észak-keletre és keletre, valamint Bácsföldvártól keletre található az ún. „Holt-Tisza”. Ez a Tisza egykori kanyarulata, amelyet a folyó 20. századi szabályozásakor a folyó medrétől nyugatra átvágtak. Bácsföldvár közvetlen közelében, a településtől nyugatra található a sekély, mindössze 2 km hosszú Ilidža bara. Végül pedig Bácsföldvártól északra, a Tisza alluviális síkságán hozták létre a 650 ha felületű halastavat.

Szeizmológiai szempontból a Szerb Köztársaság Szeizmológiai Intézete által kiadott makroszeizmológiai térkép szerint 200 évre visszamenőleg, Óbecse Község **7° MCS és 8° MCS** erősségű földrengésveszélyes zónában fekszik, ezért szükségesek passzív és aktív szeizmikus elmozdulás elleni intézkedések.

3.1.2. A terület geomorfológiai jellemzői

Geológiai összetétel tekintetében Óbecse Község területén jelen vannak: negyedidőszaki homokos-agyagos üledékek, homokkal és kavicssal. Ami a löszteraszt illeti, amelyen Óbecse Község határának legnagyobb része fekszik, löszös képződmények találhatóak.

Korreláció áll fenn a geológiai összetétel és a földalatti vizek szintje között, illetve a források szintje és a Tisza szintje között. A földalatti vizek a homokos és kavicsos rétegekhez kötődnek, amelyek keverednek az agyagos réteggel, illetve az alluviális réteggel. A kövek tulajdonságaitól

függően, a hidrogeológiai sajátosságuktól függ a hidrológiai rendszer is. A hidrográfiával együtt a geológiai összetétel is jelentős szereppel bír a felület rendeltetésének meghatározásakor.

Geomorfológiai tekintetben a Településrendezési tervvel átfogott területen a következő egységeket különböztetjük meg:

- a Tisza folyó alluviális síksága,
- löszterasz,
- löszfennsík.

A Tisza folyó alluviális síksága követi a folyómedret és a folyómeder irányában hajlik. A terep magassága az alluviális síkság területén 75-78 m TFM körül mozog.

A löszterasz 78-103 m TFM közül mozog, morfológiai szempontból sík, helyenként hullámos és Beljanska bara, a Csík éré s a DTD-csatorna vízfolyamai szelik át, ami különleges megjelölést ad ennek a területnek.

A löszfennsík 10 m TFM-gal helyezkedik el magasabban a löszterasztól (a legnagyobb magassága az északnyugati és északi részen 102 és 103 m TFM). A löszfennsík nem ideális síkság, ovális alakú képződmények díszítik.

A talaj hipszometriai elemzése azt mutatja, hogy a terep meg van hajolva északról kelet felé, s így az egész felületi hidrográfia alkalmazkodott a meghajláshoz és a terep összetételéhez. Ez egy síksági terület délen 103 m abszolút TFM-vel, nyugaton pedig 75 m TFM-gal. A hipszometriával összhangban a földterület meghajlása is kicsi és nyugatról kelet és észak-kelet irányban.

Mindez a domborzat kedvező hatását mutatja a mezőgazdasági termelés kiépítése és fejlődése szempontjából. Azonban a domborzatnak negatív hatása van a vízrendszerre s így határokat szab a fejlődésnek.

3.1.3. Éghajlat és csapadék

Mivel Óbecse Község domborzati jellemzői nem kifejezetten, a község pedig központi elhelyezkedésű, ezért az éghajlati középértézők nem igazán különböznek Vajdaság, illetve Bácska középértézőitől.

Hőmérséklet – A legkisebb havi középhőmérsékletet januárban mérték – 1,5°C, a legmagasabbat pedig júliusban 21,6°C, míg az évi középhőmérséklet 11°C. Az abszolút maximális levegőhőmérséklet Óbecsén 39,6°C volt, amit 1952. 08. 14-én mértek, az abszolút minimális hőmérséklet pedig -30,6°C, amelyet 1963. 01. 24-én jegyeztek fel, az ingadozás abszolút amplitúdója pedig 70,2°C. A 0°C alatti hőmérséklet első és utolsó napjai 10. 30. és 04. 06. voltak. A 0°C alatti jeges napok számának gyakorisága és valószínűsége 21,4%.

A levegő nedvességtartalma – A relatív nedvességtartalom értéke a magasabb nedvességtartalom tartományában mozog. A legkisebb relatív nedvességtartalom júliusban és augusztusban van, 72%, a legmagasabb pedig decemberben 89%. Az évi relatív középnedvességtartalom 79%.

Felhőzet – egybeesik a relatív nedvességtartalom folyamataival, és majdnem az évi légnedvesség-tartalom folyamatának a fordítottja. A legfelhősebb hónap a december 73%-kal, a legfelhőtlenebb pedig augusztus 38%-kal, míg a közép-felhőzettartalom 53%. A felhős derűs napok középértéke $\geq 20\%$, amely évi 65 napot tesz ki, míg a felhős napok száma ($\geq 80\%$) 89,9.

Naposság – szoros kapcsolatban áll a felhőzettel. Az évi naposság középértéke 2100,5 óra, vagy 6 óra/nap.

Csapadék – A csapadék évente 621 mm-t tesz ki, amelyből a vegetációs időszakban olyan 56% esik le. Legtöbb, 70 mm, júliusban, legkevesebb, 33 mm pedig májusban választódik ki. A napi abszolút csapadékmennyiséget 110,8 mm-t 1966. 07. 24-én mérték. A csapadékos napok középértéke évente 118,4. A havas napok középértéke évente 22,4, hótakaróval 33,7. A villámlásos napok középértéke 18,2.

Szélfúvás – Az évi szélfúvás és szélcsend értékei alapján leggyakoribbak az észak-nyugati szelek 176‰ és a dél-nyugati szelek 160‰, legkevesebb szél pedig déli 35‰ és nyugati 75‰

irányból fúj. Az erős napok száma évente átlagosan 6 a Beaufort szerinti szélgyorsaságos napok száma, amikor is a szél sebessége magasabb 12,4 m/s-nél 17/9 nap.

3.1.4. Demográfiai adatok

Óbecse Község települései demográfiai fejlődésének elemzését a hivatalos népszámlálási statisztikai adatok alapján végeztük az 1948-2002-es időszakban.

Óbecse Község a közepsűrűségű lakott települések közé tartozik, ugyanis 75-99 lakos jut 1 km²-re.

A 2002-ben végzett utolsó népszámlálás szerint Óbecse Község 5 településén 40987 lakos él.

A lakosság eloszlása az öt település nagysági kategóriája szerint azt mutatja, hogy a lakosság populációjának nagysága 8197 lakos, két település az 1001-3000-es, két település az 5001-10000-es kategóriába egy pedig a 20001-50000-es kategóriába tartozik.

1. táblázat: Az összlakosság számának ingadozása

település	A számlálás éve							A növekedés átlagos lába	
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	1948/02	1981/02
Bácsföldvár	6512	6178	6106	5986	5764	5621	5445	-0,33	-0,27
Péterrève	10224	10616	10410	9645	8959	7951	7318	-0,62	-0,97
Óbecse	22944	23322	24963	26722	27102	26635	25774	-0,62	-0,97
Drea	1784	1845	1908	1468	1301	1217	1118	-0,87	-0,72
Radičević	607	1060	1198	1155	1117	1251	1332	1,47	0,84
összesen	42071	43021	44585	44976	44243	42675	40987	-0,05	-0,37

Óbecse Község összlakosságának ingadozása 1948-2002 közötti időszakban elég nagy lakosságcsökkenést mutatott, évenkénti -0,05%-os átlagcsökkenéssel, tehát a demográfiai fejlődés pangó.

1948-1971 között növekszik az összlakosság száma, míg továbbra is a populáció permanens csökkenése a jellemző. Településenként megfigyelve csak Radičevićen pozitív a népesség-ingadozás ebben a két elemzett időszakban.

3.1.5. Gazdasági és infrastrukturális potenciálok

A Szerb Köztársaság Területrendezési terve alapján Óbecse Község a **gazdaság** területén a harmadfontosságú intenzív fejlődési övben található, amely jó fejlődési lehetőségekre ad kilátást az elkövetkezendő időszakban (azzal a nézőponttal, hogy a község központja a jövőben közép nagyságú – 5000-1000 foglalkoztatott – ipari központtá nőheti ki magát).

A Szerb Köztársaság Területrendezési terve a közlekedési infrastruktúra koncepciók feldolgozásával Óbecse Községet a **közlekedési infrastruktúrát** három formájában (közúti, vasúti és vízi) foglalta magába.

A **közúti közlekedés** területén a Szerb Köztársaság Területrendezési terve Óbecse Község területén kezdeményezte az északi E-75-ös Szabadka-Újvidék autótú meghosszabbítását (a község területén kívül), mint az alapvető közlekedési kapacitás a legmagasabb hierarchiai szinten, amely lehetővé teszi az összeköttetést a legmagasabb közlekedési szolgáltatású szubregiókkal. Az alapösszeköttetést az I. osztályú 3.számú Verbász-Szenttamás-Óbecse-Kikinda országút, valamint a II. osztályba tartozó 108. sorszámú Óbecse-Topolya országút jelentené. A tervezett úthálózat többi részét a II. osztályba tartozó 120. számú Újvidék-Temerin-Bácsföldvár és a 122. számú Zsablya-Óbecse-Zenta országutak képeznék a községi (lokális) és nem kategorizált utakkal együtt.

A Szerb Köztársaság Területrendezési terve a **vasúti közlekedés** területén tervezi az Újvidék-Temerin-Óbecse-Zenta vasútvonal felújítását és modernizálását, mégpedig úgy, hogy az megfeleljen az EU-s sztenderdeknek.

A **vízi közlekedés** tekintetében tervezi a hajózható Tisza folyó érvényesítését a szállítási kérvények kielégítése keretében, amelyek az utas- és áruszállításra érkeztek, s mindezt a megfelelő kapacitások kiépítésével. Annak érdekében, hogy a turizmust gazdasági ágazatként érvényesítse ki kell építeni a tengeri turizmus kapacitásait (hajóhad, utasmegálló).

3.1.6. Kommunális adatok és infrastruktúra

A vízellátás alapforrása Óbecsén a víztároló mező, amely a településtől nyugatra található ugaron helyezkedik el. Ez a víztároló mező, mint ahogy az ivóvízgyártás legfőbb kapacitása is („Vízgyár”) elegendők nemcsak Óbecse, de a szomszédos lakott települések – Péterréve és Bácsföldvár - vízellátásához is.

Óbecse község vízellátó rendszereit feloszthatjuk Óbecse vízvezeték-hálózatára és a többi községi település független vízvezeték-hálózatára: Bácsföldvár, Péterréve, Mileševo, Radičević és Pecesor, amelyek a helyi önkormányzat illetékességébe tartoznak.

Óbecse város olyan kutakból nyeri a vízellátást, amelyek a második víztároló rétegben, 125-135 m mélyen található. Ezeknek a vízforrásoknak a vezető erőforrások állandó fizikai-kémiai jellemzőkkel rendelkeznek, amelyek megfelelnek annak a földnek a geológiai összetételének, amelyen elhelyezkednek.

A múlt század hatvanas éveinek végén elkezdtek építeni és kibővíteni **Bácsföldvár** vízvezeték-hálózatát, valamint a mikrohálózati egységek összekötését egy vízvezeték-hálózatba. A hálózatra eredetileg a következőket látták elő: 3 kút, 3 gáztalanító, 3 hidrofor és 3 klórozó. Azonban az idők folyamán megemelkedett a kutak száma, redukálódott az objektumok száma, a vízvezeték-rendszer pedig előregedett.

Ugyanebben az időszakban építettek ki **Péterrévén** 9, egymástól teljesen független mikrohálózatot, amelyekből mindegyik önálló rendszer, s amelyeknek kiépítését a település lakossága a saját eszközeiből pénzelte. Minden mikrohálózat egyforma, s a következőkből áll: kút, pumpa, hidrofor és elválasztó vízvezeték-hálózat. A szivattyútelepek, amelyeket két hidrofor és klórozó (nátrium-hipoklorittal) táplálja, nyomja ki az artézi típusú vizet a kútból a forgalmazó hálózatba.

Mileševón a vízellátást egységes rendszeren keresztül végzik, amelyet a múlt század nyolcvanas éveiben építettek ki, a rendszer objektumait pedig a víztároló és a hidroforok alkotják. A rendszert két kút, valamint egy 8.000 l és egy 3.000 l kapacitású hidrofor alkotják. Úgy becslik, hogy a csőhálózat kb. 11.6 km hosszú lehet.

Radičević vízellátása két kút segítségével történik. A kutakba 5l/s-15l/s kapacitású mélységi elektromos pumpákat építettek. Még két hidrofor létezik, amelyeknek 5.000 l a kapacitásuk. A hálózat hossza olyan 9.52 km lehet.

Pecesor településen két mikrohálózati egység létezik, mindkettő a település közepén, egy-egy kúttal. A projektumdokumentáció hiánya miatt nem tudjuk felbecsülni a vízvezeték-hálózat állapotát, de a hosszát olyan 7 km hosszúságúra becsüljük.

A földalatti vizek átlagos hasznosítása a köz-vízellátás forrásain Óbecse területén olyan $Q=180$ l/s.

Óbecse csatornahálózati rendszerét szeparációs rendszerként lehet megfogalmazni, elkülönített hálózattal a használható és a légköri vizek kiürítésére. A használt vizeket Óbecsén a használtvízvezeték-hálózat gyűjti össze és a főszivattyútelepen keresztül eljuttatja a hulladékvíz-tisztítóba. A kezelés után beleengedi az OKM „Óbecse-Bogojevo” csatornába. A város azon részén, amely nincs rákötve a csatornahálózatra, a használt vizet vízáteresztő szennyvízgödörökbe és kutakba engedik. Ezeknek a szennyvízgödöröknek a tartalmát ciszternákkal ürítik a főszivattyútelep előtti sahtokba. Máig 65 km hosszú csatornarendszert építettek ki. Ebből 53 km 200 mm átmérő felett, 8 km 160 mm felett van és 3,6 km pedig vegyes hálózat.

Óbecse hulladékvíz tisztítóinak objektumai két helyen található, egymástól 800 m-re. Az első a használtvíz csatornarendszerének gyűjtőpontján található, ahova a főszivattyútelep objektumát is

helyezték a mechanikus ráccsal. A főszivattyútelepről a hulladékvíz két 100 l/s kapacitású áramfejlesztőn keresztül halad át, ahol a csőhálózat hossza 800 m. A hulladékvíz következő állomása az aeroációs medence, ahol a víz 9-29 órát tartózkodik. Innen a radiális ülepítőbe kerül, az aktív iszap pedig visszakerül az aeroációs medencébe. Ennek egy részét a későbbiekben átdobják a stabilizációs medencébe, a többletet pedig két szivattyún keresztül az iszapmedencébe, ahonnan az iszapszárítóba pumpálják. Innen az iszap a hulladéklerakóra kerül.

A hulladékvíz-tisztító jelenlegi kihasználtsága olyan 40% körül mozog.

A szilárd hulladékot Óbecsére a községi hulladéklerakóra szállítják. Az említett helynek nem elegendő a kapacitása, ezért be lesz zárva és szanálva, amikor Óbecse csatlakozik a regionális hulladéklerakóhoz. Ezen a hulladéklerakón a hulladékot mindenféle előzőleges feldolgozás válogatás nélkül tárolják. A községi szemétkerakó mellett nagy számban vannak jelen vad hulladéklerakók is a települések, utak, csatornák mellett és a mezei és vadász területeken az egész község területén. Ennek a kommunális hulladéknak nagy része szerves eredetű, amelyet megfelelő kezeléssel (komposztálás) át lehetne dolgozni és hasznosítani lehetne szerves trágyaként. Egyes más másodlagos nyersanyagok gyűjtése, mint amilyen a vas és más fémek, részben megvan szervezve és hivatalosan felvásárolják, míg nem hivatalosan és kis mennyiségekben gyűjtik a műanyagot és a papírt is.

Óbecse Község területén a környezetvédelem külön céljai közül a következőket kell kiemelni:

- a község területén található szabad területek ökológiai funkcióinak megőrzése a vízre, levegőre, földre, valamint a növény- és állatvilágra gyakorolt hatása miatt,
- a természetes erőforrások használatának racionalizálása az újítható erőforrások használatának favorizálásával,
- megfelelő mikroklimatikus feltételek létre hozása a község területén az erdők és erdőn kívüli zöld területek megnövelésével (védőövek ültetése a mezőgazdasági földterületek, csatornák és közlekedési infrastruktúra keretein belül),
- a peszticidek és más kémiai eszközök használatának csökkentése és ellenőrzése a mezőgazdasági termelésben,
- a magas földalatti vizek csökkentése a veszélyeztetett területeken,
- feltételek megteremtése a degradált helyek rendeltetésének megváltoztatására és védelmére,
- az enfluens megfelelő minőségének biztosítása;
- megoldani az ivásra alkalmas vízellátást,
- a község szabálytalanul elhelyezett és rendezetlen szemétkerakóinak, valamint más degradált helyeinek szanálása és rekultiválása,
- racionálisan megszervezni a község út- és vasút-hálózatát annak érdekében, hogy csökkentsük a motoros járművek hatását a környezetre és növeljük a biztonságot, szanitárisan tárolni a kommunális és nem mérgező ipari hulladékokat, valamint az állattetemeteket, az érvényes előírásokkal összhangban, valamint a megfelelő előírások tiszteletben tartásával és az EU környezetvédelemre vonatkozó irányelveivel összehangolva, biztosítani a fenntartható fejlődés elvével összhangban levő aktivitások felállítását és megvalósítását. A fenntartható fejlődés a társadalmi, gazdasági, kulturális és területrendezési fejlődés összehangolásának egy szüntelen folyamata a környezet szükségleteivel és korlátozásaival az összes érdekelt és társadalmi csoporton keresztül.

A **kommunális hulladéklerakó** (az óbecsei községi hulladéklerakó – Botra) addig lesz funkcióban, amíg Óbecse Község nem kapcsolódik a regionális hulladéklerakóhoz. A regionális hulladéklerakóhoz való hozzáférésig a meglévő községi hulladéklerakók működését összhangba kell hozni a törvények feltételeivel és a törvény alatti okiratokkal. A községi hulladéklerakó használatának befejezése után el kell végezni a szanációját és rekultiválását a projektumdokumentáció alapján. Úgyszintén nagy jelentőséggel bír a vad szemétkerakók szanációja és rekultiválása Bácsföldváron, Péterrévén, Mileševón, Radičevićén és Pecesoron.

Az **állattetemek tárolását** a kutyamenhely közelében végzik – Taura a Hegyesi úton, 350 méterre az első házaktól. Ez a hely közterület, amelyen mindenféle engedély és szanitáris felügyelet nélkül tárolják a tetemeteket. A tetemeteket a temetőgödörben tárolják, a mésszel történő leöntése pedig nagyon ritka. A fermentáció (bomlás) szabadon megy végbe, ezért veszélyt jelent az emberek

egészségére és a környezetre. Plusz gondot okoznak a menhelyi kutyák, amelyek átugrálják a falakat és széthordják a tetemekeket a mezőkön.

A bemutatottakból kiindulva, a stratégiai irány az elkövetkezendő években a következő kell, hogy legyen:

- a községi hulladéklerakó szanációja, rekultiválása és bezárása, valamint a vad hulladéklerakók eltüntetése,
- megfelelő védelmi intézkedések biztosítása a községi hulladéklerakón és a jószágtemetőn, amelyeknek ideiglenes funkciójuk van,
- a hulladék forráson történő szelektálása és a hulladék újrafeldolgozásának bevezetése, mint a lerakásra szánt hulladék mennyisége csökkentésének folyamata,
- biztosítani és megalapítani a község ipari és építészeti hulladéklerakóját,
- bekapcsolni a községet a regionális kommunális hulladéklerakó-hálózatba.

3.2. Közgazdaság és gazdaság

Óbecse Község gazdaságában szinte minden gazdasági ágazat képviselteti magát, de különösen kiemelkedik a mezőgazdaság, az ipar, a vendéglátás, a kereskedelem, a kézművesség, a pénzügyi és más szolgáltatási tevékenységek, a turizmus. A felsorolt területeken 2009-ben összesen 9.296 foglalkoztatott dolgozott.

A tevékenység struktúrája: elsődleges mezőgazdasági termelés, a mezőgazdasági termékek feldolgozása, állattenyésztés, építészeti és építészeti anyagok előállítása, fémfeldolgozó tevékenység, gumigyártás, naftaüzem, fafeldolgozó, textilfeldolgozás és szolgáltatások.

Az aktuális adatok szerint Óbecse Községben 898 vállalkozó és 307 gazdasági vállalat működik. Ebből 6 nagy, 19 közép- és 282 kisvállalkozás.

A legjelentősebb alanyok:

2. táblázat Óbecse Község legjelentősebb gazdasági alanyainak áttekintése

Ssz.	A GAZDASÁGI VÁLLALKOZÁS NEVE	HELYSÉG
1	SOJAPROTEIN	Óbecse
2	PIK-BEČEJ	Óbecse
3	AGRO-PROMET	Óbecse
4	KNOTT-AUTOFLEX YUG	Óbecse
5	LINDE GAS SRBIJA	Óbecse
6	SP LABORATORIJA	Óbecse
7	ZEMZADRUGA BEČEJ	Óbecse
8	BAG	Bácsföldvár
9	BEČEJSKA PEKARA	Óbecse
10	AGROPRODUKT-ŠINKOVIĆ	Óbecse

Az átlagkereset Óbecse Községben a 2010. februári adatok szerint:

- Az átlagos bruttókereset 2010. februárjában: 29.119 din, a nettó pedig 20.973 din,
- Az átlagos bruttókereset 2009-ben (január-december) 30.936 din, a nettó pedig 22.229 din.

Óbecse Községben 40.987 lakos él. Ebből 14.637 munkaképes és olyan 9.900 dolgozik. A populáció fennmaradó része nincs munkaviszonyban.

A községi hatalom egyik legfontosabb feladata, hogy megteremtse a feltételeket és a légkört, amellyel elindítja a gazdasági aktivitást. Ez konkrétan az új gazdasági szubjektumok megnyitását jelenti (vállalkozók és/vagy gazdasági vállalatok), valamint a meglévők fejlesztését.

Óbecse kifejezetten mezőgazdasági terület. A mezőgazdaságnak itt nagy hagyománya van és a lakosság fő foglalkozását jelenti.

A természetes potenciálokot vissza lehet vezetni arra a tényre, hogy nagy kiterjedésűek a legtermékenyebb fajtájú földterületek között (Óbecse Község kb. 87%-át mezőgazdasági termelésre használják) megfelelő éghajlati körülmények között a Tisza és a Bácskai Nagycsatorna jelenlétében. Ezek a feltételek lehetővé tették, hogy a község területén intenzíven fejlődjön a földművelés és az állattenyésztés.

A nemzeti bruttótermelés 31%-a esik Óbecse Község mezőgazdaságára, amely a Község legfontosabb ágazata.

Óbecse Község területén 43.205 ha művelhető földterület található, amelyből 12.448 van állami tulajdonban. A becslések szerint ennek csak 20%-án található öntözőrendszer (ebből 4.500 ha a PIK Bečejhez tartozik).

4. A HULLADÉKKEZELÉS GYAKORLATA

4.1. SZERVEZETI KERET

A szervezeti keretét a hulladékkezelésért illetékes szervek, szervezetek és szolgálatok megállapított és berendezett felelőségei és funkciói alkotják. A helyi önkormányzati egység alkotmányos és törvényes meghatalmazásainak elemzésekor konstatáltuk, hogy a hulladékkezelés jogilag hatékonyabb a községi közigazgatási szervezetben a hulladékkezelés fejlődése szempontjából. A felsoroltak mellett a rendszer mai állását azoknak a vállalatoknak a nem kielégítő és nem megfelelő felszereltsége jellemzi, amelyeket azért alapítottak, hogy a hulladékkezelés feladatait végezzék.

4.1.1. A helyi önkormányzat szervezete

A helyi önkormányzat szervezetét Óbecse Község Képviselő-testülete határozatával állapították meg, amellyel kiképezték a Községi Közigazgatási Hivatalt mint egyedülálló szervezet és elvégezték a belső berendezését, a munkája hatáskörét és módját, összhangban a törvénnyel és Óbecse Község Alapszabályával. Óbecse községben a hulladékkezelés tervezési, felügyeleti és ellenőrzési feladatait a Településrendezési, Építészeti, Közművesítési és Környezetvédelmi Osztály keretén belül végzik.

4.1.2. A hulladékkezelés felelősége

A helyhatósági önkormányzat rendezi be és szervezi meg a kommunális tevékenységek végrehajtását és fejlesztését, mégpedig:

- a hulladékkezelés tervezése, berendezése és politikájának végrehajtása;
- a kommunális szolgáltatások és termékek árának meghatározása;
- végzi a felügyelői feladatokat és ellenőrzést, követi az előírt intézkedések végrehajtását és a Tiszamente-Óbecse Kft. Kommunális Szolgáltató Közvállalat (továbbiakban: Tiszamente) munkáját;
- biztosítja a támogatást a hulladékkezelés és környezetvédelem oktatásához;
- végez más releváns feladatokat, amelyekkel biztosítják a feltételeket a helyi lakosság szükségleteinek kielégítésére a hulladék kommunális gyűjtő, szállító és tároló szolgáltatásaival kapcsolatban.

Az Osztály végzi azokat a feladatokat, amelyek a következőkre vonatkoznak:

- a településrendezési feltételekről szóló okiratok kidolgozása,
- településrendezési tervi kivonatok;

- objektumépítések jóváhagyása, objektumépítési és használati engedélyek kiadása;
- tervi dokumentumok kidolgozása;
- a Képviselő-testület és más szervek által elfogadandó okiratok előkészítése;
- más szak, műszaki, adminisztratív munkák, amelyek a településrendezés és a kiépítés területébe tartoznak az érvényes törvényi előírások alapján;
- a földek és épületek exporporációja folyamatának végrehajtása,
- földterületek bérbevétele;
- munka a földvisszaadó és más bizottságokban;
- közigazgatási eljárás az építkezés területén és vagyoni jogi eljárások;
- adatok előkészítése a tervdokumentáció meghozatalához és kidolgozásához;
- adatok kézbesítése az építési földterület térítéseinek felszámolására;
- az objektumok kiépítésének ellenőrzése, kommunális felügyelőség és közlekedési felügyelőség, valamint helyi nem kategorizált utak;
- a kommunális szolgáltatások követése, amelyekkel a lakosság szükségleteit elégítik ki;
- a helyi és nem kategorizált utak és utcák kiépítésének követése és karbantartása, más nyilvános és kommunális objektumok karbantartása és használata;
- a község illetékességébe tartozó építkezési feladatok;
- községi ingatlanok nyilvántartásának vezetése (lakások, ügyviteli helyiség, építési földterület, utcák, parkok, utak, kulturális emlékművek és mások);
- a környezet védelme és fejlesztése, a helyzet követése és a megfelelő intézkedések indítványozása a törvénnyel összhangban, a környezet védelméből és fejlesztéséből származó térítmények eszközeinek felhasználási javaslatai;
- igazgatói felügyelet azon közzállalatok munkája kommunális és építésügyi tevékenysége felett, amelyeket a község alapított és
- más, a Köztársaság és a község bizalmas feladatai.

4.1.3. Az előírások végrehajtása

A hulladékkezelés területébe tartozó előírások végrehajtása, illetve a hulladékkezelési és környezetvédelmi előírt intézkedések és eljárások alkalmazása biztosítják a:

- a köztársasági szervek, amelyek munkájának végzése a következőkre vonatkozik: jóváhagyás adása a hulladékkezelésről szóló hatástanulmány végzésére, jóváhagyás adása az égethető hulladék vagy a veszélyes hulladék berendezésének kiépítésére és használatára, valamint a veszélyes hulladék ideiglenes tárolásának és/vagy szállításának követése és ellenőrzése, illetve a veszélyes hulladék behozatalának, kivitelének és szállításának jóváhagyása;
- helyi szervek, amelyek munkájának végzése a következőkre vonatkoznak: a kommunális és kereskedelmi hulladék gyűjtésének, szállításának és tárolásának biztosítása kommunális vállalatok alapításán és felszerelésén keresztül, településrendezési tervek meghozása, hulladékkezelő berendezések építési engedélyének kiadása és a hely felszerelése, felügyelet végzése a közzállalatok felett és a környezetvédelmi és kommunális rend intézkedéseinek fenntartása;
- szakszervezetek és más szolgálatok, amelyek munkájának végzése a következőkre vonatkoznak: a hulladék csökkentésének és újrafeldolgozásának reklámozása, piackutatás végzése, valamint a rendelkezésre álló és szükséges nyersanyag mennyiségének nyilvántartása, mint ahogy a hulladékkal való bánásmódé, amelynek használati értéke van, a hulladék elemzése és a hulladék karakterének meghatározása, valamint szaksegítség nyújtása a veszélyes hulladékkal való bánásmódról.

Óbecse Község Képviselő-testülete Határozatával kommunális közzállalatokat alapított, melyek a következő feladatokat végzik:

- a fekáliás hulladék kihordása és tárolása,
- a város és a község lakott településeinek tisztaság-fenntartása;
- ivóvíz-szolgáltatás;
- a parkok és zöld közterületek berendezése és karbantartása;
- község utcáinak, helyi utainak karbantartása;
- piacok karbantartása és szolgáltatások nyújtása bennük,

A Képviselő-testület határozatával megalapították a Tiszamente-Óbecse Kft-t, amely a következő szolgáltatásokat nyújtja:

- a kommunális hulladék összegyűjtése, elszállítása és tárolása,
- a hulladéklerakó igazgatása és karbantartása;

A jogi berendezés és gyakorlat állapotának elemzésével megállapítottuk a következőket:

- a hulladékkezelés integrális és hatékony rendszerének hiányát;
- a törvény végrehajtásának nem kielégítő kapacitását;
- nem hatékony gazdasági-pénzügyi eszközök;
- hulladékkezelésben a privát szektor részvételének hiányát;
- a meglévő vállalatok nem megfelelő műszaki felszereltsége;
- megoldatlan kommunális problémák – a szennyvíz elvezetése és mások.

A fentiekből következik azoknak az illetékes szerveknek és szervezeteknek, amelyek az előírt normák, felügyelési és ellenőrző feladatokat végzik, a hatékonysága erősítésének és fejlesztésének szüksége. Úgyszintén szükség van az effektív konkurencia biztosítására és a privát szektor bekapcsolására a hulladékkezelésbe a szolgáltatások anyagi-műszaki feltételeinek felemelése biztosítása céljából.

4.2. A HULLADÉK FAJTÁJA, MENNYISÉGE ÉS ÖSSZETÉTELE

Mint kiindulási alap a község hulladékkezelésének tervezésekor szükséglet jelentkezik megbízható adatbázisok alakítására a hulladékok fajtáiról és forrásáról, mennyiségéről, a kezelés meglévő módjáról, illetve a gyűjtés módjáról, a kezeléssel és a tárolásról.

A hulladék keletkezésének helye alapján nálunk a következő fajtákat különböztetjük meg:

A **kommunális hulladékot** a háztartásokban, külön házakban, lakóépületekben, hivatalos helyiségekben, boltokban stb. és közterületeken keletkező hulladékok képezik (egyrészt szervileg stabil anyagok, „zöld hulladék”, növénymaradványok, cigarettadobozok stb., másrészt viszont szervileg nem stabil anyagok, amelyek ételekből maradtak vissza vagy állati eredetűek). Ez a hulladék legsűrűbben az ételek feldolgozása és fogyasztása során keletkezik, azaz állati vagy növényi eredetű maradékok. Ennek a hulladékfajtának a legfontosabb jellemzője, hogy könnyen rohad és lebomlik, különösen nyáron, magas hőfok mellett. A kellemetlen szagok keletkezése és terjedése a rohadás folyamatának kísérőjelensége. A többi háztartási hulladék gyűlékony anyagokat (karton, papír, műanyag, textil, gumi bőr, bútor) és nem gyűlékony elemeket tartalmaz (üveg, konzerv, fehér technika és hasonló).

Az **ipari hulladékok** gyártási folyamatokban keletkeznek és különféle stabil és nem stabil szervi elemekből és nem szerves eredetű elemekből állnak. Egyes ipari hulladékok, amelyek gyártási folyamatban keletkeznek, újrahasznosíthatók ugyanabban a gyártási folyamatban vagy valamilyen más módon technológiai folyamatban, mint másodlagos nyersanyagok, amennyiben megfelelnek bizonyos technikai normatíváknak. A káros és veszélyes hulladékokat nem szabad a kommunális hulladékokkal együtt tárolni, hanem különleges kezelést igényelnek, amelyeket leginkább az ipar keretein belül végeznek.

Egyéb hulladékok, amelyek különféle emberi tevékenység következményei, mint pl.: járművek és részeik, szanitáris berendezések, autógumik, építkezési anyagok és biohazard hulladékok (az Egészségház hulladékai, állati eredetű hulladék, állattetemek stb.)

A hulladékkezelési törvénnyel összhangban a hulladék folyamatait a következőképpen definiálják:

- kereskedelmi és veszélytelen ipari hulladék,
- csomagolásból visszamaradó hulladék;
- használt akkumulátorok és elemek;
- használhatatlan járművek;
- régi gumik;
- hulladékolaj;
- PCB hulladék;
- veszélyes hulladék,

- elektronikus felszerelés és
- szennyvíztisztítóból származó iszap.

4.2.1. A hulladékgyűjtés rendszerébe bekapcsolódott lakosság

A hulladékkezelés rendszere definiálásának egyik alapparamétere a lakosság azon számának definiálása, amelyet fel kell, hogy öleljen a kommunális szolgáltatás, ahogy a városban, úgy a falvakban is. A jelenlegi státusz definiálása a hulladékkezelés lehetséges opciói definiálásának előfeltétele. Óbecse Község lakosainak száma 40.987. A Tiszamente 11.844 háztartás vagy kb. 35.500 lakos számára nyújt szolgáltatást, ami 86,6%-ot tesz ki.

4.2.2. Az összegyűjtött kommunális hulladék mennyisége

A községben összegyűjtött kommunális hulladék mennyiségéről az adatok a Tiszamentétől, az Egészségháztól, az ipartól, a mezőgazdasági termelőktől és a farmtulajdonosoktól származnak. A mértékegység a köbméter (m³), mivel nincs mérleg a hulladéklerakón és nem lehet megadni a pontos mértéket.

3. táblázat A kommunális hulladék mennyisége Óbecse Községben

Óbecse Község	Lakosok száma 2002-ben	Hulladékmennyiség m ³ /év
	40987	56220 m ³

4.2.3. A kommunális hulladék összetétele

A hulladék morfológiai összetételét nagyrészt a hulladék egyes fajtái képezik a hulladék karakterisztikus mintájában. A főrészt leginkább a papír, ételmaradék, fa, fém, textil, gumi, műanyag alkotják. A morfológiai összetételre kihat a lakosság száma és a gazdasági helyzet, az évszak, az éghajlat és a földrajzi elhelyezkedés.

4. táblázat Az egyes hulladékfajták százalékarányos jelenléte (becslés)

Az egyes hulladékfajták mennyisége	%
Papír	20-25
Üveg	5-8
Műanyag	5-10
Gumi	1
Fém	3-7
Szerves hulladék (étel, levél stb.)	30-40
Építési hulladék	1
Textil	2
Egyéb	15-25
	100

A közepsűrűség az egyik alapparaméter, amely definiálja a hulladéklerakás helyét, mint ahogy más számokat is, amelyek kötődnek a konténerek számának és típusának, valamint a szállítási eszközök, mechanizáció meghatározása. A közepsűrűség értéke függ a morfológiai összetételtől, az egyes elemek közepsűrűségétől és azok nedvességétől.

4.2.4. A hulladék külön folyamatai

A hulladékkezelésről szóló tervénnel összhangban a hulladékok külön folyamatairól nem vezetnek nyilvántartást. A rendelkezésre álló adatok alapján az ipari berendezésekből a következő adatokhoz jutottunk:

1. Használt akkumulátorok – általában visszakerülnek a szolgáltatóhoz;
2. Használhatatlan járművek – eladják őket a felvásárló vállalatoknak;
3. Régi gumik – a Tiszamente begyűjti őket és Botrán raktározza, némelyik ipari berendezés a saját keretein belül raktározza;
4. Hulladékolaj – ideiglenes tárolókban tárolják őket, amelyek agyári körzetekben található;
5. PCB hulladék – nincs adat;
6. Veszélyes hulladék – a háztartási kommunális hulladékban található veszélyes hulladék a községi hulladéklerakón végzi, míg az ipari hulladékban található túlradnak vagy kivitelezik,
7. Elektromos felszerelés – nincs adat;
8. A szennyvíz kezelése során keletkezett iszap – a dehidratáció után a Botra hulladéklerakón tárolják.

4.3. A HULLADÉK BEGYŰJTÉSE ÉS SZÁLLÍTÁSA

A hulladékgyűjtés folyamata nagyon fontos az emberek egészségének és környezet megvédésének szempontjából, valamint esztétikai és pénzügyi okokból. A hulladékgyűjtés fogalma egy olyan funkcionális elem, amely nemcsak a gyűjtést, hanem az anyagok szállítását is magába foglalja addig a helyig, ahol a szállítási járművet kiürítik.

Az első stratégiai dokumentum, amelyet meg kell hozni, az a hulladék gyűjtésének a helye. Átfogóan három opció létezik a hulladékgyűjtési pontra:

1. minden lakóegység és kereskedelmi vállalat ajtójában.
2. az épületen kívül az utca vagy a járda mentén.
3. egy centralizált hulladékgyűjtő lokáción, tipikusan a közterületen.

1. AJTÓKNÁL: Az ajtóknál történő gyűjtés akkor kívánatos opció, ha kivitelezhető, hogy a magas költségeket hosszú távon pénzeljék. Mivel a hulladékot a keletkezésének helyéről „veszik el”, ez nagy mértékben eliminálja a mindenhol jelen levő problémát, amelyet az akkumulált hulladékhalmozak kontrolálatlan raktározása és tárolása okoz. Ha ilyen egyszerű módjuk van a hulladékuk elszállítására, a lakosoknak és kisvállalatoknak nincs okuk tovább folytatni az elfogadhatatlan gyakorlatot, amit végeztek. A hulladék előállítói a hulladékot műanyagzacskókba, műanyag vagy fémkonténerekbe tehetik és kirakhatják ajtajuk elé, ahonnan az előjelzett időpontban elszállítják.

2. ÉPÜLETEKNÉL: Az épületeken kívül helyezett konténerekben a gyűjtés úgyszintén elfogadható opció, amennyiben megfelelő konténereket és rendszeres szolgáltatást nyújtanak. Amennyiben lehetséges, jó lenne elkerülni a műanyagzacskók használatát és a konvencionális szemetes konténereket (trágyás kanna). A legmegfelelőbb konténernek kereknek kellene lennie, külön erre a célra tervezve (lásd: A hulladéktároló konténerek fajtái). A kerek konténer megfelelő kapacitást biztosít, teteje van, amely védi a hulladékot az atmoszférától és káros hatásoktól, valamint segíti a kifizetődő gyűjtést.

3. KÖZTERÜLETI HULLADÉKGYŰJTŐ LOKÁCIÓK: Még ha a legkifizetődőbb hulladékgyűjtési módszer a centralizált lokáció terhelve van más jelentős problémákkal, amelyek megnehezítik az összehangolását más projektumi célokkal. Ez a rendszer függ attól, hogy a hulladék előállítói kiviszik-e a szemetet a gyűjtőponthoz, amelynek célhasználói sokszor úgy ítélik meg, hogy a hely messze van. Az eredmény az, hogy a hulladékot ellenőrizetlenül olyan helyeken rakják le, amelyek az előállítónak megfelelnek, s ebből következik a probléma folytatása. Ezen kívül, ha nincs rendelkezésre álló mechanizmus, amelyek támogatnak majd más opciókat, vagy az épületek sűrűsége akadályozza meg a hulladékgyűjtő járművek hozzáférését, ezért ennek az opciónak az utolsónak kell lennie.

Az összes hulladékfajta, melyet a háztartások és a kereskedelmi vállalkozások állítanak elő, nem illeszkednek bele könnyen a hulladékgyűjtés konvencionális rendszerébe. Ezekből némelyek különleges gyűjtési rendszert követelnek meg. Ezek a „speciális” hulladékok a következők:

1. TERJEDELMES HULLADÉKOK - a szilárd hulladék nagy darabjai, mint amilyenek a bútor, a háztartási készülékek és autóalkatrészek, amelyek terjedelmük/nagyságuk miatt különleges gyűjtést és kezelést kívánnak meg.

2. ÉPÍTKEZÉSI ÉS ROMBOLÁSI HULLADÉK (C&D) - az építkezési, javítási vagy épületek rombolásából, gyalogjárdák és más hasonló konstrukciókból származó szilárd hulladékok, amelyeket nem raknak konténerekbe, amelyek nehezek, vagy nem megfelelők a járműre rakodáshoz.

3. UDVARI HULLADÉK – növényi szerves hulladék, mint pl. a levél, levágott faágak, amelyek a lakosok udvaraiban, kertjeiben és kereskedelmi vállalatokban keletkeznek, s amelyeknek lehet hasznuk mint komposzt és ezért külön gyűjtésmódot igényelnek.

4. VESZÉLYES HÁZTARTÁSI HULLADÉK - a háztartási és kereskedelmi hulladék gyűjtésekor oda el kell dönteni, hogyan fogják integrálni a gyűjtés rendszerébe. Ez a döntés nagy mértékben függ a projektumcélaktól. Bármely ilyen speciális hulladék bekapcsolás a hulladékgyűjtés rendszerébe plusz költségekhez vezethet. Azonban a gyűjtésük integrációja a gyűjtésük és tárolásuk alternatívájának biztosítása nélkül azt jelenti, hogy kis valószínűséggel valósítja csak meg a szilárd hulladék kezelési rendszerének végső célját. Ebből kifolyólag, még ha ezek a speciális hulladékok nincsenek is összhangban egyes projektumcélokkal, fontolóra kell venni a bekapcsolásukat a hulladékgyűjtés rendszerébe a lehetséges következmények miatt. A legmegfelelőbb gyűjtőhely kiválasztását megkönnyítheti azzal, hogy kisebb területekre osztják a lakosság sűrűsége és az utca hossza alapján. Habár a legjobb kijelölni egy univerzális gyűjtőterületet, de ez lehet, hogy kivitelezhetetlen lesz az utcák nem megfelelő szélessége miatt. Például, ha a területen, ahova a gyűjtőhelyet tervezték, a házak sűrűn helyezkednek el, szűk, kiaszfalozatlan utcákban, nem lehet végrehajtani a háztól házig gyűjtést, mert ahhoz különleges mechanikus berakodású kamionokra lenne szükség. Itt az ajtótól ajtóig szolgáltatás felelne meg. Ha ez így van, a projektumtervezőnek fel kell becsülnie az út hosszát kilométerekben és a lakóegységek számát, hogy erről értesíthesse a potenciális kivitelezőket. Ennek a munkának a hulladékgyűjtő területek kijelölése lesz az eredménye az összes lakóegység és kereskedelmi vállalat számára a területen, ahol tervezik, a terület térképe és a lakóegységek és kereskedelmi vállalatok számának táblázatos bemutatása.

A hulladékgyűjtésnek több módszere létezik:

1. KÉZI GYŰJTÉS: A munkások a hulladékot a gyűjtés helyétől a járműig viszik, ahol kézzel rakodják ki arra. A kézi gyűjtés alkalmazása korlátozza a kapacitást és a hulladéktároló súlyát (tele), ami maximálisan 200 l vagy 20 kg lehet.

2. FÉLAUTOMATA GYŰJTÉS: Megköveteli speciális hulladéktároló konténerek használatát, amelyek kézzel mozgathatóak (kerekesek) a járműig (vagy a jármű jön a konténerig, ha az túl nagy a mozgatáshoz) azért, hogy a mechanikusan (hidraulikus) kiürítsék. A konténer kapacitása 150 litertől 10 köbméterig terjedhet.

3. AUTOMATIZÁLT GYŰJTÉS: Eliminálja minden fajta kézi munka szükségét speciális hulladékgyűjtő járművek használatánál, amelyek hidraulikus/mechanikus rendszerekkel vannak felszerelve, amik lehetővé teszik a kezelő számára a konténer mozgatását anélkül, hogy kiszállna és beszállna a járműbe. A kapacitása 150 litertől 8 köbméterig terjed.

A hulladékok raktározásához megfelel a konténereknek több fajtája, de egyes esetekben a választást a gyűjtés helye és módja diktálja. A módtól és a helytől függően a következő konténerek felelhetnek meg a háztartási és kereskedelmi hulladék tárolására:

1. Műanyagzacskó
2. Fém vagy műanyag merev konténerek
3. Kerekes kanna (nagy műanyag kerekes konténerek)
4. Nagy fém vagy műanyag kannák.

1. MŰANYAGZACSKÓK: A műanyagzacskók alkalmasak a hulladék előállításának helyén történő tárolására, de rajta kívül csak olyan esetben használatosak, ha ajtóknál történik a gyűjtés. Azok csökkentik a munkások gyűjtőmunkáját, s bele lehet tenni azt a munkások kosarába. Az épületen kívül elhelyezett műanyagzacskók vonzóak a macskák, madarak és más kártevők számára, s ez az egyik fő oka annak, hogy a hulladékot széthordják az utcákon.

2. FÉM VAGY MŰANYAG MEREV KONTÉNEREK: Csak merev műanyag vagy fém hulladéktároló konténereket, amelyek erre a célra készültek, van tetejük, ami lezárható, a épületen kívüli gyűjtőhelyen szabad csak használni. Lehetnek konvencionális műanyag vagy fém kannák a trágya számára jól záródó tetőkkel, melyeknek kapacitása 100 és 150 l között mozog, de vannak jobb merev konténerek is, a hulladék kinti tárolására.

1. KÉP: Fém vagy műanyag konténer

3. KERESKES KANNA: A merev konténerek egyik speciális fajtája a „kereskes kanna”, speciálisan tervezett műanyag konténerek, amelyeket kerekeken lehet tolni az őrzés helyétől a gyűjtőjárműig, aztán pedig mechanikus úton ürítik ki. Emiatt félautomatizált vagy automatizált gyűjtési módszer szükséges. A kereskes kannák dimenziói 120 és 480 l között mozognak és nagyon jók a több lakóegységből és kereskedelmi vállalatból származó hulladék gyűjtésére. Például a 360 literes kereskes kannába 60 lakóegység napi hulladéka fér el.

2. KÉP: Kereskes kannák az újrafeldolgozásra

4. KANNA A HULLADÉK SZÁMÁRA: A hulladékgyűjtő lokációk szükségesek lehetnek azokban az esetekben, amikor az utca szélessége akadályozza a konvencionális gyűjtőjárműveket a közlekedésben. Az egyetlen gazdaságos konténer, amelyet a centrális gyűjtésnél használni lehet az a műanyag vagy fém kanna, amelyet régen „trágyakonténernek” hívtak, s amelyet mechanikusan (hidraulikusan) fel bír emelni és kiüríteni a hulladékgyűjtő jármű. Általában az 1-6 köbméteres kapacitású kannákat használják erre a célra. Ezeknek kell, hogy legyen tetejük, valamint a magasságuknak és szélességüknek akkorának kell lenni, hogy a használóik ki tudják nyitni őket és bele bírják dobni a hulladékot. A szemetes kannákat a szolgáltatás nyújtójának kell fertőtlenítenie legalább egyszer minden három hónapban, hogy csökkentsék a kellemetlen szagokat és a károsítókat csalogtatását, valamint a közegészség veszélyét.

3. KÉP: Standard újrafeldolgozó edények

Az ipari hulladékkezelésekor a Községet a törvény arra kötelezi, hogy biztosítson lokációt a belső, veszélytelen ipari hulladék tárolására, hogy biztosítsa a veszélytelen ipari hulladék gyűjtését és szállítását a területén belül. Az ipari és építészeti veszélytelen hulladék elszállítását és tárolását eddig a hulladék előállítója oldotta meg. Egyes hulladék-előállítók a saját szállítóeszközeivel vagy vállalkozók angazsálásával tárolta a hulladékot közterületeken vagy földes utakon a lakott települések környékén. A község törvénnyel előírt kötelezettsége, hogy biztosítsa, elrendelje és berendezze a községi ipari és építészeti hulladéklerakót a belső veszélytelen hulladéknak.

1. A GYŰJTÉS HELYE

Minden iparnak saját egységes gyűjtési helye(i) lesz(nek). Ez egy határfelületként szolgál majd a hulladékkezelés belső programja és a szolgáltató között. A gyűjtés területe az ipar tulajdonában levő területen lesz majd, ahol lesznek szemetes kannák, amelyeket a szolgáltató vagy a hulladék előállítója biztosít. Az ipar foglalkoztatottjai felelnek a hulladékkezelésért úgy, hogy a kannákba gyűjtik a hulladékot, mielőtt a szolgáltató elszállítja. A hatékony helyek meghatározásának kritériumai a következők:

1.1 A gyűjtőhelyek hozzáférhetőek kell, hogy legyenek az operátor gyűjtőfelszerelése számára. A hozzáférhetőségnek magába kell foglalnia azt a lehetőséget, hogy a gyűjtőjárműnek elég helye legyen a manőverezéshez úgy, hogy fel tudja emelni a tele kannákat és el tudja szállítani a feldolgozás vagy tárolás helyéhez. A hulladék mennyiségétől és a hulladék fajtájától a kannákat egyszerűen lehet üríteni a kamion rakterébe a gyűjtés helyén.

1.2 A gyűjtés helyének fedettnek kell lennie azért, hogy megakadályozzák azt, hogy a szél széthordja a hulladékot.

1.3 A gyűjtőhelyeket aktívan kell kezelni és izolálni kell azoktól, akik kutatnak a szemétben. Nyilvános utcákon kell elhelyezni őket, ahol bárki hozzájuk férhet.

1.4 A gyűjtés helyén elég helynek kell lennie az üres kanták lerakásához a tele kannák átvételekor, amennyiben kerekess kannákat használnak.

2. AZ IPARI HULLADÉK TÁROLÁSÁRA SZOLGÁLÓ KONTÉNEREK ÉS EDÉNYEK

A hulladéktároló kannák biztosítása minden ipar számára fontos eleme a hulladék sikeres gyűjtésének és tárolásának. A határozat a konténer fajtájáról több faktortól függ, beleértve a következőket is:

- 2.1. A konténer helyének munkakörnyezete.
- 2.2. A hely fizikai korlátai.
- 2.3. A szállítandó anyag fajtája és mennyisége.

A konténer fajtájától függően a hulladékgyűjtés irányának többfajta konfigurációja lehet a szervizelés miatt. Amennyiben kicsi, közvetlenül üríthető kannának használnak, a hulladékkezelés újtának formálisabbmódját lehet megállapítani. A gyűjtőjármű utazhat az egyik gyűjtőponttól a másikig egészen addig, amíg a raktere meg nem telik. Ebben a pillanatban a kamion elmegy a feldolgozás vagy tárolás helyére, hogy kiürítse rakományát és visszatér a gyűjtési útvonalra. Azoknál az iparoknál, amelyek nagy mennyiségű ipari hulladékot állítanak elő, kerekas kannákat lehet használni. Ilyen esetekben a gyűjtés folyamata abból áll, hogy az üres konténert elviszik a gyűjtés helyére, majd amikor megtelik, egy kamionba ürítik a tartalmát, amely azt elszállítja a tárolás helyére. Két elsődleges konfiguráció létezik a nagy kerekas kannák felemelésére szállítás céljából: félrefordító keret és horgos emelő. A kannaszállító kamionokat több berendezéssel is felszerelhetik, mint amilyen az automatikus takaró. Az automatikus takaró lehetővé teszi a teher lefedését, s mindezt biztonságos módon. A gurítható konténereknek két variánsa van beleértve a teknő alakú vagy a doboz alakú konfigurációt. A teknő alakú konténer néhány évvel a szögletes alakú után jelent meg a piacon. Mint azt a neve is mondja, az oldalai vertikálisak fele akkor aljzattal, mint amekkora az oktagonális konfigurációnak van. Ennek egy 90 fokos felülete sincs, ezért tisztább az ürítése, ami megakadályozza a hulladék felhalmozódását a sarkokban és megkönnyíti a tisztítását. Még egy előnye ennek a konfigurációnak, hogy ezeket a konténereket egymásba lehet rakni, ami több konténer egyidejű szállítását teszi lehetővé. Általánosan csak a konténer használata mondja meg a konténer térfogatát. Az esetek többségében a kis gördíthető konténereket a sűrűbb anyagokhoz használják, mint az építkezési és lerombolási anyagok. Legsűrűbben a 30-40 köbméter kapacitású konténereket használják a könnyebb anyagokhoz. Az iparban használatos konténerek nagysága minden egyes ipar számára a szilárd hulladék mennyisége alapján lesz meghatározva, függeni fog még az anyag sűrűségétől, az összúlyától.

Az egészségügyi hulladék kezelési programjában az egészségügyi létesítmények megtartják a felelősséget a hulladékuk kezeléséért a területükön. Ez magába foglalja az egészségügyi hulladék belső begyűjtését és tárolását az adott létesítményben. Egyike az egészségügyi létesítmények elsődleges felelősségének a hulladék óvatos karakterizálása és szétválogatása. Mivel az egészségügyi hulladék feldolgozásának és tárolásának költségei tipikusan magasabbak az általános hulladéktól, ezért az egészségügyi létesítményeknek el kell végezniük feladatuk részét, hogy biztosítsák, hogy csak a megfelelő hulladék jut be az egészségügyi hulladék kezelésének rendszerébe. Minden egészségügyi létesítménynek meg kell mutatnia, hogy a közegészség a a legmagasabb prioritásuk. Ezért a létesítmények dolgozóinak szakképzetteknek kell lenniük. Az egészségügyi létesítményeknek meg kell határozniuk a folyamatok részleteit, hogy megtarthassák az egészségügyi hulladék közeli és veszélytelen ellenőrzését, mielőtt azt begyűjtik. Ez magába foglalja a szilárd hulladék különféle kategóriáinak műanyagzacskókba vagy színnel kódolt konténerekbe rakását. Ez lehetővé teszi az egészségügyi hulladék manipulálását a konténerben található anyagok tulajdonságainak ismeretével. A színnel való kódolásnak több univerzális rendszere létezik, amelyek lehetővé teszik az egészségügyi hulladék különféle fajtáinak kezelését. Az egészségügyi hulladékkezelési tervben részletesen meg kell fogalmazni a konténer fajtáját, az ellenőrzés rendszerét, amelyet az egészségügyi hulladékkal kapcsolatos szolgáltatásokhoz használnak. Van néhány javasolt folyamat, amelyet követni kellene az egészségügyi létesítmények hulladékkezelésében:

1. Az általános nem egészségügyi hulladékokat az adott egészségügyi létesítmény maradékezelési rendszerének keretein belül kell manipulálni.

2. Az általános tárgyakat mindenkinek együtt kell gyűjtenie tekintet nélkül arra, hogy szennyezettek-e vagy sem. Az általános tárgyak konténerre ütésálló kell hogy legyen és fémből vagy nagy sűrűségű műanyagból kell, hogy készüljön. Az éle tárgyak konténerét biztosítani kell a hozzáférhetetlenségre a nem meghatalmazott személyektől és tetővel kell rendelkezniük. Ezeknek a konténereknek mereveknak és vízállóknak/áttörhetetlennek kell lenniük, hogy biztonságosan tárolják nemcsak az éles tárgyakat, de az injekciókból visszamaradt folyadékokat is.

3. A fertőző hulladékok tárolására szolgáló zacskóknak piros színűeknek kell lenniük és rajtuk kell, hogy legyen a fertőző anyag nemzetközi jele.

4. A zacskókat és konténereket akkor kell üríteni, amikor háromnegyedig teltek meg a biztonságos kezelhetőség érdekében. Egyes zacskók beköthetők, míg a nagyobbakon kapocs található.

5. A citotoxikus hulladékot erős konténerekben kell begyűjteni, amelyek csöpögésállóak, s amelyeken rajta van a citotoxikus hulladék jelzése.

6. Nagy mennyiségű előregedett gyógyszerészeti termékek, amelyeknek lejárt a szavatossága.

7. A nagy mennyiségű előregedett kémiai hulladékot kémiai hatásoknak ellenálló konténerekbe kell rakni és speciális berendezésekkel kell elküldeni feldolgozásra, amennyiben ez létezik. Világosan meg kell jelölni a vegyszerek identitását a konténereken és a veszélyes kémiai hulladékokat nem kellene keverni.

8. A magas nehézfém tartalmú hulladékok, mint amilyen a kadmium és a higany, külön kell gyűjteni a célból, hogy megfelelő lokációkon tárolják őket.

9. Az aeroszol konténerekbe akkor lehet gyűjteni az egészségügyi hulladékokat, ha az teljesen üres és a hulladékot égetésre szánják. A konkrét egészségügyi létesítmény hulladékkezelési belső tervében fel kell sorolni a rendszeres folyamatokat és a dinamikát, amely alapján naponta vagy olyan sűrűn, ahogy az szükséges begyűjti a hulladékot és elszállítja a gyűjtés központi lokációjára. Amennyiben feltétlenül szükséges az egészségügyi hulladék szállítása és tárolása, az egészségügyi létesítményeknek biztosítaniuk kell azt, hogy ez biztonságos módon történjen.

5. táblázat Egészségügyi hulladék és más hulladékok, amelyek az óbecsei Egészségházban keletkeznek

Hulladékfajta	A hulladék mennyisége évi szinten
Kommunális hulladék	730 m ³ (14600 kg)
Veszélyes hulladék	365 m ³ (7300 kg)

A hulladéknak ezt a fajtáját a helyszínen különválasztják a kommunális hulladéktól, sárga zacskókba helyezik, amelyeket 2/3-ig töltenek meg és az előírt módon zárnak le és jelölik meg. Az éles tárgyakat speciális, megjelölt konténerekben tárolják. Óbecséről az újvidéki egészségügyi központba szállítják ezt a hulladékot, ahol ideiglenesen tárolják a környező községek egészségügyi hulladékát, majd a központi hulladékkezelőbe szállítják. Mivel Óbecse Község területén az Egészségház mellett léteznek még magánrendelők amelyek egészségügyi és fogorvosi szolgáltatást nyújtanak, valamint gyógyszertárak, az Egészségházon keresztül központi hulladékgyűjtőt kell biztosítani.

Óbecse Községben a kommunális hulladékelszállítási szolgáltatások kielégítőek. A háztartási hulladékok mellett leginkább a kereskedelmi hulladék van jelen, azaz a boltok, vendéglátóipari létesítmények, ügyviteli létesítmények stb. hulladékai. A felsorolt létesítmények a hulladékokat a háztartási hulladékok konténereibe rakják a község központi részeiben. A háztartási és kereskedelmi hulladék 50-50 százalékot tesz ki. Óbecse Község többi lakott településeinek területén a legnagyobb aktivitást a háztartás és a mezőgazdaság szektorai jelentik, a legkisebbet a kereskedelem és a kisvállalkozások. Ezzel összhangban a háztartási hulladék mellett a mezőgazdasági hulladék a leggyakoribb. Óbecse Község távolabbi falvaiban nemrég szervezték meg a hulladékgyűjtést- és szállítást. A háztartási hulladék nagy részét a jószág etetésére használják fel (ételmaradék, széna), a hulladék többi szerves része, mint amilyen a papír is, gyűjtősként végzi. Óbecse Község területén a Tiszamente 10 db 5 m³-es konténerrel, 58 1100 literes konténerrel, 64 900 literes konténerrel, 700 80 literes kannával és 4500 120 literes kannával rendelkezik. Az eddigi gyakorlat azt mutatja, hogy ez a konténermennyiség nem elegendő, nincs kiépítve a tárolási területük, nincsenek másodlagos nyersanyag szelektálására szolgáló konténerek, sem speciális hulladékok részére (olaj, gumi) és veszélyes hulladékoknak (egészségügyi intézmények). Ki kell hangsúlyozni, hogy a terjedelmes hulladékokat is ritkán szállítják el. A mai hulladékelszállítási módszer Óbecse területén elavult és nincs összehangolva és Nemzeti stratégiával és a Hulladékkezelési törvénnyel. Mindemellett még nem következtek be változások a helyi lakosok szokásaiban, valamint probléma van a lerakóhelyekkel is (mindenki azt szeretné, ha a konténer közel lenne, de ne legyen a háza előtt). Óbecse Községben hulladék szállítását és gyűjtését végző Tiszamente vállalat a következő felszereléssel rendelkezik:

- autóemelő	1 db
- rendelkező szemeteskocsi	3 db
- traktor pótkocsival	1 db
- buldózer (a hulladéklerakón használják)	1 db

A hulladék gyűjtését hetente egyszer végzik az utcákon összhangban a külön Programmal, míg a települések egyes részein található konténereket szükség szerint ürítik. Levonhatjuk a következtetést, hogy a hulladék gyűjtése és szállítása tekintetében sok a hiányosság Óbecse Községben:

1. nem kielégítő számú konténer;
2. nincsenek konténerek a másodlagos nyersanyagok szelektálására;
3. nincsenek konténerek a speciális hulladékok számára;
4. nincsenek konténerek az egészségügyi és más veszélyes hulladékok számára;
5. ritkán gyűjtik be a terjedelmes hulladékokat;

Az utcák és közlétesítmények tisztítása a helyi önkormányzat egyik legfontosabb szolgáltatása. Tudatosan vagy sem, a lakosok megengedik, hogy a véleményük az utcák tisztaságáról kihat a közösségükkel és a helyi hivatalos személyekkel kapcsolatos érzelmeikre. A látogatóknak valószínűleg tartós lesz a benyomásuk a közösségről az utcák és a közlétesítmények tisztasága láttán. A szilárd hulladék szétdobálásának gyakorlata az utcákon és a nyilvános helyeken azok tisztításának döntő szükségét adja.

Az utcák és közlétesítmények tisztítása magába foglalhatja a következők bármelyikét:

- Az utcák mechanikus tisztítása
- Az utcák kézi tisztítása
- Az aszfaltozatlan utcák tisztítása
- Hulladékgyűjtés a közlétesítményektől
- Szemetes kosarak felszerelésének szolgáltatása
- A közkonstrukciók mosása.

Konstatáltuk, hogy létezik határozat az utcák és közterületek tisztításáról. Amennyiben a végcél, hogy tisztántartsuk a környezetet a szolgáltatás minden területén, akkor a kiindulási pont annak meghatározása lenne, hogy minden aszfaltozott utcát mechanikus vagy manuális, illetve más módon tisztítanak. Mivel a mechanikus tisztítás magában foglalja az utcák mosását is, s ezzel alkalmasabb a por összeszedésére, ezt kéne alkalmazni a nagy forgalmú közutakon, a fő útvonalakon és a prioritással rendelkező utakon. Minden kétsávnál széles úton ezt kellene alkalmazni. Bármely módszert is választják, azt minden aszfaltozott úton alkalmazni kellene. Ennek a munkának az eredménye a konkrét utcák kis térképe kell hogy legyen, azok fajtájának érthető, nem kétértelmű definiálásával, mint amilyen a „fő”, amelyeket magába kell foglalnia.

A tisztítás gyakoriságának meghatározása előtt a tervezőknek dönteniük kell a kosz és a hulladék mennyiségéről kilométerenként. Ez a „terhelés megengedett szintje”. Az utcai szenny és trágya akkumulációjának funkciói elsősorban a következők:

- A szilárd hulladék gyűjtése szolgáltatásának létezése és használata.
- A szemetes konténerek létezése és használata.
- A tisztítás gyakorisága.
- A gépi tisztítás sikere.
- A csapadék gyakorisága.
- A közlekedés sűrűsége.
- Parkolás.
- Fák.

Bármilyen gyakoriságot választanak, el kell tervezni, hogy a konkrét utcákat ugyanabban a sorrendben konkrét napokon végezzék, úgy, hogy a lakosok és a kereskedelmi vállalatok alkalmazkodni tudjanak a parkoláshoz és az utazáshoz. A tisztítást akkor kell végezni, amikor legforgalommentesebbek az utcák. Például a nagyobb ügyviteli negyedeket éjfél után kell tisztítani, de még az üzletek nyitása előtt be kell fejezni. Ha ezt a munkát kora reggelre tervezik, a szolgáltató elküldheti a

felszerelést, hogy a lakóterületek utcáin nappal dolgozzanak. Ennek több előnye van. A lakosok felháborodhatnak az éjjeli takarítás ellen a szomszédjukban keletkező zajok miatt, ezért a lakott utcákban a tisztítást nappalra kell tervezni, amikor a lakosok nagy része munkán van. Ezen kívül a gépkezelőknek nehéz lehet az éjjeli tisztítás a lakosok által leparkolt autók és a rossz látásviszonyok miatt. Végül pedig a nappali tisztítás bizonyítja a lakosoknak, hogy a tisztítószolgáltatásért fizetett díjakat jól költik el. A tisztítás módszerei:

A **mechanikus tisztítást** tipikusan a következő gépek egyike vagy közülük több végzi:

- mechanikus seprű
- léghelyreállító
- száraz vákuumozó
- nedves vákuumozó.

Az utcák **kézi tisztításába** a hulladék gyűjtése és elszállítása tartozik kézi tisztítók alkalmazásával, s ezt a fejlődő országok nagy részében alkalmazzák, mert nagy a kereslet és kicsi a munkaerő költsége. A mechanikus tisztítás kiegészítéseként szokták alkalmazni a főutcákon a tisztaság magas szintű fenntartása céljából. Tipikusan a mellékutcákat tisztítják ilyen módszerrel, valamint a kereskedelmi létesítményeket némelyik ügyviteli negyedben. Még egy szolgáltatást meg kell vitatni az utcatisztítás szolgáltatásain belül, a kereskedelmi és adminisztratív használathoz fűződő hulladékok összegyűjtése. Erre a szolgáltatásra annak nyújtójának biztosítania kell a munkaerőt, amely ügyeletben lesz a munkaideje alatt, hogy kitakaríthassa a közlétesítményeket, mint amilyenek a kereskedelmi piacok, parkok, kertek, terek, vasútállomások, autóbusz állomások. Ennek a szolgáltatásnak fel kell ölelnie a közterületek összes hulladékainak összegyűjtését, minden szemetes kosár és más konténer kiürítését a piac területén belül és kívül egyaránt. A közlétesítmények minden hulladékának összegyűjtése alapján véve ugyanaz, mint az utcák tisztítása, azonkívül, hogy ezt az aktivitást csak a meghatározott közlétesítményekben végzik. Jelen szolgáltatás megvalósításának terve megköveteli a határozat meghozatalát a következő alapvető paraméterek tekintetében:

- azoknak a közlétesítményeknek a definiálása, amelyekben a szolgáltatást végezni kell
- a létesítmények tisztításának kívánt sikeressége
- a szolgáltatás gyakorisága
- a szolgáltatásnyújtás ideje
- a szolgáltatásnyújtás napja.

Amennyiben az utcákat betemeti a hulladék, a lakosok inkább még hozzáadják hulladékukat, minthogy a megfelelő helyre rakják. Egyesek azzal védekeznek, hogy van hulladékgyűjtési szolgáltatás, míg mások szerint, ha vannak ügyeletes kézi tisztítók, akkor a hulladék eldobása veszélytelen, mert azok úgyis összeszedik. Úgy tűnik, a többség nincs tisztában tetteinek következményeivel. Az emberek több módon állítanak elő hulladékot:

- mint gyalogosok;
- szándékosan vagy nem szándékosan;
- gondatlan háztartási vagy kereskedelmi hulladéktárolással a gyűjtés előtt;
- a háztartási hulladék ellenőrizetlen eldobásával;
- az építkezések és a rombolási területek rossz karbantartásával;
- a hulladék vagy más anyag lefedetlen kamionokkal történő szállításával.

A lakosokat és a kereskedelmi vállalatokat három módon lehet eltántorítani hulladékok utcán vagy közterületen történő eldobásától:

- helyi határozatok meghozatalával és végrehajtásával, amelyekkel tiltják a hulladék eldobását;
- a hulladék eldobása elleni kampánnyal;
- elegendő számú konténer (kosár) biztosításával oly módon, hogy a szemét beledobását könnyivé és alkalmassá teszik.

Mindhárom módszert egyszerre kell alkalmazni, hogy jelentősen csökkentsék a hulladék mennyiségét. A kosarak elsődleges konténerek, amelyeket a hulladék gyűjtésére használnak a közterületeken. Ezeket úgy tervezték, hogy a lakosok útközben eldobhassák a szemetet. A közterületeken előállított szemét számára meglévő és használható konténerek közvetlen hatással lehetnek a tisztítási szolgáltatások szintjére és a költségek csökkentésére. A megfelelő számú felállított és könnyen szembetűnő konténerek biztosítása jelentősen csökkentheti az utcák tisztításának

gyakoriságát és költségeit. A kosarak biztosításának tervezése megköveteli a tervezőktől, hogy áttekintsék a rendelkezésre álló opciókat a következő paraméterekre:

- kosarak felszerelése;
- a kosarak száma;
- a kosarak fajtája;
- kiszolgálási kötelezettség.

Meg kellene vitatni a kosarak felszerelését minden olyan helyre, ahol nagy számú gyalogos jár, pl. parkokban, iskolákban, gyorséttermekben, nagyon autóbuszmegállókon, utcasarkokon, kereskedelmi ügyviteli negyedekben, bevásárlóközpontokban és nyitott piacokon. Minél közelebb van a hulladék keletkezésének a helyéhez a kosár, annál nagyobb az esélye, hogy beledobják azt. Nem lehet felállítani szabályt arra, hogy a hivatalos személyeknek mit kell mondani arra vonatkozóan, hogy hány kosarat kell felállítani egy utcahosszon. Azonban a nagy gyalogosforgalmú területeken, mint amilyenek az utcák vagy az ügyviteli negyedek, blokkonként legalább három kosarat kell felállítani (azzal a feltételezéssel, hogy a blokk 150 m hosszú). A kosarakat olyan területen és intervallumon kell felállítani, hogy megkönnyítsék és motiválják használatukat. A tapasztalat azt mutatja, hogy a gyalogosok általában 50 métert tesznek meg, míg a kosárhoz érnek. Tehát a szolgáltató a kosarak kb. 25%-át tartja magánál, hogy lecserélje a sérült kosarakat, valamint állami ünnep esetére. A választás kritériumai a következők lehetnek:

- Térfogat: a térfogatnak és az alaknak olyannak kell lennie, hogy a munkások könnyen kiüríthessék a kosarat. A térfogatnak 30-100 l között kell mozognia.
- Vonzóság: minél szembetűnőbb egy kosár, annál több hulladék kerül majd bele. Kellemes és vonzó külsejűnek kell lennie, általában a közösség valamilyen attraktív jelével.
- Konstrukció: a kosaraknak keményeknek és tartósnak kell lenniük a hosszú használati idő miatt. Gyorsan és könnyen üríthetők kell, hogy legyenek. A konstrukciónak lehetővé kell tennie a gyors tisztítást és karbantartást. A tetejük lehet nyitott vagy zárt. A nyitottak olcsóbbak, hozzáférhetőbbek és könnyebben használhatók, valamint üríthetők, de tűzveszélyesek, ha valaki cigarettát dob beléjük. A tartalmuk továbbá ki van téve az erős szeleknek, a madaraknak és más állatoknak. Kisebb a valószínűsége, hogy a zárt fedelű kosár tartalma az utcán végzi majd. Ez lehet elég kompakt módon tervezett, úgyhogy ha tűz gyullad, az ki is alszik az oxigén hiánya miatt. Mindkét fajtának vannak gyenge oldalai. Ha ételüzlet közelében helyezik el, a nyitottak odavonzzák majd a rovarokat és más kártevőket. Ezen kívül védtelenek a széllel szemben. Néha begyulladnak. A tetővel rendelkező konténerek a fémtető alatt rendszeres tisztítást igényelnek, mert a ragadós maradékok ott akkumulálódnak. Az emberek sokszor undorodva tolják félre a tetőt, hogy beletegyék a hulladékot.

4.4. A HULLADÉK ÚJRAFELDOLGOZÁSA

A fejlett országok világszerte bekapcsolódtak a hulladék újrafeldolgozásának és másfajta műszaki redukciójának rendszerébe (ISWM), hogy meghosszabbítsák a hulladéklerakók életkorát és csökkentsék az új lerakók szükségességét. A lakott központok közelében egyre kevesebb megfelelő földterület található a szilárd hulladék elrendezésére. Ahogy nő a hulladékanyag értéke, annak redukciója egyre fontosabbá válik. A hulladék redukciója és újrahasznosítása primáris módja a hulladékmennyiség csökkentésének. Még ha ez a módszer nem is eliminálhatja teljes mértékben a hulladéklerakást, a jól kitervezett és agresszíven reklámozott programok jelentősen csökkenthetik a tárolt hulladék mennyiségét. Az újrahasznosítás a nyersanyagok forrását jelenti. Sok piac van a papír, fém, karton, műanyag és más anyagok számára. Ezeknek az anyagoknak a gyűjtése és áruba bocsátása nyilvánvalóan nem hoz hasznot a közösségünknek, de némely esetben csökkentheti a hulladéktárolás költségét. Az újrafeldolgozás az integrált stratégia része. Új munkahelyeket és gazdasági fejlődést biztosít. A kutatások azt mutatták, hogy az újrafeldolgozás közel kilencszer több munkahelyet biztosít. Az újrafeldolgozott anyagokból történő gyártás csökkenti a környezeti kiadásokat. A kereskedelmi cégek és gyárak hagyományosan újrafeldolgozták a hulladékuk jelentős részét. Például a terméküket műanyag csomagolásban forgalmazó cégek, a műanyag selejtet eladják más műanyaggyártó cégeknek, akik abból szemetes zacskókat, dobozokat készítenek. Az újrafeldolgozás céljából a gyűjtési programokat az utóbbi 10-15 évben szervezték meg. Nem lehet az

összes háztartásban vagy kereskedelmi vállalatban előállított hulladékot beiktatni az újrafeldolgozás rendszerébe. A hulladékelemzés eredményei szerint a következő anyagokat lehet újrafeldolgozni:

- papír (újság, karton, írópapír, koverta, folyóiratok stb.);
- műanyag (üvegek és műanyag termékek);
- üveg;
- alumínium;
- vastartalmú fémek (konzervek és selejt);
- más színesfémek;
- textil;
- zöld hulladék;
- szerves anyag.

Az újrafeldolgozás tervezésekor határozatot kell hozni arról, hogy a következő anyagokat mely módon integrálják a hulladékgyűjtés rendszerébe:

1. PAPIR: A szerves anyag után a papír a leggyakoribb háztartási és kereskedelmi hulladékok között, ami az összhulladék 10-15%-át teszi ki. Az összes kétharmada valamilyen papír, egyharmada pedig karton.

2. MŰANYAG: A műanyag a legsűrűbben újrafeldolgozott háztartási hulladék az országok többségében. A műanyag termékek, amelyeket újrafeldolgozhatnak az ételdobozok, italosüvegek, szappanos dobozok, kozmetikai dolgok dobozai, játékok, vázák, művirágok. A műanyag fóliát (zacskót) akkor dolgozzák fel, ha elegendő mennyiség gyűlt össze. A műanyagot fajtája és színe szerint válogatják, megmossák, őrlik és granulátumot készítenek belőle, azután pedig felolvassák műanyag-granulátummá és eladják.

3. ÜVEG: Az üvegek teszik ki a kommunális hulladék 2-6 százalékát. Az összes alkoholmentes ital üvegét mosás és sterilizáció után újra lehet használni. A többi üveget szín szerint válogatják és üvegyártóknak adják el, akik összetörik, bekeverik más selejt üvegekkel mielőtt újra gyártanak belőlük üveget, hamutartót vagy dekorációs terméket.

4. ALUMÍNÍUM: Az alumínium a háztartási hulladékoknak kevesebb mint 1 százalékát képezi, de van értelme átgondolni az újrafeldolgozását, mert könnyen kiválik és magas a piaci értéke. A hulladékalumíniumot olvasztják és primáris alumíniummal keverik. A konzervekből származó alumíniumból italok dobozait lehet elkészíteni.

5. VASTARTALMÚ FÉMEK: A vaskonzervek és más vastárgyak (edények és tálak) szintén kevesebb mint 1 százalékban vannak jelen a háztartási hulladékok között. Még ha kicsi is az értékük, könnyen kiválaszthatók és eladhatók. Primáris acéllal ötvözik és acéltermékeket gyártanak belőle.

6. TEXTIL: A textil a háztartási hulladékok mintegy 1-6 százalékát teszi ki.

7. SZERVES ANYAG: A szerves anyagot az ételmaradék és a zöld hulladék alkotják.

Az újrafeldolgozható anyagokat két féle módon gyűjtik:

1. A forráshelyen történő válogatás megköveteli, hogy a hulladék előállítója az összes anyagot szétválogassa külön konténerekbe vagy kannákba, amelyek erre a célra szolgálnak.

2. A másik módja a hulladék vegyes gyűjtése. Ezután a válogatást a központi tárolóban végzik, általában a hulladéklerakón. Az újrafeldolgozási programok, a vegyes hulladék gyűjtésén és feldolgozásán kívül, mind megkövetelik a hulladék előállítói viselkedésének megváltoztatását.

Amennyiben a cél a használt anyagok gyűjtésének maximálása, az a tapasztalat, hogy utánózni kell a hulladékgyűjtés folyamatát (hely és gyakoriság).

Ebben a lépésben meg kell vitatni a következőket, azaz, hogy a felsorolt opciók közül egyet vagy többet választanak ki.

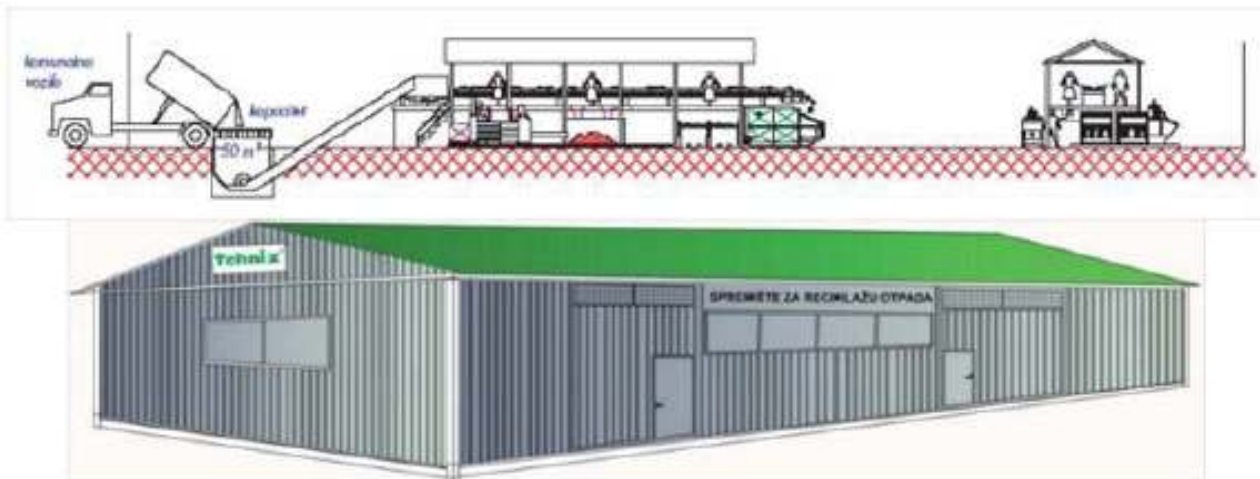
- **AJTÓTÓL AJTÓIG:** ez a módszer akkor lehetséges, ha van mód a nagy összegek hosszú távú fizetésére. A közösség nagyobb része megerősítette, hogy a praktikus gyűjtés maximális részvételt jelent. A nem formális újrafeldolgozás, amely ma működik, az ajtó előtti gyűjtéssel történik (a házak ajtajában található vegyes hulladékkal). Az újrafeldolgozható anyagok helyszínen történő átvétele csökkenti a szemétkerítés mértékét. Az újrafeldolgozható anyagok előállítói azokat műanyagzacskókba vagy kannákba teszik és az ajtajuk előtt hagyják begyűjtés és elszállítás céljából a megbeszélte időpontban.

- **ÉPÜLETTŐL ÉPÜLETIG:** az épületeken kívül elhelyezett konténerek megfelelőbbre a hulladékgyűjtésre. Ez a módot akkor választják, amikor nehezen tudnak hozzáférni a lakóegységekhez és a kereskedelmi vállalatokhoz. Ez megköveteli a konténerek megfelelő számát és a gyakori gyűjtést. Amennyiben lehetséges, kerülni kell a hulladék műanyagzacskókban és konvencionális hulladéktároló konténerekben történő tárolását (trágyakanna). A legmegfelelőbb konténer a „kerekos kanna”, különösen az, amelyet erre a célra terveztek. A kerekos kanna megfelelő kapacitású, van teteje, amely védi a hulladékot az atmoszféraliáktól és a károkozótól, valamint megkönnyíti a gyűjtésmódszerét.

4. KÉP: Közterületen elhelyezett újrafeldolgozásra szolgáló tárolók

- **HULLADÉKVÁLOGATÓ KÖZPONT:** Még ha a leghatásosabb módja is a hulladékgyűjtésnek, a hulladékválogató központ, a legmegterheltebb, jelentős problémák nehezítik meg a projektumcél megvalósítását. Külön hulladéktároló kannákra lesz szükség minden anyagfajta-hoz, amennyiben nemlétezik helyi feldolgozási kapacitás (válogatás). Ez a rendszer attól függ, hogy a hulladéktermelők elviszik-e hulladékukat a gyűjtés helyére, vagy a célfelhasználók túl messzinek ítélik meg a helyet. Ezzel a rendszerrel az újrafeldolgozható hulladék nem ellenőrzött hulladékként oda kerül, ahol az előállítóknak a legmegfelelőbb a hely. A hulladékgyűjtő központok így a legutolsó opcióvá fognak válni. A megfelelő hulladékgyűjtő helyek kiválasztása a lakosság sűrűsége és az utcák szélessége alapján kell, hogy történjen, ezután pedig fel kell állítani a projektum kritériumait. Még ha a legjobb lenne egy univerzális helyet találni, ez lehet, nem lesz kivitelezhető, ha az utcák nem elég szélesek. Például mivel a sűrűn lakott kiaszfalozatlan utcák lehetlenné teszik a konvencionális szemétkihordó járművek használatát, nem lehet a háztól házig gyűjtést alkalmazni, sem a válogató központot, mert azok mechanikus berakodású gyűjtőkamiont követelnek meg. Ilyen helyeken egyedül az ajtótól ajtóig gyűjtés valósítható meg. Ennek alapján el kell végezni az utak hosszúságának felmérését, meg kell vizsgálni, hogy aszfaltozottak-e, milyen szélesek, meg kell számolni a lakóegységeket és a kisebb vállalatokat, s csak így lesz elegendő információja a szolgáltatóknak a terveit vagy ajánlata kidolgozásához.

5. KÉP: Az újrafeldolgozó központ sémája

Lehetséges forgatókönyvek:

- Amennyiben kérni szeretnénk a lakosoktól és a kereskedelmi vállalatoktól, hogy valamilyen válogatást végezzenek, akkor ki kell építeni egy újrafeldolgozó berendezést a vegyes hulladék feldolgozására.
- Ha azt kérjük a szolgáltatás használatától, hogy válogassák szét az összes hulladékukat és rendezzék el őket külön műanyagzacskókba vagy újrafeldolgozó kannákba, akkor minden szétválogatott anyagnak az újrafeldolgozó hulladék tároló és feldolgozó berendezésében kell, hogy legyen.
- Ha a szolgáltatás használatától azt kérjük, hogy válogassák szét hulladékukat nedves (szerves) és száraz frakciókra, akkor a száraz frakciót feldolgozó berendezés mellett komposztáló berendezést is ki kell, hogy építsen. Általánosan, ahogy növekszenek a követelmények a felhasználókkal szemben, úgy nőnek a gyűjtés költségei és csökkennek a feldolgozás költségei. Fordítva, minél kisebbek a helyszínen történő válogatásra a kérések, annál kisebbek lesznek a gyűjtésköltségei, viszont a feldolgozás költségei nőnek. Ezért különösen fontos, hogy több forgatókönyvet dolgozzunk ki, ami lehetővé teszi a programok összköltségének kiszámítását.

A következő aspektusok hatnak ki az újrafeldolgozó anyag elhelyezésére:

- a piaci szükségletek;
- kereslet az egyes újrahasznosított anyagok specifikus fajtái és alakjai iránt;
- az újrafeldolgozott anyagok minőségének specifikációja;
- a piac lokációja;
- piaci egyezmények.

A hulladék szétválogatásának célja az újbóli hasznosításuk más helyen és más céllal. Óbecse Községben nincs megszervezve a másodlagos kommunális nyersanyag gyűjtése, sem a hulladék bármiféle válogatása a háztartásokban.

4.5. A KEZELÉS EGYÉB OPCIOÍ

Amennyiben fenntartható hulladékkezelési rendszert szeretnénk, feltétlenül szükséges áttekinteni a következő hulladékkezelési opciókat.

Komposztálás

Tekintettel a hulladékkezelési stratégiában definiált javaslatokra, valamint az EU hulladéklerakókkal kapcsolatos irányelveire és a biodegradibil hulladék lerakásának tilalmára a hulladéklerakókon, a komposztálás jelentős alternatíva lett a biodegradibil hulladék kezelésében. Óbecse Községben nincs jelen a komposztálás mint hulladékkezelési mód.

Anaerob emésztés

Ez a hulladékkezelési módszer nincs jelen Óbecse Községben.

A hulladék égetése

Ez a hulladékkezelési módszer nincs jelen Óbecse Községben.

A hulladékkezelés más rendszerei

Óbecse Községben nincsenek jelen olyan fajta hulladékkezelési módszerek, mint a pirolízis, a gázosítás, a plazma technológia, a szolidifikáció és a neutralizáció.

A hulladék hulladéklerakókon történő tárolása

Az Óbecse Község területén összegyűjtött összes hulladékot a községi hulladéklerakón tárolják, amely nem szanitáris hulladéklerakó.

4.6. A HULLADÉK TÁROLÁSA

Óbecsén a Botra nevű hulladéklerakó a település déli részén helyezkedik el. Az első állandóan lakott házaktól kb. 150 m, a törökbecsei úttól pedig 300 m-re helyezkedik el. A Tiszától 2000 m-re található. Már több mint húsz éve van használatban. A területe 5-7 ha. A hulladéklerakóig aszfaltút vezet. 11.844 háztartást foglal magában, vagyis Óbecse Község összházartásának 86,6%-a. Évente kb. 56.220 m³ hulladékot raknak le rá. Óbecse Község összhangban Óbecse Község a szanációról szóló általános tervével a Tudományos és Környezetvédelmi pályázatán megkapta az eszközöket a Botra szanációját és remediációját magába foglaló projektumdokumentáció kidolgozására.

4.7. IPARI, VESZÉLYES ÉS BIOHAZARD HULLADÉK

4.7.1. Az ipari hulladék mennyisége

Ipari hulladék alatt minden olyan hulladékot értünk, amelyek bizonyos technológiai folyamatok során jönnek létre. Az ipari hulladék lehet veszélyes és veszélytelen. Szerbiában a hulladékok veszélyes jellemzőit a törvényes szabályhozással identifikálták összhangban a Baseli konvencióval, amik a toxikusság, a gyulladásveszély, az ökotoxikusság, a robbanásveszély stb. A Szerb Köztársaság előírásaival összhangban, minden hulladékgenerátor, ebben az esetben gyár, köteles a törvénnyel összhangban raktározni a hulladékát.

A veszélytelen hulladékot a generátor raktározhatja konténerekben, amelyet a kommunális szolgáltató a megkötött szerződés alapján rendszeresen elszállít és kiürít. Minden generátor köteles karakterizálni és kategorizálni a hulladékot az illetékes szerveknél, valamint a természetétől függően a törvénnyel összhangban kezelni.

4.7.2. Az ipari hulladékkal történő bánásmód

Az ipari hulladék tárolásának problémáját Óbecse Községben a következő módon oldják meg:

- hulladéklerakás a gyár körzetében,
- hulladéklerakás a kommunális hulladéklerakón (veszélytelen ipari hulladék).

Az ipari hulladékkal történő bánásmód jellemzői:

- az ipari hulladékkal való bánásmód nem adekvát és nincs összhangban a törvényes követelményekkel,
- másrésről Szerbiában nem létezik hulladéklerakó vagy tartós veszélyes hulladék tárolására szolgáló hely, amely megfelel a veszélytelen raktározás követelményeinek,
- a hulladék generátorai a községben meg kell, hogy találják a legfájdalommentesebb megoldást, összhangban a környezetvédelem technikai normáival, s ezt ideiglenes lerakókon történő elhelyezéssel kell elérni, amely a vállalat körzetében található, amit sokszor nem adekvát módon magán- vagy közterületeken tesznek meg,

- az ipari hulladékok közül legsűrűbben a fémet és a papírt viszik el újrafeldolgozásra (fém vagy papírfeldolgozó üzemeknek adják el őket).

A bemutatottak alapján a következőket vonhatjuk le a veszélyes hulladékok kezelésének problémájával kapcsolatban:

- nem létezik hatékony adminisztrációs és szakszervezet a veszélyes hulladék kezelésére a községben,
- nem oktatják a lakosokat a veszélyes hulladékról, a velük történő bánásmódról, az újrafeldolgozás kötelezettségéről,
- nem végezték el az összes veszélyes hulladék karakterizációját összhangban a nemzeti törvényhozással és az EU irányelveivel,
- nem létezik minden gyárban veszélyes hulladékkezelési program,
- nincs minden gyárban külön személy vagy szolgálat aki vezeti a veszélyes hulladékok nyilvántartását.

4.7.3. Biohazard hulladék

Az egészségügyi hulladék kezelését az Egészségház keretein belül végzik és Újvidékre szállítják feldolgozásra. A hulladékot azokban a konténerekben tárolják, amelyek az egészségügyi hulladék tárolására szolgálnak, s amelyek mindenki számára hozzáférhetőek.

Az elhullt állatokat és az ehetetlen melléktermékeket a vágóhidakról úgy kell kezelni, mint az emberek és állatok fertőző betegségeinek potenciális forrását.

4.8. A HULLADÉKGYŰJTÉS ÉS -ELSZÁLLÍTÁS ÁRAI

6. táblázat – A Tiszamente-Óbecse Kft-től kapott adatok

Kategória	ár
Háztartás	0,52 din / 1 l / ürítés + ÁFA
Gazdaság	19,71 din/m ²
Intézmények	8,05 din/m ²

A szemét gyűjtése, szállítása és tárolása

A község Tisztaságról szóló határozatával megfogalmazták a kommunális és ügyviteli hulladék gyűjtésének, szállításának és tárolásának módját. A községi határozattal eldöntötték, hogy ezen munkák hordozója a Tiszamente-Óbecse Kft., azzal, hogy a szolgáltatást közvetlenül a jogi felhasználókkal és lakosokkal fizeteti meg. Mivel hiányosság van a szolgáltatás minőségében, a konténerek beszerzése, kannák beszerzése, a helyi újrafeldolgozandó hulladékgyűjtő központ létrehozása, a konténerek felszerelése az ügyviteli-lakóépületek udvaraiban, a speciális hulladékgyűjtő járművek beszerzése, a hulladék szállítása és a fekáliás víz szállítása képezik a megoldandó feladatokat. A hulladék tárolását az Óbecse-Törökbecse útvonal mellett található hulladéklerakón végzik. A mutatók szerint a szanációs időszak maximum 2-5 évig tarthat.

5. STRATÉGIAI KERET ÉS SZÜKSÉGES VÁLTOZTATÁSOK

5.1. A JÖVŐBELI HULLADÉK MENNYISÉGÉNEK FELBECSLÉSE

A hulladékkezelési rendszer tervezéséhez és a kezelő létesítmények definiálásához, a tárolóedények mennyiségéhez, a szállítójárművek számához stb. szükséges tudni a község által egy adott időszakban termelt szilárd hulladék mennyiségét, a hulladék mennyiségét, amely újrafeldolgozásra kerül, s azt, amelyet a hulladéklerakóra szállítanak. A községben termelt hulladék mennyiségét a lakosok száma alapján számítják ki, valamint a lakosok száma alapján, akik részt vesznek a szemétygyűjtésben, valamint a lakosonkénti hulladékmennyiséget. A nyilvántartás szerint az elmúlt 20-30 évben változott a hulladék mennyisége. Az újrafeldolgozás alkalmazásával jelentősen változik a kezelésre váró hulladék mennyisége. Óbecse Községben a statisztikai adatok alapján

valószínűleg nem fog növekedni a lakosok száma. Még ha Óbecse Községet a lakosság számának csökkenése is jellemzi, a hulladékmennyisége növekedni fog, mert a hulladékot be kell gyűjteni a falusi helyi közösségekben is.

5.2. INTÉZMÉNYES VÁLTOZÁSOK

Az intézményes változások kulcslépése a nemzeti törvényhozás összehangolása az EU törvényhozásával és jogi feltételezések felállítása minden aspektusra, a hulladékkezelési engedélyek kiadása, revíziója és bevonása, a hatékony gazdasági eszközök bevezetése, a felügyelet és ellenőrzés erősítése, valamint a büntetőpolitika következetes végrehajtása. Mivel az intézményes keretet a felelős intézmények struktúrája, szervezete és kapacitása alkotják, az intézményesített erősítés és tervezés alkotják a hulladékkezelés rendszerének fejlesztését és a törvény végrehajtását. A változtatások a következőkre vonatkoznak:

- a helyi (községi), regionális (községközi) és köztársasági szervek és szervezetek közti funkciók és feladatok megosztása;
- összehangolt szervezettséget és összeköttetést a hulladékkezelésért illetékes szervek között, a koordinációjuk és más szektorokkal való összeköttetés, valamint a káderi és műszaki kapacitásuk erősítése;
- a hulladékkezelés tervezése és a pénzügyi igazgatás;
- a magánszektor bekapcsolása a szervezett hulladékkezelési struktúrába és a partnerség lehetséges alakjai.

5.2.1. A felelősség megosztása és a decentralizáció

A törvény végrehajtásának hatékonysága és a hulladékkezelés szervezettségének sikeressége a helyi, regionális és köztársasági szervek és szervezetek funkciójának és felelősségének a megosztásában van. A felelősség megosztásának racionálisnak és világosan megfogalmazottnak kell lennie. A hulladékkezelésben a kérvényeket a decentralizált kormányhoz és a tartományhoz utalják, illetve a lokális kormányhoz, a helyi struktúra, az önállóság és a teljes felelősség erősítése céljából. A helyi kormány önállósításának és a felelősség átvevésének biztosítása a hulladékkezelés kiválasztásánál garantálja a lakosság szükségletei kielégítésének hatékony és flexibilis rendszerét. Az illetékesség hierarchiái a felügyelet joga mellett feltétlenül fejlesztik az együttműködést és a koordinációt a köztársasági, regionális és helyi hatalmakkal a hulladékkezelés minden intézkedésének és eljárásának tekintetében.

5.2.2. Az intézményes struktúra erősítése és a szektor integráció

A helyi közösségek intézményes struktúrájának erősítését a hulladékkezelésért illetékes szervek és testek szervezeti és funkcionális változásai alkotják. Ez azt jelenti, hogy a községi közigazgatásban szükséges kádereket tervezni és szervezeti egységet szervezni az intézkedések munkaleírásával, különös tekintettel a:

- 1.** az állapot követése, a helyi akciótervek előkészítése és javaslása (a veszélyes és egyéb hulladék begyűjtése a háztartásokból, a biodegradibil és csomagolási hulladék csökkentése a kommunális hulladékban, a hulladékkal való előírás szerinti bánásmód, a köztudat fejlesztése stb.);
- 2.** a berendezés helyének meghatározásához az adatok előkészítése és feldolgozása (transzferállomások), kezelő berendezések, bekapcsolva a műszaki követelményeket a létesítmények projektálásához és az aktivitások szervezése;
- 3.** a hulladékkezelés szervezésének koordinálásának felcserélés a községi közigazgatás, a regionális szervek és testek vagy vállalatok, kommunális és más jogi és természetes személyek bekapcsolásával a regionális vagy helyi hulladékkezelési rendszerbe;
- 4.** költségvetés-tervezés (pénzügyi források és költségbecslés), a pénzügyi tervek előkészítése és végrehajtása;

5. jóváhagyások, engedélyek és más előírt okiratok kiadása;
6. együttműködés más községi illetékes szervekkel, más községi közigazgatásokkal akik bekapcsolódtak a regionális hulladékkezelési tervbe, az illetékes minisztériumokkal, ügynökségekkel és másokkal;
7. felügyelet és ellenőrzés, valamint más törvénnyel és helyi, illetve községi előírásokkal összhangban levő feladatok.

A felsorolt feladatokat végző szolgálat tervezése és megszervezése közben a községi közigazgatás gondoskodik a szolgálat munkájának összehangolásáról más községi releváns szektorokkal (tervezés és kiépítés, környezetvédelem, földterület, víz, gazdasági feladatok, pénzügy stb.), mint ahogy a munka összehangolásáról a községközi, regionális szervekkel, testekkel vagy vállalatokkal, összhangban a kötelezettségekkel, amelyek a községi közigazgatás határozataiból indulnak ki, különös tekintettel a regionális hulladékkezelési tervhez kötődő implementációra. A községi közigazgatás identifikálja a káderek struktúráját és számát a definiált kötelezettsége és felelőssége alapján, figyelembe véve az önállóság és magas szintű kompetencia megvalósításának igényét. Az intézményes változások a hulladékkezelés hatékonyságának aspektusából nézve, függ a községi közigazgatás döntésképességétől a szervezeti struktúra tekintetében, mint ahogyan a megfelelő káderügyi kapacitástól és a szolgálat műszaki felszereltségétől, s ilyen értelemben a községi hatalom megköveteli a helyi közösség támogatását. A községi hulladékkezelő szolgálat megszervezése prioritással bír a törvény és más hulladékkal kapcsolatos előírások hatékony végrehajtása funkciójában, ami közben figyelembe kell venni azokat a kötelezettségeket, amelyek az EU-hoz történő csatlakozás folyamatában ránk várnak és az illetékes intézmények előkészítését a felelősségre, valamint az integrált hozzáférésüket a határozatok meghozatalához és végrehajtásához.

5.2.3. Tervezési módszerek és pénzügyi igazgatás

A regionális tervezés a Nemzeti hulladékkezelési stratégiában definiált stratégiai célok implementálását jelenti. A regionális tervvel meghatározzák a régió hosszú távú politikáját a hulladékkal történő racionális és fenntartható bánásmód tekintetében, valamint definiálják több lokális közösség közös céljait a hulladékkezelésben. A regionális terv, mint hatékony operatív tervezés, keretében, benne vannak az adatok és becslések a hulladékok fajtájáról, mennyiségéről és származásáról, amelyeket fel kell használni vagy tárolni a tervvel körbefogott területen, valamint a felszerelés, a berendezés helye, a modellezés, a figyelés biztosítása és a terv revíziója. A községek egyezményrel fogalmazzák meg a hulladékkezeléssel kapcsolatos közös céljaikat, összhangban a törvénnyel.

Az egyezményrel a helyi önkormányzati egységek berendezik a:

1. regionális terv kidolgozásának és meghozatalának eljárását (a tartalmát és határidejét);
2. egymás közötti jogokat és kötelezettségeket a hulladékkezelési feladatok végrehajtása, a berendezés kiépítése és munkája feltételeinek biztosításában, beleértve a pénzügyeket is;
3. a kommunális tevékenységet végző kommunális és más jogi, illetve természetes személyek jogait és kötelezettségeit;
4. a terv kezeléséért és végrehajtásáért felelős községközi, regionális szerv, illetve test megalapítása és funkciójának meghatározása;
5. a partnerség alakjai és modelljei a köz- és a magánszektor között (tenderek, szerződések, koncepciók stb.), beleértve az egyes tevékenységek különválasztását, a válogató gyűjtést és szállítást;
6. a döntéshozás módja egyetértés hiányában a hulladékkezelésre vonatkozó egyes kérdések kapcsán;
7. egyéb, a szervezetre és a hulladékkezelés végrehajtására vonatkozó jelentős kérdések.

A terv kezeléséért és végrehajtásáért és a az alapító okirattal meghatározott aktivitásokat végző egyének koordinációjáért a községközi regionális szerv, test vagy vállalat a felelős, illetve a régió helyi önkormányzati egysége képviselő-testületének határozatai, különösen a következőkért:

- a regionális hulladéklerakó további kiépítése és munkája;
- a transzferállomások és gyűjtőközpontok kiépítése és munkája;
- a háztartási és más hulladékok összegyűjtése;
- az újrafeldolgozható anyagok összegyűjtése és kiválogatása a kommunális hulladékból;
- a jövőbeli aktivitások fejlődése és előrehaladása (komposztálás, újrafeldolgozás és átdolgozás, energiahasználat, biogáz stb.).

A pénzügyi igazgatás a regionális terv keretében a szolgáltatások árának meghatározását és a térítmények begyűjtését, amiket a községek, illetve a községek közössége szervez meg a községközi szerven keresztül, vagy a vállalat, a költségvetés előkészítését és tervezését a valós költségek és szükségességek alapján, valamint a befektetést az építkezésbe, a berendezés felszerelését és a hulladékkezelési tevékenység előrehaladását értjük. A pénzügyi igazgatás közvetlen módon függ a helyi önkormányzati egység képviselő-testületének rendeleteitől a modellekre való tekintettel, amelyeken a köz- és a magánszektor kapcsolata, valamint a konkurencia feltételeinek biztosítása fog alapulni.

5.2.4. A magánszektor bekapcsolása

A közszektor és a magánszektor kapcsolata kulcsszerepet fog játszani a hulladékkezelési rendszer hatékonyságának biztosításában. A meglévő kommunális vállalat nem megfelelő műszaki felszereltségét bizonyító, a kiépítetlen és felszeretlen kezelési berendezésekről szóló vitathatatlan adatok mellett, a következő tények állnak: a nem hatékony szervezés és a helyi önkormányzat jelentősebb befektetésének lehetetlensége a hulladékkezelési szektorba más problémák és prioritások végett. Egyenjogúan a kommunális vállalattal a községi hatalomnak be kellene kapcsolnia a magánszektor is a hulladékkezelésbe. A közszektor és a magánszektor kapcsolatának felállítása és fejlesztése a következőkből indul ki:

- 1.** nyilvános pályázat bevezetése (tender);
- 2.** szerződések megkötése az egyes hulladékkezelési feladatok vagy tevékenységek rábízásáról a végzésükhöz megfelelően felszerelt vállalatokra ;
- 3.** ösztönző intézkedések bevezetése (technikai segítség stb.);
- 4.** megfigyelés és hatékony felügyelet a szerződés kötelezettségei felett, valamint a szolgáltatások minőségének állandó ellenőrzése és osztályozása, beleértve a modellt és a szervezést, mint ahogy a nyilvánosság megfigyelését is;
- 5.** az intézményes kapacitás biztosítása a megfigyelésre és a hatékony felügyelőségre a jogi és természetes személyek felett, akik bekapcsolódtak a hulladékkezelés szervezésébe, valamint felügyelet a környezetvédelmi intézkedések alkalmazása felett. A jogi és természetes személyek (köz- és magánszektor) hulladékkezelésbe történő bekapcsolásának eljárását a terv igazgatásáért és a résztvevők koordinációjáért felelős községközi, regionális szerv, test vagy vállalat hajtja végre.

Úgyszintén a törvénnyel előírt eljárások keretein belül lehetséges a koncepciók megadása, melyeknek tárgya lehet a kommunális tevékenység céljából a kommunális létesítmények kiépítése, karbantartása és használata.

5.3. A HULLADÉKKEZELÉSI RENDSZER SZERVEZETT STRUKTÚRÁJÁNAK JAVASLATA

5.3.1. Ipari hulladéklerakó

El kellene végezni az összes potenciális lokáció kezdeti áttekintését. A cél a lokáció specifikus jellemzőinek azonosítása, amelyek a lerakó kiépítésére nézve lehetnek kedvezőek és kedvezőtlenek, azaz a korlátozásokat megfelelő mértékben kell azonosítani, amely a potenciális lokációk számát maximum 3-ra fogja csökkenteni. Minden potenciális lokációt a fent említett kritériumok alapján kell elemezni. A potenciális lerakók osztályozására alkalmazott folyamatnak minél objektívabbnak kell lennie, a figyelmesen kidolgozott és transzparens kritériumok alapján. Ezekre a kérdésekre a

nyilvánosságtól és az új hulladéklerakó kiépítésében érintett más érdekelt felektől beérkező adatoknak kell kihatniuk.

5.4. HULLADÉKGYŰJTÉSI TERV (GYAKORISÁG, A HULLADÉK FAJTÁJA ÉS MENNYISÉGE, A JÁRMŰ TÍPUSA)

A kommunális hulladékkezelési politika alapelveivel összhangban a kommunális veszélytelen hulladékot el kell különíteni más hulladékfajtáktól, mint amilyenek az ipari és egészségügyi hulladékok annak érdekében, hogy megkapjuk a kezelésnek azt a gazdaságos árát, amit a háztartások fizetni fognak. A hulladékválogatás követelményei meg kell hogy feleljenek az ipari és egészségügyi hulladékok előállítóinak is. A rövid távú időszakban a városrendezési központok háztartásaiban előállított hulladékot továbbra is a meglévő kommunális konténerekben tárolják. Az elkövetkező öt évben a falusi háztartásokban felállítandó hulladékgyűjtési rendszer céljából először be fogják tiltani a hulladék vad hulladéklerakókon történő lerakását és bevezetik a konténereket, amelyeket faluszerte el fognak helyezni. A falusi házak nagy összetettségére való tekintettel, meg kell vitatni azt a lehetőséget, hogy a falusi területeken két háztartás kapjon egy kannát s ezt az elkövetkező öt évben kell elhelyezni. Az az igyekezet, hogy csökkentjük a hulladék utcákon vagy vad hulladéklerakókon történő eldobálásának széles elterjedt szokását, a konténerek elhelyezésével a hulladéklerakókon azok tisztítása vagy szanálása után, lehetővé teszi az eldobott hulladék bár részleges visszatartását, csökkentve a környékre vagy egészségre való negatív hatás további lehetőségét. A háztartási hulladék gyűjtésének frekvenciája a hulladékgyűjtők járműtípusától és –fajtájától függ (amelyet korlátoz a jármű kapitis költsége, a munka költsége, a gyűjtés helyének távolsága az ürítés helyétől) és az egy helyen lerakható konténerek száma. A konténer kapacitására és a gyűjtés frekvenciájára kihat a hulladék természete is. A lerakott terjedelmes hulladék teljesen megtölti a konténert, ezért sűrűbb ürítésre lesz szükség. A hulladékkezelési rendszer keretén belül jelentős újdonságnak számít a gyűjtést szolgáló edények (konténerek) optimalizálásának és az egész régiót átfogó eszközök szállításának követelménye. A megvalósítást a hulladékgyűjtés szükséges frekvenciájának felbecslésében, a hulladék az edények típusának (nagyságának) alapján történő gyűjtésében, az előállított hulladék térfogatában, a gyűjtőjármű kapacitásban, a hulladékgyűjtéssel felöltet lakosok számában és a hulladéklerakótól való távolságban látjuk. A hulladék mennyiségén alapuló elhordási frekvencia mellett, a másik fontos tényező a jármű mozgási matricájának tervezésében jelenik meg azért, hogy minél alacsonyabb költségek mellett érjük el az optimális hulladékgyűjtést.

5.4.1. Hulladékgyűjtéshez szükséges felszerelés

Mint azt már a korábbiakban említettük, Óbecse község 10 db 5 m³-es, 58 db 1100 l-es és 64 db 900 l-es konténerrel rendelkezik. Jelenleg a legnagyobb gond az, hogy nincs elég konténer, de fel kellene őket állítani a falvakban. A konténer-felállítási terv szerint még 20 db 3 m³-es, 30 db 5 m³-es és 10 db 8 m³-es konténerre lenne szükség. Úgyszintén konténereket kellene biztosítani a kommunális és kereskedelmi hulladék előállítói számára. Mivel a lakosság nagyobb része a klasszikus fűtésrendszert használja, amelynél nagy mennyiségű hamu keletkezik, át kell gondolni a galvanizált acélkannák használatát, mert csak azok felelnek meg a hulladék ilyen fajtájának. A sűrűn lakott falvakban felállíthatnák a konténereket az elkövetkező időszakban, míg az egyenetlen részeken jobb lenne a 120 l-es kannák felállítása a következő okok miatt:

1. kicsi a valószínűsége annak, hogy a lakosok a házi hulladékot a hulladékgyűjtés km-ekkel távolabban levő központi helyére hordják majd

2. figyelembe véve a 0,247 t/m³ sűrűséget, a hulladék súlya a kannában 30 kg körül van, a konténerekben pedig 250 kg. Egy háromtagú család által naponta előállított hulladék mennyisége 3 kg, így egy kanna 10 nap alatt telik meg, a két háztartás által használt kanna pedig 5 nap alatt. Más részről a konténert 7 nap alatt 12 háztartás töltene meg, ami megkövetelné, hogy a hulladékot nagy távolságra vigyék el.

Óbecse község területén a hulladékot hetente egyszeri alkalommal csak akkor tudják elszállítani, ha megnövelik a konténerek számát. A hulladékkezelés jó szervezetségének egyik

előfeltétele a konténeres szabályos elhelyezése. A konténereket elhelyezhetik az utcán, a járdán és a külön e célra felszerelt helyeken.

Az egészség- és a környezetvédelem biztosítása érdekében a konténereket különböző lokációkon kell csoportosítani, amelyeket szükséges külön megszervezni, mint pl.:

1. a konténereket külön kidolgozott betonplatókon kell elhelyezni, amelyeket különböző kerítéstípusokkal kerítettek el a helyzetétől, a védő, higiéniai és esztétikai követelményektől függően

2. a platókat úgy kell elhelyezni, hogy megfeleljenek a közlekedés (a plató és az út közötti távolság nem lehet nagyobb 15—20 m-nél), a vízvezeték-hálózat és csatornahálózat, az elektroenergetikai, a posta és a fűtés követelményeinek azzal a céllal, hogy kielégítse a lakosok szükségleteit, összhangban a lakó- és lakó-ügyviteli objektumok beosztásával

3. tehát a platókat 2%-os lejtővel kell kiépíteni, hogy ne tartsák fenn a vizet és hogy a plató meg a konténer mosása után lefolyjon a víz

4. a szükséges konténereket a következő képlet alapján határozzák meg:

$$N = O \cdot S \cdot D / V \cdot k$$

ahol:

N – a szükséges konténeres száma

O – a hulladék mennyisége (m³/nap/lakos)

S – a számolási ponthoz tartozó lakosok száma

D – a két elszállítás között eltelt napok száma

V – a konténeres térfogata (m³)

k – a konténer kitöltöttségének koefficiense (általában 0,8).

5. a plató és a konténeres higiénijának megőrzése céljából biztosítani kell, hogy a plató

- rá legyen kapcsolva a vízórával ellátott vízvezeték-hálózatra, valamint rendelkezzen megfelelő csővel a mosáshoz

- rá legyen kapcsolva a csatornahálózatra

- rendelkezzen megfelelő lefolyóval, amellyel megakadályozzák a legközelebbi utcai lefolyók eldugulását

6. a higiéniai követelmények végrehajtása céljából biztosítani kell a konténeres mosását a platón vagy az erre a célra szervezett helyen. A plató mosását hetente, a konténeres pedig havonta egyszer kell megszervezni.

7. csapatot kell alakítani a konténeres karbantartására, a mechanizmusok megkenésére, a kerekek cserélésére, a konténeres eresztő-nyílásainak átmosására.

Amit a lehető legrövidebb időn belül meg kellene tenni, az a házi hulladék újra-feldolgozható elemeinek kiválasztására, a műanyag hulladékok tárolására szolgáló rácsos konténeres mostanító nagyobb számban történő elhelyezése.

5.4.2. A terjedelmes anyagok gyűjtése

Külön problémát jelent a terjedelmes anyagok begyűjtése, mint amilyenek a bútorok, elektromos berendezések, építészeti anyagok és hasonlóak, amiket, tekintettel a nagyságukra, mindig külön kell begyűjteni.

A sikeres gyakorlat azt mutatja, hogy az ilyen anyagokra szabályokat kell felállítani, amelyek érvényesek minden lakos számára, a gyűjtés adekvát frekvenciáját és a koordinált gyűjtést az olyan érdekelt felhasználókkal, mint amilyenek a gyárak, az egyének stb. Amennyiben a pénzügyi feltételek megengednék, a terjedelmes hulladék számára biztosítani lehetne nagyméretű konténeres, amelyeket a szanitáris hulladéklerakóra más régióbeli községek járműveivel szállítanánk el.

5.5. ÁTRAKODÓ ÁLLOMÁSOK A KÖZSÉG HELYI GYŰJTÉSÉRE

Jelen Terv implementációjának végső célja és a Hulladékkezelési törvénnyel definiált kötelessége az észak-bánáti régió községeinek lefedése a szilárd kommunális hulladék gyűjtésével és elszállításával a regionális szanitáris hulladéklerakóra és az újra-feldolgozó berendezés. Azért, hogy az egyes községi központoknak csökkentsük a szállítási költségeit, a szanitáris hulladéklerakó távolsága

miatt (és úgyszintén az egyes vidéki falvak községi központoktól való nagy távolsága miatt), szükség lesz minden községben ideiglenes hulladékgyűjtő pontok kiépítésére (így az egyes hulladékok szétválogatására is). Ezek a pontok lennének az áttöltési, transzfer állomások. Óbecse község esetében a transzfer állomás a következőt képezné:

- A jelenlegi hulladéklerakót, ahol a hulladékot ideiglenesen tárolják, áttölténék nagyobb járművekbe, amelyekkel a szanitáris hulladéklerakóra szállítanák. Ily módon elérjük, hogy a többi sztenderdeknek nem megfelelő járművet (kis járművek, traktorok, emelők, valamint olyan járművek, amikkel a lakosok szállítanák el hulladékukat), és a helyi hulladékgyűjtés támogatására használnák.

- Lokációt, ahol a hulladék többi fajtáját is gyűjtenék a szanitáris hulladéklerakóra szállítás előtt (pl. veszélytelen ipari hulladék, a lakosok, kisebb vállalatok, szaküzletek, vendéglátóipari létesítmények tulajdonosai által leszállított hulladék, terjedelmes hulladék, hulladékolaj, akkumulátorok és hasonlók).

- Lokációt, ahol el lehet helyezni az újrafeldolgozó központot vagy a másodlagos hulladék kiválogatására szolgáló platót.

A költségek racionalizálása céljából a transzfer állomást hasznosabb lenne olyan helyen kiépíteni, ahol lehetőség van valamely meglévő épület vagy zárt hulladéklerakó adaptálására.

5. 6. VÁLOGATÓ RENDSZER ÉS A HULLADÉK ÚJRAFELDOLGOZÁSA VALAMINT MÁS KEZELÉSI OPCIO

5.6.1. Válogatási rendszer és a hulladék újrafeldolgozása

- az újrafeldolgozás a szerbiai hulladékkezelési stratégia egyik alapvető célja.
- újrafeldolgozással csökken a tárolandó kommunális hulladék mennyisége és elvégzik a kommunális hulladék másodlagos nyersanyagainak értékesítését (közvetlen eladás és közvetett részvétel más iparágak termelésében),
- az újrafeldolgozott komponensek több iparág termeléséhez feltétlenül szükséges másodlagos nyersanyagok (fém-, papír- és üvegyártás),
- az újrafeldolgozott anyagokat importálják. Ezzel a programmal nagyrészen felváltjuk a behozatalt,
- az újrafeldolgozással megőrizzük az erőforrásokat (kevesebb mennyiségű hulladékot tárolunk, a természetes erőforrásokat pedig kevesebbszer használjuk nyersanyagok kiválasztására, különös tekintettel a következőkre: Al, Co, Ni),
- az újrafeldolgozással energiát spórolunk (kevesebb energiát használunk fel a másodlagos nyersanyagokból történő gyártásra),
- az újrafeldolgozással új munkahelyek nyílnak,
- az EU hulladékkezelési politikájában posztulálja az újrafeldolgozás kötelességét.

A fontos tényezők, amelyek kihatnak a hulladék kihasználására vagy eltüntetésének eldöntésére:

- megnövekedtek a követelmények a hulladék ökológiailag biztonságosabb eltávolítására, aminek következményei a magasabb árak,
- a valós hulladékeltávolítási költségek kiszámítási elvének alkalmazása,
- az új termelési technológiák és hulladék-felhasználási eljárások fejlődése,
- az előrejelzés módszerének kidolgozása a piaci nyersanyag fejlődésének felbecslése céljából (a használat fejlődése, javaslatok, ellátási kockázat, az árak fejlődése).

A hulladék nagyobb mértékű kihasználásának okai:

- a természetes erőforrások korlátainak ismerete és a rendelkezésre álló erőforrások racionális használatának szükségessége,
- a szigorú környezetvédelmi előírások megnehezítik a hulladék eltüntetését, ezért szükséges a hulladéklerakóba jutó hulladékmennyiség újrafeldolgozással történő csökkentése,
- az új hulladéklerakó lokációjának biztosítása közben fellépő nehézségek az újrafeldolgozásra úgy mutatnak, mint az új hulladéklerakó szükségességének csökkentésére.

A kínálat és a kereslet törvényei kombinálva vannak a vásárlás és eladás aktivitásaival, a végső felhasználók, a közvetítők hatásai kihatnak az újrafeldolgozott anyagok piaci árára.

6. KÉP: A kommunális hulladék újrafeldolgozó platója

Az újrafeldolgozás végrehajtásának feltételei:

- az újrafeldolgozás végrehajtási tervének kidolgozása,
- a házi hulladék begyűjtése azokról a területekről, ahol a lakosok maguk válogatják ki hulladéukat vagy a speciális helyekről, ahova a lakosok önközményezés-szerűen szétválogatva viszik hulladéukat,
- a vegyes hulladék begyűjtése,
- újrafeldolgozó berendezés kiépítése,
- a pénzeszközök megléte,
- az újrafeldolgozandó anyagok világosan megfogalmazott piaca.

A hulladék újrafeldolgozását, azaz az újrafeldolgozandó anyagok szétválasztását kétféle módon lehet végezni:

1. a keletkezés helyén,
2. a válogatás és kezelés központosított helyén.

A keletkezés helyén történő újrafeldolgozás alatt azt értjük, hogy a lakosok maguk válogatják szét a hulladékot külön konténerekbe vagy zacskókba, illetve külön platókra vagy transzfer állomásokra viszik, az érdekelt természetes vagy jogi személyek pedig összegyűjtik és elviszik a kezelésre.

A központi helyeken az újrafeldolgozást akkor alkalmazzák, ha:

- az újrafeldolgozás első módja nem kielégítő,
- nem kifizetődő,
- szükség van helyre a szortírozásra váró anyagok tárolásához.

Az újrafeldolgozást a településeken a község tisztaságról szóló határozatával kezdik el bevezetni. A kommunális hulladék újrafeldolgozható részeit többé nem a szanitáris hulladéktelepeken tárolják majd, hanem kiválogatják és másodlagos nyersanyagként használják fel. Amennyiben maguk a lakosok döntenek a hulladék hasznos frakcióinak szétválasztásáról a keletkezésének helyén, szükség lesz új járművekre a begyűjtésükhöz és elszállításukhoz, amelyek külön dobozokkal rendelkeznek a régi papírok, konzervek, üvegcsomagolások, műanyag és más újra feldolgozandó hulladékok számára. Ezeknek a hulladékoknak a további szortírozását és kompaktálását a központi újrafeldolgozó állomáson végzik, ahonnan a vásárlók átveszik. Az eddigi tapasztalatokból az következik, hogy Óbecse község területén még hosszú évekig nem fog működni az otthoni hulladékválogatás, mert a lakosok ökológiai tudata alacsony szinten van. Ezért azt tervezzük, hogy a becsukas előtt álló jelenlegi kommunális hulladéklerakón építjük ki az újrafeldolgozó központot újrafeldolgozó udvarral és transzfer állomással. A szakfelmérések alapján a lokáció megfelelő, egy ilyen központ megalapítása pedig csökkentené a regionális hulladéklerakóra szállítandó hulladék mennyiségét. Az újrafeldolgozó központ kiépítésével és munkájával párhuzamosan biztosítani kellene az újrafeldolgozást a forrásintézményekben, vállalatokban, Óbecse központi zónájában és a többi lakott településen.

5.6.2. Komposztálás

A regionális komposztáló berendezést a szerves hulladék kezeléséhez kell kiépíteni. A hulladék ilyen fajtája a háztartásokban, éttermekben, hotelekben, jelentős mértékben pedig a zöld területeken keletkezik. Ezeknek az anyagoknak az újrahasznosítása jelentős mértékben csökkentené a hulladék mennyiségét a tartós tárolókon, s ez a hosszabban tartó használatukhoz vezetne. Ebből az okból kifolyólag, valamint a környezet megőrzése érdekében, eszközöket kellene befektetni ennek a hulladéknak a begyűjtésébe, a komposztálás megteremtésébe és használatába. Óbecse község területén a szerves hulladékot évi 30 t mennyiségben lehetne kiválasztani a jelenlegi gyűjtési módszerekkel.

7. KÉP: A komposztálás és a szerves anyag különféle előkészítési módjai

5.6.3. Égetés

A hulladékkezelés egyik opciójának az égetést látják elő, de majd csak az elkövetkezendő időszakban, amikor előkészítik a szükséges alapokat, illetve amikor kiépítik a sanitáris hulladéklerakót:

- általánosan az égetés hatszor drágább, mint a tárolás,
- az égetés csak akkor kifizetődő, ha a lakosok száma meghaladja az egy milliót,
- az égetés nem eliminálja a regionális hulladéklerakó kiépítését, mert a maradványait 25—30%-ban hamu és salak képezi, ezért mindig szükség van tárolásra,
- magas befektetéseket követel meg a hulladék kezeléséhez.

5.7. KERESKEDELMI ÉS IPARI HULLADÉK

A hulladék nagy részét Óbecse község a háztartásokon kívül generálja. Ez a hulladék összetételében különbözik a házi hulladéktól, az ipari pedig az ipartól függően tartalmazhat veszélyes anyagokat.

A felsoroltak miatt a következő időszakban szükséges figyelmet szentelni a kereskedelmi hulladéknak, különös tekintettel arra, hogy az újrafeldolgozható hulladék forrása lehet. Az irodák, pénzügyi intézetek, községi nagy mennyiségű jó minőségű újrafeldolgozható papírt termelnek, amelynek nagy piaci értéke van. A magánvállalkozók pedig sok kartont termelnek stb. Az ipari veszélytelen hulladékot úgy kezelik, mint a kereskedelmit. Az ipari hulladékok között megjelenik a „tisza hulladék”, amely különösen a fémmaradványokra jellemző. A veszélyes ipari hulladékokra jellemző, hogy különleges kezelést igényel. A törvényes követelmények és a stratégia céljai alapján minden generátor köteles a hulladék karakterizálására és kategorizálására. Ez azt jelenti, hogy a községben szükséges:

- bevezetni a kötelezettséget, mi szerint minden generátornak ki kell dolgoznia a veszélyes hulladékkal történő eljárás tervét és folyamatát a keletkezésétől a végleges kezeléséig és tárolásáig,
- kiépíteni a veszélyes hulladékról szóló adatok begyűjtésének információs rendszerét,

- identifikálni a községben minden veszélyes hulladék és másodlagos nyersanyag generátorát,
- identifikálni a hulladék minden fajtáját, elvégezni a hulladékok karakterizálását és meghatározni a veszélyes hulladék mennyiségét,
- intézkedéseket állítani fel a veszélyes hulladék keletkezésének csökkentésére,
- definiálni a maximális újrahasznosítás kötelezettségét és a csomagolás újrafelhasználását a nyersanyag kiegészítéséhez,
- rekonstruálni a meglévő gyártási ciklusokat a hulladék keletkezésének aspektusából,
- megvitatni nyersanyagok cseréjével a toxikusság csökkentését,
- maximálisan kihasználni a meglévő erőforrásokat a veszélyes hulladék kezelésére,
- meghatározni a jellemzőket és kapacitásokat (pl.: kályha a cementgyárban),
- favorizálni a regionális veszélyes hulladéklerakó kiépítését,
- felállítani a veszélyes hulladék megfigyelésének és ellenőrző rendszerének kötelezettségét,
- a generátoroknak és a munkásaiknak oktatásokat szervezni,
- dolgozni a nyilvánosság képzésén,
- az EU-s előírások használata a műszaki előírások és a jogi szabályzatok hiányában.

5. 8. A HULLADÉK KÜLÖN FOLYAMATAI

A hulladék külön folyamatainak kezelését a Hulladékkezelési törvény szabályozza és a Nemzeti hulladékkezelési stratégia követeli meg.

5.8.1. Hulladékolaj

Sok vállalat sokféle olajat használ különböző célokra. Ennek következményeként nagy mennyiségű hulladékolaj jön létre, ami a veszélyes hulladékok és az Irányelvek követelményeibe tartozik:

- a keletkezett és begyűjtött mennyiségről precíz nyilvántartást kell vezetni,
- a begyűjtött olajat adekvát módon kell alkalmazni, valamint óvatosan és a normatívákkal összhangban kell vele bánni,
- az Irányelvek az olaj regenerációját és égetését favorizálja, harmadik részről vagy saját berendezésekkel,
- amennyiben a hulladékolajat a saját berendezések üzemanyagpótlékként használják, akkor tiszteletben kell tartani a hulladék égetésének irányelvét (200/76/EC). Minden tranzakcióról és szállításról értesíteni kell az illetékes szervet,
- a vállalatok nem önthetik ki az olajat a földfelszíni, illetve földalatti vizekbe vagy a csatornahálózatba,
- a községnek ki kellene fejleszteni a foglalkoztatottaknak egy képzési programot az ilyen anyagokkal történő bánásmódról.

5.8.2. A PCB és PCT tárolása

PCB olajok leginkább az elektro-energetikai berendezésekben találhatóak. A PCB használatukor külön intézkedéseket kell tenni, mégpedig:

- az elektro-energetikai berendezéseknél nyilvántartást kell vezetni és kategorizálni azokat a felszereléseket, amelyek nyomás alatt állnak és PCB anyagokat tartalmaznak,
- az elektro-energetikai berendezéseknek 2012-ig le kell állniuk a PCB használatával.

5.8.3. Elhasználódott járművek

A régióban ki kell építeni egy jármű-újrafeldolgozó rendszert, azaz egy rendszert a járművek szétszerelésére és újrafeldolgozható részekre bontására (műanyag, fém, gumi, textil, olaj). A törvényes kötelezettségekkel összhangban Óbecse község köteles helyet biztosítani az elhasználódott járművek,

járművek részeinek eltüntetésére és biztosítania kell a tárolásukat, amíg át nem adják őket az operátoroknak, akik tartósan tárolják és elvégzik kezelésüket.

5.8.4. Veszélyes anyagokat tartalmazó elemek és akkumulátorok

Az Irányelv rendelkezéseivel összhangban a község kötelezettsége:

- a foglalkoztatottak képzési programjának kifejlesztése az elemekről és az akkumulátorokról,
- betiltani és lehetetlenné tenni a több mint 0,0005% higanytartalmú elemek és akkumulátorok használatát,
- elhasznált elemek és akkumulátorok külön gyűjtési programjának kidolgozása,
- nyilvántartás vezetése a beszerzett, elhasznált és begyűjtött elemekről és akkumulátorokról,
- a programmal összhangban biztosítani az elhasznált elemek és akkumulátorok begyűjtési feltételeit és ideiglenes tárolását,
- másodlagos nyersanyagok piacának felállításakor szolgálatot szervezni, amely az előbb felsorolt aktivitásokkal, valamint ezeknek a másodlagos nyersanyagoknak az eladásával foglalkoznak.

5.8.5. Csomagolás és csomagolási hulladék

A stratégiával és a törvényekkel összhangban a községnek kötelezőnek lennie:

- a csomagolásokkal való eljárás programját kidolgozni, különös figyelemmel arra a részre, amely a kereskedelmi szektorral foglalkozik,
- a programmal összhangban biztosítani a csomagolás begyűjtését és ideiglenes tárolását,
- nyilvántartást vezetni a beszerzett, elhasznált és összegyűjtött csomagolásmennyiségről,
- a másodlagos nyersanyagpiac felállításakor szolgálatot kell szervezni, amely az előbb felsorolt aktivitásokkal, valamint ezeknek a másodlagos nyersanyagoknak az eladásával foglalkoznak,
- reklámozni kell a csomagolás újrahasználatát,
- meg kell szerveznie a hulladékcsomagolás összegyűjtését, s e célból információs rendszert szervezni,
- a foglalkoztatottaknak és a csomagolás használóinak képzési programot fejleszteni,
- az újra nem használható csomagolást szervezeten piacra bocsátani vagy megszervezni a hasznosítását.

5.8.6. A hulladékgumi és a szerves hulladék tárolása a hulladéklerakón

A községnek a stratégiával és a törvényekkel összhangban kötelező:

- meghatározni a gumi kezelésének alternatív módját, tekintettel arra, hogy a gumi tárolása a lerakókon tiltva van. Alternatív kezelési módszerként át kellene gondolni a darabolását és töltőanyagként való felhasználását (betonban, gyalogjárdákban),
- meghatározni a nagy mennyiségű újrafeldolgozható anyag alternatív kezelésmódját, amelyeket jelenleg a lerakókra hordanak ki (papír, műanyag, üveg). Ezeket az elemeket ki kell válogatni és újra feldolgozni,
- meghatározni a biológiailag lebomló hulladék (étel, zöld hulladék) alternatív kezelésmódját. Ezt a hulladékot komposztálni kell,
- a foglalkoztatottakat ki kell képezni a hulladékkezelésre,
- mindezt „a szennyező fizet” törvényi elvvel összhangban kell tennie.

5.8.7. Elektronikus és elektromos hulladék, valamint higanytartalmú fluoreszcens csövek

Az Irányelvvvel összhangban a községben a következőket kellene megtenni:

- vezetni az elektronikus és elektromos berendezések adatainak rendszerét,
- felállítani ezeknek a berendezéseknek a begyűjtési rendszerét,

- biztosítani ezeknek a berendezéseknek a szétszerelését az újrafeldolgozható anyagok begyűjtése céljából, vagy ha ez nem kivitelezhető, biztosítani az elszállításukat és szabályos eltüntetésüket,
- a másodlagos nyersanyagpiac felállításakor biztosítani egy szolgálatot, amely az eladásukat végezné,
- biztosítani, hogy a berendezéseknek veszélyes hulladék kategóriájába eső részeivel a hazai és külföldi előírások szerint bánjanak,
- az adatokat a begyűjtött elektronikus és elektromos berendezésekről, az újrafeldolgozható anyagokról és a veszélyes hulladékokról rendszeresen kézbesíteni az illetékes intézményeknek,
- fejleszteni a képzési programot.

5.9. A HULLADÉK TARTÓS TÁROLÁSÁNAK REGIONÁLIS KÖZPONTJA (REGIONÁLIS SZANITÁRIS HULLADÉKLERAKÓ)

A kommunális hulladék szanitáris lerakója a szilárd hulladék tárolásának műszaki-technológiai megoldását képezi. A műszaki-technológiai karakterű eljárások alatt olyan intézkedések sorát értjük, amelyekkel biztosítják a szanitáris hulladék ellenőrzött tárolását, s egyidejűleg a környezet védelmét is a szennyezéstől, melynek termékei a hulladékgázok, kellemetlen szagok stb. A szanitáris hulladéklerakó egy specifikus létesítmény, amelyet, ha nem az előírások szerint használnak, jelentős mértékben negatívan hathat ki a környezetre. Egészében megfigyelve, minden szanitáris hulladéklerakó mint egy kommunális rendszer, mérnöki objektumok összességéből áll. Az objektumok fel vannak szerelve minden szükséges technológiai, hidrotechnikai, gépi és elektro-felszereléssel, valamint szállító és más berendezésekkel, amelyekre szükség van a technológia végrehajtásához.

A hulladék szanitáris lerakását durván három fázison keresztül lehet bemutatni:

1. a hulladékanyag szétterítése vékony rétegben,
2. ennek az anyagnak a tömörítése a lehető legkisebb térfogatra,
3. a lerakott és tömörített hulladék mindennapos leterítése belső anyaggal.

A szanitáris lerakás koncepciója kiegészül a környezet szanációjával, a kiválasztott hely rekultivációjával és a rendeltetésének elérésével, valamint a nem kívánt követő jelenségek eliminálásával, mint amilyen a biogáz és a fertőzött hulladékvíz keletkezése, a táj csúfítása stb. A lerakó bezárása után elvégzik a degradált terület rekultivációját, ami után újra beilleszkedik a természetes egészbe.

5.9.1. A regionális szanitáris hulladéklerakó helye és területe

A hulladéklerakó neve: A KOMMUNÁLIS SZILÁRD HULLADÉK REGIONÁLIS SZANITÁRIS LERAKÓJA

Kivitelező: A.S.A. KIKINDA D.O.O., HEGYESI ÚT SZ. N., KIKINDA

A hulladéklerakó helye: KIKINDA, TEREMIJAI ÚT SZ. N., PARCELLASZÁM: 11234/5

Kataszteri szám: INGATLANOK LISTÁJA, S.SZ.: 11666, KIKINDA K. K.

Munkaidő: MUNKANAPOKON ÉS SZOMBATON 8-TÓL 18 H

A hulladéklerakó leírása és karaktere:

A hulladéklerakó teste töltéssel körbezárt mesterséges medencében fekszik.

A komplexum felülete: 191 142 m²

A hulladéklerakó infrastruktúras területe a kiépítés első fázisában: 20 981 m²

Ebből a hulladéklerakó teste: 20 246 m²

A hulladéklerakó kapacitása az első fázisban: 150 000 m³

A hulladék térfogata a végső fázisban: 1 525 000 m³

A rehabilitáció térfogata: 177 000 m³

A hulladéklerakó össz térfogatát 1 702 000 m³-re tervezik

A hulladéklerakót az EU-s sztenderdek alapján építették ki, és rendelkezik használati és építési engedéllyel.

8. KÉP: A kikindai szanitáris hulladéklerakó

5.9.2. Regionális újrafeldolgozó központ

A kommunális hulladék regionális szanitáris lerakójának megalakításáról szóló protokoll aláírásakor Kikindán még nem látták elő, hogy az újrafeldolgozó központot már az első fázisban kidolgozzák, hanem arról volt szó, hogy a községek tartósan tárolják a hulladékokat ezen a lerakón. Úgy volt, hogy a községek saját újrafeldolgozó központokat építenek ki, és a hulladéklerakón csak a használhatatlan szemetet tárolják.

5.10. CSATLAKOZÁS A KIKINDAI REGIONÁLIS HULLADÉKLERAKÓHOZ

Jelenleg az új Hulladékkezelési törvénnyel összhangban tárgyalást folytatunk Kikinda községgel a regionális hulladékkezelési rendszer megalakításáról. Ennek értelmében aláírtuk Óbecse község csatlakozásáról szóló egyezményt a regionális hulladéklerakóhoz.

6. A HULLADÉKKEZELÉS LEGJOBB PRAKTIKUS OPCÍÓI

Ökológiai szempontból a kommunális hulladék számára a legpraktikusabb opciók nagyszámú megvitatott opció és nyilvános konzultációról származó információk eredményei kell hogy legyenek. A hulladék ökológiaileg legpraktikusabb opcióinak céljai a regionális hulladékkezelési stratégia céljai. A helyi akciótervek részletes eredményeket adnak, amelyek a helyi önkormányzat angazsálásától függenek. Az ökológiaileg legpraktikusabb opciók meghatározásának folyamata nyitott, s célja az érdekelt felek bekapcsolásának serkentése. Ezt a Tervet közös munkával és konzultációkon kapott válaszok megvitatásán keresztül dolgoztuk ki.

6.1. A KOMMUNÁLIS HULLADÉK MENNYISÉGÉNEK NÖVEKEDÉSE

A kommunális hulladékkezelési rendszer tervezésekor és a kezelő létesítmények, a szükséges tároló edények, szállító járművek stb. definiálásakor szükség van a község által egy adott időszakon belül termelt szilárd hulladék, az újrafeldolgozandó hulladék és a véglegesen tárolandó hulladék mennyiségének ismeretére.

Óbecse község területén jelenleg minden településen végzik a hulladék begyűjtését. A háztartások nagy száma még mindig nem kapcsolódott be a hulladékgyűjtésbe. Ez a Terv a hulladékgyűjtés évi 20%-os növekedését látja elő.

Az Óbecse község területén összegyűjtött kommunális hulladék összmenyiségét az elkövetkező öt évben adekvát módon kell kezelni és tárolni, mégpedig:

- újrafeldolgozással,
- komposztálással,
- hulladéklerakással.

6.2. A HULLADÉK KELETKEZÉSÉNEK MEGELŐZÉSE

A Törvénnyel és a Nemzeti hulladékkezelési stratégiával definiálva van, hogy a Kormány a hulladék redukciós politikájának a hordozója. A többi opciótól különbözően a hulladék redukciója nem olyan opció, amelyet mások hiányában választani lehet. A redukcióról mindig gondolkodni kell, amikor döntést hoznak az erőforrások használatáról. A redukciót a projektumírás fázisában kell átgondolni, a termék kidolgozásán, csomagolásán és szállításán keresztül. A vásárlóknak szintén részt kell venniük a redukcióban, oly módon, hogy kevesebb csomagolást tartalmazó terméket vásárolnak. A gyártás előtti tervezést, változásokat az igazgatásban és a gyártás folyamatában magukba foglaló eszközök megkövetelnek bizonyos intézkedéseket nemzeti szinten és a vállalat szintjén is. Jelentős lehetőség van a hulladék újrahasznosítására.

Óbecse községben jelen van az újrahasznosítás néhány alakja, mégpedig:

- paletták újrahasználata
- a hulladék fa tüzelőanyagként történő használata
- a PET csomagolások és a régi papír begyűjtése.

A helyi hulladékkezelési tervvel előlátjuk a hulladék keletkezésének megakadályozását, a köztudat fejlesztését és képzéseken, valamint alternatívák biztosításán keresztül a háztartások és vállalatok számára. A hulladék keletkezésének megakadályozása a hierarchia tetején áll és magában foglalja a hulladék keletkezése elleni intézkedéseket. Ilyenek az előállítási és használati gyakorlat változtatása, az anyagok újrafelhasználása és a biológiai hulladék eldobásának megakadályozása. Óbecse községnek intézkednie kell a hulladék minimalizálása érdekében, aktívnak kell lennie a reklámozásban és a képzésben, pl.: házi komposztáló berendezések biztosításával és írott anyag osztogatásával. Az is cél, hogy javaslatokat adjunk a nemzeti politika művelőinek azokról az eszközökről, amelyek sikeresnek bizonyultak a hulladék keletkezésének megelőzésében. Az akciók, amelyeket Óbecse község magára vállalhatna:

- a hulladék keletkezését megakadályozó helyi tervek kidolgozása, összhangban a törvénnyel,
- aktivitások a köztudat fejlesztésére a háztartásokban, vállalatokban, iskolákban, olyan akciókkal együtt, amelyek összefüggnek az új hulladékkezelés bevezetésével,
- a hulladék keletkezését megakadályozó indítványok és más támogatások, pl.: börze a hulladék helyi szükségletéről.

6.3. ÚJRAFELDOLGOZÁS

Az újrafelhasználás az anyagok közvetlen újrahasznosításán alapszik vagy ugyanarra vagy más célra történő újrafeldolgozáson. Ily módon a következőket érjük el:

- energia- és nyersanyagspórolás
- tárolási költségek csökkenése
- az előállítók és a vásárlók költségeinek csökkenése.

Miért fontos az újrafeldolgozás:

- csökken a kommunális hulladék mennyisége
- a kommunális hulladékból származó másodlagos nyersanyagokat értékesítjük
- termeléshez szükséges másodlagos nyersanyagokhoz jutunk
- lecseréljük a másodlagos nyersanyagok behozatalát
- megőrizzük az erőforrásokat
- energiát spórolunk (kevesebbet költünk az előállításra)
- csökkentjük az előállítási költségeket
- új munkahelyeket nyitunk
- az újrafelhasználással védjük a környezetet

- az újrafelhasználás világgövetelmény
- az Európai Unió posztulálja az újrafeldolgozás kötelezettségét.

Ahogy nőnek a lerakás hagyományos módszereinek költségei, úgy fog nőni az újrafeldolgozás kereskedelmi aspektusa is, összefoglalva, a helyi gazdaságon belül minden kereskedelmi hasznot ki kell használni.

A helyi hatalmak kezdeményezése mellett léteznek potenciálok új kereskedelmi lehetőségekre a helyi hulladék feldolgozásában. Ahogy erősödik a törvényhozás, a hulladéklerakás is tárgya lesz különféle előírásoknak és meg fogják erősíteni az ellenőrzést is. Így várható, hogy az újrafeldolgozás lehetőségei nőni fognak. A Községi hulladékkezelési terv olyan intézkedések bevezetését tervezi, amelyekkel még a vegyes hulladékba jutás előtt kiválogatnák az újrafeldolgozható hulladékot. Az újrafeldolgozás és komposztálás 30%-os növekedésének elérése a cél 2015-ig. Ahhoz, hogy a község foglalkozhasson ezekkel a folyamatokkal, fejlesztenie kell a berendezések kapacitását, amelyek kiválogatják és becsomagolják az anyagot az újrafeldolgozáshoz. A különböző nemzeti és helyi indítványok mellett, megindítják az újrafeldolgozandó anyagok piacát is. A község újrafeldolgozási tervének a következőket kell tartalmaznia:

- reklámozó helyi cégek létrehozása összhangban a nemzeti aktivitásokkal annak érdekében, hogy a hulladék előállítóival ismertessük a fejlődés gyakorlatát és serkentsük a hulladék újrafeldolgozásában játszott aktív szerepüket
- a gyűjtés módjának kikutatása a legmegfelelőbb hulladékgyűjtési séma megállapításához
- a kezdeményezések fejlesztése a különféle hulladékok, mint amilyenek a fa, építési és bontási hulladék, papír, alumínium újrafeldolgozására, helyi munkalehetőségek kínálatával
- az újrafeldolgozott anyagok piaca fejlődésének reklámozása.

6.4. KOMPOSZTÁLÁS

A komposztálást a nedves szilárd szerves anyagok, elsősorban ételmaradékok gyors lebontásaként definiálják aerob mikroorganizmusok segítségével és ellenőrzött feltételek mellett. Termékként hasznos anyagot nyerünk, amely hasonlít a humuszhoz, nincs kellemetlen szaga, s amelyet trágyaként használhatunk. Elméletileg nézve az előny az, hogy a végterméknek jelentős piaci értéke van, amely a befektetett eszközök nagy részét megtéríti, a berendezéshez szükséges hely kicsi, a szállítási költségek pedig nem túl magasak. Más részről az ilyen fajta berendezések nagy befektetéseket követelnek meg. A kapott termék piaca nincs mindig biztosítva, a végtermék tárolása pedig probléma lehet. Tekintettel az EU hulladéklerakásról szóló Irányelveire és a biodegradibilis hulladék tárolásának tilalmára a lerakókon, a komposztálás jelentős alternatívája lett az ilyen fajta hulladék kezelésének. A komposztálás jelentős szerepet kapott a hulladékkezelési stratégiában. A rövid távú időszakban a komposztálás eredményének legnagyobb térfogatát a vegyes hulladék alkotja majd. Az ily módon nyert termékeket számos célra fel lehet használni. A hulladék keletkezésének helyén történő válogatásával lehetségessé válik nagy minőségű komposzt termék előállítása. A komposztáló berendezéseket a sztenderdekkel összhangban kell megtervezni. A komposzt minősége a töltés minőségétől és az előkészítés ellenőrzésétől függ. A komposztnak nincs negatív hatása a környezetre, az emberek és állatok egészségére. Ezek a sztenderdek a forráshelyen kiválogatott hulladékból készült komposztra vonatkoznak, míg a vegyes hulladékból előállított komposztnak nincsenek ekvivalens sztenderdjei.

6.5. A HULLADÉK KIHASZNÁLÁSÁNAK MÁS TECHNOLÓGIÁI

6.5.1. Hulladék mint üzemanyag

A hulladék égetését a mennyisége csökkentésének és a belőle nyert energiának kihasználása céljából végzik. Az égetés a hulladék redukálásának jelentős és hasznos módja. Azonban a befektetett és operatív égetési költségek az EU előírásaival összhangban magasak. Általában sokkal nagyobbak a hulladék szanitáris lerakókon történő tárolásánál.

6.5.2. Anaerob emésztés

A szilárd hulladék szerves anyagainak szétbontását magas metántartalmú gázokra anaerob lebontás vagy anaerob fermentáció útján végzik. A szerves hulladék fermentációja után a maradékot normálisan kezelik az aerob komposztig. Ily módon a hulladék fermentációjának végső eredménye az esetek többségében hasonló az aerob komposztáláséhoz. A lebontás folyamatával metán, komposzt és víz keletkezik. A metán tüzelőanyagként használható gáz. A komposztot a föld kondicionálásához használják.

6.5.3. Pirolízis

Ennél a kezelésmódnál levegő és magas hőfok mellett történik az égetés vegyes gázos, cseppfolyós és szilárd üzemanyag nyerése céljából.

6.5.4. Gázosítás

A gázosítás a hulladék magas hőfokon történő kezelése levegő és vízpára jelenlétében éghető gázok nyerése céljából. A technológia a szénből gáz nyerése folyamaton alapszik.

6.6. TÁROLÁS AZ IPARI LERAKÓN

A hulladéklerakók olyan objektumok, amik a hulladék tartós tárolására szolgálnak (minden kezelés után visszamarad valamennyi hulladék, ami tartós tárolásra szorul). Ezeket az objektumokat különféle környezetvédelmi felszerelésekkel szerelik fel. A hulladékot kompaktálni kell és vékony földréteggel lefedni. A tárolási funkció egyik legfontosabb feladata a rekultivált föld használata.

6.7. SZÜKSÉGES INFRASTRUKTÚRA

Óbecse Község hulladékkezelési rendszerének felállításához szükséges a gyűjtési módszer korszerűsítése és a rendszer felszerelése, új épületek építése és a régiek rekonstrukciója.

I. A gyűjtés és szállítás rendszerének megszervezése

A gyűjtés rendszere a következőket foglalja magába:

- Új konténerek beszerzése;
- Konténerek beszerzése az újrafeldolgozható anyagok számára;
- A sérült konténerek megjavítása.

A gyűjtés rendszere a következőket foglalja magába:

- Szállítójárművek beszerzése;
- Szállítójárművek beszerzése az újrafeldolgozható anyagok számára.

II. Új objektumok kiépítése

1. Az ipari és egyéb belső hulladékok lerakója

Óbecse Község határozatával meghatározza az ipari és az építészeti veszélytelen belső hulladékok lerakójának lokációját és kezelését.

2. Újrafeldolgozó udvar

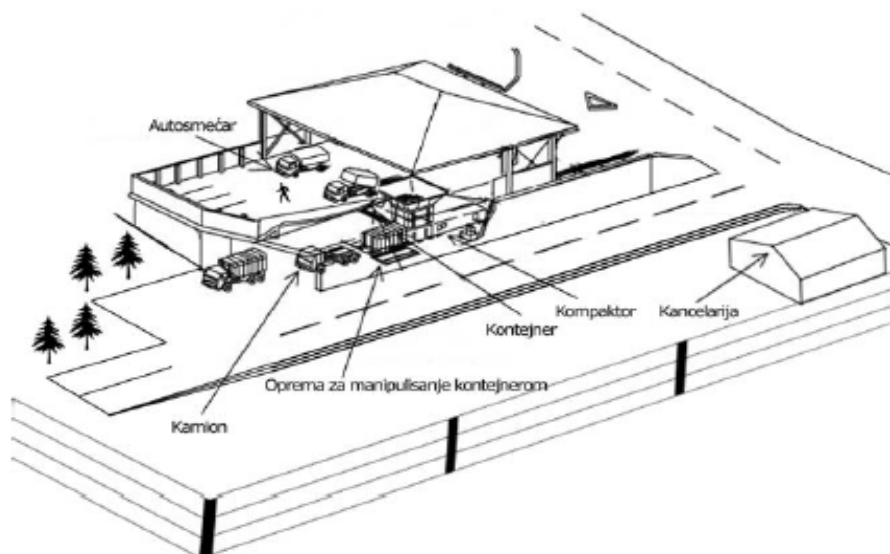
Egy ilyen objektum létezése a helyi önkormányzat törvényes kötelezettsége. A berendezés magába foglalja:

- Befogadó plató az egész hulladéknak;
- Befogadó kosár amely irányítja a szállítószalagot;

- Objektum, amelyben fel van szerelve a folyamatos vonal a kézi válogatáshoz és két vonal a műanyagok és papírnak, vonalak az üveg számára;
- Plató a kiválogatott újrafeldolgozható anyagok tárolására;
- Plató a kezelt újrafeldolgozható anyagok tárolására;
- Plató a visszamaradt anyag tárolására, amelyet a lerakóra szállítanak;
- Adminisztrációs épület;
- Objektum gardróbba és fürdőszobával;
- Objektum a járművek és kannák mosásához;
- Hidas mérleg a hulladék lemérésére;
- Közlekedési infrastruktúra: parkolók a szállító járműveknek, parkolók az autók számára, forduló;
- Szükséges infrastruktúra: vízvezeték- és csatornahálózat, elektromos energia, világítás, fűtés, vízvezeték a plató mosásához és tűzvédelemhez;
- Összekötő utak a főutakkal;
- Kerítés és kapu;
- Szennyezésfigyelő rendszer.

3. Transzferállomások

A községi újrafeldolgozó udvar és központ keretében lehetséges a transzferállomás kiépítése, ahonnan a hulladékot speciális konténerekkel a regionális hulladéklerakóra szállítanak. Ezek csökkentenék a szállítási költségeket. Ezeknek a speciális konténereknek a térfogata 3-4 egyszerű kamionét teszi ki.

9. KÉP: A transzferállomás sémája az újrafeldolgozó központ nélkül

7. PÉNZÜGYI ELEMZÉS ÉS A KÖLTSÉGEK FELBECSLÉSE

A jelenlegi „legjobb gyakorlat” a szilárd hulladékkezelésben a saját költség megtérítése, amit világszerte FCA-nak rövidítenek. Az FCA a valódi költségek azonosítása, összeszámolása és jelentése. Ez figyelembe veszi a régi és jövőbeli kiadásokat, rezsiköltségeket és operatív költségeket. A régi könyvelési rendszer a keresetet és kiadást akkor számolja, mikor azok megjelennek. Az FCA egy olyan könyvelési rendszer, amely a költségeket akkor ismeri el, mikor azokat használják vagy rezerválják. A kritikus koncepciója az FCA rendszernek a kiadás és költség terminusok megkülönböztetése. A kiadás a pénz valódi elköltésére vonatkozik, míg a költség pedig az erőforrások használatára.

Az FCA-ból sok haszon származik, melyből a legjelentősebbek:

- az FCA identifikálja a valós költségeket, amelyeket így könnyebb ellenőrizni,
- kerüli a „dombokat és lejtőket” a készpénzkiadásnál – az alapeszközök és a tartozás kifizetésének amortizációját használja, amelyekkel reálisabb képet kapunk a hulladékkezelésről,
- segít a szolgálatok szerződésítésénél – ezért a Községek jobban megértik a költségeket az FCA alapján, ami jobb megbeszéléseken és határozathozatalokon alapszik. Összességében az FCA úgy tekint a hulladékkezelésre, mint bármelyik magánvállalat.
- Ellenőrző szerszám – az FCA segít a községeknek egyenként felsorolni a hulladékkezelés minden elemét. Pl. segítene az újrafeldolgozás folyamatának elemzésében. Ez nagyban különbözik a helyi könyvelési rendszerektől.
- Összehasonlítás a legjobbal – lehetővé teszi, hogy a községek összehasonlítsák tapasztalataikat a hulladékkezelésben. Ez hasznos értékelési eszköz lehet.
- A köztudat felemelése – az FCA lehetővé teszi az adatok pontos nyilvánossá tételét a lakosok számára egy oktatási programon keresztül.

Az FCA alkalmazása számos költség felismeréséhez vezethet. Az ügyvitel fő költségei a következők: (1) munka és karbantartás (O&M) és (2) a tartozások szervizelése (kamatok kifizetése). Ezeket közvetlen és közvetett kategóriákba oszthatjuk. A direkt költségek a munkavezetésekor keletkeznek, mint pl. a hulladékgyűjtés, munka a transzferállomáson, a hulladéklerakón, újrafeldolgozási feladatok stb. Közvetett kiadások a fő aktivitások támogatásával keletkeznek, pl. könyvelési költségek, adminisztratív személyzet. A fő ötlet a kiadások logikus módon történő megszervezése, amelyben felsorolják a hulladékkezelés aktivitásának költségeit. A hulladékkezelési rendszer ingatlanait általában a járművek, felszerelések, földterületek és építészeti létesítmények alkotják, melyeknek életkora meghaladja az egy évet. Így annak amortizációja többéves költséget jelent. A szolgáltatás megkezdése előtti költségek magukba foglalják a kivitelezés tanulmányainak, a földvásárlásnak, kiépítésnek és engedélyeknek a költségeit. Ezeket is amortizációs költségként vezetik. A szolgáltatás utáni költségek azok befejezése után lépnek fel. Pl. a hulladéklerakó bezárása után lesznek karbantartási költségek. Ezeket amortizálni kell. Más szóval a jövőbeli kiadásokat tartozásként ismerik el. A közvetett kiadásokat nehezebb meghatározni. Amennyiben ezek csak hulladékkezelési feladatokra vonatkoznak, külön helyekre kell szétosztani őket idő/erőforrás százalék alapján. Ha a többi községi funkcióval osztják el őket, meg kell határozni a hulladékkezelésre vonatkozó részeket. A jövőbeli költségek felmérését elvégezhetik a felszerelések, földek, kannák, épületek jövőbeli költségeinek meghatározásával. Az ezekhez a költségekhez szükséges eszközöket a helyi önkormányzatnak előre be kell szereznie a terv megvalósításához. Amennyiben a Község befektetne földbe, felszerelésbe vagy más erőforrásba, annak befektetési összegét figyelembe kell vennie a költségjavaslat tervezésekor.

7.1. BEFEKTETÉSI KÖLTSÉGEK

Óbecse Község jelenleg a 2010. évre a 2011. és 2012. évek befektetési tervének projekciójával nem tud felvállalni új kötelezettségeket, kivéve a 2009-eseket a Szerb Köztársaság 2009. 12. 10-i 400-8141/2009 iktatási számú Záradéka alapján.

7.2. A SZEMÉTLERAKÓ SZANÁCIÓS KÖLTSÉGEINEK FELBECSLÉSE

Az újrafeldolgozó központ és a transzferállomás befejezésekor el kell végezni a községi hulladéklerakó szanációját, melynek bezárása folyamatban van. Ehhez a terv szerint jelentős eszközöket kell kiválasztani, amelyeket Óbecse Község a Környezetvédelem és Fejlesztés Köztársasági Alapjából, a Környezetvédelmi és Területrendezési Minisztériumból és saját eszközökből biztosít. Az eszközök összegét pontosan meghatároztuk a rendelkezésre álló adatok alapján.

7.3. A KÖLTSÉGEK MEGFIZETÉSE

A hulladékkezelési tarifák meghatározásakor a felhasználók befizetéseiből indulunk ki:

- a költségek teljes fedezése azt jelenti, hogy a tarifákat a beáramlásokkal generáljuk, amelyekkel lefedjük a készpénzkiadásokat, tartozásokat és biztosítjuk az objektumok és felszerelések cseréjéhez szükséges eszközöket,
- az összes kiáramlás és tartozás lefedése,
- a projektum idején az összes kiáramlás lefedése a tartozások kifizetésének biztosítása nélkül, ami azt jelenti, hogy a projektum társtámogatott.

Ahogy más infrastrukturális termékeknél a Köztársaságban (elektromos energia, víz, vasúti közlekedés) a hulladékkezelés célja is a költségek teljes fedezése. A használók gazdaságos ereje miatt a költségeket nem lehet egyszerre megfizettetni, hanem fokozatosan kell emelni.

8. SZOCIO-GAZDASÁGI ASPEKTUSOK

8.1. A KÖZTUDAT FELEMELÉSE

Szerbia hulladékkezelési terve rámutat a köztudat hulladékkal kapcsolatos ismereteinek fejlesztésére. A Községnek ki kell dolgozni egy Akciótervet és kampányokat vezetni. Minden kampánnak egy adott kérdésre kell koncentrálnia (pl. újrafeldolgozás). Három részből kell állnia:

1. Előzőleges kutatás – felmérni a hulladék keletkezésének megelőzéséhez való hozzáállást,
2. Kampány – intenzív intézkedések, amelyeket hathónapos időszakban hajtanak végre együttműködésben az NKSz-el, önkéntes csoportokkal, nyugdíjasokkal, magánszektorokkal stb.
3. Kampány utáni kutatás – az előbb említett hozzáállás kikutatása és a kampány hatékonyságának osztályozása.

Ez a forma segít a helyi önkormányzatnak követni a fenntartható közviselkedés előrehaladását és a jó gyakorlat modelljének fejlődését. A Községnek „ajtótól ajtóig” kell járnia és közvélemény-kutatók által kell elbeszélgetnie az emberekkel. Az egyik kulcselem a kampány összhangolása az infrastruktúrával. Ezután meg kell vitatni a nyilvánosság megértetésének fontosságát. Ez lehetővé teszi az érdekelt felek bekapcsolását a döntéshozásba. Ezt mind a helyi akciókban való nagyobb részvétel céljából tesszük.

Az első akcióknak a következőkre kellene vonatkozniuk:

- Együttműködve az NKSz-el képzési és fejlesztési stratégiát kellene kidolgozni, amely követi a hulladékkezelés új gyűjtési rendszerét és infrastruktúráját.
- Reklámozni és fejleszteni kell a köztudatot minden szektoron keresztül.

A köztudat fejlesztési politikája a Környezetvédelmi Minisztérium és a helyi önkormányzat feladata a szakemberek támogatásával. Ez a politika megköveteli, hogy a kampányokat belefoglalják a szerződésekbe. Lényegében feltétlenül fontos megmutatni a helytelen hulladékkezelés következményeit. Úgyszintén fontos, hogy a javasolt javításokat a nyilvánosságot bevonva vitassák meg. A nyilvánosságra vonatkozó törvényhozás bemutatása a köztudat fejlesztéseinek másik mechanizmusa. Az első kontaktus a hatalmi szerv és a nyilvánosság között nagyon komplikált, ha a nyilvánosság nem ismeri el a problémát. A beszélgetéseket a következőkön keresztül lehet vezetni:

- A köztudat felemelése a hulladék problémáiról, különösen a környezetvédelem kontextusában,
- A hatalmi szerv által rendszeresen tájékoztatni a nyilvánosságot,

A sikeres kampány elindítása előtt meg kell válaszolni a következő kérdéseket:

- Mi a kampány célja?
- Mi a célcsoport?
- Mi képezi a célcsoport új tudását? (hulladék problémái, költségek stb.)
- Mi a célcsoport érdeke? (költségek csökkentése, környezetvédelem)

Az esetek többségében a kampány elején a köztudatot a törvény szigorú alkalmazásával lehet fejleszteni. Itt jelentős a felügyelő szerepe, aki megbünteti a törvénszegőket. Szükséges a törvény végrehajtása és a kampány levezetője közti kapcsolat.

8.2. A NYIVÁNOSSÁG RÉSZVÉTELE

Óbecse község regionális szanitáris hulladéklerakójáról szólóprojektumnak kidolgozásában a nyilvánosság részvétele nem volt kielégítő. A következőkben ezt a Tervet publikálni kell, sokszorosítani és lehetővé tenni a hozzáférést az érdekelt felek számára. Időszakonként nyilvános összejöveteleket kell szervezni, amelyeken elemeznék a Terv implementációját és a lakosság elmondhatná véleményét. A nyilvánosság részvételét mindenképpen intenzívebbé tennénk 2010-ben az egyéves oktató kampányon keresztül.

9. ZÁRADÉK

A hulladékkezelési helyi terv olyan stratégiai dokumentum, mely alapja a községi hulladékkezelési rendszer felállításának és a meglévő rendszer javításának. A stratégia tervezése a Hulladékkezelési törvénnyel előírt kötelesség. Óbecse Község fejlesztési stratégiája meghozatalán keresztül lefektettük a tervezés és konzultálás alapjait, amelyek külön hasznot hoznak a probléma megoldásában a helyi önkormányzat és a hulladék előállítója közötti kapcsolat kiépítésével. A tervezés folyamatában elemezzük is meg hozzuk az akciótervek alapjait, amelyeknek definiálják a különböző akciókat, felelősséget, határidőket és eszközöket.

A tervezés hatalmas kihívás a helyi önkormányzat számára. Az eddigi hulladékkezelési gyakorlat törvényileg nem támogatott, mert a törvény definiálja, hogy a hulladék termelője a „szennyező fizet” elv alapján ki kell, hogy fizesse a költségeket. A hulladékkezelésben jelen van a munkaadás lehetősége is, valamint a gazdasági profitálás a hasznos elemek kiválogatásával. Eddig a szeméthez mint „ganéhoz” viszonyultunk, amely környezetszennyező, mostantól fogva pedig bevételforrásként kell bánnunk vele. Másrészt ezen a területen már sok foglalkoztatott dolgozik. A helyi önkormányzatnak képeznie kell a hulladéktermelőket, hogy ők maguk végezzék el annak szétválogatását, illetve újrafeldolgozását, biztosítani kell a hulladék forráson történő válogatását.

Az adekvát hulladékkezelés fontos a közegészségre és a környezetvédelemre gazdasági és politikai okok miatt is. A hulladékkezelés fenntartható fejlődése technikailag megfelelő, gazdaságilag kifizetődő és szociálisan elfogadható. A hulladékot a keletkezés helyén kell begyűjteni, elszállítani és kezelni, hogy a végleges tárolásig teljesen el legyen rendezve. A községi hulladéklerakót már 2008-ban be kellett volna zárni. A befogadóképességét már rég túllépte és minél előbb csatlakozni kell a regionális hulladékkezelési rendszerhez más községekkel együtt, ami a törvénnyel előlátott kötelezettség.

A helyi hulladékkezelési terv meghozásával Óbecse Községben megindult a hulladékkezelés berendezésének folyamata egy teljesen új módszerrel.

10. SZAKIRODALOM

1. SZILÁRD HULLADÉKOK KEZELÉSÉNEK TERVEZÉSE, USAID, Belgrád, 2009. áprilisa
2. MŰSZAKI KÉZIKÖNYV – HULLADÉKFELDOLGOZÓ INFRASTRUKTÚRA, mgr. Hristina Stevanović Čarapina, Belgrád, 2007. decembere
3. SZILÁRD ÉS VESZÉLYES HULLADÉKOK, SZISZTEMATIZÁCIÓ, KEZELÉS ÉS LERAKÁS, prof. dr. Milan Pavlović, Nagybecskerek, 2006.
4. ADA KÖZSÉG HULLADÉKKEZELÉSI HELYI TERVE, Ada, 2010.
5. HÁZI HULLADÉK – A PROBLÉMÁTÓL A MEGOLDÁSIG, Nenad Marković, Belgrád, 2009.
6. MŰSZAKI ÉS PREJEKTUMADATOK A REGIONÁLIS HULLADÉKLERAKÓ RENDSZERRŐL ÉS A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI HULLADÉKLERAKÓRÓL, A. S. A. KIKINDA DOO., Kikinda, 2008.
7. ÓBECSE KÖZSÉG TERÜLETRENDEZÉSI TERVE, Óbecse, 2009.
8. ÓBECSE TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ TERVE, Óbecse, 2009.

26.

На основу члана 93. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", број 129/2007) и члана 11. и 31. става 1. тачка 32. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела је

О Д Л У К У **О УТВРЂИВАЊУ НАЗИВА УЛИЦА И ТРГОВА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ**

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом Одлуком уређује се начин и поступак утврђивања и промене назива улица и тргова на територији општине Бечеј.

Члан 2.

Улице и тргови имају утврђен и означен назив.

Означивање назива улица и тргова се врши на начин и по поступку утврђеног Уредбом о утврђивању кућних бројева, означавању зграда бројевима и означавању назива насељених места, улица и тргова („Службени гласник РС”, број 110/2003, 137/2004 и 58/2006).

Члан 3.

За називе улица и тргова могу се одредити називи који имају географска, историјска, етнографска, и друга обележја, важнији историјски догађаји и датуми, као и имена умрлих знаменитих личности.

Улицама и трговима може се утврдити име личности ако је он њене смрти протекло најмање 5 година.

Када се улицама и трговима утврђују називи према неком догађају, потребно је да протекне најмање 20 година.

Члан 4.

Више улица и тргова не могу имати исте називе.

Члан 5.

На почетку улица и тргова могу се поставити и плоче са подацима о личности, догађају или географском појму по којем улица и трг носе назив

Члан 6.

Назив улица и трга исписује се на српском језику са ћириличком писмом и на мађарском језику и његовом писму, на начин утврђен Уставом, законом и Статутом општине Бечеј.

II ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА И ПРОМЕНА НАЗИВА УЛИЦА И ТРГОВА

Члан 7.

Поступак утврђивања или промене назива улица и тргова покреће Комисија за споменике и називе улица (у даљем тексту: Комисија).

Комисију именује и разрешава Скупштина општине Бечеј.

Комисија има председника и 6 чланова.

Комисија доноси Пословник о раду.

Члан 8.

Стручне и административне послове за потребе Комисије врши Општинска управа општине Бечеј.

Члан 9.

Иницијативу за покретање поступка за утврђивање или промену назива улица и тргова могу поднети председник и чланови Комисије и друга правна и физичка лица.

Комисија је дужна да утврђен предлог објави у једном од недељних листова и омогући заинтересованим правним и физичким лицима да у року од 15 дана доставе сугестије, мишљења и предлоге.

Члан 10.

По прибављању претходне сагласности надлежног органа Аутономне Покрајине Војводине и мишљења Националног савету националне мањине чији је језик у службеној употреби у општини Бечеј, Комисија доставља предлог решења о утврђивању односно промени назива улица и тргова, Скупштини општине Бечеј (у даљем тексту: Скупштина).

Члан 11.

Утврђивање односно промену назива улица и тргова врши Скупштина.

Члан 12.

Решење о утврђивању односно промени назива улица и тргова објављује се у "Службеном листу општине Бечеј".

Члан 13.

Решење о утврђивању односно промени назива улица и тргова Општинска управа општине Бечеј, Одељење за урбанизам, грађевинарство, комуналне послове и заштиту животне средине (у даљем тексту: Одељење) у року од 30 дана од дана утврђивања односно измене назива улица и тргова доставља Служби за катастар непокретности Бечеј.

III УТВРЂИВАЊЕ НАЗИВА НОВИХ УЛИЦА И ТРГОВА

Члан 14.

Уколико при спровођењу планског документа, и урбанистичко-техничког документа настају нове улице и тргови, Одељење року од 15 дана од усвајања планског документа, односно правоснажности решења обавештава Комисију.

Члан 15.

Средства за набавку и означавање назива улица и тргова обезбеђују се у буџету општине Бечеј.

IV НАДЗОР

Члан 16.

Надзор над применом ове одлуке врши Одељење.

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 17.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о утврђивању назива и обележавању улица, тргова и обележавању зграда ("Службени лист општине Бечеј", број 4/2001).

Члан 18.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бечеј".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 011-122/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

26.

A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 93. szakasza, valamint Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 11. szakasza és 31. szakasza 1. bekezdésének 31. pontja alapján Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta

H A T Á R O Z A T Á T

AZ UTCÁK ÉS TEREK NEVEINEK MEGHATÁROZÁSÁRÓL ÓBECSE KÖZSÉG TERÜLETÉN

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. szakasz

Jelen Határozattal meghatározzuk az utcák és terek neveinek megváltoztatásának módját és eljárását Óbecse Község területén.

2. szakasz

Az utcáknak és tereknek meghatározott és megjelölt neveik vannak.

Az utcák és terek nevének megjelölését olyan módon és eljárással végzik, ahogyan azt a Rendelet a házsámok meghatározásáról, az épületek számokkal való megjelöléséről, valamint a lakott települések, utcák és terek neveinek megjelöléséről (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 110/2003, 137/2004 és 58/2006 számok) előlátja.

3. szakasz

Az utcák és terek nevének olyan elnevezéseket lehet meghatározni, amelyeknek földrajzi, történelmi, néprajzi és más ismertetőjegyei vannak, jelentősebb történelmi eseményeket és dátumokat jelölnek, de jelölhetjük őket halott nevezetes személyek neveivel is.

Az utcák és terek nevét meghatározhatjuk olyan személyek nevével, akiknek a halála óta legalább öt év eltelt.

Amennyiben az utcák vagy terek nevét valamilyen esemény alapján adják, az esemény óta eltelt időnek legalább húsz évnek kell lennie.

4. szakasz

Több utcának és térnek nem lehet ugyanaz a neve.

5. szakasz

Az utcák és terek kezdetén kifüggeszhetnek emléktáblákat is a névadó személy, esemény, illetve a földrajzi fogalom adatairól.

6. szakasz

Az utcák és terek nevét ki kell írni szerb nyelven cirill írásmóddal és magyar nyelven magyar írásmóddal, az Alkotmánnyal, a törvénnyel és Óbecse Község Alapszabályával meghatározott módon.

II. AZ UTCÁK ÉS TEREK NEVEINEK MEGHATÁROZÁSÁNAK ÉS VÁLTOZTATÁSÁNAK FOLYAMATA

7. szakasz

Az utcák és terek neveinek meghatározásának és változtatásának folyamatát Az emlékmű- és utcanévadó bizottság indítja el (továbbiakban: Bizottság).

A Bizottságot Óbecse Község Képviselő-testülete nevezi ki és menti fel.

A Bizottságnak egy elnöke és hat tagja van.

A Bizottság meghozza a Munkaügyrendjét.

8. szakasz

A Bizottság szükségleteire a szak- és adminisztratív munkákat Óbecse Község Közigazgatási Hivatala végzi.

9. szakasz

Az indítványt az utcák és terek neveinek meghatározásának vagy változtatásának folyamatára betervezheti a Bizottság elnöke, valamely tagja, illetve más jogi és természetes személy.

A Bizottság köteles a megerősített javaslatot megjelentetni valamely hetilapban és lehetővé tenni az érdekelt jogi és természetes személyeknek, hogy 15 napos határidőn belül betérjessék szuggerációjukat, véleményüket és javaslatukat.

10. szakasz

A Vajdasági Autonóm Tartomány illetékes szerve és a Nemzeti Kisebbségi Tanács, melynek nyelve hivatalos használatban van Óbecse Községben, véleményének előzőleges beszerzése után a Bizottság betérjeszti a Határozatjavaslatot az utcák és terek nevének megerősítéséről, illetve módosításáról Óbecse Község Képviselő-testületének (továbbiakban: Képviselő-testület).

11. szakasz

Az utcák és terek nevének meghatározását, illetve módosítását a Képviselő-testület végzi.

12. szakasz

Az utcák és terek nevének meghatározásáról, illetve módosításáról szóló határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

13. szakasz

Az utcák és terek nevének meghatározásáról, illetve módosításáról szóló határozatot Óbecse Község Közigazgatási Hivatalának Településrendezési, Építésügyi, Közművesítési és Környezetvédelmi Osztálya (továbbiakban: Osztály) az utcák és terek nevének megerősítését, illetve módosítását követő 30 napon belül köteles kézbesíteni az óbecsei Ingatlanok Kataszteri Hivatalának.

III. AZ ÚJ UTCÁK ÉS TEREK NEVÉNEK MEGHATÁROZÁSA

14. szakasz

Amennyiben a tervdokumentumok és a településrendezési-technikai dokumentumok megvalósítása során új utcák jönnek létre, az Osztály a tervdokumentum elfogadását, illetve hatályba lépését követő 15 napos határidőn belül értesíti a Bizottságot.

15. szakasz

Az utcák és terek nevének beszerzéséhez és megjelöléséhez szükséges eszközöket Óbecse Község költségvetésében kell biztosítani.

IV. FELÜGYELET

16. szakasz

Jelen Határozat alkalmazása felett a felügyeletet az Osztály végzi.

V. ÁTMENETI ÉS ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

17. szakasz

Jelen Határozat hatálybalépésével megszűnik Az utcák és terek neveinek meghatározásáról és megjelöléséről, valamint az épületek megjelöléséről szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 4/2001 szám) érvényessége.

18. szakasz

Jelen Határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való megjelenésétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. szám: I 011-122/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

27.

На основу члана 32. став 1. тачка 4. и тачка 6. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) и члана 31. став 1. тачка 4. и тачка 6. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

О Д Л У К У **О УСВАЈАЊУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ** **2010--2013 (ЛАПМ)**

Члан 1.

Усваја се Локални акциони план за младе општине Бечеј (ЛАПМ) 2010--2013. године, који је у прилогу ове Одлуке и чини њен саставни део.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Бечеј“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 011-123/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

I – OPŠTI PODACI O OPŠTINI BEČEЈ

Opština Bečej nalazi se u samom srcu vojvođanske ravnice, na desnoj obali reke Tise, sa ukupno površinom od 487 km² i oko 41.000 stanovnika. Prema nacionalnom sastavu, opština Bečej se svrstava u višenacionalne sredine: Mađara je oko 49%, Srba 41% i oko 10% ostalih. Opštinu čine naseljena mesta Bečej (kao sedište opštine), Bačko Petrovo Selo, Bačko Gradište, Radičević, Mileševo, Drljan i Poljanice. Klimatski, teritorija opštine nalazi se u srednjem delu severnog umerenog pojasa – umereno kontinentalni klimatski tip. Nadmorska visina se kreće oko 82mnm.

Pored reke Tise, opština je bogata je vodotokovima rečica (Čik i Beljanska bara), barama (Ilidža i druge), mrtvajama (Mrtva Tisa kod Čuruga, Mrtva Tisa – Medenjača) i kanalima (Veliki Bački kanal, razvijena mreža kanala za navodnjavanje), takođe i arterskom i subarterskom vodom koja se koristi za piće, industriju, a veoma je poznata i lekovita jodna, tzv »žuta« voda. Takođe, u zemljišnim slojevima prisutan je i ugljen-dioksid, što teritoriju opštine Bečej čini specifičnom u Srbiji.

Zemljište na teritoriji Opštine Bečej spada u red najkvalitetnijih. Čak 86% teritorije opštine čini obradivo zemljište, a 83% čini tip zemljišta černoziem i livadska crnica (najplodniji zemljišni tipovi). Teritorija opštine je Bečej slabo pošumljena – pre svega šumski pojasevi uz reku Tisu i Veliki Bački kanal mestimično, bagremaci oko salaša, kao i vetrozaštitni pojasevi i drvoređi uz saobraćajnice. Od prizemne vegetacije, najčešća je stepska vegetacija – trave.

Životinjski svet nije raznolik i čine ga stepska fauna, a ono što Bečej izdvaja jeste velika kolonija čaplji.

Prirodni potencijali (klima, kvalitet zemljišta, vodotokovi) pogoduju razvoju poljoprivrede, te je na prostoru opštine veoma razvijena intenzivna zemljoradnja (pre svega ratarstvo) i stočarstvo, te ovu granu čini najbitnijom granom privrede (31% GNP opštine). Ovi činoci uticali su na razvijenu prerađivačku prehrambenu industriju (mada ne i dovoljno razvijenu koliko kapaciteti i mogućnosti dozvoljavaju). S druge strane, decenijama prisutna industrija obrade metala, drveta i tekstila ograničena je, pored istorijski poznatih razloga, nedovoljnom iskorišćenošću postojećih kapaciteta i nepovezanošću velikih industrija sa malom privredom i zanatstvom, što je dovelo do njene stagnacije.

Turizam, kao veoma perspektivna grana za razvoj u opštini Bečej, i pored velikog potencijala (lekovita jodna voda), nije razvijen.

Saobraćajna infrastruktura, i pored dobrog strateškog položaja, nije dovoljno razvijena. Opština je povezana putnom saobraćajnom mrežom sa svim okolnim opštinama, a preko njih i velikim centrima: Novim Sadom, Suboticom i Beogradom. Međutim, udaljenost od autoputa Beograd – Budimpešta i nepostojanje direktnog priključenja na isti smanjuje razvojne šanse Opštine. Železnički saobraćaj obavlja se u veoma slabom intenzitetu sa Novim Sadom, dok je trasa ka severu (Senti) potpuno ruinirana. I pored velikog potencijala u vodnom saobraćaju, nepostojanje luke trenutno umanjuje mogućnost razvoja ovog vida saobraćaja.

OPŠTI PODACI O MLADIMA U OPŠTINI BEČEЈ

Na osnovu podataka sa poslednje organizovanog popisa stanovništva, u Opštini Bečej, od 40.987 stanovnika, živi oko 8.800 osoba starosti od 15 do 30 godina, što čini 21.5% populacije Opštine. U narednoj tabeli prikazan je broj stanovnika opštine prema statističkim starosnim grupama i polu:

Starosna grupa	Ukupno	Muškaraca	Žena
15-19 godina	2840	1475	1365
20-24 godine	2817	1535	1282
25-29 godina	2647	1386	1261
30-34 godine	2539	1301	1238

Ukoliko uzmemo u obzir da je radni kontigent stanovništva opštine Bečej 27.700 stanovnika, mladi opštine Bečej čine veliku grupaciju (skoro trećinu) ovog kontingenta i bitan su činilac ne samo ekonomskog, već i društvenog razvoja Opštine Bečej. Međutim, od oko 4.700 nezaposlenih lica, skoro 4.100 su

lica koja prvi put traže posao, a među njima je preko 3.500 osoba mlađih od 30 godina, što čini skoro 75% nezaposlenih u opštini Bečeј. Većina nezaposlenih lica su osobe bez kvalifikacija, te je povezanost ove činjenice i problema nezaposlenosti očigledna.

Образovanje u formalnom smislu, odnosno školstvo, i pored duge tradicije u Bečeјu, nije dovoljno integrisano u savremene tokove razvoja privrede i društva, ali se, i pored nefleksibilnosti obrazovnog sistema i vrlo duge procedure otvaranja novih obrazovnih profila, trudom rukovodstva lokalnih obrazovnih institucija, pokušava uskladiti sa potrebama bečeјske privrede. Takođe, deo sredstava za finansiranje troškova obrazovnih institucija zavisi od sredstava opštinskog Budžeta, koji je ionako skroman za potrebe svih oblasti života naše opštine. U opštini deluje šest osnovnih škola sa oko 3.500 učenika i tri srednje škole sa oko 1.500 učenika, škola za obrazovanje dece sa posebnim potrebama sa oko 200 učenika, kao i ispostava Više poslovne škole. Postoji i nekoliko privatnih škola i ispostava za neformalno obrazovanje (škole zanata, kompjutera, stranih jezika).

Udruženja građana su, uzimajući u obzir veličinu zajednice, relativno razvijena u opštini Bečeј. Pored tzv. »građanskih« NVO, kao što su „ITAKA“, „BIG“, postoje i udruženja iz oblasti zaštite životne sredine, zaštite životinja, pomoći poljoprivrednicima i privrednicima, rad sa decom i mladima („Ekološko udruženje Bečeј“, „Agroservis“, „Društvo prijatelja dece“, „Društvo za zaštitu životinja – Taura“). Veoma je bitno naglasiti i neformalno udruživanje mladih kroz mnogobrojne aktivnosti iz čega je proistekao Omladinski klub Bečeј, kao neformalno udruženje mladih volontera, čiji je "osnivač" Kancelarija za mlade opštine Bečeј, kao i nekoliko neformalnih udruženja koja se bave alternativnom kulturom i umetnošću („Bečeј PUNX“, „Filadendron produkcija“, „Vesela subota“).

Pored organizacija i neformalnih grupa, mladi su aktivni i u sportskim klubovima i organizacijama koje deluju na teritoriji opštine Bečeј. Međutim, stasanjem i ulaskom u srednjoškolsko doba, umanjuje se želja i aktivnosti u okviru sporta što zahteva posebnu analizu.

II – UVOD LOKALNOM AKCIONOM PLANU ZA MLADE OPŠTINE BEČEЈ

Položaj mladih ljudi danas je dosta složen, složeniji nego što je to ikad bio, dok period adolescencije, kao period između detinjstva i odraslosti, traje sve duže. Naime, biološki sazrevaju mnogo ranije, a ekonomsku nezavisnost, kao konačan preduslov za ulazak u odraslo doba, stiču mnogo kasnije. Otvaraju im se novi horizonti – nepoznati ranijim generacijama; stoje im na raspolaganju mnoge mogućnosti od kojih trebaju da izaberu pravu, formiranje identiteta, osećaj slobode (ali ne potpune) – sve to zbunjuje jednu mladu osobu danas.

Status mladih je često neodređen. Odrasli se u nekim trenucima prema njima odnose kao prema deci, dok u nekim drugim trenucima traže od njih ozbiljnost odraslog čoveka. Društvo u periodima mira traži od mladih da poslušno pohađaju školu, a u periodima rata, da idu da se bore.

Mladi imaju svoje karakteristične potrebe i probleme, drugačije od odraslih i dece – Adolescent je prestar da ide kod pedijatra, a premlad da ide kod lekara koji se bavi lečenjem odraslih. I pored toga, stručnjaci relativno malo pažnje posvećuju mladima. Koji su interesi jednog društva da se sistematski bavi mladima?

Mladi su značajna uzrasna grupa sa više aspekata. Prvo, u periodu adolescencije, fizički i psihički rast i razvoj mlade populacije će usloviti fizički i psihički profil populacije odraslih. Mnogi obrasci ponašanja koji se formiraju u adolescenciji – identitet pojedinca, sistem vrednosti, društveno-politička orijentacija – sve će se to održati u životu jednog pojedinca i biti okosnica ličnosti kad odraste.

Zatim, postoje mnogi zdravstveni problemi koji se javljaju ili pojačavaju u adolescenciji, pa će i od njih zavisiti zdravstveni profil budućih odraslih. Finansijski, mladi su najskuplja starosna grupa usled ulaganja i porodice i društva u njihovo školovanje, razvoj i profesionalno osposobljavanje. Konačno, mladi su interesantni i u komercijalne svrhe jer su potrošači mnogobrojnih specifičnih proizvoda (za zabavu, kulturu – subkulture, hobije i sl.).

O TERMINOLOGIJI

Maloletnik, tinejdžer, omladina, omladinac, adolescent, mladi...

Maloletnik – „Maloletna osoba je ona osoba koja nije stekla zakonsko-pravni status zrelosti i pune odgovornosti. U našoj sredini je to 18. godina.“ (prema Kapor-Stanulović, 2007). Prema ovoj definiciji, pričamo o populaciji koja još uvek zakonski nije sposobna da se zrelo i odgovorno ponaša i na taj način pravimo negativan prizvuk u definisanju ovog dela populacije.

Tinejdžer je termin koji je preuzet iz engleskog govornog područja (engl. *teenager*) i označava osobe čije godine starosti se u engleskom jeziku završavaju sa tin (engl. *teen*) Kod nas se ovaj termin koristi više kao zamena za osobu koja je u periodu adolescencije, više se koristi kao žargon. Termin *tinejdžer* obuhvata mlade koji imaju od 13. do 19. godina.

Omladina i omladinac su termini koji su se koristili u starom društvenom uređenju SFRJ za

kalendarski uzrast od 13 - 14. godine (tačnije nakon 7. razreda – kada se prestaje biti pionir) do ulaska u zrelo doba.

Izraz **adolescent** nastaje od latinske reči *adolescere* i znači rasti, sazrevati, što znači da se osoba koja je adolescent razvija i sazreva i njen cilj je da naraste i sazri, a to odgovara životnom ciklusu o kojem govorimo. Međutim, ovaj termin ponekad može da dobije negativan prizvuk jer se smatra da adolescent ipak još uvek nije zreo, te se nailazi na nepoverenje i distancu. Adolescencija i pubertet se često koriste kao sinonimi, iako oni to nisu. Pubertet je skup fizičkih i psihofizičkih promena vezanih prvenstveno za sazrevanje reproduktivnih funkcija. Adolescencija je sve, ali i period psihološkog i socijalnog sazrevanja. Najčešće, adolescencija se definiše kao prelazni period između detinjstva i odraslosti, period u kome dolazi do intenzivnog rasta i sazrevanja, fizičkog i psihičkog. Adolescencija počinje završetkom detinjstva, a po mnogim autorima, to je između 11. i 14. godina starosti. Postoje tri razdoblja adolescencije i hronološko određenje pomenutih razdoblja je vrlo teško odrediti. Prema Enciklopediji Britanika, adolescencija počinje od 11-12. godine života i traje do 22-23. godine, dok prema Enciklopediji Amerikana počinje od 12-13. godine i traje do 21-22. godine života. Na osnovu iznetog razdoblja, adolescencija bi se mogla definisati na sledeći način:

- rana adolescencija – od 10. do 14. godine
- srednja adolescencija – od 15. do 19. godine i
- pozna adolescencija – od 20. do 25. godine starosti

Mladi je termin koji je do sada najmanje korišćen. Asocira na nešto mlado, optimističko, novo, energično, pozitivno. Pojam *mladi* Ujedinjene nacije (UN) su definisale kao sva lica starosti od 15. do 24. godine. Ovaj termin je definisala Generalna skupština UN, 1985. godine, tokom međunarodne godine mladih. Kod nas – prema Nacionalnoj strategiji za mlade, usvojenoj 9. maja 2008. godine – „mladi su osobe uzrasta od petnaest do trideset godina starosti. U Republici Srbiji ima oko milion i po mladih, što u odnosu na ukupan broj stanovništva čini dvadeset odsto. Pojam *mladi* označava period između detinjstva i odraslog doba. Mladost je posebno životno razdoblje u kojem se, uz biološko i psihološko sazrevanje, odvija i proces uključivanja pojedinca u društvenu zajednicu. Tokom tog razdoblja, od mladih se očekuje da razviju veštine i sposobnosti da bi mogli da preuzmu uloge u svim oblastima društvenog delovanja. Proces uključivanja pojedinca u društvo po pravilu traje dok se ne postigne primeran stepen socijalne autonomije, odgovornosti i samostalnosti. Teško je odrediti uzrasnu granicu mladosti, te se i formalna određenja ovog životnog doba razlikuju između institucija Ujedinjenih nacija, Evropske unije i nacionalnih institucija. U svetu postoje različite definicije uzrasnih granica i smatra se da nijedan drugi životni period ne provocira toliko diskusija o uzrasnim granicama“ (Nacionalna strategija za mlade, Republike Srbije, 2008)

MLADI DANAS: NOVE DILEME I NOVI IZAZOVI

Kraj dvadesetog i početak dvadeset prvog veka beleže nagle promene koje su bitno uzdrmale procese razvoja adolescenta. Mnoge promene izazvane su političkim, društveno-ekonomskim i zdravstvenim problemima koji su promenili okruženje mladih ljudi.

Porast siromaštva među decom je izazvao najviše zabrinutosti. Siromaštvo među decom je definisano kao „najveća prepreka u ostvarivanju dečjih prava u svetu“ ali i kao prepreka u napretku i kvalitetu života svih.

Tokom devedesetih godina dvadesetog veka, bilo je mnogo oružanih sukoba, političkog nasilja i pritisaka, a sve to je poremetilo odrastanje miliona mladih, dok su na površinu izašli i stari problemi o kojima se pre nije smelo govoriti. To su eksploatacije dece kroz prisilni rad, zlostavljanje i zanemarivanje, nasilje u porodici, vršnjačko nasilje, zloupotreba droga i druge bolesti društva.

Poseban izazov za naš region je nedostatak participacije mladih u kreiranju sredine u kojoj će da odrastaju. Njihov glas jedva da se čuje dok odrasli i dalje zastupaju mlade u svim institucijama. Na marginama društva postoje pokušaji raznih omladinskih udruženja, koja tek po koji korak naprave u prilog vidljivosti mladih kod nas.

Lokalni akcioni plan za mlade jedna je od mogućnosti kojom možemo čuti glas mladih i započeti i/ili razvijati sistemsku brigu o mladima.

ZAŠTO LOKALNI AKCIONI PLAN ZA MLADE?

Omladinska politika

Pojmom Omladinska politika obeležavamo sistem podrške mladima koji je izgrađen u partnerstvu svih relevantnih nosilaca aspekata života mladih. Veoma je važno imati u vidu dimenziju osnaživanja i pune participacije mladih u ovom procesu. Omladinska politika ne bi trebalo da bude samo sredstvo za rešavanje

problema već i važan prostor u kome mladi mogu da deluju kao aktivni građani. Istovremeno, omladinska politika bi trebalo da predstavlja izraz nadstranačkog, društvenog, strateškog razmišljanja o potrebama i pravima mladih. Elementi koji čine omladinsku politiku pored Kancelarije za mlade su prostor za mlade, omladinske organizacije, opštinska struktura, budžetska linija za mlade, institucionalne strukture učešća mladih kao i Akcioni plan za mlade.

Kancelarija za mlade opštine Bečej

Kancelarija za mlade opštine Bečej, koja je i formalni nosilac projekta izrade Akcionog plana za mlade je nastala 01. Decembra 2006. godine. Ona predstavlja organizovani i sistematizovan pristup rešavanja problema mladih i kao takva promovise rad sa mladima, pružanje podrške mladima, saradnju sa udruženjima građana, saradnju sa obrazovnim i kulturnim institucijama i sa ostalim nosiocima života mladih u opštini i razvijanje omladinske politike na lokalnu. Rad Kancelarije je zasnovan na principima omladinskog rada a u skladu sa zvaničnim strateškim dokumentima Strategijom lokalnog održivog razvoja opštine Bečej (LA21), Nacionalnom strategijom za mlade, Akcionim planom politike za mlade u Vojvodini i „Belom knjigom“ politike za mlade evropskog parlamenta.

Dosadašnji rad Kancelarije je bio prožet različitim aktivnostima koje su realizovane u skladu sa potrebama mladih Bečejja samostalno i u saradnji sa mladima, udruženjima građana i institucijama koje se direktno ili indirektno bave mladima.

Kao jedan od elemenata omladinske politike, Kancelarija za mlade je kroz svoje aktivnosti inicirala pokretanje omladinskih organizacija, Omladinskog Kluba kao prostora za mlade, i pored ostalih elemenata predstavlja deo lokalne politike za mlade.

- Argumentacija potrebe

Istraživanja koja su sprovedena pre izrade LAPM-a tokom, 2007. i 2008. godine su pokazala da pozicija mladih nije na zavidnom nivou u svim domenima njihovog života. Nedostatak kulturnih sadržaja, visok stepen izloženosti zloupotrebi alkohola i psihoaktivnih supstanci, nasilje u školi i ulici, samo su deo onoga što su mladi kroz različite metode istraživanja prikazali kao probleme sa kojima se svakodnevno susreću. Ovakve okolnosti kod mladih na lokalnu, te podrškom lokalne samouprave u domenu brige o mladima, zajedno sa inicijativom sa republičkog nivoa formiranjem Ministarstva omladine i sporta su dale osnove da pokrene ovaj proces i kreiran lokalna politika za mlade.

- Ciljevi procesa

Uzimajući u obzir prirodu prioriteta i međusektorsko presecanje određenih aktivnosti i predloženih mera proces izrade LAPM-a je podrazumevao uključivanje institucija koje se na lokalnu bave direktno ili indirektno mladima (Dom zdravlja, Policija, Škole, Mediji). Pored horizontalne međusektorske saradnje, izuzetno je bitno učešće Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu kao i resornog Ministarstva za omladinu i sport Republike Srbije. Svi prioriteti se oslanjaju na participaciju mladih, odnosno uključivanje mladih osoba u procese odlučivanja, kreiranja i savetovanja. Ovaj dokument predstavlja platformu i mehanizam do pune participacije mladih na svim nivoima.

- Proces izrade Lokalnog akcionog plana za mlade

Proces izrade LAPM-a je započeo u septembru 2008. godine medijskom promocijom procesa. Sledeći korak je podrazumevao formiranje radnih grupa i određivanje prioriteta u skladu sa Nacionalnom strategijom za mlade i Akcionim planom politike za mlade. Nakon toga su formirane radne grupe i određena metodologija i dinamika rada. Istraživanje, kao sledeći korak procesa podrazumevalo je postavljanje tehnike istraživanja za koju je odabrana Fokus grupa čije su karakteristike prezentovane u daljem delu teksta. Koordinator radnih tela po prioritetima su analizom potreba i trenutnog stanja odredili prioritete i vremenski okvir izrade i implementacije LAPM-a za koje je uzet period od 2010. do 2013. godine.

III – UČESNICI U IZRADI LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZA MLADE OPŠTINE BEČEJ

Radna grupa Informisanje mladih:

- Ivana Ružička
- Željko Milovančev
- Tijana Džakulin
- Sandra Popov

Radna grupa Kultura i slobodno vreme mladih:

- Jelena Poučki
- Mirjana Kolundžić Kuzmanović
- Dubravko Češljarev
- Nađ Ildiko

Radna grupa Zdravlje mladih:

- Gondoš Atila
- Andrej dr Mihajlović
- Tot Kaša Atila
- Đurčik Šarolta

Radna grupa Obrazovanje mladih:

- Formalno obrazovanje
- Berček Margarita
- Tatjana Vračarić
- Đurčik Renata
- Neformalno obrazovanje
- Jelena Poučki
- Gordana Kuzmanović Sadžakov
- Slobodan Vasić
- Iva Sadžakov

Radna grupa Zapošljavanje mladih:

- Nikola Popović
- Gordana Kovačev
- Kormanjoš Andor
- Ljubomir Vračarić

Istraživanje:

- Senka Vračarić
- Tatjana Pejin
- Sanja Dejanović

Radna grupa Bezbednost mladih:

- Dejan Petković
- Rajko Prkosovački
- Miljan Jovanović

Radna grupa Socijalna pitanja mladih:

- Đula Gabor
- Enike Varga
- Tivadar Ruža
- Svetlana Gagić
- Goran Čonkić

Sprovođenje LAPM:

- Sever Džigurski

Pregled postojećeg strateškog okvira:

- Jelena Stojanović

Uvod:

- Bojana Perić

Koordinator procesa izrade Akcionog plana:

- Vojislav Prkosovački

Asistent koordinatora

- Radomir Jelić

IV – SKRAĆENICE

U toku izrade i pisanja dokumenta, korišćene su sledeće skraćenice:

LAPM – Lokalni akcioni plan za mlade

OU – Opštinska Uprava

KZM – Kancelarija za mlade

PAS – Psihoaktivne supstance

NVO – Nevladina organizacija

NSZ – Nacionalna služba za zapošljavanje

CZSR – Centar za socijalni rad

OKB – Omladinski klub Bečej

KUD – Kulturno umetničko društvo

MUP – Ministarstvo unutrašnjih poslova

JAZAS – Jugoslovenska asocijacija za borbu protiv SIDE

GP – Gradsko pozorište

TOB – Turistička organizacija Bečej

SSOB – Sportski savez opštine Bečej

MZ – Mesna zajednica

KCGP – Kreativni centar Gradskog pozorišta

UŠP – Unija školskih parlamenata

LVS – Lokalni volonterski servis

EVS – Evropski volonterski servis

HMP – Hitna medicinska pomoć

OUP – Organ unutrašnjih poslova

ŠRP – Školski razvojni program

SWOT - Akronim elemenata analize – u prevodu: snage, slabosti, mogućnosti, pretnje

APPMV – Akcioni plan politike za mlade Vojvodine

NSM – Nacionalna strategija za mlade Republike Srbije

LPA - Lokalni Plan akcije za decu (Opština Bečej)
LA 21 - Strategija lokalnog održivog razvoja opštine Bečej
SUSU - Strategija unapređenja socijalnih usluga opštine Bečej
NFO – neformalno obrazovanje

V - ISTRAŽIVANJE

UVOD

Zašto istraživanje putem fokus grupe (prednosti i nedostaci)

Pri planiranju koraka izrade dokumenta Bečejskog lokalnog akcionog plana za mlade, sve osobe u timu koji je radio na kreiranju LAPM složile su se da je fokus grupa najbolji način prikupljanja podataka kojim bi se napravio preseka stanja u Bečeju kada je reč o mladima. Kako je u pitanju izrada lokalnog akcionog plana za mlade, vodilo se računa da akcentat bude na stavovima i mišljenjima mladih. Stoga, bilo je jasno da će mnogo efikasnije rezultate dati istraživanje koje je bazirano na prikupljanju i obradi kvalitativnih podataka. Fokus grupa je prepoznata kao mogućnost da se putem metode razgovora (vođene diskusije) sa određenim brojem osoba dobije dosta relevantnih informacija, čime se dobija uvid u neko stanje, neki problem za koji imamo cilj da ponudimo rešenje. Cilj fokus grupe je da steknemo uvid u stavove, motivaciju, ponašanje, kao i u načine njihove promene određenih društvenih grupa (mladih u Bečeju). Učesnici i učesnice fokus grupe treba da čine reprezentativni uzorak, neku vrstu reprezentacije osoba na koje se ispitivani problem direktno/indirektno odnosi („Bečej u malom“) ukoliko težimo da prikupimo informacije koje su pouzdane. Fokus grupa jeste proces prikupljanja informacija putem diskusije na temu koju želimo da istražimo. Taj proces zahteva pozornost i osobe koja moderira i osoba koje učestvuju, a često i njihovo snalaženje (u postavljanju pitanja, rasplamsavanju diskusije, verbalizovanju problema...). Razgovor sa fokus grupe se snima da bi se uradio transkript jer se na taj način informacije koje su prikupljene čuvaju i lakše analiziraju. Ukoliko nisu ispoštovana neka od ovih pravila može doći do kontraefekta, odnosno podaci koji su prikupljeni mogu biti nepouzdati.

Analizirane prednosti fokus grupe:

- motivacija ispitanika i ispitanica da učestvuju u fokus grupi i daju iskrene odgovore
- zajednički rad, grupna dinamika može da stimuliše nove ideje
- informacije iz „prve ruke“ (osobe kojima je LAPM usmeren)
- mogućnost da se priča o temama o kojima se ne priča često ili se ne priča uopšte; mogućnost da se čuje mišljenje osoba do kojih je teško doći, čije se mišljenje ne čuje često (osobe iz marginalizovanih društvenih grupa)
- ekonomičnost – za kratko vreme se može prikupiti dosta relevantnih informacija

Analizirani nedostaci i preporuke za njihovo prevazilaženje:

- „kontaminiranje“ mišljenja osoba koje učestvuju od strane onih koji su elokventniji (osoba koja moderira upućuje na to da je svačije mišljenje bitno čuti)
- situacija kada osoba koja moderira zauzima strane (ova osoba vodi razgovor, neutralna je, ne rešava konflikte)
- puno ljudi (kako uklopiti termin za rad, kako čuti svaku osobu...)
- davanje socijalno poželjnih odgovora, „igranje uloga“, „svi se slažu“... (osoba koja moderira se trudi da rasplamsa diskusiju, produbi raspravu...)
- nezainteresovanost ispitanika i ispitanica (motivisati ih upućivanjem u temu, predstavljanjem kakve će imati koristi od toga...)
- zatvorenost grupe (osoba koja moderira poziva na upoznavanje, predstavlja sebe i cilj organizovanja fokus grupe, temu o kojoj će se diskutovati, sve osobe koje učestvuju se predstavljaju...)
- pad energije u toku rada (možda je vreme za neku igricu neku šalu...)

Struktura grupa:

- broj osoba u fokus grupi je od 6 do 12
- poštovanje principa heterogenosti grupe; osobe različite po polu, starosti, mestu boravka (selo/grad), nacionalnosti, veroispovesti, socijalnom i zdravstvenom statusu
- nužno je da odnos radne i fokus grupe bude izbalansiran (npr. ukoliko su u radnoj grupi stručne osobe, gledamo da u fokus grupu pozovemo mlade)

Struktura vodiča za fokus grupe:

- fokus grupa predstavlja grupni intervju polustrukturiranog tipa (razgovor sa grupom se vodi prema unapred pripremljenim pitanjima, a teme se produbljuju u skladu sa stavovima i doprinosima učesnika i učesnica)
- tematika pitanja zavisi od teme radne grupe
- na početku se osobama koje učestvuju postavljaju pitanja opštijeg tipa, kasnije se prelazi na ona usko povezana sa temom
- pitanja logički slede jedna za drugim
- pitanja „otvorenog“ tipa, pitanja pogodna za diskusiju (izbegavaju se pitanja na koja se odgovara sa da ili ne)
- korišćenje podpitanja u cilju dobijanja što kvalitetnijeg odgovora

Dinamika fokus grupa:

- pre početka rada fokus grupe, popunjavanje upitnika u cilju dobijanja opštih podataka o osobama koje učestvuju (10 minuta)
- SWOT analiza u cilju uvođenja ispitanika/ca u tematiku datog problema (20 minuta)
- vođena diskusija po unapred pripremljenim pitanjima (rad u plenumu, 90 minuta)

Struktura i dinamika vođenih fokus grupa

(broj fokus grupa, teme, SWOT analiza, mapirani problemi, preporuke za buduće aktivnosti)

Istraživanje koje je sprovedeno putem fokus grupa za potrebe kreiranja Bečejskog lokalnog akcionog plana za mlade, sastojalo se iz 9 fokus grupa. Fokus grupe su održane na teme:

- kultura i slobodno vreme mladih,
- informisanje mladih,
- zapošljavanje mladih,
- bezbednost mladih,
- formalno obrazovanje mladih,
- neformalno obrazovanje mladih,
- socijalna pitanja vezana za mlade i
- zdravlje mladih.

Kako su osobe iz radne grupe Kultura i slobodno vreme mladih procenili da je tema previše široka, i da se sa jednom fokus grupom ne može dobiti dovoljno dobar materijal za kvalitetnu analizu, urađena je još jedna fokus grupa na ovu temu, s tim što je akcenat bio stavljen na aktivizam mladih.

Kao što je već spomenuto, grupe su u problematiku teme, svake od fokus grupa, uvedene pomoću SWOT analize. Svrha SWOT analize bila je da izoluje ključna pitanja. Ovakva analiza oslanja se na utvrđivanje kvaliteta/snaga (Strengths) i slabosti (Weaknesses) ciljne grupe (mlade osobe, direktni/indirektni korisnici/ce LPAM), kao i pozitivnih (Opportunities) i negativnih (Threats) uticaja okoline. Kvaliteti/snage i slabosti vezani su za unutrašnje karakteristike ciljne grupe, dok se šanse i opasnosti/pretnje definišu kao spoljni uticaj na sistem: omladinski klubovi, siromaštvo, sredina, zakonski okvir...

Ovakav pristup, kao što su članovi i članice tima izrade LAPM ocenili, koristio je jer su ispitanici i ispitanice, izlistavajući primere kako bi odgovorili na osnovne elemente SWOT matrice, u suštini pravili presek stanja u Bečeju za bilo koju od navedenih tema. Korišćenje SWOT analize pokazalo se kao dobar izbor jer su ispitanici i ispitanice popunjavanjem SWOT matrice dobijali kompletniju sliku o temi razgovora, i postajali su motivisaniji za učešće u njemu.

SWOT matrica

	Pozitivni aspekti	Negativni aspekti
Unutrašnji faktori	ŠNAGE	SLABOSTI
Spoljni faktori	ŠANSE	PRETNJE

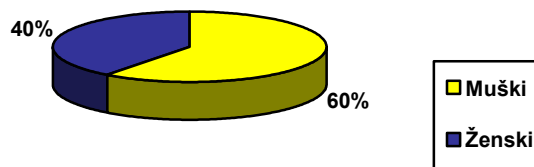
Vođena diskusija koja je zatim usledila imala je putanju od mapiranja problema u lokalnoj zajednici koji se tiču situacije mladih i svake teme ponaosob, do nuđenja konkretnih preporuka za njihovo rešavanje.

Opšte karakteristike ispitanika i ispitanica fokus grupa
(tabele, dijagrami)

Analizom upitnika koje su ispitanici i ispitanice popunjavali pre početka razgovora u fokus grupi dobili su se neki kvantitativni pokazatelji koji govore o opštim karakteristikama učesnika i učesnica fokus grupa. U istraživanju je učestvovalo 73 osobe. Vođeno je računa da one budu različite po polu, starosti, mestu boravka (selo/grad), nacionalnosti, veroispovesti, socijalnom, obrazovnom i zdravstvenom statusu koliko god i gde god je to bilo moguće. Neke fokus grupe bile su uspešnije kada je reč o odabiru reprezentativnog uzorka. Tamo gde to nije bio slučaj u tolikoj meri, vođeno je računa da osobe, gde god je to bilo moguće, daju svoje viđenje situacije nezatupljenih grupa.

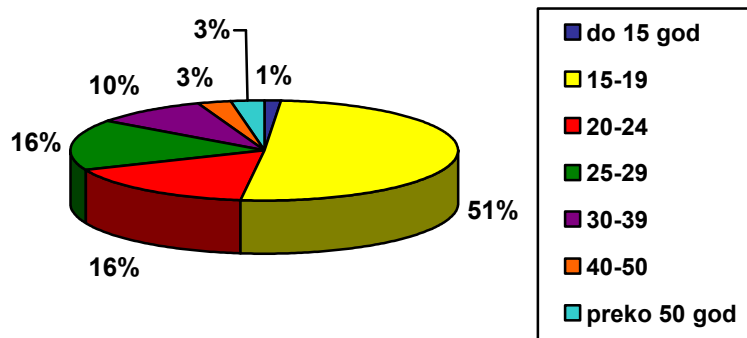
Kada je reč o polnoj strukturi fokus grupa, može se govoriti o većem odzivu (i spremnosti za učestvovanje) osoba muškog pola. Odnos je bio 44 ispitanika naspram 29 ispitanica.

Pol osoba obuhvaćenih istraživanjem

Što se tiče starosne strukture, može se reći da je princip heterogenosti ispoštovan. S obzirom da je u pitanju izrada lokalnog akcionog plana za mlade, ne treba da čudi što je najveći broj osoba bio uzrasta od 15-30 godina starosti. Najmlađa osoba koja je učestvovala u fokus grupi imala je 14 godina, a najstarija 53 godine. Prosečna starost osoba obuhvaćenih istraživanjem je 22,92 godine.

Godine starosti osoba obuhvaćenih istraživanjem

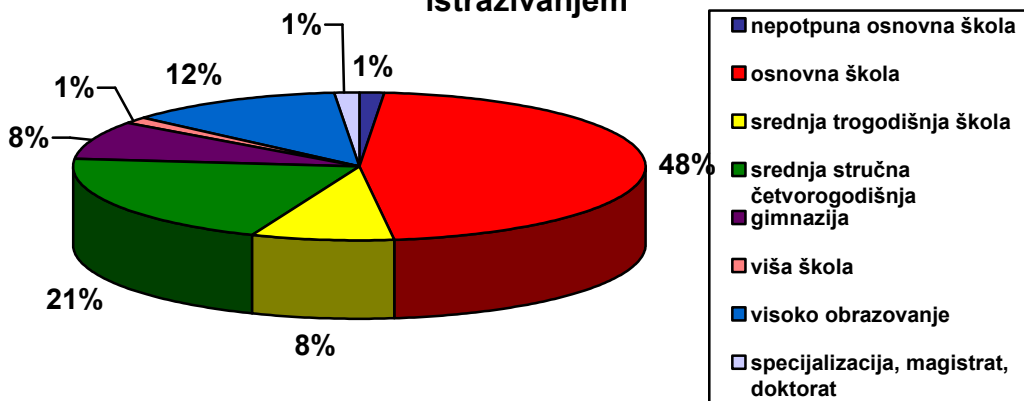
Gotovo sve osobe obuhvaćene istraživanjem su su iz Bečeja. Svega nekoliko osoba kao mesto stalnog boravka navelo je neko drugo mesto (Bačko Gradište i Bačko Petrovo Selo).

Mesto boravka	ukupno	%
Bečeј	68	93.2
Bačko Gradište	4	5.5
Bačko Petrovo Selo	1	1.4
ukupno	73	100.0

Mesto stalnog boravka osoba obuhvaćenih istraživanjem

Najveći je broj osoba koje su završile osnovnu školu ili neku srednju. Ukoliko se takvi rezultati ukrste sa varijablom zanimanja, tada se može zaključiti da je najveći broj osoba još u procesu školovanja.

Stečena školska sprema osoba obuhvaćenih istraživanjem

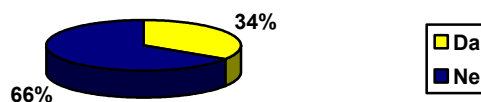

Zanimanje	ukupno	%
učenik/učenica	37	50.7
student/studentkinja	10	13.7
Zanat	4	5.5
tehničar/tehničarka	11	15.1
Saradnik/saradnica u nastavi	1	1.4
profesor/profesorica	3	4.1
diplomirani inženjeri/inžinjerke	6	8.2
diplomirani pravnik/pravnica	1	1.4
Ukupno	73	100.0

Zanimanje osoba obuhvaćenih istraživanjem

Ukoliko se osvrnemo na odnos zaposlenih i nezaposlenih, odnosno 25 osoba u radnom odnosu, naspram 48 koje su nezaposlene, možemo govoriti o velikom stepenu nezaposlenih izabranog uzorka.

Da li su osobe obuhvaćene istraživanjem u radnom odnosu

Radno mesto	ukupno	%
konobar/konobarica	5	20.0
prevodilac/prevoditeljka	1	4.0
vozač hitne medicinske pomoći	1	4.0
komercijalista/komercijalistkinja	2	8.0
školski psiholog/psihološkinja	1	4.0

direktor/direktorka	1	4.0
opštinski službenik/službenica	4	16.0
projektant/projektantkinja	2	8.0
poslovođa marketa	1	4.0
pomoćni radnik/radnica na gradilištu	1	4.0
magacioner/magacionerka	1	4.0
Novinar – voditeljka	2	8.0
saradnik/saradnica na poslovima upravljanja sistemom kvaliteta	1	4.0
nastavnik/nastavnica	1	4.0
omladinski radnik/radnica	1	4.0
Ukupno	25	100.0

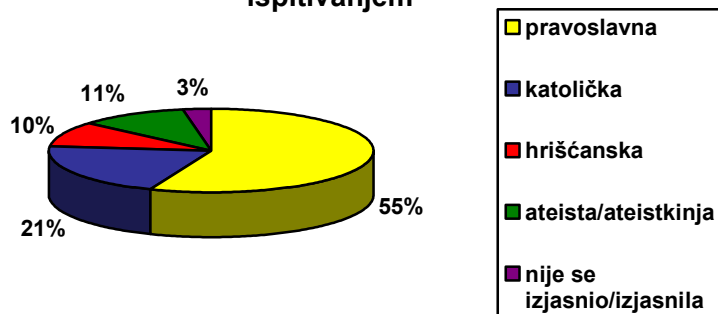
Radno mesto, ukoliko je osoba zaposlena

Najveći broj osoba obuhvaćenih istraživanjem izjasnilo se da pripada srpskoj nacionalnosti i pravoslavnoj veroispovesti.

Nacionalna pripadnost	ukupno	%
srpska	54	74.0
Mađarska	16	21.9
romska	2	2.7
nije se izjasnio/izjasnila	1	1.4
ukupno	73	100.0

Nacionalna pripadnost osoba obuhvaćenih istraživanjem

Verska pripadnost osoba obuhvaćenih ispitivanjem

Presek stanja dobijen putem ukrštanja opštih karakteristika može se videti u tabelama sa ukrštenim varijablama.

		Stečena školska sprema									
		nepotpuna osnovna škola	osnovna škola	srednja trogodišnja škola	srednja stručna četvorogodišnja škola	gimnazija	viša škola	visoko obrazovanje	specijalizacija, magistrat, doktorat	ukupno	
Pol	Muški	1	16	5	11	4	1	5	1	44	
	Ženski	0	18	1	4	2	0	4	0	29	
ukupno		1	34	6	15	6	1	9	1	73	

Pol i stečena školska sprema osoba obuhvaćenih istraživanjem

		Zanimanje								
		učenik/učenica	student/studentkinja	zanat	tehničar/tehničarka	saradnik/saradnica u nastavi	profesor/profesorka	Dipl. ing	Dipl. pravnik/pravnica	ukupno
Pol	Muški	19	6	3	8	1	2	5	0	44
	Ženski	18	4	1	3	0	1	1	1	29
ukupno		37	10	4	11	1	3	6	1	73

Pol i zanimanje osoba obuhvaćenih istraživanjem

		Da li su u radnom odnosu		
		Da	Ne	ukupno
Muški		18	26	44
Ženski		7	22	29
ukupno		25	48	73

Pol i u radni odnos osoba obuhvaćenih istraživanjem

		Zanimanje								
		učenik/učenica	student/studentkinja	zanat	tehničar/tehničarka	saradnik/saradnica u nastavi	profesor/profesorka	Dipl. ing	Dipl. Pravnik/pravnica	ukupno
Godine starosti	do 15 godina	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	15-19	36	1	0	0	0	0	0	0	37
	20-24	0	7	1	4	0	0	0	0	12
	25-29	0	1	3	3	0	1	4	0	12
	30-39	0	1	0	1	1	2	2	0	7
	40-50	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	preko 50 godina	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	ukupno		37	10	4	11	1	3	6	1

Godine starosti i zanimanje osoba obuhvaćenih istraživanjem

		Da li su u radnom odnosu		ukupno
		Da	Ne	
Nacionalna pripadnost	srpska	19	35	54
	madjarska	5	11	16
	romska	0	2	2
	nije se izjasnio/izjasnila	1	0	1
ukupno		25	48	73

Nacionalna pripadnost i radni odnos osoba obuhvaćenih istraživanjem

		Verska pripadnost					ukupno
		pravoslavna	katolička	hrišćanska	ateista/ateistkinja	nije se izjasnio/izjasnila	
Mesto stalnog boravka	Bečej	36	15	7	8	2	68
	Bačko Gradište	4	0	0	0	0	4
	Bačko Petrovo Selo	1	0	0	0	0	1
ukupno		41	15	7	8	2	73

Mesto stalnog boravka i verska pripadnost osoba obuhvaćenih istraživanjem

VI – PREGLED POSTOJEĆEG STRATEŠKOG OKVIRA

Pregledom nekoliko strateških dokumenata može se videti preklapanje određenih mera i ciljeva koji definišu politiku prema mladima. U daljem tekstu su izdvojene mere i ciljevi pomenuti u analiziranim dokumentima i pored njih je označen svaki dokument koji ih pominje.

Sledeći dokumenti su analizirani

- Nacionalna strategija za mlade - NSM
- Akcioni plan politike za mlade u Vojvodini - APPMV
- Lokalni Plan akcije za decu (Opština Bečej) – LPA
- Strategija lokalnog održivog razvoja opštine Bečej – LA 21
- Strategija unapređenja socijalnih usluga opštine Bečej - SUSU

Kao polazni dokument uzeta je Nacionalna strategija za mlade iz koje su preuzeti svi ciljevi, a potom su iz drugih dokumenata dodate one mere i ciljevi koji nisu navedeni u Nacionalnoj strategiji ili su pomenute na drugačiji način

1. Podsticati mlade da aktivno učestvuju u društvu APPMV

1.1. Motivisati obrazovati i podržavati mlade da aktivno učestvuju u društvu APPMV, LA 21

1.2. Unapređivati kvalitet i ravnomernu rasprostranjenost programa koji doprinose aktivnijem učešću mladih u društvu

1.3. Razvijati i unapređivati standarde kvaliteta omladinskog rada i mehanizme za njegovo praćenje i unapređivanje

1.4. Uspostaviti mehanizme za podsticanje, organizovanje i vrednovanje volonterskog rada mladih APPMV, LA 21

1.5. Formirati programe podrške za ostvarivanje mobilnosti mladih APPMV ovo pominje kod informisanost mladih

1.6. Razvijati građansko društvo pružanjem podrške volonterizmu i aktivizmu mladih APPMV

1.7. Povećati učešće mladih žena na najvišim mestima odlučivanja APPMV

Što se tiče aktivnog učešća mladih u društvu, APPMV se najviše fokusira na školu, volonterski rad, političku aktivnost, civilno društvo i rodnu ravnopravnost. Deo ovih mera se odnosi i na sledeću tačku 2, koja se bavi kreiranjem institucionalnih uslova za učešće mladih u donošenju odluka.

LA 21 pominje volonterizam kao vid aktivnosti usmerenih smanjenju siromaštva.

2. Razvijati saradnju mladih i obezbeđivati uslove za učešće u donošenju odluka kroz održiv institucionalni okvir, a na osnovu potreba mladih i u partnerstvu sa mladima APPMV

2.1. Definisati pojam omladinske organizacije i standarda delovanja

2.2. Uspostaviti institucionalnu podršku za formiranje, finansiranje i aktivno delovanje organizacije mladih i programskih aktivnosti organizacija koje rade za mlade LA 21

2.3. Usvojiti koncept zajedničkog upravljanja procesima i odlukama kao osnove za saradnju lokalnih i republičkih organa sa mladima

2.4. Promovisati važnost saradnje omladinskih organizacija, umrežavanje i uspostavljanje poverenja

3. Izgrađivati sistem informisanja mladih na svim nivoima i u svim oblastima

3.1. Obezbediti pravovremeno i utemeljeno informisanje mladih o mogućnostima i perspektivama u lokalnoj sredini i na republičkom nivou APPMV, LPA, LA 21

3.2. Učiniti dostupnim relevantne informacije o pravima mladih i mogućnostima i prilikama za mlade

3.3. Obogatiti programe medijskih kuća sadržajima koji imaju obrazovni karakter, a primereni su mladima APPMV

3.4. Povećati novo informatičke pismenosti mladih (APPMV ovo pominje kod obrazovanja)

3.5. Povećati nivo informisanosti mladih o izboru zanimanja, mogućnostima zapošljavanja i perspektivama na tržištu rada

3.6. Graditi globalne elektronske mreže medju omladinskim organizacijama koje promovišu održivi razvoj

3.7. Razvijati informativne programe koji su namenjeni mladima APPMV, LA 21

Takodje APPMV za slabu informisanost navodi kao razloge nedostatak omladinskih medija, političke uticaje na društvene procese i medije, tj. nacionalizam i propagandne sadržaje kao i profesionalnu nesigurnost mladih u medijima. APPMV uz informisanost pominje i pokretljivost mladih i naglašava da finansijska situacija, loša infrastruktura u zemlji i vizni režim za putovanje van zemlje onemogućavaju veću pokretljivost mladih.

LPA naročito ističe pospešivanje participacije dece u informisanju.

LA 21 izdvaja potrebu poboljšanja informisanosti kod kategorija koje žive u teškim uslovima.

4. Obezbeđivati ostvarivanje prava na jednake šanse svih mladih u društvu, a posebno mladih koji žive u teškim uslovima, APPMV ovo definiše kao socijalnu politiku prema mladima, LPA, LA 21, SUSU

4.1. Uspostaviti funkcionalnu međusistemsku saradnju, kako bi se obezbedio celovit pristup u proceni i zadovoljavanju potreba mladih iz osetljivih grupa.

4.2. Smanjiti broj mladih korisnika institucionalnog smeštaja i poboljšati ponudu i kvalitet usluga za one mlade koji ostaju u institucijama

4.3. Razvijati usluge u lokalnoj zajednici kao podršku za život mladih u porodici i prirodnom okruženju

4.4. Smanjiti predrasude prema mladima iz osetljivih društvenih grupa

APPMV ovde izdvaja mlade sa bolestima zavisnosti, mlade sa neizlečivim nezaraznim bolestima, mlade sa zaraznim bolestima, rekonvalescente, mlade sa posebnim potrebama

4.5. Uključiti mlade iz osetljivih grupa u aktivan i produktivan život u zajednici

APPMV ovde naglašava politiku sredine i sledeće grupe mladih iz one iz manjih sredina, one koji pripadaju određenom društvenom sloju, etničkoj zajednici, verskoj zajednici, one s neuobičajenom pojavom i ponašanjem, rodno diskriminisane, mlade roditelje i delikvente

4.6. Stvoriti uslove (prostor, oprema, kadrovi) za omasovljenje i dostupnost sportova osetljivim grupama mladih

4.7. Osigurati ostvarivanje prava svih mladih na adekvatno obrazovanje uz obezbeđivanje jednakih mogućnosti za učenje i razvoj APPMV ovde naročito pominje neobrazovane i funkcionalno nepismene, specijalno nadarene i delikvente

- 4.8. Povećati dostupnost kulturnih sadržaja za osetljive grupe mladih**
- 4.9. Povećati zapošljavanje mladih pripadnika osetljivih grupa**
- 4.10. Zaštititi zdravlje mladih iz osetljivih grupa i razviti mehanizme za njihovo učestvovanje u programima unapređenja zdravlja**
- 4.11. Omogućiti osamostaljivanje mladih i zasnivanje domaćinstva kroz podršku u rešavanju stambenih potreba**
- 4.12. Stvoriti atmosferu i okruženje u kojem svi mladi, a posebno mladi iz osetljivih grupa imaju osećaj lične i kolektivne bezbednosti**

LPA ističe zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja, smanjenje nasilja u školama i podizanje svesti kod dece i odraslih o pravima dece; takođe unapređenje položaja dece bez roditeljskog staranja kao i unapređenje položaja i prava dece ometene u razvoju i stvaranje mogućnosti za njihovo ravnopravno učešće u životu lokalne zajednice. Takođe se akcenat stavlja na smanjenje siromaštva kod dece i to smanjenjem siromaštva porodica sa decom i pomoć deci iz siromašnih porodica.

LA 21 naročito ističe kao cilj smanjenje siromaštva, unapređenje položaja dece bez roditeljskog staranja, unapređenje položaja dece sa posebnim potrebama kao i zaštitu dece od zlostavljanja i zanemarivanja.

SUSU se generalno najviše bavi poboljšanjem socijalne zaštite pa sa tim u vezi se i veći deo dokumenta bavi zaštitom dece i mladih bez roditeljskog staranja, kao i zaštitom dece i mladih sa poremećajima u ponašanju. Naročito se izdvajaju kategorije dece bez roditeljskog staranja, dece žrtve zlostavljanja i zanemarivanja, dece iz porodica sa poremećenim odnosim, dece i mladih sa poremećajima u ponašanju i dece sa invaliditetom.

- 5. Podsticati i vrednovati izuzetna ispoljavanja i postignuća mladih u različitim oblastima APPMV**
- 5.1. Podsticati razvoj mladih istraživača, naučnika, sportista, umetnika i inovatora u cilju brzog ekonomskog rasta i prosperiteta**
- 5.2. Promovisati naučnoistraživački rad mladih**
- 5.3. Podržavati i motivisati stvaralaštvo mladih u oblasti kulture i umetnosti**
- 5.4. Stvarati uslove za vrhunska sportska dostignuća**
- 5.5. Sistematski pratiti stanje, problem, potrebe i stavove mladih**

- 6. Unapredjivati mogućnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih APPMV, LPA**
- 6.1. Uspostaviti sistem analize i praćenja ključnih potreba mladih i pružanje podrške interventnim programima i koordinisanje ključnih aktera u oblasti slobodnog vremena na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou**
- 6.2. Obezbediti podršku i uslove za samoorganizovanje mladih**
- 6.3. Promovisati aktivno učešće mladih u kreiranju i sprovođenju kulturnih politika na svim nivoima**
- 6.4 Povećati dostupnost kulturnih sadržaja, posebno mladima u manjim i siromašnijim sredinama APPMV, LPA**
- 6.5. Obezbediti uslove mladima za bavljenje sportskim aktivnostima u lokalnoj zajednici APPMV**
- 6.6. Podržavati učešće mladih u sportskim i rekreativnim aktivnostima u svim uzrastima i na svim nivoima**
- 6.7. Institucionalizovati i razvijati školski sport**

APPMV posebno ističe prostorno tehničke uslove, tj. prostor za rad koji bi omogućio kulturne sadržaje, nedostatak kadrova kao i nedostatak sredstava i lošu informisanost između institucija kulture i drugih društvenih aktera. Što se samih konzumenata kulture tiče, tj. mladih, finansijski problemi su prepreka da bi se učestvovalo u ponuđenim sadržajima a takođe i slaba informisanost kod mladih o tome koji programi su im dostupni.

LPA naročito ističe pospešivanje međunacionalne kulturne saradnje dece.

- 7. Razvijati otvoreni, delotvorni, efikasni i pravedni sistem formalnog i neformalnog obrazovanja koji je dosupan svim mladima i koji je u skladu sa svetskim trendovima u obrazovanju i kontekstom obrazovanja u Republici Srbiji APPMV, LPA, LA 21**
- 7.1. Povećati učešće mladih u različitim vidovima formalnog i neformalnog obrazovanja APPMV**
- 7.2. Povećati stepen učešća mladih u procesima odlučivanja u obrazovanju APPMV**
- 7.3. Osiguranje kvaliteta u formalnom i neformalnom obrazovanju mladih kroz uspostavljanje standarda LPA**

7.4. Obezbediti mehanizme i podsticaje za povećanje efikasnosti u formalnom i neformalnom obrazovanju mladih APPMV, LA 21

7.5. Stalno uskladjivati razvoj sistema obrazovanja i obuke sa sadašnjim i projektovanim zahtevima tržišta rada

7.6. Stimulisati razvoj programa neformalnog učenja i obrazovanja i veće profesionalizacije rada sa mladima u Republici Srbiji

7.7 Osnajiti mlade da preuzmu aktivno, odgovorno i efikasno upravljanje svojom karijerom

APPMV takođe naglašava potrebu razvijanja učenja preko interneta, kao i značaj volonterskog rada. Naročito je naglašena komponenta obrazovanja kao životnog procesa i neophodnost reforme školskog sistema.

LPA stavlja akcenat na stručno edukovan nastavni kadar u svim nivoima obrazovanja, poboljšanje uslova za izvođenje vaspitno obrazovnog procesa u ustanovama i promoviše Bečej kao regionalni centar obrazovanja.

LA 21 se fokusira na unapređenje naročito predškolskog i školskog sistema u Opštini, na modernizaciju i optimiziranje prostornih kapaciteta škola i vrtića, na edukovanje prosvetnog kadra kao i otvorenost za nove veštine i znanja primenljivih u procesu obrazovanja i vaspitanja, unapređenje međuinstitucionalne saradnje horizontalno i vertikalno. Kao i LPA, LA 21 takođe promoviše Bečej kao regionalni centar srednjoškolskog obrazovanja i stavlja akcenat na interkulturalno obrazovanje i rad na motivaciji učenika i učenica.

8. Podsticati i stimulisati sve oblike zapošljavanja, samozapošljavanja i preduzetništva mladih APPMV, LA 21

8.1. Unaprediti perspektive mladih na tržištu rada i stvoriti uslove za češće i kvalitetnije zapošljavanje mladih

8.2. Obezbediti veće učešće mladih u merama i programima aktivne politike zapošljavanja, LA 21

8.3. Podsticati otvaranje novih radnih mesta, razviti samozapošljavanje i preduzetništvo kod mladih u svim sredinama APPMV, LA 21

8.4. Povećati profesionalnu i prostornu pokretljivost mladih

APPMV naglašava neophodnost zakonske regulative u vezi sa zapošljavanjem i samozapošljavanjem, iz oblasti poreskog sistema, stimulativnih poreza za zapošljavanje, rada i radnih odnosa, administracije bankarsko kreditnih i investicionih programa. Takođe je naglašena neophodnost komunikacije među organima državnih institucija, pokrajinskih i lokalnih tela, uključenje privredno ekonomskog sektora, NVO i univerziteta na stvaranju sveobuhvatnije slike o potrebama na tržištu rada.

LA 21 predlaže veću informisanost o usmerenjima u školama, otvaranje info kancelarije u vezi sa zapošljavanjem koja bi koordinirala rad relevantnih organizacija (škola, opštinska uprava, NVO, Nacionalne službe za zapošljavanje), podršku formiranju novih obrazovnih profila u školama i korišćenje baze podataka Nacionalne službe za zapošljavanje.

9. Unaprediti uslove za bezbedan život mladih

9.1. Unapredjivati normativno i strateško regulisanje sektora bezbednosti u cilju poboljšanja bezbednosti mladih APPMV naročito u oblasti saobraćajnih nesreća

9.2. Institucionalno osnažiti sektor bezbednosti i državne uprave u cilju unapredjivanja, ostvarivanja i zaštite ljudskih prava i prava mladih

9.3. Razvijati bezbednosnu kulturu kod mladih

9.4. Jačati medjusobno poverenje izmedju mladih i sektora bezbednosti

9.5. Stvarati uslove za bezbednije i zdravije radno okruženje mladih

9.6. Stvarati bezbednije školsko okruženje

9.7. Povećati bezbednost na javnim mestima

9.8. Prevencija i suzbijanje nasilja u porodici APPMV

9.9. Razvijati procedure i usluge neodložnih intervencija namenjenih mladima-žrtvama nasilja i drugim koji se nalaze u akutnim kriznim situacijama

9.10. Razvijati procedure i usluge neodložnih intervencija namenjenih mladima- počiniocima nasilja

9.11. Stvarati uslove za primenu diverzionih postupaka i alternativnih mera koje se izriču mladima u sukobu sa zakonom

9.12. Podržati istraživanja o nasilju medju mladima i nad mladima

APPMV ove dve oblasti pominje samo kada se odnose na zdravlje mladih, tj. Povrede pri saobraćajnim nesrećama ili nasilju u porodici, ali ne pominje bezbednost mladih posebno.

10. Čuvati i unapredjivati zdravlje mladih, smanjivati rizike i vodeće poremećaje zdravlja i razvijati zdravstvenu zaštitu prilagodjenu mladima APPMV, LPA, LA 21, SUSU

10.1. Razvijati zdrave stilove života, čuvati i unapredjivati zdravlje mladih APPMV naročito fizička neaktivnost i poremećaji ishrane

10.2. Čuvati i unapredjivati reproduktivno zdravlje mladih APPMV, LA 21

10.3. Čuvati i unapredjivati mentalno zdravlje LA 21

10.4. Zaštititi mlade od zloupotrebe duvana, alkohola i ostalih psihoaktivnih supstanci i preduprediti posledice po zdravlje APPMV, LA 21

10.5. Prevenirati polno prenosive infekcije (PPI) i HIV/AIDS APPMV, LA 21

10.6. Unapredjivati sistem zdravstvene zaštite da odgovori potrebama mladih LA 21

APPMV takođe pominje, pod merama za Zdravlje mladih, potrebu sprečavanja diskriminacije mladih narušenog zdravlja (invalidnost, HIV itd.)

LPA naglašava neophodnost poboljšanja ishrane dece, promociju zdravih stilova života i sprečavanje higijenskog zanemarivanja dece.

LA 21 predviđa promoviše otvoreno savetovalište za adolescente kroz organizaciju obrazovnih programa o zaštiti zdravlja mladih, nudi edukaciju i psihološku pomoć u saradnji sa opštinskom upravom i školama.

SUSU se bavi predlozima za poboljšanje zdravstvenih usluga u Opštini u celosti, uključujući i mlade.

11. Osnaživati mlade za inicijative i aktivnosti koje su u skladu sa osnovnim ciljevima održivog razvoja i zdrave životne sredine APPMV

11.1. Razvijati svest i ponašanje mladih u duhu održivog razvoja, zaštite životne sredine, kao i očuvanja prirodne baštine APPMV

11.2. Prevenirati i smanjiti rizike po zdravlje mladih koji mogu poticati iz životne sredine

11.3. Obezbediti uslove za aktivno učešće mladih u donošenju odluka u vezi zaštite životne sredine i održivog razvoja

11.4. Razvijati kapacitete istema koji će omogućiti sprovođenje politike prema mladima, kao i pratiti i adekvatno reagovati na sve probleme od značaja za mlade u segmentu održivog razvoja i zaštite životne sredine

APPMV naročito naglašava neophodnost zakonske regulative, ekološko obrazovanje, podsticanje istraživanja iz oblasti energije, i mere za zaštitu životne sredine uključujući lokalne akcione planove za implementaciju tih mera.

VII – AKCIONI PLANovi PO OBLASTIMA

U procesu izrade Lokalnog akcionog plana za mlade opštine Bečej, koristeći se metodologijom opisanom u prethodnim poglavljima ovog dokumenta, utvrđeno je sedam prioriternih oblasti na koje se akcioni planovi odnose. Na osnovu ove podele, oformljene su radne grupe koje su, na osnovu analiza i zaključaka, izradile predloge akcionih planova. Sadržinski, svaki odeljak akcionih planova po oblastima sastoji se od opisnog dela u kojem su označeni problematika, kontekst, analiza i zaključci i od dela konkretnih predloga akcionih aktivnosti u narednom periodu.

VII.1. - INFORMISANJE MLADIH

Informisanje mladih se postavlja kao tema koja je okosnica života mladih uopšte. Dobro osmišljeno i kvalitetno postavljeno informisanje mladih daje rezultate skoro u svim ostalim poljima koja se tiču mladih (zdravlje, zapošljavanje, obrazovanje, kultura, slobodno vreme i dr.).

Pitanje informisanosti nametnulo se kao važno i u izradi same Nacionalne strategije za mlade, gde je poboljšanje informisanja među prioritetima strategije. Takođe, u toku istraživanja koje je sprovedeno na teritoriji Opštine Bečej, a u cilju izrade LPA, pokazao se problem informisanja mladih, kao i informisanja o mladima.

Na teritoriji opštine Bečeј postoji dva lokalna pisana medija: Bečeјski mozaik (dvojezičan) i Bečeјski dani. Od medija je tu još i lokalni Radio-„Active“ i kablovska televizija Info kanal Bečeј. Svi ovi mediji plasiraju uglavnom komunalne informacije, informacije iz delokruga rada lokalne samouprave i neka kulturno-sportska obaveštenja i vrlo su siromašni što se tiče informacija za mlade i o mladima.

U poslednje vreme, mladim osobama koje se služe internetom, dostupna je značajna količina informacija na lokalnoj internet prezentaciji www.becejonline.com.

Važan izvor informisanja mladih srednjoškolaca i srednjoškolki jesu i časopisi koje izdaju Ekonomsko-trgovinska škola i Gimnazija.

Kancelarija za mlade opštine Bečeј navodi se kao još jedan od značajnih izvora informisanja mladih koji bi mogao još više da se iskoristi u te svrhe. Potrebno je, takođe, više promovisati ovu Kancelariju među mladima.

Mlade osobe se najčešće informišu o načinima provođenja slobodnog vremena, a što se drugih oblasti tiče, mladi ili nisu informisani ili ne umeju da traže informacije. Oblasti gde je potrebno unaprediti informisanje mladih su na primer zdravlje, zapošljavanje, kulturni život, prava mladih, bezbednost i sl. Neki od većih problema jesu ti što mlade osobe nemaju naviku da slušaju radio i prate pisane medije, što generalno nemaju naviku da se informišu i što im je niska svest o važnosti ovog procesa. Najčešće očekuju da im se informacije serviraju i da ne moraju da se puno angažuju oko traženja istih. Zbog ovoga je potrebno naći način da se motivišu da se informišu i pronaći načine kako im informacije na bolji način plasirati.

Najteže dolaze do informacija mlade osobe koje nisu u obrazovnom sistemu, koje su studiraju ili su zaposlene, dakle one koje imaju između 20 i 30 godina. Ovde bismo nabrojali i osobe koje žive u naseljima Opštine Bečeј i nisu u centru dešavanja, kao i mlade koji ne koriste internet, a kojih je, još uvek, veliki broj.

Ovde je potrebno pomenuti i problem informisanja O MLADIMA. Mladi u opštini Bečeј nemaju puno prilike i mogućnosti da informišu javnost o svojim potrebama, idejama i aktivnostima koje se sprovode.

Sagledavajući informisanje kao široko polje od interesa za mlade, ovaj deo Lokalnog akcionog plana za mlade posvećuje pažnju razvoju sistema informisanja, dok se specifičnosti informisanja mladih u vezi sa određenim temama obrađuju u drugim oblastima.

IZDVOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Unapređenje informisanja mladih u opštini Bečeј

SPECIFIČNI CILJ 1: Prilagođavanje pisanih i elektronskih medija potrebama mladih i informisanju mladih.

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- sprovesti istraživanje o tome šta bi mlade osobe volele da čitaju ili slušaju u lokalnim medijima - prezentacija lokalnih medija i njihovog programa u školama ili putem flajera, kako bi se oni promovisali među mladima - učešće mladih u kreiranju programa ili pozvati mlade da prave emisije za radio ili pišu tekstove za novine ili lokalne internet prezentacije - štampanje dodatka za mlade koji bi izlazio u lokalnim novinama, a u kome bi bile informacije u skladu sa potrebama mladih	Lokalni pisani i elektronski mediji, KZM	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 2: Prilagođavanje načina i vida informisanja mladih, tako da on bude pristupačniji i primereniji mladima

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - postavljanje oglasnih tabli koje su upadljivog izgleda, na mesta gde se mladi najviše kreću (škole, kafići, dečiji dispanzer, zelena ulica...) - postavljanje info pultova za mlade na mestima gde se mladi okupljaju - štampanje informatora za mlade u kome bi se našle sve informacije potrebne mladima, brojevi telefona, radno vreme institucija potrebnih mladima - izrada veb sajta kancelarije za mlade - podrška srednjoškolskim novinama - motivacija učenika da se uključe u rad školskih novina i edukacija mladih novinara o informisanju - obavezna poseta časova odeljenskih starešina od strane osoba iz institucija i organizacija koje imaju veze sa mladima (NSZ, Sud, OUP i sl.) 	KZM, NVO, OU, škole.	2010 - 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 3: Stvaranje uslova za bolje informisanje mladih osoba koje su završile srednju školu i nisu više u okviru obrazovnog sistema (mladi od 19-30 godina)

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - pored kafića i glavne ulice, postavljanje oglasnih tabli i na mesta gde se ova populacija mladih kreće (NSZ, dom zdravlja, firme, institucije...) - promocija informisanja putem interneta na lokalnim prezentacijama 	KZM, privredni subjekti, institucije (dom zdravlja, NSZ)	2010 - 2013. godina

2. PRIORITET: Povećanje motivisanosti mladih da se informišu

SPECIFIČNI CILJ 1: Osnaživanje mladih da samostalno traže informacije

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - radionice za mlade o načinu informisanja i značaju koje to ima za njih - prodaja karata za neka kulturna dešavanja u npr. KZM, kako bi mladi spontano nailazili na informacije - promocija vršnjačkog informisanja (volonteri i volonterke iz NVO i neformalnih grupa informišu vršnjake i vršnjakinje o svojim aktivnostima putem ličnih kontakata) 	KZM, NVO, škole	2010 - 2013. godina

3. PRIORITET: Unapređenje informisanja javnosti o mladima i pitanjima mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Stvaranje uslova za pravilno i sveobuhvatno informisanje javnosti o mladima i pitanjima koja mladi prepoznaju značajnim

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- formiranje stalne rubrike u lokalnim novinama koja će da obaveštava o potrebama i pitanjima mladih u opštini - uključivanje gostovanja mladih u emisijama na lokalnim medijima - organizovanje fokus grupa i okruglih stolova na kojima bi se razgovaralo o pitanjima i potrebama mladih	Lokalni štampani i elektronski mediji, KZM, đачki parlamenti	2010 - 2010. godina

VII.2. - KULTURA I SLOBODNO VREME MLADIH

“Posebna vrednost programa namenjenih slobodnom vremenu mladih ogleda se u unapređivanju kvaliteta života i ostvarivanju prava na kvalitetan život, kao i u mogućnosti prevencije različitih bolesti zavisnosti i socijalno devijantnih ponašanja, kao što je narkomanija, alkoholizam, različiti oblici nasilničkog i delikventnog ponašanja.” (Nacionalna strategija za mlade)

Jedan od opštih strateških ciljeva Nacionalne strategije za mlade jeste unapređivanje mogućnosti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih. Prema Akcionom planu politike za mlade u Vojvodini, potencijal ponude je u mladim ljudima, kulturnom nasleđu i savremenim tehničkim dostignućima, dok individue svoje kulturne potrebe mogu ostvariti samo u interakciji sa zajednicom, okruženjem.

Kultura i slobodno vreme mladih je oblast koja obuhvata širok dijapazon aktivnosti, a koje pružaju neograničene mogućnosti za kvalitetan razvoj ličnosti, formiranje kulturnih i društvenih vrednosti. U okviru LAPM, s obzirom na širinu i mogućnosti, analiza ovog dela predstavlja osnovu za dalja istraživanja potreba, u vezi sa kulturom i slobodnim vremenom, svih mladih opštine Bečej. Obuhvaćene su aktivnosti iz domena kulture, fizičke kulture odnosno sporta, zabave, volontiranja, aktivnog delovanja kroz organizacije, neformalne grupe i produkcije, rad Kancelarije za mlade, kao i informisanja o istima.

Lokalna agenda 21 opštine Bečej, takođe pominje da su struktura i sadržaj slobodnog vremena mladih od ključnog značaja za razvoj mlade osobe. Nedostatak kulturnih, sportskih i zabavnih sadržaja za mlade, zapostavljanje mladih talenata i sl. može dovesti do opterećenosti socijalnog života mladih problemima narkomanije, delikvencije, lošim sistemom vrednosti i dr. U istom dokumentu stoji da opštini Bečej nedostaje aktivan Omladinski klub koji je, zajedničkim radom mladih, KZM i lokalne samouprave, u međuvremenu osnovan.

Različite mogućnosti za ispunjavanje slobodnog vremena mladih u Bečeju postoje, a to su Kreativni centar Gradskog pozorišta, kulturno-umetnička društva, sportski klubovi, rekreativni program, nekoliko udruženja građana i neformalnih grupa (npr. OKB). Zabavni program u vidu festivala, koncerata i žurki se bazira na vikend dešavanjima i relativno ograničenoj raznovrsnosti. Inicijative individua i grupa se neretko završe sagorevanjem i povlaćanjem. Situacija u manjim mestima opštine je mnogo lošija te je svako dalje planiranje potrebno, što je više moguće, raširiti na nivo cele opštine.

U Nacionalnoj strategiji za mlade je sportu, odnosno fizičkoj kulturi, posvećena posebna pažnja, jer unapređenjem mogućnosti za bavljenje sportom, povećavaju se i mogućnosti za poboljšanje fizičkog i mentalnog zdravlja pojedinca, obrazovanja, socijalne povezanosti i postizanje rezultata. Sportski savez opštine Bečej obuhvata 48 sportskih udruženja iz cele opštine, te je samim tim odlična osnova za dalji strateški rad i popularizaciju sporta među mladima.

Mlade osobe u Bečeju prepoznaju veliki potencijal kada su u pitanju kulturni programi za mlade, bavljenje sportom, razvoj volonterizma i aktivno uključivanje mladih. Ovi potencijali istovremeno mogu biti iskorišćeni i za razvoj Bečeja kao centra različitih dešavanja i manifestacija. Kreativni centar Gradskog pozorišta potencijalno je mesto za razvoj programa namenjenih mladima, a koji bi obuhvatili ne samo dramsku umetnost, nego i muzičko i filmsko stvaralaštvo, a u skladu sa interesovanjima mladih. Volonterski programi pružaju

могућност за укључивање већег броја младих у различите манифестације, али и за међусекторку и међунационалну сарадњу. Подршка, разумевање и сарадња са општинском управом, односно Канцеларијом за младе, један је од кључних фактора за унапређење могућности за квалитетно provoђење слободног времена. С друге стране, велика одговорност је и на самим младима, који треба да препознају своју улогу, односно одговорност, у развоју своје личности, али и своје заједнице. Велика предност бечејске општине јесте различитост култура, али је неопходно улагати у развој толеранције, солидарности и суживота свих етничких заједница. На крају, младе особе су истакле реку Тису као велики неискоришћени потенцијал општине Бечеј.

Велика шанса за реализацију активности овог плана јесу све приступаћнији фондови Европске Комисије, посебно програм Млади у акцији, али и конкурси за пројекте расписани од стране Министарства омладине и спорта, Pokrajinskog sekretarijata за спорт и омладину и других.

IZDOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Atraktivna kulturna dešavanja koja uključuju mlade

SPECIFIČNI CILJ 1: Organizovanje kulturnih dešavanja prema potrebama mladih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Kontinuirano ispitivanje potreba i interesovanja mladih	KZM, KCGP, Stručne službe srednjih škola	jednom godišnje
- Kreiranje novih i održavanje i unapređivanje postojećih kulturnih programa i festivala	NVO, GP, KZM, KUDovi, KMV, TOB, OU Bečeј	2010 – 2013.
- Organizovanje tribina, izložbi i predavanja iz oblasti kulturnog stvaralaštva	KCGP, KZM, NVO	2010 – 2013.
- Logistička i savetodavna podrška inicijativama mladih iz oblasti kulture	KZM, GP, KCGP, NVO	2010 – 2013.

SPECIFIČNI CILJ 2: Stvaranje uslova za kvalitetno organizovanje programa i uključivanje mladih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Tehničko-materijalno opremanje	OU, GPKC	2010 – 2013.
- Uspostavljanje mehanizama za aktivno učešće mladih u prlaniranju i sprovođenju kulturnih programa	GP, KZM, OU	2010.
- osiguranje učešća mladih u kreiranju i sprovođenju kulturnih programa	KZM, mediji, KCGP	2010 – 2013.
- Organizovanje obuka za rad sa mladima osoba koje su profesionalno usmerene na zadovoljenje potreba mladih	KZM, NVO	Jednom godišnje
- Organizovanje zajedničkih kulturnih manifestacija koje uključuju škole, ustanove i organizacije	GP, KCGP, KZM, UŠP, NVO	2010 – 2013.

2. PRIORITET: Unaprediti informisanost mladih o mogućnostima za provođenje slobodnog vremena

SPECIFIČNI CILJ 1: Kvalitetan, otvoren i lak pristup informacijama

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Evidentiranje organizacija i sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena u cilju formiranja informativne baze	KZM, NVO, KUD-ovi	- Evidencija 2010. - Ažuriranje jednom godišnje 2010 – 2013

- oglašavanje putem internet prezentacija i mejling lista	NVO, internet portali, KZM, GP	2010 – 2013.
- Izrada periodičnog dvojezičnog informatora o kulturnim, obrazovnim, sportskim i zabavnim dešavanjima	KZM, NVO, TOB	Jednom u 3 meseca
- Informisanje putem školskih i uličnog razglasa	Škole, GP	2010 – 2013.
- Promotivne aktivnosti namenjene osetljivim grupama mladih	KZM, CZSR, NVO, Škole	2010 – 2013.

SPECIFIČNI CILJ 2: Kontinuirana promocija dešavanja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
Promotivne akcije i žurke	NVO, đачki parlamenti, KZM, TOB	2010 – 2013. Jednom mesečno
Seminar na temu odnosa sa javnošću za organizatore aktivnosti	KZM, NVO, KCGP	Jednom godišnje
Velika javna prezentacija svih organizacija i dešavanja u opštini	NVO, KZM, GP, KCGP, TOB, KUDovi	Dva puta godišnje (proleće, jesen)

3. PRIORITET: Ostvariti trajnu saradnju između opštinske uprave i NVO

SPECIFIČNI CILJ 1: Izgradnja uzajamne podrške u vezi sa različitim oblicima stvaralaštva mladih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Sastanci NVO, neformalnih grupa i individua sa predstavnicima OU	KZM, NVO, OU	2 puta godišnje
- Organizovanje seminara za prikupljanje sredstava	NVO, KZM	Jednom god.
- Konkurs za male projekte za stvaralaštvo mladih	OU, KZM	Jednom god.
- Nagrađivanje najuspešnijih organizacija i mladih osoba u različitim oblastima iz domena kulture i stvaralaštva	KZM, GP, NVO	Jednom god.

SPECIFIČNI CILJ 2: Jačanje uloge KZM u povezivanju OU, NVO i institucija

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Prezentacije rada KZM	KZM	2010 – 2013.
- Izrada promotivnog materijala i atraktivnog pristupa odnosima s javnošću	KZM, NVO	2010.
- Jačanje koordinacione uloge KZM u oblasti omladinskog organizovanja u Opštini Bečej	KZM, NVO, UŠP, KUDovi	2010 – 2013.

4. PRIORITET: Prepoznavanje i priznavanje volonterskog rada među mladima i u zajednici

SPECIFIČNI CILJ 1: Povećati broj volonterskih aktivnosti, a samim tim i volontera i volonterki

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Organizovanje međunarodnih volonterskih kampova u svim mestima opštine	KZM, Mesne zajednice, NVO, UO	2010 – 2013. (najmanje 2 godišnje)
- Organizovanje jednodневних volonterskih akcija	NVO, KZM, ustanove	2010 – 2013.
- Uspostavljanje LVS-a	NVO, KZM, ustanove, privredni subjekti, OU, Opšte udruženje preduzetnika	2010 – 2013.
- Kreiranje EVS programa u Bečeju	KZM	2010.

SPECIFIČNI CILJ 2: Promocija volonterizma i njegovih vrednosti

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Prezentacije o volonterizmu po školama	UŠP, NVO, KZM	Kontinuirano 2010 – 2013.
- Promocija međunarodnih kampova i dugoročnih volonterskih programa	KZM, NVO	Početak godine
- Obeležavanje 5.12. - Međunarodnog dana volontera i ostalih bitnih datuma	NVO, KZM	Svake godine

5. PRIORITET: Uspostavljen moderan sistem za razvoj sporta i fizičke kulture u opštini Bečej

SPECIFIČNI CILJ 1: Analiza situacije i definisanje strateških pravaca delovanja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Javna tribina o razvoju sporta i fizičke kulture u opštini Bečej	SSOB, KZM, UŠP, Škole	2010.
- Sveobuhvatno istraživanje interesovanja i potreba za sportskim aktivnostima među svim uzrasnim kategorijama	SSOB, KZM, Stručne službe srednjih škola	2010.
identifikacija prioriteta problema i potreba	KZM, SSOB, profesori i profesorke fizičke kulture, sportski treneri	2010.
definisanje preporuka i pristupa u rešavanju identifikovanih problema	KZM, SSOB, profesori i profesorke fizičke kulture, sportski treneri	2010.

6. PRIORITET: Kreiranje kvalitetnijih uslova i bolje dostupnosti za bavljenje sportom/fizičkom kulturom

SPECIFIČNI CILJ 1: Ulaganje i podsticanje mladih, budućeg stručnog kadra u oblasti sporta i fizičke kulture

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Organizovanje seminara za mlade sportiste i sportistkinje, osoba koje studiraju sportske struke, trenere, prosvetni kadar	SSOB, KZM, Škole	2010 – 2013.
- Učestvovanje na sportskim seminarima van Bečeja	SSOB, KZM, škole	2010 – 2013.

SPECIFIČNI CILJ 2: Podrška i stimulisanje mladih talentovanih za sport

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Fond za uspešne sportiste i sportistkinje namenjen za učešća na državnim i međunarodnim sportskim takmičenjima	UO, SSOB, privredni subjekti	2010 – 2013.

7. PRIORITET: Popularizovanje sporta među mladima

SPECIFIČNI CILJ 1: Promovisanje sporta i zdravog načina življenja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Kontinuirana promocija sportskih dešavanja i praćenje uspeha mladih osoba koje se bave sportom	Sportska udruženja, mediji	2010 – 2013.
- Organizovanje kampanja u saradnji sa zdravstvenim ustanovama	SSOB, KZM, Dom Zdravlja, Škole	2010 – 2013.

SPECIFIČNI CILJ 2: Podsticati i podržavati različite vidove bavljenja sportom

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Organizovanje školskih i sportskih takmičenja uopšte	Škole, KZM, UŠP	2010 – 2013.

8. PRIORITET: Kreiranje atraktivne atmosfere i okruženja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena svih mladih u opštini Bečeј

SPECIFIČNI CILJ 1: Podsticaj omladinskom organizovanju

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Podrška inicijativama pokrenutim od strane više organizacija	KZM, UO, GP	2010 – 2013.
- Podrška u uspostavljanju i radu Omladinskih klubova	KZM, MZ, OU	2010 – 2013.
- Razmene omladinskih grupa i individua	NVO, KZM, OKB	2010 – 2013.

VII.3. - ZDRAVLJE MLADIH

Mladi (od 15 do 30 godina) su, gledajući u odnosu na celokupno stanovništvo, najmanje ugroženi zdravstvenim problemima, tako da kod njih više pažnje treba obratiti na prevenciju bolesti nego na lečenje. Problemi koje mlade osobe navode su usko povezani sa trenutnim socijalno-finansijskim stanjem, a koje ima veliki uticaj na funkcionisanje same porodice.

Teška finansijska situacija predstavlja glavni uzrok za neadekvatnu brigu o preventivnim aktivnostima (bavljenje fizičkim aktivnostima, zdrava ishrana), ali i za povećanje negativnih pojava (agresivnost među mladima, povećano korišćenje alkohola i psiho-aktivnih supstanci (PAS). Istovremeno, mladi snagu i mogućnosti za poboljšanje ovog stanja vide u relativno dobro organizovanom sistemu zdravstvene zaštite u opštini.

U daljem tekstu će biti predstavljen presek stanja po specifičnim problemima koji traže rešenje u organizovanim i kontinuiranim akcijama.

FIZIČKA AKTIVNOST I ZDRAVA ISHRANA

Uočljiva i povećana gojaznost kod mladih je pokazatelj da postoje poremećaji u odnosu prema fizičkoj aktivnosti i zdravoj ishrani. Kao uzrok nedovoljne fizičke aktivnosti, mlade osobe navode kao razloge mali broj adekvatnih terena i igrališta, kao i visoku cenu korišćenja postojećih. Nedovoljna informisanost o zdravom načinu ishrane i velike reklamne kampanje za „brzu hranu“, kako u školama tako i van nje, su neki od uzroka za nedovoljno obraćanja pažnje na pravilnu i odgovarajuću ishranu. Nedostatak motivacije i informisanje mladih od strane nastavnika i roditelja s jedne i kampanja „manekenskog izgleda“ u medijima s druge strane, koče svest mladih o prednostima zdrave hrane i posledicama „popularne“ hrane.

BOLESTI ZAVISNOSTI

U opštini su bolesti zavisnosti prisutne među mladima. Preveliki je broj pušača, bez obzira na pol. Korišćenje alkohola i PAS je kod manjeg broja prisutno kao svakodnevna pojava, dok je kod većeg broja mladih ova pojava „vikend rasonoda“. U poslednje vreme sve više se javlja korišćenje intravenskih narkotika i sintetičkih droga. Mladi su naveli i zavisnost od računara, kao sve učestaliji problem.

ZDRAV SEKSUALNI ŽIVOT

Trogodišnjim radom Adolescentskog savetovališta, u velikoj meri se doprinelo da se u Opštini Bečej značajno smanji broj neželjenih trudnoća, prekida trudnoća kod mladih i širenja polno prenosivih bolesti.

Najčešće doba u kojima mlade osobe u Bečeju imaju prvi polni odnos je između 17 i 19 godina, ali još uvek postoji niska osvešćenost o temi bezbednog seksualnog ponašanja. Treba naglasiti važnost zaštite od neželjene trudnoće i prevencije polno prenosivih bolesti. Edukacija ne sme da se svede samo na mlade, već i na školski nastavni kadar, roditelje i sve ostale koji su u svakodnevnom kontaktu sa mladima.

UKAZIVANJE MERA PRVE POMOĆI

Učestale saobraćajne nezgode i druga povređivanja dovode do potrebe da se svako bolje upozna sa pružanjem mera prve pomoći, do trenutka kada zdravstveni radnici preuzimaju slučaj. Nedostatak edukacije u školama je doveo do toga da vrlo mali broj mladih zna da pravilno postupi u situaciji kada je potrebno da se sačuva nečiji život.

IZDVOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Poboljšanje kvaliteta ishrane mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Informisanje mladih o prednostima zdrave ishrane i negativnim posledicama „brze hrane“ i loših dijeta

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac akt</i>	<i>Period realizacije</i>
- Smanjenje količine brze hrane koja se prodaje po školama (proširiti izbor hrane u školskim „kioscima hrane“ npr. svežim voćem) - Štampanje info materijala sa prednostima zdrave hrane i nedostacima „brze hrane“ - Predavanja nutricionista u cilju upoznavanja sa zdravom ishranom – na svetski dan zdrave hrane, jedan čas odvojiti za „čas zdrave hrane“ – 16.10.)	KZM, škole, Dom zdravlja	2010 – 2013. godina

2. PRIORITET: Razvijanje svesti i sklonosti ka fizički aktivnom životu

SPECIFIČNI CILJ 1: Omogućiti masovnije korišćenje postojećih sportskih terena, bazena i izgradnja novih, shodno potrebama mladih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - usaglašavanje cena korišćenja sportskih terena sa finansijskim mogućnostima mladih (popusti za đake, studente i studentkinje, nezaposlene...) - uređenje postojećih terena i igrališta - promocija zdravog stila života i rekreativnog sporta - školska i međuškolska takmičenja 	KZM, škole, SSOB, OSC Mladost, nadležni u OU zaduženi za sport	2010 – 2013.

3. PRIORITET: Podizanje svesti o zdravom životu bez bolesti zavisnosti

SPECIFIČNI CILJ 1: Smanjenje broja korisnika alkohola, duvana i PAS

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - edukacija mladih o zdravom životu i negativnim posledicama korišćenja alkohola, duvana i PAS – vršnjačka edukacija, vannastavne aktivnosti - tribine o promociji života bez PAS - izdavanje štampanog materijala o popularizaciji života bez bolesti zavisnosti - kontakt sa obolelima od narkomanije, direktan uvid u negativne posledice - Izgradnja kapaciteta Adolescentskog savetovališta po pitanju bolesti zavisnosti - tribine za nastavnike i roditelje o bolestima zavisnosti, prepoznavanju znakova bolesti i merama za prevenciju 	KZM, Dom zdravlja, škole, Pokrajinski centar za prevenciju narkomanije, OKB	2010 – 2013.

4. PRIORITET: Zdrav seksualni život mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Smanjenje broja neželjenih trudnoća i učestalosti pojave polno prenosivih bolesti

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - podrška daljem radu Adolescentskog savetovališta i zajedničke aktivnosti i akcije - edukacija prosvetnog kadra i unapređenje odnosa nastavnik – učenik i nastavnik – roditelj, po pitanju savetovanja mladih o zdravom seksualnom životu - promocija ideje za uvođenje Seksualnog vaspitanja u škole - pristupačniji kondomi/postavljanje kondomata - organizovanje tribina i predavanja vezanih za zdrav seksualni život sa predavačima iz odgovarajućih organizacija (JAZAS, Zavod za zaštitu zdravlja, zdravstveni kadar iz DZ Bečeј) - informativni materijal za promociju zdravog seksualnog života 	KZM, Adolescentsko savetovalište, škole, JAZAS Bečeј, Dom zdravlja, OKB	2010 -2013

5. PRIORITET: Obrazovanje mladih za pružanje mera prve pomoći

SPECIFIČNI CILJ 1: Stvaranje mogućnosti za sticanje osnovnih znanja o pružanju mera prve pomoći

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Kursevi prve pomoći u srednjim školama - srednjoškolska takmičenja u prvoj pomoći	zdravstveni kadar HMP, škole, KZM, Odred izviđača „Ivo Lola Ribar“ Bečej, raniji aktivisti Civilne zaštite, Crveni krst	2010 - 2013

VII.4. - BEZBEDNOST MLADIH

Da bismo sagledali i uporedili stanje bezbednosti, prvo je neophodno da pogledamo trenutno stanje bezbednosti u Opštini Bečej, a po pitanju asocijalnih ponašanja u kojima učestvuju mlade osobe. Ove konstatacije i analiza stanja mogu da posluže kao početna tačka u daljim poređenjima sa aktivnostima koje budemo preduzimali u cilju podizanja nivoa bezbednosti svih građana i građanki, a naročito mladih.

Na osnovu datih uporednih tabela, kao i saznanja i stavova do kojih se tokom fokus grupe došlo, možemo sačiniti niz predloga, a kasnije i konkretnih aktivnosti kako bismo podigli svest i stepen bezbednosti na viši nivo. U nekoliko narednih rečenica su izneta zapažanja, stavovi i predlozi iskazani tokom fokus grupe, po pitanju stanja bezbednosti mladih u Opštini Bečej. U prilogu su dati i kvantitativni podaci za 2008. godinu u Opštini Bečej.

Tokom fokus grupe došlo se do saznanja da mladi u Bečeu, kao jedan od glavnih razloga za probleme po pitanju bezbednosti, ističu nizak materijalni i socijalni standard građana i građanki, pa time i mladih. Ovakav status ograničava mogućnosti da se mlade osobe iskažu na kreativan i društveno prihvatljiv način, pa se sve više okreću porocima (alkohol, PAS, nasilnička ponašanja, pogrešni uzori/idoli, gubitak volje za kreativnim radom itd.), a to dovodi do samoizolacije mladih, stvarajući fiktivne prijatelje preko računara i time asocijalno ponašanje, koje pojačava potrebu za gore pomenutim neprihvatljivim ponašanjem. Kako se socijalno-ekonomska kriza produbljuje i roditeljima je sve manje vremena ostavljeno za vaspitanje svoje dece, tako se ovaj začarani krug sve više, na žalost, širi. Istaknut je takođe i problem u prisutnim stereotipima i „vrednosnim simbolima“ kojima se mlade osobe okreću. Jedini uzori mladima su samo oni koji stvaraju novac, po cenu i da ti uzori nisu moralno, društveno i zakonski podržani. Na sve se dodaje i iskrivljena medijska slika stanja, odnosno društva.

Kao neki od najvećih problema su istaknuti: korišćenje alkohola i PAS mladih, velika saobraćajna nekultura i bahato ponašanje u saobraćaju, nizak stepen bezbednosti na ulici (večernji i noćni časovi), kao i slaba bezbednosna pokrivenost svih škola.

Takođe je upućen apel da mediji ne veličaju asocijalna ponašanja kao „izvore za svoje izveštavanje“ već da se ovakva ponašanja se osuđuju, a ako postoji mogućnost da se i daju predlozi za njihovo rešavanje.

Mlade osobe su tokom fokus grupe istakle da je, iako su predmet istraživanja osobe uzrasta od 15 do 30 godina u Bečeu, potrebno razvijati ispravne i moralne stavove kod dece u najranijem uzrastu, odnosno od predškolskih ustanova.

Iz svega navedenog se može zaključiti da su problemi podjednaki i da postoje ne samo u Bečeu, nego i globalno u društvu. Potrebno je baviti se problemima na koje možemo direktno uticati i širiti svest koja bi podigla nivo bezbednosti na viši nivo.

IZDOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Smanjenje upotrebe alkohola i PAS kod mladih u Bečeju

SPECIFIČNI CILJ 1: Sprečavanje trgovine i korišćenja PAS kod mladih i sprečavanje ulaska alkohola i PAS u škole

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Povećanje kontrole u vezi točenja alkoholnih pića licima mlađim od 18 godina insistiranjem kod nadležnih organa - Širenje svesti mladih o štetnosti alkohola i PAS na zdravlje i ponašanje – održavanje javnih časova u školama (predlog je da se radi sa manjim grupama kako bi se mlade osobe uključivale u razgovor) - Održavanje tribina (npr. prisustvo mladih sa roditeljima) gde bi se određeni broj mladih upoznao sa navedenom problematikom – manje grupe Napomena: U tribine uključivati i lica sa iskustvom	KZM, OU, OUP, zdravstveni kadar, CZSR, školski radnici, đачki parlamenti, MZ, verske zajednice	2010.- 2013. godina

2. PRIORITET: Podizanje nivoa saobraćajne kulture

SPECIFIČNI CILJ 1: Upoznavanje mladih sa saobraćajem i sa posledicama saobraćajne nekulture

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Javni časovi i tribine sa temom bezbednosti saobraćaja – manje grupe sa aktivnim učešćem mladih - Akcije popularizacije nošenja zaštitnih kaciga za motocikle, osvetljenja bicikala, smanjenja alkoholisanosti vozača - Vraćanje poznavanja saobraćaja na časove u osnovne škole – makar kao vannastavna ili dopunska aktivnost	KZM, saobraćajna policija, OU, zdravstveni kadar, škole, đачki parlamenti	2010.- 2013. godina

3. PRIORITET: Podizanje nivoa bezbednosti na ulici

SPECIFIČNI CILJ 1: Povećanje osećaja bezbednosti kod mladih na ulici - pri izlascima, pogotovo u večernjim/noćnim časovima

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Povećanje prisutnosti policije na ulici u noćnim časovima radi preventivnog delovanja - Tribine o posledicama nasilničkog ponašanja i negativnim aktivnostima u alkoholisanom stanju, sa primerima iz naše zemlje	KZM, OUP Bečeј, OU, KZM, OUP Bečeј, OU, stručne službe srednjih škola, Sud, OKB	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 2: Smanjenje i preventiva asocijalnih i opasnih oblika ponašanja: korišćenje opasnih oruđa i oružja i šovinističko-fašističkih stavova; kao i spremnost mladih na osudu istih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Tribine o negativnim posledicama korišćenja oružja i opasnih oruđa - Tribine o negativnom uticaju usvajanja šovinističko-fašističkih stavova - Podsticanje zajedničkih aktivnosti i jače povezivanje institucija koje se bave bezbednošću.	KZM, OUP, OU, zdravstveni kadar, škole, đачki parlamenti, stručne službe srednjih škola, OKB	2010.- 2013. godina

4. PRIORITET: Povećanje bezbednosti u školi

SPECIFIČNI CILJ 1: Povećanje osećaja bezbednosti mladih tokom boravka u školi

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Javni časovi i tribine sa temom nasilja u školama – manje grupe sa učešćem mladih osoba - Postavljanje školskih policajaca u sve škole - Ankete mladih po pitanju bezbednosti	KZM, OU, OUP, škole	2010.- 2013. godina

VII.5. - OBRAZOVANJE MLADIH

Oblast obrazovanja mladih u procesu izrade Lokalnog akcionog plana za mlade u Bečeju obrađena je kroz dve grupe od kojih je jedna imala fokus na formalnom, a druga na neformalnom obrazovanju.

Ovakav pristup primenjen je kako bi se za oblast neformalnog obrazovanja obezbedila adekvatnija prilika da se dubinski obrade problemi i sagledaju mogućnosti.

VII.5.a. - Formalno obrazovanje

U opštini postoje tri institucije srednjeg nivoa obrazovanja: Gimnazija (opšti smer); Ekonomsko - trgovinska škola (područja rada: ekonomija, pravo i administracija, trgovina, ugostiteljstvo i turizam); Tehnička škola (obrazovni profili III stepena: muški i ženski frizer, automehaničar, bravar i IV stepena: mašinski tehničar za kompjutersko konstruisanje, elektrotehničar računara i elektrotehničar za rashladne i termičke uređaje). Ukupan broj osoba koje pohađaju srednju školu na teritoriji opštine Bečeј je 1670 (i veoma malo varira godišnje). U opštini postoji i ispostava Univerziteta za menadžment «Braća Karić».

Tačan broj osoba iz Bečeјa koje studiraju nije poznat, ali je skoro polovina na budžetu i većina njih svakodnevno putuje.

Nastava u svim školama izvodi se na srpskom i mađarskom nastavnom jeziku.

Na teritoriji opštine Bečeј postoji dovoljno stručnog kadra koji radi u obrazovnim ustanovama, osim što u nekim školama postoji nedostatak nastavnog kadra na mađarskom nastavnom jeziku. Stručno usavršavanje nastavnih kadrova je na nezavidnom nivou, po uvidu u dosijee stručnih edukacija. Pored toga se pojavljuje problem nedovoljne saradnje između škola, kao i neadekvatno funkcionisanje stručnih aktiva.

Pored toga se postavlja i pitanje uvođenja i korišćenja modernih i novijih aktivnih i kreativnih trendova u nastavi (inter i multi disciplinarno, multimedijski, višejezički i sl.). Većina učenika i učenica nikada nije čula za mogućnost učenja posredstvom interneta (on-line) mada većina poseduje računar i internet, niti se koriste mogućnosti elektronskog učenja (e-learning).

Mlade osobe generalno imaju dosta negativan stav prema učenju, prema školi i odnos između nastavnog kadra i đака je diskutabilan (indikativno je da je skoro polovina učenika i učenica nezadovoljna ovim odnosom). Lične ambicije mladih su u proseku niske (o tome govori i veoma mali broj visoko obrazovanih građana i građanki u Bečeјu). Važno je reći i to da 2/3 đака srednjih škola pohađa neke privatne časove vezane za gradivo u školi (prvenstveno matematika).

Podaci o nezaposlenosti govore o neadekvatnoj profesionalnoj orijentaciji u celoj opštini: ekonomske grupe poslova susreću se sa najvećim problemom pri zapošljavanju nakon završetka školovanja u Bečeјu, a svake godine se najviše osoba upisuje upravo u ovu srednju školu. Ne postoji dovoljan broj profila ili ponuda u srednjim školama za osobe mađarske nacionalnosti, ali se dešava da se pojedini predmeti u školama

predaju na srpskom jeziku za mađarska odeljenja. Osobe mađarske nacionalnosti u većoj meri ne upisuju srednju školu, pa tako još manje fakultete. Pored toga talentovane mlade osobe se ne prepoznaju kao takve, niti im se pruža mogućnost da u redovnoj školi uz akceleraciju napreduju, odnosno da im se obezbede na nivou opštine dodatni uslovi, programi i stručna podrška za razvoj.

Geografski položaj Bečeja i struktura stanovništva, kao i socio-ekonomskog statusa govori o tome da bi mogla postojati potreba za otvaranjem novih smerova u postojećim srednjim školama (prvenstveno poljoprivredni smer – 70% stanovništva je direktno ili indirektno angažovano u poljoprivredi i prehrambenoj industriji).

Mlade osobe u Bečeju uče relativno malo (samo ¼ preko 2 sata dnevno, a svi ostali manje). Više od 60% đaka srednjih škola srpske nacionalnosti i svega oko 15% mađarske nacionalnosti imaju nedeljno preko 6 časova slobodnog vremena, što stvara veoma pogodnu bazu da se deluje edukativno na njih kroz neformalne oblike obrazovanja.

Skoro 80% đaka srednjih škola ne pohađa nikakve dodatne aktivnosti van redovne nastave u školi (sekcije). Važno je napomenuti da je jako malo aktivnosti predviđeno za spajanje mađarske i srpske populacije mladih čak i u vannastavnim aktivnostima. Isto toliki broj ne pohađa nikakvu školu pored redovne, a kao razlog mlade osobe navode da ne postoji ništa u gradu što bi ih interesovalo. Posebno je važno napomenuti da ne postoji svest o značaju povezivanja formalnog i neformalnog obrazovanja, a pored toga ne postoji ni vizija, niti koordinaciono telo koje bi to sprovelo na kvalitetan način.

Jako mali broj učenika i učenica srednjih škola smatra da maksimalno učestvuje u donošenju odluka u školi. Polovina smatra da je njihova participacija i mogućnost da kažu svoje mišljenje, a posebno uvažavanje njihovih ideja, na veoma niskom nivou, a sa druge strane što su stariji ta participacija opada. Većina mladih osoba smatra da današnja populacija mladih nije dovoljno vaspitana, ali je dodatni problem što većina njih uopšte nema predlog kako ih, na tom uzrastu, naučiti socijalno poželjnom ponašanju.

Zabrinjavajuće je da veliki broj srednjoškolki kaže da uopšte nemaju kontakt sa osobama druge nacionalnosti i da ih uopšte ne poznaju. Veoma je značajno i to da mladi mađarske nacionalnosti ne misle da će imati posebne koristi od srpskog jezika. Među njihovim predlozima šta preduzeti jesu i zajednički časovi, a kao posebna predložena mera je učenje jezika sredine obostrano (svega 5% đaka srpske nacionalnosti razume i govori potpuno mađarski jezik). Interesantno je napomenuti da ni programi kulturalne razmene radi obrazovnih ciljeva ne postoje (u poslednjih nekoliko godina je svega 2 osobe uspelo da se školuje određeno vreme u drugoj zemlji).

Kao velike probleme i kočnice mladi navode nepostojanje strategije razvoja, nejasan cilj obrazovanja (čak i na nivou Ministarstva prosvete), nepostojanje standarda kvaliteta (niti se prati kvalitet rada, niti ishodi), nepostojanje opštinske koordinacije, nedostatak novca, pa samim tim i nemogućnost otvaranja novih smerova (ili se to vrši bez prethodnog terenskog istraživanja o potrebama opštine), a kamoli obraćanje pažnje na inicijative mladih, nepostojanje Doma za učenike (kolegijuma). Kao najveći hendikep se pojavljuje opasnost od gašenja pojedinih smerova ili čak srednjih škola u Bečeju, usled nedovoljnog broja mladih (zbog opadanja nataliteta i zbog njihovog odlaska u gradove sa više mogućnosti), a uzrok tome je i nedostatak volje i nepostojanje svesti da Bečej ima sve predispozicije da preraste u regionalni centar obrazovanja i da bi mlade osobe morale imati priliku za puno učešće u procesima donošenja odluka na svim nivoima.

IZDVOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Razvijanje svesti o značaju učenja kod mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Promena stavova prema učenju, nastavnim predmetima i nastavnom kadru, promovisanje znanja, napretka i ukazivanje na prednosti koje imaju visoko obrazovani građani i građanke Bečeja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
-Uspostavljanje sistemskog pristupa podizanju ličnih ambicija i motivisanosti, zainteresovanosti mladih za nauku na nivou opštine (kroz ČOS-ove, radionice, sekcije, projekte i sl.)	Škole, stručne službe, NVO, KZM	2010-2013.
-Detaljna analiza stavova mladih prema nastavnim predmetima i nastavnom kadru kroz terensko	Stručne službe u školama, uprave škola, Đački parlamenti, KZM,	2010.

istraživanje i sistemsko delovanje na žarišta problema -Uvođenje kriterijuma stipendiranja studenata i studentkinja koji promovišu znanje -Promovisanje značaja obrazovanja kroz lokalne internet prezentacije -Izrada promotivnog materijala koji promoviše doživotno učenje -Organizovanje oglednih pokretnih „obrazovnih stanica“ gde se prikazuju interesantne i kreativne metode učenja -Uspostavljanje stalnog mehanizma nagrađivanja uspeha osoba koje pohađaju srednje škole i koje studiraju	OU u saradnji sa Đačkim parlamentom i osobama koje studiraju	2010-2010.
	KZM, školske uprave, tim mladih, osobe koje administriraju lokalne internet prezentacije	2010-2013. kontinuirano
	Đački parlamenti, stručne službe u školama, NVO, mediji	2010-2013. kontinuirano
	Predmetni profesori i profesorke, škole, stručne službe u saradnji sa najuspešnijim i najmotivisanijim učenicima, učenicama, studentima i studentkinjama te godine, KZM	2010-2013. kontinuirano 2010.
	Prosvetni inspektor/inspektorka, OU, tim nastavnog kadra i đaka srednjih škola	2010.

2. PRIORITET: Uspostavljanje standarda kvaliteta (kako obrazovnih, tako i vaspitnih) uz modernizaciju nastave

SPECIFIČNI CILJ 1: Stvaranje uslova za podizanje stručne i pedagoške kompetencije nastavnog kadra uz upotrebu moderne tehnologije i aktivnih, kreativnih metoda nastave i učenja

Aktivnosti	Nosilac aktivnosti	Period realizacije
-Određivanje koordinacionog tela na nivou opštine za kontinuiran rad na podizanju standarda kvaliteta -Edukacija nastavnog kadra za izvođenje multi-, interdisciplinarne, multimedijalne i aktivne nastave -Uspostavljanje mehanizma za merenje stepena zadovoljstva mladih obrazovnim uslugama -Kontinuirana evaluacija i samoevaluacija kvaliteta i ishoda u obrazovnim institucijama od strane đaka i nastavnog kadra (na svim nivoima) i preduzimanje aktivnosti za otklanjanje otkrivenih problema -Uspostavljanje (određivanje) standarda kvaliteta obrazovanja na nivou opštine -Izrada jedinstvenih testova znanja iz svih predmeta na nivou opštine i ispitivanje nivoa znanja đaka celokupnog gradiva na kraju školske godine -Promovisanje ideje da se određeni segmenti nastavog programa organizuju po nivoima znanja, a ne po odeljenjima i školama -Organizovanje stručnih seminara za nastavni kadar-Obuka nastavnog kadra iz oblasti informatike -Kontinuirana razmena »dobre prakse« obrazovanja u opštini, regiji i Vojvodini -Formiranje stručnih aktiva na nivou opštine i povećanje saradnje među školama -Stvaranje uslova za uvođenje modularne nastave -Obuka mladih iz oblasti informatike (posebno za korišćenje blogova i kvalitetnog iskorišćavanja	Srednje škole, uprave škola sa grupom mladih	2010.
	Stručni timovi na nivou akreditovanih programa od strane Ministarstva, stručne osobe iz oblasti informatike, stručne službe	od 2010. kontinuirano
	Stručne službe u školama u saradnji sa grupom mladih	2010-2010.
	Uprave škola, stručne službe, Đački parlamenti, grupa mladih	2010-2013. kontinuirano
	Timovi mladih i predmetnih profesora i profesorke, stručne službe, prosvetni inspektor/inspektorka	2010-2013.
	Timovi mladih i predmetnih profesora i profesorke, stručne službe, prosvetni inspektor/inspektorka	maj - jun svake godine
	Đački parlamenti, NVO, predmetni profesori i profesorke, stručne službe	2010-2013.
	Uprave škola, prosvetni inspektor/inspektorka, stručne službe	od 2010. kontinuirano
	Profesori i profesorke	2010.

mogućnosti elektronskog učenja (e-learning metode)	informatike, vršnjački edukatori i edukatorke iz oblasti informatike, KZM	kontinuirano
	Stručni aktivni, Đački parlamenti	2010-2013.
	Uprave škola, predmetni profesori i profesorke, Đački parlamenti	2010. kontinuirano
	Uprave škola i stručne službe	Od 2011. kontinuirano
	Stručne osobe iz oblasti e-learning-a i informatike, OKB, KZM	2010-2013.

3. PRIORITET: Stvaranje uslova da Bečej postane regionalni centar srednjoškolskog obrazovanja

SPECIFIČNI CILJ 1: Omogućavanje mladima da steknu kvalitetno obrazovanje u Bečeju koje je u skladu sa potrebama tržišta rada

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
-Izrada jedinstvenog programa profesionalne orijentacije na nivou srednjih škola i njegova primena već od prvog razreda srednje škole -Ispitivanje potreba za otvaranjem novih smerova u opštini i rad na stvaranju uslova za otvaranje istih -Stvaranje uslova za otvaranje više škole ili fakulteta u Bečeju u skladu sa potrebama regije -Kvalitetno i pravovremeno informisanje đaka završnih razreda o potrebama za određenim obrazovnim profilima u opštini i u regiji (kontinuiran monitoring i usaglašenost sa potrebama tržištem rada) -Dodela stipendija za osobe koje se školuju za deficitarne oblasti u opštini Bečej -Modernizacija i razvijanje profesionalne prakse i praktične nastave	Aktiv stručnih saradnika Bečeja	2010.
	Stručne službe sa grupom mladih, tržište rada	2010.
	Stručne službe sa grupom mladih, tržište rada	2010.
	NSZ, stručne službe u školama sa grupom mladih, KZM	2010-2013.
	OU, KZM	2010-2013.
	OU, NVO	2010.
	Škole, predmetni profesori i profesorke	Od 2010. kontinuirano

4. PRIORITET: Promovisanje znanja i talentovanosti

SPECIFIČNI CILJ 1: Otkrivanje talentovanih mladih, praćenje razvoja, usmeravanje i stvaranje uslova, programa i stručnih osoba za njihov dalji razvoj

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
-Stvaranje ažurne baze podataka o studentima i studentkinjama u opštini -Uključivanje talentovanih mladih u rad Regionalnog centra za talente u Bečeju -Ispitivanje uslova i realizacija akceleracije najtalentovanijih učenika i učenica u srednjim školama u Bečeju i stvaranje uslova za bolju vertikalnu i horizontalnu pokretljivost mladih unutar	OU, prosvetni inspektor/inspektorka	2010.
	Škole, Regionalni centar za talente „Talentum“, grupa talentovanih đaka	od 2010. kontinuirano
	Prosvetni inspektor/inspektorka, uprave škola	2010.

sistema obrazovanja -Promovisanje talenata kroz medije, institucije i manifestacije -Stvaranje podsticajne obrazovne sredine za talente u okviru i van obrazovnih institucija -Povećanje ulaganja u istraživanja i podsticanje inovativnosti mladih stvaranjem »malih istraživačkih stanica« u Gimnaziji i Regionalnom centru za talente	Mediji, Đački parlamenti, NVO, KZM	od 2010. kontinuirano
	Uprave škola, Regionalni i Republički centar za talente, predmetni profesori i profesorke, grupa talentovanih đaka	od 2010. kontinuirano
	OU, grupa mladih u Gimnaziji, Regionalni centar za talente	od 2010.

5. PRIORITET: Razvijanje svesti o značaju poznavanja jezika društvene sredine i stranih jezika, kao i razvijanje interkulturalizma

SPECIFIČNI CILJ 1: Razviti potrebu mladih da nauče (razumeju i govore) jezik društvene sredine i bar jedan strani jezik i stvoriti dobar model za razvijanje interkulturalizma i aktivne tolerancije

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Pобољшanje programa srpskog jezika za odeljenja na mađarskom nastavnom jeziku u srednjim školama - Formiranje dvojezičnih i višejezičnih odeljenja u srednjim školama posebno radi usvajanja drugog jezika, a posredno i radi promovisanja interkulturalnosti - Uspostavljanje saradnje sa školama u zemlji i inostranstvu (promocija programa studentskih i učeničkih razmena) - Sistemsko organizovanje dodatnih sekcija, časova u školama i van njih za učenje jezika društvene sredine i stranih jezika za sve	Predmetni profesori i profesorke jezika društvene sredine zajedno sa grupom mladih	od 2010. kontinuirano u zavisnosti od potreba
	Projektni timovi u okviru ŠRP-a u školama, uprave škola	2011.
	Đački parlamenti, OKB, timovi ŠRP, KZM	od 2010. kontinuirano
	Predmetni profesori i profesorke jezika i vršnjačka edukacija tima mladih, KZM	od 2010. kontinuirano

6. PRIORITET: Pospješivanje participacije mladih u obrazovnom sistemu

SPECIFIČNI CILJ 1: Uključivanje mladih u procese donošenja odluka u svim važnim segmentima obrazovnog sistema

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
-Promocija Đačkog parlamenta, njegovih aktivnosti i pogodnosti koje učenici i učenice mogu dobiti njegovim radom -Obrazovanje nastavnog kadra i odraslih za shvatanje i prihvatanje procesa i značaja aktivnog učešća mladih -Organizovanje edukacije za osposobljavanje mladih za aktivno učešće u donošenju odluka u obrazovnom sistemu	Đački parlamenti, profesori i profesorke građanskog vaspitanja, NVO, KZM	od 2010. stalno
	Đački parlamenti, profesori i profesorke građanskog vaspitanja, KZM	od 2010. stalno
	KZM, OKB, edukovane grupe mladih, stručne službe u školama	2010-2013.

7. PRIORITET: Povezivanje formalnog i neformalnog obrazovanja

SPECIFIČNI CILJ 1: Podizanje svesti o značaju povezivanja formalnog i neformalnog obrazovanja i uspostavljanje stalne koordinacije između ova dva oblika edukacije mladih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
-Imenovanje koordinacionog tela i izrada situacione analize trenutne povezanosti ova dva oblika obrazovanja	Zadužene osobe u opštinskoj upravi za obrazovanje sa grupom mladih, NVO, KZM	2010.
-Izrada detaljnog, sistematskog programa za povezivanje formalnog i neformalnog obrazovanja na nivou opštine (usklađivanje ponude, programa, mogućnosti i ishoda istih)	Imenovani koordinacioni tim mladih i odraslih, KZM	2010.
-Razvijanje jake međusektorske saradnje u ovoj oblasti	Koordinacioni tim, KZM	od 2010. kontinuirano

VII.5.b. - Neformalno obrazovanje (NFO)

U modernom konceptu obrazovanja (učenju tokom celog života), NFO je značajna dopuna formalnom obrazovanju, ali ima i važnu ulogu u pružanju dopunskog znanja osobama koje nisu u mogućnosti da pohađaju formalno školovanje. NFO modifikuje i dopunjava znanja koja se stiču kroz sistem formalnog obrazovanja uzimajući u obzir kako multikulturalni sastav društva, specifičnosti zemalja u tranziciji, zahteve tržišta, tako i potrebu za sticanjem praktičnih životnih veština za snalaženje u širem socijalnom kontekstu.

Iako ovaj vid obrazovanja još uvek nije prepoznat i priznat od strane većine formalnih institucija kao legitiman oblik sticanja kvalitetnog obrazovanja u društvu, u Nacionalnoj strategiji za mlade stoji da prepoznavanje, podržavanje i efektivna kontrola kvaliteta i praćenje različitih neformalnih obrazovnih programa treba da zadovolje potrebu mladih za proširivanje obrazovnih mogućnosti. Akcioni plan politike za mlade u Vojvodini obrazovanje vidi kao životni proces sa podjednakom važnošću formalnog, neformalnog i životnog obrazovanja, te se kao prioriteta postavljaju vrednovanje volonterskog rada svake osobe, kao i stečena znanja i veštine u neformalnom obrazovanju. Bečejska Strategija lokalnog održivog razvoja (LA 21) je postavila kao jedan od specifičnih ciljeva povećanje prilika za učešće mladih u neformalnom obrazovanju.

NFO ima izuzetan značaj za sticanje različitih praktičnih i socijalnih veština, znanja, samopuzdanja i poznanstava kod mladih. Organizovanjem različitih oblika neformalnog obrazovanja podstiče se međunacionalna saradnja, prevazilaženje predrasuda, ksenofobije, stereotipa i podizanje nivoa tolerancije, solidarnosti i saradnje među mladima različite nacionalnosti, veroispovesti i opredeljenja.

Organizovanjem programa neformalnog obrazovanja u Bečeju se bavi nekoliko nevladinih organizacija: BIG, Taura, neformalnih grupa OKB, ITAKA, Filadendron, Društvo za gluve i nagluve, određene sekcije u srednjim školama, Kancelarija za mlade, Kreativni centar Gradskog pozorišta itd. Te aktivnosti su najčešće sezonske, jednokratne, slabo promovisane i neatraktivne za mlade. Prema istraživanju, prioritetni problemi po pitanju neformalnog obrazovanja jesu neadekvatna ponuda u odnosu na potrebe što se odražava na nezainteresovanost mladih. Ostali problemi ogledaju se kroz nedovoljnu saradnju među samim nosiocima NFO, slabu međusektorsku saradnju i neprepoznavanje vrednosti i značaja NFO. Kako neformalno obrazovanje predstavlja dopunu formalnom obrazovanju, potrebno je uspostaviti saradnju obrazovnih institucija (srednje i osnovne škole) sa nevladinim organizacijama, ali i raditi na popularizaciji neformalnog obrazovanja, kako kod mladih, tako i kod prosvetnih radnika i roditelja.

Velike šanse za unapređenje kvaliteta programa neformalnog obrazovanja i pristupa pruža ovaj dokument, odnosno saradnja sa lokalnom samoupravom, različiti konkursi, ali i fondovi Evropske unije. Isto tako, sve je veći broj ponuda za neformalno obrazovanje u vidu treninga, seminara, radionica, tribina, kampova i sl. koji se organizuju van Bečeja, a mogućnost su za osnaživanje mladih osoba.

IZDVOJENI PRIORITETI I MERE

PRIORITET 1: Promocija neformalnog obrazovanja

SPECIFIČNI CILJ 1: Informisanje mladih o mogućnostima neformalnog obrazovanja u zajednici

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
-Sajam neformalnog obrazovanja	KZM, NVO, UŠP	Jednom godišnje 2010-2013
-Informisanje putem internet stranica	OKB, internet portali, KZM	2010-2013
-Izrada brošure o neformalnom obrazovanju u zajednici i organizacijama koje sprovode NFO aktivnosti	NVO, KZM	2010
-Promotivne akcije	NVO, KZM, UŠP	4 puta godišnje 2010-2013
-Javna tribina o neformalnom obrazovanju	KZM, NVO	2010

2. PRIORITET: Stvaranje uslova za kvalitetno i stručno realizovanje programa neformalnog obrazovanja u skladu sa potrebama mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Osnajivanje mladih i NVO sektora kroz različite vidove neformalnog obrazovanja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Ispitivanje potreba mladih	Škole, stručne službe srednjih škola, NVO	Jedan put godišnje
- Izgradnja kapaciteta NVO za sprovođenje programa neformalnog obrazovanja	NVO, KZM	2010-2013
- Realizacija obuka za sticanje životnih veština	NVO, KZM, UŠP	2010-2013

3. PRIORITET: Sistemsko-sveobuhvatno priznavanje neformalnog obrazovanja

SPECIFIČNI CILJ 1: Unapređenje saradnje među nosiocima neformalnog obrazovanja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Izrada baze podataka nosilaca neformalnog obrazovanja	NVO, KZM	2010
- Seminar za nosioce neformalnog obrazovanja	NVO, KZM	2010
- Uspostavljanje koordinacije i saradnje nosilaca neformalnog obrazovanja	Nosioci neformalnog obrazovanja	2010-2013
- Uspostaviti međusektorsku saradnju	NVO, KZM	2010 -

VII.6. - SOCIJALNA PITANJA MLADIH

***Životne šanse svih grupa mladih i rizici od socijalne
isključenosti i nejednakosti***

***«Ko hoće nešto da učini, nađe način, ko neće ništa da učini, nađe opravdanje.»
(Pablo Picasso)***

Kada pričamo o mladima, pričamo o populaciji između 15 i 30 godina, koja obuhvata različite grupe mladih u Opštini Bečej. U pregledu i analizi stanja potrebno je uvažiti nejednake životne šanse osetljivih grupa mladih i moguće rizike isključenosti i nejednakosti onih osoba koje žive u teškim uslovima.

Nažalost, predanost i briga za mlade nije izražena u toj meri da je možemo nazvati odgovarajućom i samim tim ne postoji prepoznavanje, reagovanje i savetodavni rad u vezi sa okolnostima i problemima koje imaju mladi.

S obzirom da rizici od socijalne isključenosti i nejednakosti pokrivaju široki spektar problema mladih, akcenat je usmeren prvenstveno prema osetljivim grupama mladih osoba na teritoriji Opštine Bečej.

Mladi Romi

U ovu grupu spadaju mlade osobe romske populacije koje nemaju završenu osnovnu ili srednju školu. Ovoj kategoriji pripadaju i one osobe koje imaju poteškoća sa primenom znanja stečenog tokom formalnog obrazovanja. Obrazovanje romske populacije je jedan od značajnijih preduslova i puteva njihove emancipacije i integracije kao ravnopravnih građana i građanki u društvo. Ostvarivanje prava na obrazovanje romske zajednice doprineće ne samo razvoju ove zajednice već i društva kao celine, pre svega građanskog društva i njegove demokratije.

Broj mladih osoba koje ne pohađaju osnovnu ili srednju školu je nepoznat s obzirom da se školska administracija ne vodi prema nacionalnoj pripadnosti.

Romi i romkinje koje rano napuštaju obrazovni sistem spadaju u najmarginalizovaniju grupu koja je siromašna i bez zaposlenja, jer su neobrazovani i bez stručnih kvalifikacija, te ne mogu konkurisati na tržištu rada. Nedostatak obrazovanja je posledica, a istovremeno i uzrok, teškog materijalnog položaja romske zajednice, kao i sama neinformisanost. Siromašne porodice ne mogu materijalno da izdrže školovanje dece i time se siromaštvo i needukovanost prenosi na nove generacije.

Mladi Romi i Romkinje su takođe predmet diskriminacije od strane društva te im ovaj faktor otežava uključ enje u društvenu sredinu.

Nepismenost i rano napuštanje obrazovnog sistema može dovesti do sledećih posledica: otežano zapošljavanje i izražena ekonomska nestabilnost, nepoznavanje svojih prava, agresivnost, psihološka nestabilnost i frustriranost.

Mlade osobe sa invaliditetom

Iako je svest društva u poslednje vreme na većem nivou što se tiče tolerancije prema osobama sa invaliditetom, ipak možemo reći da to ne zadovoljava i ne ispunjava sve uslove da bi se one osećale kao ravnopravni učesnici društva. Svaka mlada osoba sa invaliditetom oseća teskobu kada je okolina ignoriše ili diskriminiše, a zaključak donosimo na osnovu razgovora sa mladima Opštine Bečej iz kojeg proističe da nedovoljna aktivnost u društvu i nedovoljno sadržaja prilagođenih potrebama osoba sa invaliditetom dovodi do samoizoliranja. Isto tako dolazimo do zaključka da bez obzira što postoje razne organizacije koje se bave potrebama mladih sa invaliditetom u Vojvodini, na teritoriji Opštine Bečej njihova vodljivost ne postoji, dok sadržaj koji je ponuđen često nije u skladu sa mogućnostima i fizičkim sposobnostima mladih sa invaliditetom.

Pored inkluzije osoba sa invaliditetom u društvo, potrebna je i volja ovih osoba da se uključe u život i svoju okolinu, jer se često dešava da vođena prethodnim porazima, osoba sa invaliditetom nema ambicije za ponovni pokušaj socijalizacije.

Mlade osobe koje pripadaju određenoj etničkoj zajednici

Prema poslednjem popisu iz 2002. u naseljima opštine Bečej živi 40987 stanovnika i čini ih preko 24 naroda i narodnosti, te opštinu Bečej možemo nazvati multietničkom i multikulturalnom sredinom. Zadnjih nekoliko godina različite etničke skupine se drže zatvoreno, te se povećava postojeći jaz između ovih grupa. U razgovoru sa mladima smo konstatovali da je diskriminacija prisutna između etničkih grupa u svim sferama društvenog života, kako u školama tako i u aktivnostima tokom slobodnog vremena. Mladi smatraju da se mediji takođe previše baziraju na senzacionalnosti naslova prilikom izveštavanja, što takođe dovodi do izražavanja predrasuda i stereotipa. Mlade osobe opštine Bečej su se osvrnule i na činjenicu da se jezik sredine više ne predaje po osnovnim školama iako postoji potreba za tim, kako bi se mladi upoznali sa kulturom i pismom drugih etničkih grupa.

Iako u opštini Bečej nije alarmantno stanje diskriminacije i nacionalizma, građanima i građankama je potrebno ukazati i svakodnevno ih podsećati na pojam tolerancije i njegovo značenje.

Rodna ravnopravnost

Unapređenje rodne ravnopravnosti jedan je od važnih elemenata u procesu demokratizacije društva. Ovo pitanje poslednjih godina sve je više prepoznato u Srbiji. Ravnopravnost među polovima, te jednaka prava za sve bez obzira na njihov rodni identitet i/ili izražavanje koji mogu da nadilaze binarne polne podele, od izuzetnog je značaja za kreiranje društva sa jednakim šansama za sve. Pod ovim podrazumevamo da se pitanje rodno zasnovane diskriminacije i nasilja, a samim timi ravnopravnosti, ne odnosi samo na ophođenje prema osobama ženskog pola, već obuhvata i tretman i položaj LGBTIQ1 osoba.

U ovoj oblasti smatramo da je neophodno najpre podići svest i razumevanje osoba u institucijama i organizacijama te osnažiti mlade u pogledu poznavanja i zagovaranja svojih prava.

Rodna ravnopravnost posebno je značajno pitanje u situacijama višestruke diskriminacije, tj. kada je položaj osobe ugrožen na više načina (npr. položaj mladih romkinja nepovoljniji je onoga u kome se nalaze mladi Romi).

Mladi ulice

Pod mladima sa ulice podrazumevamo mlade osobe koje su nezainteresovane da se uključe u društvenu sredinu, te se često okreću alkoholu, psihoaktivnim supstancama kao i delikvenciji. Činjenica je da samo društvo nije podsticajno za mlade ljude, te se mladi tretiraju kao neiskusne osobe čije ideje, inovacije, znanja i veštine su potpuno neprihvaćene od strane društva. Nakon nekoliko pokušaja, mladi svoju nezadovoljnost iskazuju nepoštovanjem društvenih normi koje povlači za sobom delimično ili potpuno otuđenje ili socijalnu isključenost. U razgovoru sa mladima opštine Bečeј, došli smo do zaključka da mladi sa ulice zahtevaju više pažnje i inicijativu od strane društva da bi se vremenom uključili u tokove aktivnosti društvene sredine. Mlade je potrebno edukovati i informisati o načinima diskriminacije te im pokazati načine integracije u društvenu sredinu. Ovakvim procesom dobijamo građane i građanke koje imaju ravnopravnu ulogu u društvu, koji su spremni svoje znanje podeliti sa ostalima.

IZDVOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Uključivanje Roma i Romkinja u obrazovni sistem i održavanje kontinuiteta u školovanju

SPECIFIČNI CILJ 1: Razvoj motivacije za kvalitetnije školovanje mladih iz romske zajednice

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Promovisanje i upoznavanje romske zajednice sa Strategijom unapređivanja obrazovanja Roma kao i sa Bečeјskim Lokalnim Akcionim Planom za Mlade - izrada tematskih brošura na romskom i srpskom jeziku. Kontinuirano informisanje mladih iz romske zajednice o različitim mogućnostima ostvarivanja prava na obrazovanje putem rada u romskim naseljima.	NVO, KZM, Kancelarija za romska pitanja	2010.- 2013. godina
- Izrada planova i programa za romske adolescente i adolescentkinje u cilju prevencije rane udaje i ženidbe, a koje osmišljavaju i implementiraju zainteresovane institucije ili romske nevladine organizacije.	NVO, Dom Zdravlja, CZSR, Kancelarija za romska pitanja	
- Razvijanje različitih oblika pomoći mladima u savladavanju nastavnog gradiva (dopunska nastava, kompenzatorna nastava, mentorski rad).	NVO, KZM, Đački Parlament, OKB i Srednje Škole, Kancelarija za romska pitanja	
- Formiranje putujućeg pozorišta, sastavljenog od mladih iz romske zajednice koje bi u Romskim naseljima, putem predstave, igre i plesa predstavljalo važnu ulogu obrazovanja	NVO, GP, KZM, Kancelarija za Romska pitanja, OKB	

SPECIFIČNI CILJ 2: Aktivna podrška Romima i Romkinjama u obrazovanju

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje različitih oblika besplatne pripreme za upis u srednje i više/visoke škole - Materijalna podrška Romima i Romkinjama u srednjim školama i fakultetima putem stipendija i logističke podrške pri aplikaciji za sredstva namenjenim obrazovanju mladih Roma (kreiranje tima koji će se baviti pružanjem pomoći mladima iz romske zajednice pri pronalaženju sredstava za olakšavanje njihovog školovanja) 	<p>NVO, KZM, Kancelarija za Romska pitanja</p> <p>Tim za pomoć pri realizaciji sredstava za nastavak školovanja, Kancelarija za Romska pitanja, CZSR,OU</p>	2010.- 2013. godina

2. PRIORITET: Inkluzija osoba sa invaliditetom u društvenu sredinu

SPECIFIČNI CILJ 1: Stvaranje uslova za bolju informisanost osoba sa nekom vrstom telesnog invaliditeta

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Izdavanje štampanog, audio i/ili internet informatora o mogućnostima za uključanje i angažovanje mladih u opštini Bečej, prilagođen za osobe sa nekom vrstom invaliditeta 	KZM, NVO, OU	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 2: Pospješivanje uključanja osoba sa invaliditetom u društvenu sredinu

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Ispitivanje potreba za vrstom radionice osoba sa nekom vrstom invaliditeta putem ankete - Formiranje baze podataka osoba iz ugroženih grupa radi pospešivanja ponuđenih aktivnosti za uključivanje istih u društvenu sredinu - Planiranje i izvođenje nekoliko radionica na osnovu potreba iz prethodnog istraživanja 	KZM, NVO, stručne službe	2010.- 2013. godina

3. PRIORITET: Razvijanje svesti mladih o uvažavanju različitosti i toleranciji

SPECIFIČNI CILJ 1: unapređenje odnosa među građanima i građankama u Opštini Bečej

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Besplatni kursevi jezika nacionalnih manjina kao oblik neformalnog obrazovanja - Interkulturalni kamp sa ciljem učenja jezika sredine, - Osnivanje raznih kulturnih sekcija nacionalnih manjina - Izdavanje štampanog, audio, video materijala koji promovišu toleranciju i uvažavanje različitosti 	KZM, Srednje škole, OU, OKB, GP, KUDovi, NVO	2010.- 2013. godina

4. PRIORITET: unapređenje rodne ravnopravnosti

SPECIFIČNI CILJ 1: Podizanje svesti i izgradnja kapaciteta osoba koje rade sa mladima iz oblasti rodne ravnopravnosti

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- trening osoba zaposlenih u stručnim službama srednjih škola i nevladinim organizacijama - izgradnja kapaciteta (kroz obuku i materijal) adolescentskog savetovališta za podršku mladima u procesu formiranja rodnog identiteta	KZM, OU	2010.- 2013. Godina
- promocija rodne ravnopravnosti među mladima	KZM, NVO, mediji	2010.- 2013. Godina

5. PRIORITET: Inkluzija mladih osoba sa ulice u društvenu sredinu

SPECIFIČNI CILJ 1: Organizovanje aktivnosti koje imaju za cilj da uključe mlade sa ulice u društvo i dešavanja

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Neformalni razgovor sa direktnim korisnicima u cilju prikupljanja informacija o tome koje su to aktivnosti koje ih mogu zainteresovati - Organizovanje radionica radi stvaranja uslova za inkluziju mladih sa ulice u društvenu sredinu - Obezbeđivanje prostora za aktivnosti	KZM, stručne službe, OUP, OKB, OU	2010.- 2013. godina

VII.7. - ZAPOŠLJAVANJE MLADIH

U okviru procesa izrade ovog akcionog plana, održana je fokus grupa, u skladu sa metodologijom usvojenom na početku procesa izrade. Na osnovu diskusije vođene na fokus grupi, kao i na osnovu zaključaka sastanka radne grupe uočeni su problemi u oblasti zapošljavanja mladih u opštini Bečej.

Iako mala sredina, opština Bečej poseduje višak školovanog kadra određenih kvalifikacija bez radnog iskustva, što je rezulatat slabe privredne aktivnosti i manjka radnih mesta. Ovaj problem povlači sa sobom i svoj kontra-efekat i novi problem, a to je nedostatak kadrova novih obrazovnih profila u svim delatnostima. Drugim rečima, ne postoji povezanost potreba privrede i ponude obrazovanja, odnosno sistemsko i strateško kadrovsko opredeljenje nosilaca odgovornosti u socijalno-ekonomsko-obrazovnom dijalogu. Analiza i diskusije su, u tom pravcu, uvidele i jedno od mogućih rešenja, odnosno konkretan problem, uzimajući u obzir strukturu privrede naše opštine, a to je nepostojanje odeljenja poljoprivredne struke (profili u skladu sa zahtevima tržišta) u okviru Tehničke škole u Bečeju. Takođe, jedan od problema sa kojima se mladi susreću je nepotizam, odnosno veliki uticaj političke pripadnosti, rodbinskih i drugih veza prilikom zapošljavanja.

Ekonomsko-finansijska slabost mladih osoba odražava se i na nemogućnost samofinansiranja dodatne edukacije (kursevi jezika, obuka za rad na računaru...) koja bi doprinela povećanju ličnih kapaciteta i mogućnosti za zapošljavanje. Kada ovaj problem dovedemo u vezu sa činjenicom da su zbog niskih iznosa zarada mladi osobe demotivisane za rad i zapošljavanje, onda lako možemo prepoznati, objasniti i shvatiti potrebu i želju mladih koji gravitiraju ka većim sredinama (Novi Sad, Beograd, Subotica...) u kojima traže „svoju sreću“.

Kako bi se gore pomenuti problemi prevazišli, potrebno je mlade kao prvo informisati, a potom i edukovati o mogućnostima (samo)zapošljavanja a time i poboljšanja svog socijalno-ekonomskog statusa. Među prepoznatim problemima je nedovoljan nivo edukacije o preduzetništvu, kao načinu samozapošljavanja, što je jedan od uzrokada nerazvijenog preduzetničkog duha mladih u našoj sredini. Kako nedovoljan nivo, tako ni nedovoljna informisanost mladih o programima za podsticanje zapošljavanja, programa prekvalifikacija i dokvalifikacija i raspisanim konkursima. Međutim, ovaj problem nije samo objektivne prirode: kako zbog socio-ekonomskog stanja, tako i zbog „uspavanog“ i melanholičnog duha, mladi nisu dovoljno zainteresovani ni za

postojeće programe informisanja i edukacije. Takođe, kod mladih nije dovoljno prepoznat značaj volontiranja kao šanse za sticanje iskustva i potencijalne „odskočne daske“ za zapošljavanje.

IZDOJENI PRIORITETI I MERE

1. PRIORITET: Podrška programima usmerenim na povećanje radnih kapaciteta mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Promocija mogućnosti radnog angažovanja mladih putem radne prakse, stažiranja, pripravničkog i volonterskog rada

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Organizacija edukacije o značaju radne prakse, stažiranja pripravničkog i volonterskog rada u svrhu lakšeg zapošljavanja - Organizovanje radionica za sticanje praktičnih veština - Organizovanje volonterskog rada u NVO, opštinskoj upravi i privrednim subjektima	KZM, NVO KZM, Opšte udruženje preduzetnika opštine Bečeј, NVO, Stručne škole KZM, Odeljenje za privredu i razvoj opštine Bečeј, NVO	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 2: Osposobljavanje mladih za poslovnu komunikaciju

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Organizovanje treninga na temu: pisanje CV, pisanje motivacionog pisma, ponašanje tokom intervjua, popunjavanje konkursne dokumentacije i dr. - Organizovanje radionice na temu: upoznavanje metoda i tehnika aktivnog traženja posla - Organizovanje obuke za rad na računaru u skladu sa potrebama tržišta (osnovni i specijalizovani programi)	KZM, NVO, NSZ	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 3: Jačanje svesti o postojanju potrebe za unapređenje stručnih znanja, sposobnosti i veština

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
- Organizovanje edukacije o značaju daljeg školovanja i doškolovanja radi nalaženja adekvatnijeg posla	KZM, NVO, NSZ, stručne službe srednjih škola	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 4: Podrška zapošljavanju mladih sa posebnim potrebama i drugih socijalno ugroženih grupa

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Promocija programa uključivanja i zapošljavanja mladih sa posebnim potrebama i drugih socijalno ugroženih grupa - Promovisanje objavljenih konkursa NSZ, pokrajinskih i republičkih institucija - Organizovanje radionica, seminara 	Kancelarija za mlade, CSR, NVO, NSZ, Odeljenje za privredu i razvoj opštine Bečej	2010.- 2013. godina

2. PRIORITET: Promocija i podrška razvoju preduzetništva i preduzetničkog duha kod mladih

SPECIFIČNI CILJ 1: Poboljšanje poslovne klime za započinjanje biznisa

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Formiranje biznis inkubatora - Izrada predloga podsticaja očuvanja starih zanata i domaće radinosti kroz program inkubatora - Promocija primera dobre prakse u preduzetništvu 	Opština Bečej Opšte udruženje preduzetnika opštine Bečej, NVO KZM, Opšte udruženje preduzetnika opštine Bečej , Odeljenje za privredu i razvoj opštine Bečej	Do 2011. godine
<ul style="list-style-type: none"> - Promovisanje objavljenih konkursa NSZ, pokrajinskih i republičkih razvojnih fondova i formiranje baze podataka o objavljenim konkursima 	KZM, Odeljenje za privredu i razvoj opštine Bečej, NSZ	2010.- 2013. godina

SPECIFIČNI CILJ 2: Doprinos razvoju preduzetničkih veština kod mladih

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Organizovanje treninga na temu: razvoj poslovne ideje, izrada biznis plana i slično - Organizovanje seminara na temu: menadžment u preduzetništvu 	Kancelarija za mlade, Opšte udruženje preduzetnika opštine Bečej, Odeljenje za privredu i razvoj opštine Bečej, NVO, NSZ, Stručne škole	2010.- 2013. godina

3. PRIORITET: Doprinos razvoju ljudskih i institucionalnih kapaciteta

SPECIFIČNI CILJ 1: Podrška aktivnostima usmerenim na razvoj ljudskih i institucionalnih kapaciteta

<i>Aktivnosti</i>	<i>Nosilac Aktivnosti</i>	<i>Period realizacije</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Analiza tržišta rada i utvrđivanje suficitarnih i deficitarnih zanimanja - Upućivanje mladih na sistem NSZ i promocija istog - Formiranje baze podataka mladih koji završe osnovno, srednješkolsko, više i visoko obrazovanje - Dopuna sadržaja web stranice Kancelarije za mlade temama vezanim za zapošljavanje (konkursi, preduzetništvo, mogućnost zapošljavanja...) - Takmičenje za najtalentovanije mlade i njihovo zapošljavanje u privredi ili državnoj upravi 	KZM, NSZ, Odeljenje za privredu i razvoj opštine Bečej, Stručne škole, Osnovne škole, Parlamenti srednjih škola	2010.- 2013. godina

VIII – SPROVOĐENJE LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZA MLADE OPŠTINE BEČEЈ

Uvodne naponeme

Ostvarljivost Lokalnog akcionog plana za mlade (LAPM) osigurana je tako što su se prilikom razvoja dokumenta u obzir uzele realne mogućnosti opštinske uprave da u definisanom vremenskom okviru sprovede aktivnosti predviđene planom, kao i kapaciteti nevladinih organizacija, institucija i ustanova.

Efikasno sprovođenje LAPM sa svim pratećim elementima tog procesa (osiguranje sredstava, praćenje i procena) podrazumeva jasnu podelu odgovornosti, dobru koordinaciju i saradnju relevantnih tela na opštinskom nivou, te njihovo povezivanje sa nadležnim pokrajinskim i nacionalnim telima, nevladinim organizacijama i drugim institucijama.

Preduslovi za uspešno sprovođenje LAPM su:

1. participativni pristup sprovođenju (konsultacije, saradnja i učešće u odlučivanju svih zainteresovanih strana, a posebno mladih),
2. obezbeđivanje sredstava iz različitih izvora,
3. povezivanje sa postojećim lokalnim, pokrajinskim i nacionalnim strateškim dokumentima i procesima njihovog sprovođenja
4. povezivanje i saradnja sa relevantnim akterima omladinskih politika na svim nivoima u zemlji i regionu
5. poštovanje principa rodne ravnopravnosti kod sprovođenja svih aktivnosti predviđenih ovim dokumentom (zalaganje za ravnopravno učešće svih bez obzira na pol, rodni identitet i/ili izražavanje)

Planiranje sprovođenja, praćenje i izveštavanje

Sprovođenje LAPM biće zasnovano na godišnjim operativnim planovima. Ovi planovi razvijaće se u periodu oktobar-decembar tekuće godine za narednu godinu. Sprovođenjem kroz godišnje planove osiguravaće se usklađenost planiranih i sprovedenih aktivnosti sa aktuelnim kontekstom i potrebama u svakom trenutku.

Operativni planovi sadržaće detaljnu razradu aktivnosti, finansijske elemente plana (potreban budžet) i indikatore za praćenje na osnovu kojih će se vršiti procena uspešnosti realizacije LAPM.

Praćenje realizacije za prevashodni cilj ima osiguranje kvaliteta sprovođenja LAPM.

Osnov za praćenje biće indikatori koji će biti definisani kao sastavni deo godišnjih operativnih planova.

Izveštaje o realizaciji LAPM činiće pregled realizovanih aktivnosti i ostvarenih rezultata predviđenih godišnjim operativnim planom. Izveštaji se sačinjavaju do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu. Izveštaji o realizaciji LAPM biće zasnovani na proceni nivoa ostvarenosti očekivanih rezultata na osnovu definisanih indikatora.

Svaki od zasebno razvijenih programa ili projekata u okviru procesa sprovođenja LAPM mora imati jasno definisane indikatore i mehanizme za praćenje i procenu uspešnosti. Ovi mehanizmi moraju biti participativni, posebno osiguravajući aktivno učešće mladih.

Uloge i odgovornosti

U sprovođenju LAPM primarnu ulogu će imati Savet za mlade i Kancelarija za mlade Opštine Bečej. U procesu će takođe značajnu ulogu imati škole, institucije kulture, zdravstveni centri, mesne zajednice, nevladine organizacije, kao i same mlade osobe.

Sa ciljem adekvatne koordinacije, predviđeno je da u procesu sprovođenja LAPM ključna opštinska tela imaju sledeće odgovornosti:

Savet za mlade

1. obezbeđuje učešće mladih u svim telima na nivou opštinske uprave, a čiji je rad usmeren mladima
2. zalaže se za povećanje finansijskih sredstava koja se iz budžeta Opštine izdvajaju za finansiranje programa i projekata namenjenih sprovođenju LAPM
3. vrši praćenje procesa realizacije LAPM (monitoring)
4. zalaže se za prepoznavanje interesa mladih u radu opštinskih tela i organa
5. zalaže se za primenu preporuka „Revidirane evropske povelje o učešću mladih na lokalnom i regionalnom nivou“
6. obezbeđuje uspešnu komunikaciju svih relevantnih i odgovornih subjekata za razvoj mladih na lokalnom, pokrajinskom i nacionalnom nivou

Kancelarija za mlade

7. koordinira razvoj godišnjih operativnih planova za sprovođenje LAPM
8. koordinira realizaciju godišnjih operativnih planova za sprovođenje LAPM
9. sastavlja godišnje izveštaje o realizaciji LAPM
10. izgrađuje odnose i saraduje sa lokalnim organizacijama i inicijativama mladih u interesu uspešne realizacije LAPM
11. podstiče saradnju lokalnih organizacija i institucija koje rade sa mladima i za mlade
12. pruža podršku omladinskim organizacijama i inicijativama na teritoriji Opštine Bečej
13. razvija i sprovodi programe i projekte u skladu sa LAPM
14. radi na prikupljanju sredstava iz drugih izvora
15. radi na osiguranju vidljivosti LAPM i mogućnosti koje on pruža
16. inicira saradnju sa srodnim institucijama na pokrajinskom, nacionalnom i internacionalnom nivou

IX – PRILOZI

Statistički podaci iz dela VII.4. - BEZBEDNOST MLADIH

- Prekršaji 2008.g. -

PI – BEČEJ 2008.g.

	I	II	III	3..	IV	V	VI	6..	VII	VIII	IX	9..	X	XI	XII	12..
Svađa	0	1	1	2	0	1	1	4	0	0	1	5	0	0	0	5
Vika	0	0	0	0	2	0	2	4	0	1	2	7	0	0	0	7
Ugrožavanje sigur.	2	2	5	9	7	2	8	26	2	8	3	39	4	0	0	43
Vredanje	2	4	9	15	8	5	12	40	6	10	13	69	10	0	0	79
Vršenje nasilja	5	11	16	32	17	19	23	91	16	19	12	138	11	0	0	149
Izazivanje na tuču	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	4
Tuča	6	3	5	14	3	4	1	22	4	8	5	39	1	0	0	40
Neobavešt. OUP-a	2	0	5	7	0	4	0	11	0	1	3	15	0	0	0	15
Točenje alkohola	8	11	7	26	2	8	6	42	0	10	7	59	2	0	0	61
Prosj. i skitničenje	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	2	0	0	0	2
Nepristojno ponaš.	1	0	4	5	3	2	4	14	4	3	1	22	2	0	0	24
Drsko i bezobzirno	2	4	2	8	1	0	1	10	1	3	1	15	3	0	0	18
Buka	0	0	1	1	1	2	0	4	1	1	1	7	0	0	0	7
Dr. opasnih život.	0	2	1	3	1	0	2	6	0	1	0	7	1	0	0	8
Neovl. prik. D.P.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostali prekršaji	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	0	0	0	2

Ukupno:	28	38	56	122	45	48	62	277	34	65	52	428	36	0	0	464
Mesto izvršenja:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ulica	6	14	32	52	27	21	27	127	24	28	22	201	23	0	0	224
Ugost. objekat	16	14	18	48	3	17	15	83	1	17	19	120	11	0	0	131
Privatan stan	5	7	5	17	7	6	15	45	5	16	5	71	1	0	0	72
Druga mesta	1	3	1	5	8	4	5	22	4	4	6	36	1	0	0	37
Način izvršenja:	28	38	56	122	45	48	62	277	34	65	52	428	36	0	0	464
Pojedinačno	21	32	46	99	40	37	55	231	26	55	45	357	32	0	0	389
Udruženo 2-5 lica	6	6	10	22	5	11	7	45	8	10	7	70	4	0	0	74
Preko 5 lica	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
Starosna struktura:	28	38	56	122	45	48	62	277	34	65	52	428	36	0	0	464
(od 14)Do 18. godina	4	4	10	18	4	9	3	34	4	7	1	46	2	0	0	48
Od 18. - 21. godinu	1	1	13	15	9	4	5	33	2	7	4	46	10	0	0	56
Od 21. - 30. godinu	16	10	15	41	4	23	21	89	15	18	18	140	12	0	0	152
Od 30. - 40. godina	9	11	15	35	14	12	18	79	14	15	15	123	7	0	0	130
Preko 40. godina	5	17	14	36	15	15	22	88	9	21	20	138	8	0	0	146
Ukupno izvršilaca:	35	43	67	145	46	63	68	322	44	68	58	492	39	0	0	531

- Krivična dela 2007 / 2008.g. (učesće maloletnici) -
2007.

RB	Preduzete mere	Ukupno
1	Izvršeno krivičnih dela	65
2	Podnete krivične prijave	51
3	Broj izvršilaca	88

prvih šest meseci 2008.

RB	Preduzete mere	Ukupno
1	Izvršeno krivičnih dela	31
2	Podnete krivične prijave	25
3	Broj izvršilaca	8

Dati podaci su iz baze podataka Policijske stanice u Bečeju.

-----0-----

27.

A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Óbecse Község Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 4. és 6. pontjai, valamint Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 4. és 6. pontjai alapján Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta

H A T Á R O Z A T Á T ÓBECSE KÖZSÉG FIATALJAINAK HELYI AKCIÓTERVE 2010-2013 ELFOGADÁSÁRÓL

1. szakasz

Elfogadjuk Óbecse Község fiataljainak helyi akciótervét 2010-2013, amely mellékletként jelen Határozat szerves részét képezi.

2. szakasz

Jelen Határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való megjelenésétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. szám: I 011-123/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

I. ÁLTALÁNOS ADATOK ÓBECSE KÖZSÉGRŐL

Óbecse Község a vajdasági róna szívében, a Tisza folyó jobb partján helyezkedik el. Összfelülete 487 km², lakosságának száma pedig 41 000 körül alakul. A lakosság nemzetiségi összetétele alapján a többnemzetiségű községek közé tartozik. A lakosok 49%-a magyar, 41%-a szerb, kb. 10%-a pedig más nemzetiségű. A községet Óbecse (a Község központja), Péterréve, Bácsföldvár, Radičević, Mileševo Drea és Pecesor települések alkotják. Mivel a Község az északi mérsékelt égövben terül el, éghajlata mérsékelt kontinentális típusú. Átlagos tengerszint feletti magassága 82 m.

A Tisza folyó mellett, a Község gazdag vízfolyásokban (Csík ér és Beljanai bara), mocsarakban (Ilidža és mások), holtágakban (a Holt-Tisza Csurognál és a Holt-Tisza a Mézesdülőben), csatornáknak (Nagy-bácskai csatorna, fejlett öntözőcsatorna-hálózat), továbbá artézi és szubartézi vízben, amit ivóvízként használnak, ezenkívül pedig jól ismert jódtartalmú gyógyvizéről, az ún. sárga vízről is. Óbecse Község területét a földrétegekben rejlő széndioxid specifikussá teszi Szerbiában.

A Község összterületének 86%-a művelhető föld. Az össz termőterület 83%-a csernozjem és réti feketeföld (legtermékenyebb talajtípusok). Erdei vegetáció csak a Tisza menti és a Nagy-bácskai csatorna menti erdősávban létezik. A szállások körül elterjedt az akácfa, az úttestek mentén pedig védősávok és fasorok találhatóak. A földszinti vegetáció közül legelterjedtebb a sztyeppei fű.

Az állatvilág nem túl tarka, és többnyire sztyeppei fauna alkotja, ám külön említésre méltó az óbecsei halastónál található nagy gémtelep.

A természeti erőforrások (éghajlat, minőséges talaj, vízfolyások) kedveznek a mezőgazdaság fejlődésének és ennek folytán a Község területén rendkívül fejlett az intenzív földművelés (elsősorban a növénytermesztés), valamint az állattenyésztés. A mezőgazdaság szerkezetében a növénytermesztés bír legnagyobb jelentőséggel. A Község évi bruttó nemzeti jövedelmében 31%-kal vesz részt. Mindezek a tényezők fejlett feldolgozóipart (de a kapacitásokhoz és a lehetőségekhez mérten korántsem kellő mértékben

fejlesztet) eredményeztek. Más részről az évtizedek óta jelen levő fémfeldolgozó, fafeldolgozó és textilipar a meglévő kapacitások nem kellő kihasználtsága, továbbá a nagy gyárüzemek és a kísérő – illetve kisipar közötti kapcsolat hiánya következtében korlátozott és stagnál. Az idegenforgalom mint perspektív gazdasági ág annak ellenére, hogy a Község jelentős erőforrásokkal rendelkezik (jódtartalmú gyógyvíz), fejletlen.

A közlekedési infrastruktúra a kiváló stratégiai fekvés ellenére sem eléggé fejlett. A községnek közúti összeköttetése van az összes környező községgel, ezen keresztül pedig a nagyobb városközpontokkal (Újvidékkel, Szabadkával és Belgráddal is). A Belgrád–Budapest autópályától való távolsága és a tény, hogy nincs közvetlen rákapcsolódása erre az autópályára, jelentős mértékben csökkenti fejlesztési esélyeit. A vasúti közlekedés gyenge intenzitású és csak Újvidék irányában működik, míg az északra (Zenta felé) vezető útvonal teljesen tönkrement. A Község a vízi közlekedést illetően is nagy potenciállal rendelkezik, de a kikötő hiánya egyelőre lehetetlenné teszi ennek a közlekedési formának a fejlesztését.

ÁLTALÁNOS ADATOK AZ ÓBECSEI KÖZSÉG TERÜLETÉN ÉLŐ FIATALOKRÓL

A legutóbbi népszámlálás adatai alapján Óbecse Községnek 40 987 lakosa van. Az összlakosság 21,5%-át (8 800 személy) 15 és 30 év közötti személyek alkotják. A most következő táblázatban statisztikailag ismertetjük a lakosság korcsoport és nem szerinti megoszlását.

Korcsoport	Összesen	Férfiak	Nők
15—19 év	2 840	1 475	1 365
20—24 év	2 817	1 535	1 282
25---29 év	2 647	1 386	1 261
30—34 év	2 539	1 301	1 238

A munkaképes lakosok száma 27 700. Ezek közel egyharmadát a fiatalok alkotják, akik jelentős tényezőt képeznek nemcsak a Község gazdasági, hanem társadalmi fejlődésében is. A mintegy 4700 munkanélküli közül azonban csaknem 4100-an első alkalommal keresnek munkát. Ezek 75%-a (több mint 3500 személy) 30 évesnél fiatalabb. A munkanélküliek többsége nem rendelkezik szakképzettséggel, ennek folytán nyilvánvaló az adott tény és a munkanélküliség problémája közötti összefüggés.

A tanügy, annak ellenére hogy Óbecsén hosszú hagyománya van az oktatásnak, nem illeszkedett be kellőképpen az időszerű gazdasági és társadalomfejlesztési folyamatokba, de a merev oktatási rendszer és az új oktatási profilok bevezetésének hosszadalmas eljárása ellenére a helyi oktatási intézmények vezetőségének igyekezetével megpróbál egybehangolódni az óbecsei gazdaság szükségleteivel. Azt is tudni kell, hogy az oktatási intézmények költségeinek pénzelésére szolgáló eszközök egy része a községi költségvetésből biztosítódik, amely amúgy is igen szerény bevétellel rendelkezik az összes községi szükséglet kielégítésére. A Községben az oktatás 6 általános iskolában (kb. 3500 tanuló), 3 középiskolában (kb. 1500 tanuló), a pszichikai fejlődésükben enyhén fogyatékos gyermekek iskolájában (kb. 200 tanuló) és az ügyviteli főiskola kihelyezett tagozatában folyik. Ezenkívül létezik néhány nem formális oktatást nyújtó magániskola és kihelyezett tagozat is (szakmai, komputer, idegen nyelv).

A polgári egyesületek a közösség nagyságát tekintve viszonylag fejlettek az óbecsei községben. Az ún. polgári nem kormányzati szervezetek mellett, mint amilyenek az ITAKA és a BIG, környezetvédelemmel, állatvédelemmel, mezőgazdasági termelőkkel, gazdálkodókkal, továbbá a gyermekekkel és ifjúsággal foglalkozó egyesületek is léteznek (Óbecsei Ókológiai Egyesület, Agroservice, Gyermekbarát-egyesület, Taura – állatvédő egyesület). Jelentősnek tartjuk kihangsúlyozni a fiatalok nem formális társulásait is különféle tevékenységek útján, melynek eredményeül az ifjú voluntőrök nem formális egyesületeként létrejött az óbecsei Ifjúsági Klub (alapítója az Óbecsei Község Ifjúsági Irodája), továbbá néhány olyan egyesület, amelyek alternatív kultúrával és művészettel foglalkoznak (Bečej PUNX, Filadendron produkcija, Vesela subota).

A szervezetek és a nem formális csoportosulások mellett a fiatalok az óbecsei község területén működő sportklubokban és szervezetekben is aktív tevékenységet fejtenek ki. Ahogy azonban középiskolásokká válnak, némileg alábbhagy a sporttevékenység iránti érdeklődésük, ami külön elemzést igényel.

II. BEVEZETŐ ÓBECSE KÖZSÉG LOKÁLIS IFJÚSÁGI AKCIÓTERVÉHEZ

Manapság a fiatalok helyzete igen összetett. Mondhatjuk úgy is, hogy összetettebb mint bármikor, az adolescens időszak, vagyis a gyermekkor és a felnőttkor közötti időszak pedig egyre hosszabbá válik. Biológiai tekintetben sokkal korábban válnak éretté, gazdasági önállóságot azonban, ami a felnőtté válás végső előfeltétele, sokkal később szereznek. Új horizontok nyílnak meg előttük, amelyeket a korábbi nemzedékek nem ismertek, megannyi lehetőség áll rendelkezésükre, amelyek közül ki kell választaniuk az igazit, kialakul az identitásuk, a szabadságérzetük (de nem a teljes) és mindez zavarba hozza a mai fiatalokat.

A fiatalok státusa gyakran nincs kellőképpen meghatározva. A felnőttek egyes esetekben úgy viszonyulnak hozzájuk, mint a gyermekekhez, más alkalmakkal viszont a felnőtt ember komolyságát követelik meg tőlük. A társadalom békeidőben szófogadó iskolásként való viselkedésre inti, a háborús időszakokban pedig harcra szólítja fel őket.

A fiataloknak sajátos igényei és problémái vannak, egészen másnyilvánulnak mint a felnőtteknek és a gyermekeknek. Az adolescens túl öreg ahhoz, hogy gyermekorvoshoz járjon, de ugyanakkor túl fiatal, hogy a felnőtteket kezelő orvost keresse fel. Mindennek ellenére a szakemberek viszonylag

kevés figyelmet fordítanak a fiatalokra. Mi készítheti a társadalmat a fiatalokkal való szisztematikus foglalkozásra?

A fiatalok több szempontból is jelentős korcsoportot képeznek. Először is az adolescens időszakban elért fizikai és pszichikai fejlődésüktől függ majd a felnőtt populáció fizikai és pszichikai profilja. Számos, adolescens korban kialakult viselkedési forma (egyéni identitás, értékrendszer, társadalmi-politikai beállítottság) a felnőtt korba is átvivődik és az egyén személyiségének meghatározója lesz.

Ezenkívül számos olyan egészségi probléma is létezik, amelyek az adolescens korban jelentkeznek vagy jutnak nagyobb mértékben kifejezésre és felnőtt korban az egyén egészségi problémájának meghatározói lesznek. Anyagi szempontból a fiatalok képezik a legköltségesebb korcsoportot. A családnak és a társadalomnak pénzelnie kell az iskoláztatásukat, fejlődésüket, professzionális kiképzésüket. Végezetül a fiatalok kommerciális szempontból is jelentősek, mert számos specifikus termék igényelői (szórakozás, művelődés, hobby stb.).

A TERMINOLÓGIÁRÓL

Kiskorú, tizenévesek, ifjúság, adolescens, fiatalok...

Kiskorú – kiskorúnak az a személy tekintődik, aki a törvény értelmében és jogilag még nem szerzett érettségi státust és tetteiért nem tartozik teljes felelősséggel. Környezetünkben ez az a személy, aki még nem töltötte be a 18. életévét. Ezen definíció szerint olyan populációról beszélünk, amely a törvény értelmében még mindig nem képes arra, hogy éretten és felelősségtudatosan viselkedjen. Ily módon negatív mellékhangzást adunk a populáció ezen részének definiálásában.

Tizenévesek – angol nyelvterületről (angolul: teenager) átvett szó és azokat a személyeket jelöli meg, akik életkora angol nyelven tin-nel (angolul: teen) fejeződik be. Nálunk ezt a kifejezést többnyire zsargonként használjuk az adolescens korban levő személyekre. Tizenéveseknek a 13 és 19 év közötti fiatalok tekintődnek.

Ifjúság – ezt a terminust a régi Jugoszláviában azon korosztályba tartozókra vonatkoztatták, akik betöltötték a 13. (14.) életévüket (megszűntek pionírok lenni) de még nem váltak felnőtté.

Az adolescens kifejezés latin eredetű szó. Jelentése növekedni, fejlődni. Adolescens tehát növekszik, fejlődik, célja, hogy felnőjön és kifejlődjön. Ez teljesen megfelel annak az életciklusnak, amelyről beszélünk. Néha azonban ennek a terminusnak negatív mellékhangzása lehet, mert egyesek úgy tartják, hogy az adolescensek még mindig nem eléggé érett személyek, ezért bizalmatlansággal és bizonyos visszatartással közelednek feléjük. Az adolescens és a kamaszkort gyakran rokon értelmű szavakként használják, holott nem azok. A serdülőkor elsősorban a reprodukciós funkciók éréséhez kötődő fizikai és pszichofizikai változások összessége, az adolescens kor pedig minden mellett a pszichológiai és szociális érés időszaka is. Az adolescens kort leggyakrabban a gyermekkor és a felnőtté válás közötti átmeneti időszakként definiálják, mely idején intenzív fizikai és pszichikai fejlődés megy végbe. Az adolescens kor a gyermekkor befejeztével veszi kezdetét, ami számos szerző szerint a 11. és 14. életév között következik be. Az adolescens kornak három fázisa van és ezeket kronológiai tekintetben rendkívül nehéz elhatárolni egymástól. A Britannica Enciklopédia szerint az adolescens kor a 11–12. életévben kezdődik és 22–23. éves korig tart, míg az Americana Enciklopédia az adolescens kezdetének a 12–13. életévet, befejezésének pedig a 21–22. életévet határozza meg. A fentiek alapján az adolescens kort a következő módon definiálhatjuk:

- * korai adolescens kor – 10–14. év
- * közép adolescens kor – 15–19. év és
- * kései adolescens kor – 20–25 év

A fiatalok terminus az eddig legkevésbé használtak közé tartozik. Olyasmire asszociál, ami fiatal, optimista, új, energikus, pozitív. Az Egyesült Nemzetek definíciói szerint a fiatalok fogalma alatt a 15–24 éves személyek értődnek. Ezt a terminust az ENSZ Közgyűlése határozta meg 1985-ben a Fiatalok nemzetközi éve alkalmával. Nálunk a 2008. május 9-én elfogadott Nemzeti ifjúsági stratégia szerint „a fiatalokat a 15. és 30. életév közötti személyek alkotják. A Szerb Köztársaságban mintegy másfél millió fiatal él, ami az összlakosság 20%-át képezi. A fiatal fogalom a gyermekkor és a felnőttkor közötti időszakot jelöli meg. A fiatalság egy külön életszakasz, melyben az egyén amellest,

hogy biológiai és pszichológiai tekintetben éretté válik, bekapcsolódik a társadalmi közösségbe. Ebben az időszakban a fiataloktól elvárják, hogy kifejlesszék ügyességeiket és képességeiket, hogy azután szerepet vállalhassanak a társadalmi tevékenység minden területén. Az egyén bekapcsolódása a társadalomba szabály szerint addig tart, amíg nem éri el a szociális autonómia, a felelősségtudat és az önállóság megfelelő szintjét. Nehéz pontosan meghatározni, hogy az életkort illetően hol van a fiatalkor határa. Ezt illetően az Egyesült Nemzetek, az Európai Unió és a nemzeti intézmények formális meghatározásai is eltérnek egymástól. A világban különbözőképpen definiálják a korhatárokat, de egyetlen másik életszakasz sem vált ki annyi vitát, mint ez" (Nemzeti ifjúsági stratégia, Szerb Köztársaság 2008).

A FIATALOK NAPJAINKBAN: ÚJ DILEMMÁK ÉS ÚJ KIHÍVÁSOK

A XX. század végén és a XXI. század elején hirtelen változások álltak be, amelyek alaposan megzavarták az adolezcensek fejlődési folyamatát. Számos változást a politikai, a társadalmi-gazdasági és az egészségügyi problémák váltottak ki, melyek folytán megváltozott a fiatalok környezete.

Legtöbb okot az aggodalomra a szegény gyermekek számának növekedése adott, mert a gyermekek jogainak valóra váltásában a szegénység képezi a legnagyobb akadályt, ugyanakkor pedig gátolja az előrehaladást és a minőséges élet kialakítását is.

A XX. század kilencvenes éveit a fegyveres összetűzések, az erőszak és a nyomásgyakorlás jellemezték. Mindez zavart keltett több millió fiatal életében, ugyanakkor pedig felszínre jutottak azok a régi problémák is, amelyekről korábban tilos volt beszélni. Ezek a gyermekek kényszermunka útján való kizsákmányolása, a gyermekek bántalmazása és elhanyagolása, a családon belüli erőszak, a korosztályokon belüli erőszak, a kábítószer-élvezés és egyéb társadalmi betegség.

Régióink esetében külön kihívásnak számít, hogy a fiatalok nem vesznek kellő mértékben részt életkörüzetük kialakításában. Szavuk alig hallható, továbbra is a felnőttek képviselik őket minden intézményben. A társadalom peremén állnak. Vannak ugyan némi próbálkozások különféle ifjúsági egyesületek részéről, de ezek csak egy-két lépést tudnak tenni annak irányába, hogy láthatóvá tegyék a fiatalok létezését.

A Lokális Ifjúsági Akcióterv egyike azon lehetőségeknek, hogy szóhoz juttassuk a fiatalokat, hogy elkezdjük és/vagy fejlesszük a fiatalokról való folyamatos gondoskodást.

MIÉRT VAN SZÜKSÉG LOKÁLIS IFJÚSÁGI AKCIÓTERVRE?

Ifjúsági politika

Az ifjúsági politika fogalommal az ifjúságtámogatási rendszert jelöljük meg, mely a fiatalok életszemlélete összes releváns hordozóinak összefogásával épült ki. Rendkívül fontos szem előtt tartani a fiatalok erősödésének és részvételének dimenzióját ebben a folyamatban. Az ifjúsági politika nemcsak eszközt kell, hogy képezzen a problémák megoldására, hanem fontos területet is, melyen a fiatalok aktív polgárként cselekedhetnek. Ugyanakkor az ifjúsági politika a fiatalok igényeiről és jogairól való pártonkívüli társadalmi és stratégiai gondolkodás kifejezője kell, hogy legyen. Az ifjúsági politika elemei az ifjúsági iroda mellett, a tevékenységi tér biztosítása, az ifjúsági szervezetek, a községi struktúra, az ifjúsági költségvetési vonal, a fiatalok intézményesített részvételi struktúrái és természetesen az ifjúsági akcióterv.

Óbecse Község Ifjúsági Irodája

Óbecse Község Ifjúsági Irodája, mely az ifjúsági akcióterv kidolgozására irányuló projektum formális hordozója volt, 2006. december 1-jén alakult meg. Az Iroda a fiatalok problémáinak megoldásához való szervezett és szisztematikus hozzáállás képviselője. Mint ilyen, szorgalmazza a fiatalokkal való foglalkozást, a fiatalok támogatását, a polgárok egyesületeivel, az oktatási és művelődési intézményekkel és az ifjúsági élet többi hordozóival való együttműködést a községben,

valamint a helyi ifjúsági politika fejlesztését. Az Iroda tevékenysége az ifjúsági munka elveire alapozódik és összhangban van a stratégiai dokumentumokkal – Óbecse község fenntartható fejlődési stratégiájával (LA 21), A nemzeti ifjúsági stratégiával, A vajdasági ifjúsági akciótervvel és a Fehér könyvvel, az Európai Parlament ifjúsági politikájával.

Az Iroda mostanáig szerteágazó tevékenységet fejtett ki, amit az óbecsei fiatalok igényeivel összhangban önállóan vagy a fiatalokkal, a polgári egyesületekkel és azokkal az intézményekkel karöltve valósított meg, amelyek közvetlenül vagy közvetetten a fiatalokkal foglalkoznak.

Az Ifjúsági Iroda az ifjúsági politika egyik elemeként kezdeményezést indított az ifjúsági szervezetek, valamint az ifjúsági klub létrehozására.

Érvek a helyi politika kialakításának szükségességére

A Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozása előtt (2007-ben és 2008-ban) folytatott kutatások során kiderült, hogy a fiatalok az élet egyes területein áldatlan helyzetben vannak. Megfelelő kultúrtartalmak hiánya, a magas szintű kábítószer-élvezés és alkoholizmus, az iskolán belüli és az utcai erőszak csak egy részét képezi azoknak a problémáknak, amelyekkel a fiatalok a véleménykutatás különböző formáin keresztül rámutattak és amelyekkel nap mint nap szembetalálják magukat. Ez a körülmény adott alapot ahhoz, hogy a helyi önkormányzat támogatásával az Ifjúsági és Sportügyi Minisztérium kezdeményezésére elindítsuk a folyamatot és kialakítsuk a helyi ifjúsági politikát.

A folyamat céljai

A prioritások természetére, továbbá az egyes tevékenységek és a javasolt intézkedések kölcsönös függőségére való tekintettel, a Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozásába be kellett kapcsolni mindazokat a helyi intézményeket, amelyek közvetetten vagy közvetlenül jelen vannak a fiatalok életében (egészségház, rendőrség, iskolák, médiák). A horizontális szektorközi együttműködés mellett rendkívül fontos a Tartományi Ifjúsági és Sportügyi Titkárság, valamint az Ifjúsági és Sportügyi Minisztérium részvétele is. Az összes prioritás a fiataloknak a döntéshozatali, alkotási és tanácsadási folyamatokba való bekapcsolására irányul. Ez a dokumentum platformot és mechanizmust képez a fiatalok minden szinten való teljes részvételére.

A Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozásának folyamata

A Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozásának folyamata 2008 szeptemberében vette kezdetét a médiumokon keresztül promócióval. A következő lépés a munkacsoportok megalakítása és az elsőbbségi célok meghatározása volt, összhangban A nemzeti ifjúsági stratégiával és Az ifjúságpolitikai akciótervvel. Miután megalakultak a munkacsoportok, meghatároztuk a munkamódszert és a tevékenység dinamikáját. Ezt követően kialakítottuk a kutatási technikát és kiválasztottuk a fókuszcsoportokat. A munkatestületek koordinátorai az igények és a pillanatnyi helyzet elemzése alapján meghatározták a prioritásokat, valamint a Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozásának, illetve implementálásának időkeretét (2010—2013).

III. ÓBECSE KÖZSÉG LOKÁLIS IFJÚSÁGI AKCIÓTERVE KIDOLGOZÁSÁNAK RÉSZTVEVŐI

Munkacsoportok

Fiatalok tájékoztatása:

Ivana Ružička
Željko Milovančev
Tijana Džakulin
Sandra Popov

Fiatalok művelődése és szabadideje:

Jelena Poučki
Mirjana Kolundžić Kuzmanović
Dubravko Češljarev
Nagy Ildikó

Fiatalok egészsége:

Gondos Attila
Andrej dr. Mihajlović
Tóth Kása Attila
Gyurcsik Sarolta

Fiatalok biztonsága:

Dejan Petković
Rajko Prkosovački
Miljan Jovanović

Fiatalok oktatása:

Formális oktatás

Börcsök Margarita
Tatjana Vračarić
Gyurcsik Renáta

Nem formális oktatás

Jelena Poučki
Gordana Kuzmanović-Sadžakov
Slobodan Vasić
Iva Sadžakov

Fiatalok szociális kérdései:

Gábor Gyula
Varga Enikő
Ruzsa Tivadar
Svetlana Gagić
Goran Čonkić

Fiatalok foglalkoztatása:

Nikola Popović
Gordana Kovačev
Kormányos Andor
Ljubomir Vračarić

A LAPM végrehajtása:

Sever Džigurski

A meglévő stratégiai keret áttekintése:

Jelena Stojanović

Kutatómunka:

Senka Vračarić
Tatjana Pejin
Sanja Dejanović

Bevezető:

Bojana Perić

Koordinátor:

Vojislav Prkosovački

A koordinátor asszisztense:

Radomir Jelić

IV. RÖVIDÍTÉSEK

A dokumentum kidolgozásakor a következő rövidítéseket használtuk:

LAPM	Lokális Ifjúsági Akcióterv
KKH	Községi Közigazgatási Hivatal
II	Ifjúsági Iroda
PS	Pszichoaktív szupstancia
NKSZ	Nem kormányzati szervezet
NFSZ	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat
SZVK	Szociális-védelmi Központ
OIK	Óbecsei Ifjúsági Klub
ME	Művelődési egyesület
BM	Belügyminisztérium
JAZAS	AIDS ellen küzdő jugoszláv asszociáció
VSZ	Városi Színház
OISZ	Óbecse Idegenforgalmi Szervezete
OKS	Óbecse Község Sportszövetsége
HK	Helyi közösség
VSZAK	Városi Színház alkotóközpontja
IPU	Iskolai parlamentek uniója
HVSZ	Helyi volontőr szerviz

EVS	Európai volontőr szerviz
MSZ	Mentőszolgálat
BO	Belügyi osztály
IFP	Iskolai fejlesztési program
SWOT	Az elemzési elemek akronimje
VIAT	Vajdasági ifjúsági akcióterv
NIS	Nemzeti ifjúsági stratégia
LPA	Lokális Akcióterv a gyermekekért (Óbecse Község)
LA 21	Óbecse község fenntartható fejlesztési stratégiája
SUSU	Óbecse község szociális szolgáltatásfejlesztési stratégiája
NFO	Nem formális oktatás

V. KUTATÓMUNKA

BEVEZETŐ

Miért fókuszcsoport útján végzett kutatások? (Előnyök és hátrányok)

Az Óbecsei Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozásának tervezésekor valamennyi résztvevő egyetértett abban, hogy az ifjúság helyzetének felvázolására a legjobb mód a fókuszcsoport útján történő adatbegyűjtés. Mivel helyi jellegű ifjúsági akciótervről van szó, gondot viseltünk arról, hogy a fő hangsúlyt a fiatalok állásfoglalásaira és véleményére helyezzük. Világos volt előttünk, hogy sokkal hatékonyabb eredményeket fogunk elérni, ha a kutatást a minőségi adatok begyűjtésére és feldolgozására alapozzuk. A fókuszcsoportban láttuk azt a lehetőséget, hogy meghatározott személyekkel folytatott beszélgetés (vita) útján releváns információkhoz jussunk és ezek által betekintést nyerjünk azokba a helyzetekbe, valamint problémákba, amelyekre megoldást kívánunk nyújtani. A fókuszcsoport célja, hogy betekintést nyerjünk egy meghatározott társadalmi csoport (az óbecsei fiatalok) álláspontjaiba, motivációiba, viselkedésébe, változási módjába). A fókuszcsoport tagjai egyfajta reprezentatív mintacsoportot képeztek, vagyis azokat a személyeket képviselték, akikre a kivizsgált probléma közvetlenül vagy közvetetten vonatkozott (Óbecse kicsiben), mert csakis így juthattunk megbízható információkhoz. A fókuszcsoporttal folytatott munka nem más, mint tematikai vita útján történő információ-begyűjtési folyamat. Ez a folyamat fokozott óvatosságot igényel a moderáló és a résztvevők részéről is, nem egyszer pedig azok találékonyságára is szükség van (a kérdések feltevésekor, a vita elmélyülésekor, a probléma verbalizálásakor...) A fókuszcsoporttal folytatott beszélgetésekről felvétel készült, hogy a begyűjtött információkat megőrizzük és könnyebben tudjuk elemezni. Ha ezen szabályok valamelyikét nem tartottuk volna tiszteletben, az kontraeffektust váltott volna ki, vagyis megtörténhetett volna, hogy a begyűjtött adatok nem lesznek megbízhatóak.

A fókuszcsoport előnyei

- * Motiváció a fókuszcsoportban való részvételre és az őszinte válaszadásra
- * Együttes munka – a csoportos dinamika új ötletekhez vezethet
- * Első kézből nyert információ
- * Lehetőség az olyan témák megvitatására, amelyekről eddig csak ritkán vagy egyáltalán nem beszéltek; Lehetőség azon személyek véleményének meghallgatására, akik nehezen hozzáférhetőek, akik véleménye ritkán hallható (a társadalom peremén álló csoportokba tartozó személyek)
- * Gazdaságosság - rövid idő alatt sok releváns információ gyűjthető be

Hátrányok és javaslatok azok áthidalására

- * A résztvevők véleményének „megfertőzése” az elokvensebb személyek részéről (a moderálónak figyelmeztetnie kell arra, hogy mindenki véleménye egyaránt fontos)

- * Az az eset, amikor a moderáló részrehajló (neki csak a vitát kell vezetnie, neutrális álláspontra kell helyezkednie és nem avatkozhat bele a konfliktusokba)
- * Sok emberről van szó (nehéz egyeztetni a munkaidőpontot és mindenki véleményét meghallgatni)
- * Társadalmilag kívánatos feleletek adása, szerepjátszás, mindenki egyetért... (a moderálónak törekednie kell a vita kibontakoztatására, elmélyítésére)
- * A kérdezettek érdektelensége (motiválni kell őket a témáról folyó vitában való részvételre, rá kell mutatni, hogy milyen hasznuk származhat belőle)
- * A csoport zártsága (a moderáló felkéri a fókuszcsoport tagjait, hogy mutatkozzanak be egymásnak, önmaga is bemutatkozik, ismerteti a fókuszcsoport megalakításának célját, a vita témáját)
- * Lankad a munkahév (elérkezett az idő egy kis játékra, tréfára)

A csoport összetétele

- * A fókuszcsoportnak 6—12 tagja van
- * Heterogén – különböző nemű, életkorú, lakhelyű (falu – város), nemzetiségű, vallású, szociális és egészségi státusú személyek alkotják
- * Fontos, hogy a munkacsoport és a fókuszcsoport egyensúlyban legyen egymással (pl.: ha a munkacsoportot szakemberek alkotják, akkor a fókuszcsoportba fiatalokat kell meghívni)

A fókuszcsoporttal folyó munka struktúrája

- * A fókuszcsoporttal folyó munka félig strukturalizált csoportos interjú (a beszélgetés előre előkészített kérdésekről folyik, amelyek azután a vitában résztvevők állásfoglalásaitól és hozzájárulásától függően elmélyíthetők)
- * A kérdés tematikája a munkacsoport témájától függ
- * Kezdetben a résztvevőknek általánosított típusú kérdéseket tesznek fel, majd a későbbiek során áttérnek a témához szorosan kötődő kérdésekre
- * A kérdések logikus sorrendben követik egymást
- * Nyitott típusú, vitára alkalmas kérdések (kerülni kell az olyan kérdéseket, amelyekre a jelen levők igennel vagy nemmel válaszolhatnak)
- * Pótkérdések feltevése a minél minőségesebb válaszadás céljából

A fókuszcsoport dinamikája

- * A munka kezdete előtt a résztvevők kérdőívet töltenek ki, melyen feltüntetik általános adataikat (10 perc)
- * SWOT-elemzés a témakörbe való bevezetés céljából (20 perc)
- * Az előkészített kérdések megvitatása (plénum, 90 perc)

A létrehozott fókuszcsoportok szerkezete és dinamikája

(Fókuszcsoportok száma, témák, SWOT-elemzés, feltérképezett problémák, jövőbeni tevékenységre vonatkozó javaslatok)

A Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozása céljából 9 fókuszcsoportot alakítottunk. A fókuszcsoportokkal tartott összejövetelek napirendjén az alábbi témák szerepeltek:

- * a fiatalok művelődése és szabadideje
- * a fiatalok tájékoztatása
- * a fiatalok foglalkoztatása
- * a fiatalok biztonsága
- * a fiatalok formális oktatása
- * a fiatalok nem formális oktatása
- * a fiatalokkal kapcsolatos szociális kérdések és
- * a fiatalok egészsége

Mivel a fiatalok művelődésének és szabadidejének kérdését feldolgozó munkacsoport úgy vélte, hogy ez a téma túl terjedelmes ahhoz, hogy egy fókuszcsoport útján megfelelő anyagot kapjanak a minőséges elemzéshez, az illető témára még egy fókuszcsoportot szerveztünk azzal, hogy ezúttal a hangsúly a fiatalok aktivizmusára helyeződött.

Mint azt már említettük, a témakörbe minden fókuszcsoportot SWOT-elemzés segítségével vezettünk be. A SWOT-elemzés célját a kulcsfontosságú kérdések különválasztása képezte. Az effajta elemzés a célcsoportok (fiatalok, a LPAM közvetett és közvetlen használói) minőségének/erejének (Strengths) és hiányosságainak (Weaknesses), továbbá a pozitív (Opportunities) és negatív (Threads) környezeti hatások meghatározására támaszkodik. A minőség/erő és hiányosság a célcsoport belső jellemvonásaihoz kötődik, az esély és a veszély/fenyegetés pedig a rendszerre gyakorolt külső hatásként definiálódik: ifjúsági klubok, szegénység, környezet, törvénykeret...

Az ilyen hozzáállás a Lokális Ifjúsági Akciótervet készítő csapat tagjai szerint hasznosnak bizonyult, mert a kérdezettek a fellapozott példák alapján adott válaszaikkal lényegében felvázolták a fennálló helyzetet minden téma vonatkozásában. A SWOT-elemzés használata jó választás volt, mert a kérdezettek a SWOT-matrica kitöltésével teljesebb képet nyertek a beszélgetés témájáról és motiváltabbakká váltak a vitában való részvételre.

SWOT-matrica

	Pozitív szempontok	Negatív szempontok
Belső tényezők	Erő	Hiányosság
Külső tényezők	Esély	Veszély

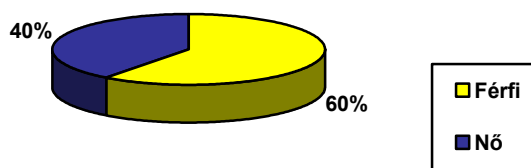
Az ezt követő vita a lokális közösségben fennálló, a fiatalokra és az adott témákra vonatkozó problémák feltérképezéséből indult ki, és konkrét javaslatok betervezésével zárult.

A fókuszcsoport tagjainak általános jellemzői

A kérdőívek elemzésével, amelyeket a fókuszcsoport tagjai a beszélgetés kezdete előtt töltöttek ki, meghatározott kvantitatív mutatókhoz jutottunk, amelyek a kérdezettek általános jellemzőiről adtak képet. A kutatómunkában 73 személy vett részt. Gondot viseltünk arról, hogy – amennyire és ahol lehetséges -, különböző nemű, életkorú, lakóhelyű (falu – város), nemzetiségű, vallású, szociális, képzettségi és egészségi státusú személyeket kapcsoljunk be a fókuszcsoportba. Egyes fókuszcsoportok esetében sikeresebb volt a képviselő munkacsoport kiválasztása mint másokban. Ott ahol ez kevésbé sikerült, a jelenlevőktől próbáltunk véleményt szerezni a nem képviselt csoportok helyzetéről.

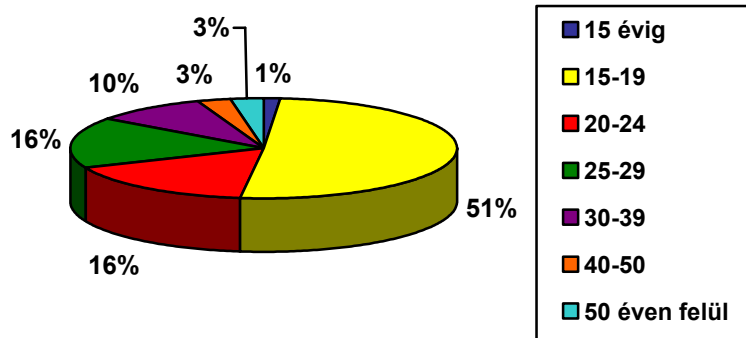
Ami a fókuszcsoportok nemi összetételét illeti, el kell mondanunk, hogy a férfi nemet képviselők részéről nagyobb érdeklődés és vitakészség nyilvánult meg, mint a nők részéről. Az arány 44:29 volt.

A kutatómunkával felölelték nemi hovatartozása

A korösszetételt illetően sikerült tiszteletben tartanunk a vegyesség elvét. Ifjúsági akciótervről lévén szó, nem csoda, hogy a résztvevők többségének életkora 15 és 30 év között volt. A legfiatalabb résztvevő 14, a legidősebb pedig 53 éves volt. A kutatómunkával felöltek átlagos életkora 22,92 év.

A kutatómunkával felöltek személyek életkora

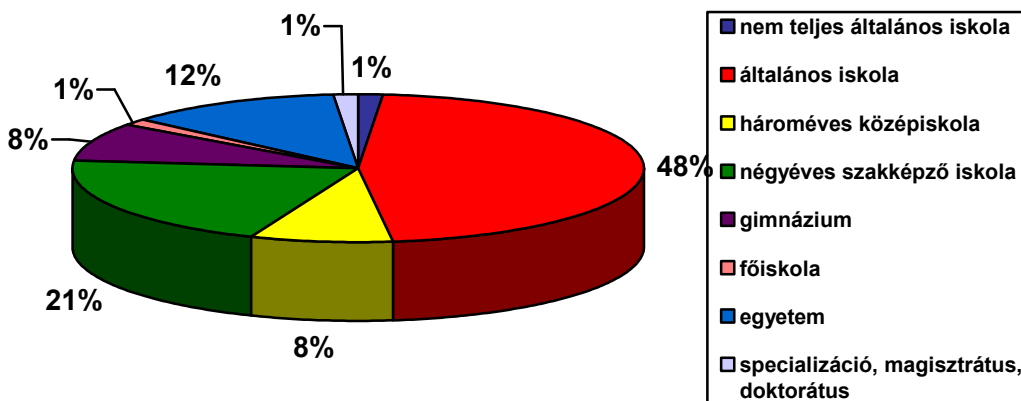
A megkérdezettek többsége óbecsei illetőségű. Péterrévét vagy Bácsföldvárt csak néhányan tüntették fel állandó tartózkodási helyükként.

Tartózkodási hely	Összesen	%
Óbecse	68	93,2
Bácsföldvár	4	5,5
Péterréve	1	1,4
Összesen	73	100,00

A kutatómunkával felöltek személyek állandó tartózkodási helye

Legnagyobb az általános iskolát és valamilyen középiskolát végzettek száma, tehát többségük még mindig folytatja tanulmányait.

A kutatómunkával felöltek iskolai végzettsége

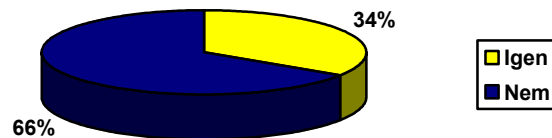

Foglalkozás	Összesen	%
Tanuló	37	50,7
Egyetemi hallgató	10	13,7
Szakma	4	5,5
Technikus	11	15,1
Tanügyi szakmunkatárs	1	1,4
Professzor	3	4,1
Okleveles mérnök	6	8,2
Okleveles jogász	1	1,4
Összesen	73	100,0

A kutatómunkával felöleltek foglalkozása

A fókuszcsoportba kiválasztott személyek közül 25 volt munkaviszonyban, 48 pedig munkanélküli.

Munkaviszonyban vannak-e a kutatómunkában felölelt személyek?

Munkahely	Összesen	%
Pincér/pincérnő	5	20,0
Fordító/tolmács	1	4,0
Mentőkocsi-vezető	1	4,0
Kommercialista	2	8,0
Iskolai pszichológus	1	4,0
Igazgató/igazgatónő	1	4,0
Községi hivatalnok	4	16,0
Projektáns	2	8,0
Üzletvezető	1	4,0
Építőhelyi segédmunkás	1	4,0
Raktáros	1	4,0
Újságíró – műsorvezető	2	8,0
Szakmunkatárs minőségrendszer-irányítási teendőkben	1	4,0
Tanár/tanárnő	1	4,0
Ifjúsági munkás	1	4,0
Összesen	25	100,0

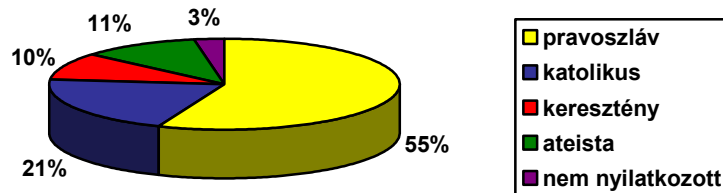
Munkahely foglalkoztatottak esetében

A kutatómunkával felölelt személyek többsége szerb nemzetiségű és pravoszláv vallású.

Nemzeti hovatartozás	Összesen	%
Szerb	54	74,0
Magyar	16	21,9
Roma	2	2,7
Nem nyilatkozott	1	1,4
Összesen	73	100,0

A kutatómunkával felölelt személyek nemzeti hovatartozása

A kutatómunkával felölelt személyek vallási hovatartozása

Az általános jellegzetességek összegezése útján kapott helyzetet az alábbi táblázatokban ismertetjük:

	Iskolai végzettség	Iskolai végzettség								Összesen
		nem teljes általános iskola	általános iskola	három-éves középiskola	négyéves szakközépiskola	gimnázium	főiskola	egyetem	specializáció, magisztrátus, doktorátus	
Nem	Férfi	1	16	5	11	4	1	5	1	44
	Nő	0	18	1	4	2	0	4	0	29
Összesen	1	34	6	15	6	1	9	1	73	

A kutatómunkával felölelt személyek neme és iskolai végzettsége

		Foglalkozás								Összesen
		tanuló	egyetemi hallgató	szakma	technikus	tanügyi szakmunkatárs	professzor	okl. mérnök	okl. jogász	
Nem	Férfi	19	6	3	8	1	2	5	0	44
	Nő	18	4	1	3	0	1	1	1	29
összesen		37	10	4	11	1	3	6	1	73

A kutatómunkával felölelt személyek neme és foglalkozása

	Munka- viszonyban vannak-e		összesen
	Igen	Nem	
Férfi	18	26	44
Nő	7	22	29
összesen	25	48	73

A kutatómunkával felölelt személyek neme és munkaviszonya

		Foglalkozás								össze- sen
		tanuló	egye- temi hallgató	szak- ma	tech- nikus	tanügyi szakmun- katárs	profesz- szor	okl. mérnök	okl. jogász	
Életkor	15 évig	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	15-19	36	1	0	0	0	0	0	0	37
	20-24	0	7	1	4	0	0	0	0	12
	25-29	0	1	3	3	0	1	4	0	12
	30-39	0	1	0	1	1	2	2	0	7
	40-50	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	50 éven felül	0	0	0	1	0	0	0	1	2
összesen		37	10	4	11	1	3	6	1	73

A kutatómunkával felölelt személyek életkora és foglalkozása

		Munkaviszonyban vannak-e		összesen
		Igen	Nem	
Nemzeti hovatar- tozás	szerb	19	35	54
	magyar	5	11	16
	roma	0	2	2
	nem nyilatkozott	1	0	1
	összesen	25	48	73

A kutatómunkával felölelt személyek nemzeti hovatar- tozása és munkaviszonya

		Vallási hovatar- tozás					össze- sen
		pravoszláv	katolikus	keresztény	ateista	nem nyilatko- zott	
Állandó tartózkodási hely	Óbecse	36	15	7	8	2	68

	Bácsföldvár	4	0	0	0	0	4
	Péterréve	1	0	0	0	0	1
összesen		41	15	7	8	2	73

A kutatómunkával felölelt személyek állandó tartózkodási helye és vallási hovatartozása

VI. A MEGLÉVŐ STRATÉGIAI KERET ÁTTEKINTÉSE

Néhány stratégiai dokumentum áttekintéséből látható, hogy egyes ifjúsági politikával kapcsolatos intézkedések és célok fedik egymást. A folytatásban kiemeltük az elemzett dokumentumokban említett intézkedéseket, valamint célokat, és mellettük feltüntettük annak a dokumentumnak a nevét is, amely tartalmazza őket.

A következő dokumentumokat elemeztük:

- Nemzeti ifjúsági stratégia – NIS
- Vajdasági ifjúsági akcióterv – VIAT
- Lokális akcióterv a gyermekekért (Óbecse Község) LPA
- Óbecse Község fenntartó fejlesztési stratégiája – LA 21
- Óbecse Község szociális szolgáltatásfejlesztési stratégiája – SUSU

Kiindulópontként A nemzeti ifjúsági stratégiát használtuk, melyből átvettük az összes célokat, majd a többi dokumentumból kiegészítettük őket azokkal az intézkedésekkel és célokkal, amelyeket a nemzeti stratégia nem tartalmaz, illetve amelyeket más módon fogalmaz meg.

1. A fiatalok serkentése a társadalomban való aktív részvételre – VIAT

1.1. A fiatalok motiválása, képzése és támogatása a társadalomban való aktív részvételre – VIAT, LA 21

1.2. Minőségesebb és egyenletesebb kiterjedésű programok, amelyek hozzájárulnak a fiatalok aktívabb részvételéhez a társadalomban

1.3. Az ifjúsági munka minőségszabványainak, továbbá az ezt kísérő mechanizmusok fejlesztése

1.4. Mechanizmusok kialakítása a fiatalok voluntőr munkájának serkentésére, szervezésére és értékelésére – VIAT, LA 21

1.5. Programok kidolgozása a fiatalok mozgékonyabbá tételének támogatására – a VIAT ezt a fiatalok tájékoztatásánál említi

1.6. A polgári társadalom fejlesztése a fiatalok voluntőr tevékenységének és aktivizmusának támogatásával – VIAT

1.7. A fiatal nők számának növelése a legfelsőbb döntéshozatali szinteken – VIAT

Ami a fiatalok aktív társadalmi részvételét illeti, a VIAT a fő hangsúlyt az oktatásra, a voluntőr munkára, a politikai tevékenységre, a civil társadalomra és a nemi egyenjogúságra helyezi. Ezen intézkedések egy része a soron következő 2. pontra is vonatkozik, mely a fiatalok döntéshozatalban való részvételéhez szükséges intézményes feltételek létrehozásával foglalkozik.

A LA 21 a voluntőr munkát a szegénység csökkentésére irányuló tevékenységi formaként említi.

2. A fenntartható intézményes keret útján a fiatalok igényeinek megfelelően és velük egyetemben fejleszteni a fiatalok együttműködését és biztosítani a döntéshozatalban való részvételükhöz szükséges feltételeket – VIAT

2.1. Definiálni az ifjúsági szervezet és a tevékenységi szabvány fogalmát

2.2. Intézményes támogatást biztosítani az ifjúsági szervezetek megalakításához, pénzelésére és aktív működésére, valamint a fiatalokkal foglalkozó szervezetek programtevékenységeire – LA 21

- 2.3. A helyi és a köztársasági ifjúsági szervek együttműködésének alapjaként elfogadni a közös folyamatirányítás és döntéshozatal koncepcióját
- 2.4. Rámutatni az ifjúsági szervezetek együttműködésének, az ifjúsági szervezetek hálózata létrehozásának és a bizalom kialakításának szükségességére
3. Kiépíteni a fiatalok tájékoztatási rendszerét minden szinten és minden területen
- 3.1. Biztosítani a fiatalok időbeni és alapos tájékoztatását a lehetőségekről és a távlatokról úgy a lokális közösségben, mint köztársasági szinten – VIAT, LPA, LA 21
- 3.2. A fiatalok számára hozzáférhetővé tenni a jogaikra, lehetőségeikre és esélyeikre vonatkozó releváns információkat
- 3.3. Oktató jellegű és fiatalokhoz szóló tartalmakkal gazdagítani a médiaházak műsorait – VIAT
- 3.4. Fokozni a fiatalok informatikai írástudásának szintjét (a VIAT ezt az oktatásnál említi)
- 3.5. Fokozni a fiatalok tájékozottságát a szakmaválasztási és munkába állási lehetőségekről, továbbá a munkapiaci távlatokról
- 3.6. Globális elektronikus hálózatot alakítani ki az ifjúsági szervezetek között, amelyek a fenntartható fejlesztést szorgalmazzák
- 3.7. Fejleszteni a fiataloknak szánt tájékoztató programokat – VIAT, LA 21

A VIAT szerint a gyenge tájékozottság okai: az ifjúsági médiák hiánya, a társadalmi folyamatokra és a médiákra gyakorolt politikai befolyás vagyis a nacionalizmus és a propaganda tartalmak, valamint a fiatalok professzionális bizonytalansága a médiákban. A VIAT a tájékoztatás mellett említést tesz a fiatalok mozgékonyágáról is, és kiemeli, hogy az anyagi helyzet, a hazai rossz infrastruktúra és a vízumrendszer nagymértékben gátolja a fiatalok mozgékonyágát.

A LPA különösen nagy hangsúlyt fektet a gyermekek participációjára a tájékoztatásban.

A LA 21 rámutat a súlyos feltételek között élők kategóriájába tartozó személyek jobb tájékoztatásának szükségességére.

4. Esélyegyenlőség biztosítása a társadalomban minden fiatal, kiváltképpen pedig a nehéz feltételek között élők számára (a VIAT ezt a fiatalokra vonatkozó szociális politikaként definiálja)
- 4.1. Funkcionális rendszerközi együttműködés kialakítása az érzékeny csoportokba tartozó fiatalok igényeinek teljes áttekintése és kielégítése céljából
- 4.2. Csökkenteni az intézményekben elhelyezett fiatalok számát és feljavítani a szolgáltatások kínálatát, valamint minőségét azon fiatalok számára, akik intézményekben maradnak
- 4.3. Fejleszteni a lokális közösség által nyújtott szolgáltatásokat és ezáltal támogatást nyújtani ahhoz, hogy a fiatalok a családban és a természetes környezetben maradhassanak
- 4.4. Csökkenteni az érzékeny társadalmi csoportokba tartozó fiatalokkal szembeni előítéleteket (a VIAT itt a függőségi betegségeken, a gyógyíthatatlan, de nem fertőző betegségeken és a fertőző betegségeken szenvedő fiatalokat, a rekonvaleszcenseket és a külön szükségletű személyeket említi)
- 4.5. Az érzékeny csoportokba tartozó fiatalokat bevonni az aktív és produktív közösségi életbe (a VIAT itt a kisebb környezetekben élőket, a meghatározott társadalmi réteghez, etnikai közösséghez, vallási közösséghez tartozókat, a szokatlan megjelenésű és viselkedésű fiatalokat, továbbá a faji megkülönböztetésben részesülő személyeket, a fiatal szülőket és a delikvenseket említi)
- 4.6. Feltételeket teremteni (helység, felszerelés, káder) az érzékeny csoportokba tartozó fiatalok sporttevékenységére
- 4.7. Biztosítani a jogot a megfelelő oktatásra minden fiatal számára, azonos feltételeket teremteni a tanulásra és a fejlődésre (a VIAT itt elsősorban az iskolázatlanokat és írástudatlanokat, a különleges tehetséggel rendelkezőket és a delikvenseket említi)
- 4.8. Hozzáférhetőbbé tenni a kultúrtartalmakat az érzékeny csoportokba tartozók számára
- 4.9. Fokozni az érzékeny csoportokba tartozó fiatalok foglalkoztatását
- 4.10. Védeni az érzékeny csoportokba tartozó fiatalok egészségét és kifejleszteni azokat a mechanizmusokat, melyek révén bekapcsolódhatnak az egészségvédelmi programokba
- 4.11. Lehetőséget adni a fiatalok önállóságára és családalapítására a lakásszükségletek megoldásának támogatásával
- 4.12. Olyan légkört és környezetet alakítani ki, melyben a fiatalok, kiváltképpen pedig az érzékeny csoportokba tartozók biztonságban érezhetik magukat

A LPA nagy hangsúlyt fektet az elhanyagolás és a bántalmazás kiküszöbölésére, az erőszak csökkentésére az iskolákban, a gyermekek és a felnőttek felvilágosítására a gyermekjogokról, továbbá a szülői gondviselés nélkül maradt gyermekek helyzetének javítására, a fejlődési zavarokban szenvedő gyermekek helyzetének javítására, valamint a lokális közösség életébe való egyenrangú bekapcsolódásuk lehetővé tételére. Ugyancsak a fő célkitűzések között szerepel a szegénység csökkentése a gyermekek körében, ami a gyermekes családok anyagi helyzetének feljavításával és a szegény családokból származó gyermekek megsegítésével érhető el.

A LA 21 elsősorban a szegénység csökkentését, a szülői gondviselés nélkül maradt és a külön szükségletű gyermekek helyzetének feljavítását, valamint a gyermekek bántalmazástól és elhanyagolástól való védelmét tűzi ki céljaként.

A SUSU alapján véve legtöbbször a szociális védelem fejlesztésével, konkrétan a szülői gondviselés nélkül maradt, továbbá a viselkedési zavarokkal küszködő gyermekek és fiatalok védelmével foglalkozik. Külön-külön kategóriaként kezeli a szülői gondviselés nélkül maradt gyermekeket, a bántalmazott és elhanyagolt gyermekeket, a megromlott családi viszonyok között élő gyermekeket, a viselkedési zavarokkal küszködő gyermekeket és fiatalokat, valamint a rokkant gyermekeket.

5. Serkenteni és értékelni a fiatalok figyelemreméltó megnyilvánulásait és vívmányait az élet különböző területein – VIAT

5.1. Serkenteni a fiatal kutatók, tudósok, sportolók, művészek és újtók fejlődését a gyorsabb gazdasági erősödés és prosperitás céljából

5.2. Népszerűsíteni a fiatalok tudományos-kutatómunkáját

5.3. Támogatni és serkenteni a fiatalok alkotó tevékenységét a művelődés és a művészet területén

5.4. Feltételeket teremteni csúcseredmények elérésére a sportban

5.5. Rendszeresen figyelemmel kísérni a fiatalok helyzetét, problémáit, igényeit és álláspontjait

6. Tartalmasabbá tenni a fiatalok szabadidejét – VIAT, LPA

6.1. Rendszeresen elemezni és kísérni a fiatalok kulcsfontosságú igényeit, támogatni az intervenció programokat, koordinálni a fő résztvevőket nemzeti, regionális és helyi szinten

6.2. Támogatást és feltételeket biztosítani a fiatalok önszervezkedésére

6.3. Serkenteni a fiatalok aktív részvételét a kultúrpolitika kialakításában és folytatásában minden szinten

6.4. Hozzáférhetőbbé tenni a kultúrtartalmakat a fiatalok, elsősorban a kisebb és szegényebb környezetekben élők számára – VIAT, LPA

6.5. Biztosítani a feltételeket a fiatalok sporttevékenységére a lokális közösségekben – VIAT

6.6. Támogatni a fiatalok összes kategóriáinak részvételét a sport és rekreációs tevékenységekben minden szinten

6.7. Intézményesíteni és fejleszteni az iskolai sportot

A VIAT külön hangsúlyt fektet a helyiség- és műszaki feltételek, illetve az olyan munkaterek biztosítására, amelyek lehetővé teszik a kultúrtartalmak kivitelezését, továbbá a káder- és eszközhányra, valamint a kultúrintézmények és a többi társadalmi tényező közötti gyöngye információcserére. Az igénylőket, illetve a fiatalokat illetően a kultúreseményekben való részvételt legnagyobb mértékben a pénzügyi problémák és a nem kellő tájékozottság képezik.

A LPA sikkasztja a gyermekek nemzetek közötti kultúregyüttműködésének feljavításáért.

7. A nyitott, hatékony, célravezető, valamint igazságos formális és nem formális oktatás fejlesztése, mely hozzáférhető minden fiatal számára, s mely összhangban van az oktatási világirányvonalakkal, valamint a Szerb Köztársaság oktatási kontextusával – VIAT, LPA, LA 21

7.1. Fokozni a fiatalok részvételét a formális és nem formális oktatás összes formáiban – VIAT

7.2. Fokozni a fiatalok részvételét az oktatásról való döntéshozatalban – VIAT

7.3. Szabványok útján minőséges formális és nem formális oktatást biztosítani – LPA

7.4. Mechanizmusokat és serkentést biztosítani a fiatalok formális és nem formális oktatásának hatékonyabbá tételére – VIAT, LA 21

7.5. Az oktatási és képzési rendszer folyamatos egybehangolása a munkapiac jelenlegi és tervezett szükségleteivel

- 7.6. Serkenteni a nem formális oktatásra, valamint a fiatalokkal folyó munka nagyobb fokú professzionalizálására irányuló programok fejlesztését a Szerb Köztársaságban
- 7.7. Erősíteni a fiatalokat arra, hogy aktívan, felelősségteljesen és hatékonyan i irányíthassák saját pályafutásukat

A VIAT rámutat az internet útján történő tanulás szükségességére, valamint a voluntőr munka jelentőségére is. Külön hangsúlyt fektet az oktatásra, mint életfolyamatra, és az iskolarendszer reformjára.

A LPA a szakmailag képzett tanügyi dolgozókra helyezi a hangsúlyt minden oktatási szinten, síkraszáll a tanítási feltételek feljavításáért és Óbecsét regionális középiskolai oktatási központként látja.

A LA 21 az iskoláskor előtti és az iskolai oktatási rendszer fejlesztését, az iskolai és óvodai helyiségek korszerűsítését, valamint optimális kihasználását, a tanügyi dolgozók edukálását, az oktatásban és nevelésben alkalmazható új ismeretek iránti nyitottságot, továbbá az intézmények közötti horizontális és vertikális együttműködést szorgalmazza. A LPA-hoz hasonlóan, Óbecsét a LA 21-es is regionális középiskolai oktatási központnak látja és az interkulturális oktatásra, valamint a tanulók motiválását szolgáló munkára helyezi a fő hangsúlyt.

8. Támogatni és serkenteni a fiatalok foglalkoztatásának, önfoglalkoztatásának és vállalkozásának minden formáját – VIAT, LA 21

8.1. Nagyobb távlatokat biztosítani a fiatalok számára a munkapiacon és feltételeket teremteni a fiatalok tömegesebb és minőségesebb foglalkoztatására

8.2. Biztosítani a fiatalok fokozottabb részvételét az aktív foglalkoztatáspolitikai intézkedésekben és programokban – LA 21

8.3. Serkenteni az új munkahelyek megnyitását, fejleszteni a fiatalok önfoglalkoztatását és vállalkozását minden környezetben – VIAT, LA 21

8.4. Fokozni a fiatalok hivatásbeli és térbeli mozgékonyágát

A VIAT rámutat a törvényes rendelkezések szükségességére az adórendszert, a stimulatív foglalkoztatási adót, a munkát és munkaviszonyt, a bankkölcson-folyósítást és a beruházási programokat illetően. Ugyanígy szükség van az állami szervek, valamint a tartományi és helyi testületek közötti kommunikációra, továbbá az ipari és gazdasági szektor, a nem kormányzati szervezetek és az egyetemek bekapcsolódására is, hogy teljesebb kép alakuljon ki a munkapiaci szükségletekről.

A LA 21 az iskolai szakirányokról való teljesebb tájékoztatás, a foglalkoztatásügyi info iroda megnyitását (mely koordinálná a releváns szervezetek – iskolák, községi közigazgatási hivatal, nem kormányzati szervezetek, nemzeti foglalkoztatási szolgálat munkáját), új oktatási profilok kialakítását és a munkaközvetítő adatbázisának használatát javasolja.

9. Biztonságosabb életfeltételeket biztosítani a fiatalok számára

9.1. A biztonsági szektor normatív és stratégiai szabályozása a fiatalok biztonságának javítása céljából, különösképpen a közlekedési balesetek területén

9.2. A biztonsági szektor és az államigazgatás intézményes erősítése az emberi jogok és a fiatalok jogainak fejlesztése, gyakorlása céljából

9.3. A fiatalok biztonsági kultúrájának fejlesztése

9.4. A fiatalok és a biztonsági szektor közötti kölcsönös bizalom fokozása

9.5. Feltételek teremtése a fiatalok biztonságosabb és egészségesebb munkakörnyezetének kialakítására

9.6. Biztonságosabb iskolai környezet kialakítása

9.7. A biztonság fokozása a nyilvános helyeken

9.8. A családon belüli erőszak megelőzése és leküzdése – VIAT

9.9. A halaszthatatlan beavatkozási eljárások és szolgáltatások fejlesztése az erőszak áldozataiul esett fiatalok és mindazok esetében, akik válságos helyzetbe kerültek

9.10. A halaszthatatlan beavatkozási eljárások és szolgáltatások fejlesztése az erőszakot elkövető fiatalok esetében

- 9.11. Feltételek teremtése a diverziós eljárások és alternatív intézkedések alkalmazására, amelyeket azokkal a fiatalokkal szemben foganatosítanak, akik összetűzésbe kerülnek a törvénnyel
- 9.12. Azoknak a kutatásoknak a támogatása, amelyek a fiatalok közötti és a fiatalok ellen elkövetett erőszakot elemzik

A VIAT ezzel a két területtel csak a fiatalok egészségének vonatkozásában foglalkozik, vagyis a közlekedési balesetek, illetve családon belüli erőszak alkalmával elszenvedett sérülések kontextusában említi őket.

10. Védeni és fejleszteni a fiatalok egészségét, csökkenteni a kockázatok és a leggyakoribb betegségek számát, fiatalokhoz mért egészségvédelmet biztosítani – VIAT, LPA, LA 21, SUSU

10.1. Szorgalmazni az egészséges életformákat, óvni és feljavítani a fiatalok egészségét (fizikai aktivitás hiánya, táplálkozási rendellenességek) – VIAT

10.2. Védeni és fejleszteni a fiatalok reprodukciós egészségét – VIAT, LA 21

10.3. Védeni és fejleszteni a fiatalok mentális egészségét – LA 21

10.4. Védeni a fiatalokat a dohányzástól, alkohol- és kábítószer-fogyasztástól, megelőzni ezek káros hatását az egészségre – VIAT, LA 21

10.5. Megelőzni a nemi úton terjedő ragályos betegségeket (PPI és HIV/AIDS) – VIAT, LA 21

10.6. A fiatalok igényeinek megfelelő egészségvédelmi rendszer kialakítása – LA 21

A VIAT a fiatalok egészségére vonatkozó intézkedések keretében szükségesnek tartja a megromlott egészségi állapotú fiatalok (rokkantság, HIV) megkülönböztetésének kiküszöbölését.

A LPA a gyermekek jobb tájékoztatására, az egészséges életstílusok népszerűsítésére és a gyermekek tisztántartásának szükségességére hívja fel a figyelmet.

A LA 21 nyitott tanácsadó létrehozását javasolja az adolescensek számára megfelelő oktatási programokkal, továbbá edukációt és pszichológiai segítséget kínál a Községi Közigazgatási Hivatallal és az iskolákkal karöltve.

A SUSU a Községben nyújtott egészségügyi szolgáltatások feljavítását szorgalmazza.

11. Ösztönözni a fiatalokat a kezdeményezésekre és azokra a tevékenységekre, amelyek összhangban vannak a fenntartható fejlesztésre, valamint az egészséges életkörnyezet kialakítására irányuló célokkal – VIAT

11.1. A fenntartható fejlesztés, a környezetvédelem és a természeti örökség megőrzése szellemében fejleszteni a fiatalok tudatát és viselkedését – VIAT

11.2. Megelőzni és csökkenteni a fiatalok egészségét veszélyeztető környezeti hatásokat

11.3. Biztosítani a feltételeket a fiatalok aktív részvételére a környezetvédelemre és a fenntartható fejlesztésre vonatkozó határozatok meghozatalában

11.4. Olyan rendszerkapacitást kialakítani, mely lehetővé teszi az ifjúsági politika valóra váltását, figyelemmel tudja kísérni és megfelelőképpen tud reagálni a fenntartható fejlesztés, valamint a környezetvédelem területén felmerülő fiatalokat érintő kérdésekben

A VIAT a törvényes előírások meghozatalát, az ökológiai kiképzést, az energetikai kutatások támogatását és a környezetvédelmi intézkedések foganatosítását szorgalmazza, beleértve a lokális akcióterveket is, ezen intézkedések implementálása céljából.

VII. TERÜLETEK SZERINTI AKCIÓTERVEK

Óbecse Község Lokális Ifjúsági Akciótervének kidolgozásakor a már korábban ismertetett metodológia szerint 7 elsődleges területet határoztunk meg. Ezekre külön munkacsoportokat alakítottunk, amelyek az elemzések és záradékok alapján elkészítették az akcióterv-javaslatokat. Tartalmi tekintetben az akciótervek mindegyik fejezete két részből áll. Az első a problémakört, a kontextust, az elemzések eredményeit és a záradékokat tartalmazza, a másik pedig az elkövetkező időszakban kifejtendő konkrét tevékenységekre vonatkozó javaslatokat foglalja magában.

VII.1. A FIATALOK TÁJÉKOZTATÁSA

A tájékoztatás a fiatalok életoszlopát képező témaként merül fel. A jól megfontolt és minőségesen felállított tájékoztatás csaknem minden fiatalokat érintő téren (egészségügy, foglalkoztatás, oktatás, művelődés, szabadidő stb.) meghozza az eredményét.

A tájékoztatás A nemzeti ifjúsági stratégia kidolgozásakor is fontos kérdésként vetődött fel, és az illető dokumentumban a tájékoztatás feljavítása prioritásként szerepel. A Lokális Ifjúsági Akcióterv elkészítése céljából végzett kutatások rámutattak arra, hogy Óbecse Község területén is probléma van a fiatalok tájékoztatásával és a fiatalokkal való tájékoztatással.

Óbecse Község területén két helyi jellegű sajtó jelenik meg – a kétnyelvű Becsei Mozaik és a Bečejski dani. A médiák közül a helyi Active Rádió és az Info kanal kábeltévé van jelen. Ezen médiák többnyire kommunális információkat közölnek, a helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó tevékenységekről tájékoztatnak és némely művelődési, illetve sportrendezvényről számolnak be. Ifjúsági jellegű vagy ifjúsághoz szóló információ nem igen található bennük.

Az utóbbi időben az internet-használathoz értő fiatalok az információk egész sorát tölthetik le a www.becejonline.com honlapon.

A középiskolások jelentős információforrásának tekinthetők a Közgazdasági-kereskedelmi Iskola és a Gimnázium által kiadott folyóiratok.

Óbecse Község Ifjúsági Irodája szintén fontos információforrás, amit még jobban ki lehetne használni erre a célra. A fiatalokat közelebb kellene hozni az Ifjúsági Irodához.

A fiatalok leggyakrabban a szabadidő-töltési lehetőségekről érdeklődnek, ami pedig a többi területet illeti, azok vagy nem érdeklik őket, vagy pedig nem tudnak róluk információt kérni. A fiataloknak sokkal nagyobb tájékozottságra lenne szükségük mondjuk az egészségügy, a foglalkoztatás, a művelődési élet, a fiatalok jogai, biztonsága stb. területén. Igen komoly problémát jelent, hogy a fiatalok nem hallgatnak rádiót, nem olvasnak újságot, tehát nincs kialakult tájékozódási szokásuk és nincsenek tudatában a tájékozottság jelentőségével. Leginkább elvárják, hogy elébük tálalják az információkat, vagyis hogy erre ne kelljen időt vesztegetniük. Emiatt módot kell találni a motiválásukra és az információk számukra megfelelő módon történő továbbítására.

Legnehezebben azok jutnak információhoz, akik már nincsenek felölelve az oktatási rendszerrel, továbbá az egyetemisták és a munkaviszonyban levők, tehát a 20 és 30 év közötti személyek. Ide sorolhatnánk azokat is, akik a Község kisebb településeiben élnek és nincsenek az események központjában, valamint azokat a fiatalokat, akik nem élnek az internet adta lehetőségekkel. Sajnos az utóbbiak száma még mindig eléggé nagy.

Említést kell tennünk a fiatalokról történő tájékoztatás problémájáról is. Községünkben a fiataloknak kevés lehetősége és módja van arra, hogy igényeikről, elképzeléseikről és tevékenységükről tájékoztassák a nyilvánosságot.

Mivel a fiatalok érdeklődési tere nagy kiterjedésű, a Lokális Ifjúsági Akcióterv ezen részében a tájékoztatási rendszer fejlesztésének kérdésére fordítottuk a legnagyobb figyelmet, a fiatalok meghatározott témákban való tájékozódásának sajátosságait pedig más területeken dolgoztuk fel.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: Az óbecsei fiatalok tájékoztatásának fejlesztése

1. SPECIFIKUS CÉL: a fiatalok igényeihez alkalmazott és a tájékoztatásukra megfelelő írott, valamint elektronikus média

Tevékenységek	Hordozók	Megvalósítás időszaka
<ul style="list-style-type: none"> - véleménykutatás, hogy a fiatalok miről szeretnének olvasni, illetve mit szeretnének hallani a helyi médiumokban - a helyi médiák és azok programjainak bemutatása az iskolákban vagy szórólapok útján - fiatalok részvétele a műsorszerkesztésben, fiatalok által készített műsorok, fiatalok cikkei az újságokban és a helyi intrneten - fiatalokhoz szóló melléklet a helyi újságokban 	Helyi, írott és elektronikus médiák	2010—2013 II

2. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok számára hozzáférhető és alkalmas tájékoztatási mód, illetve forma kialakítása

Tevékenységek	Hordozók	Megvalósítás időszaka
<ul style="list-style-type: none"> - szembetűnő hirdetőablák felállítása olyan helyeken, ahol a fiatalok leggyakrabban tartózkodnak (iskolák, kisvendéglők, gyermekgondozó, Zöldfás utca...) - info pultok felállítása a fiatalok gyülekezőhelyein - nyomtatott útmutató a fiatalok számára, amelyben megtalálhatják a számukra szükséges összes információt, telefonszámot, értesülhetnek meghatározott intézmények munkaidejéről - az Ifjúsági Iroda honlapjának kidolgozása - a középiskolai újságok támogatása - a tanulók ösztönzése az iskolai újságok kidolgozásába való bekapcsolódásra és fiatal újságírók edukációja a tájékoztatásról - a fiatalokkal foglalkozó intézmények (NSZ, bíróság, BO stb.) és szervezetek képviselőinek kötelező részvétele az osztályfőnöki órákon 	II, NKSZ, BO, iskolák	2010--2013.

3. SPECIFIKUS CÉL: Azon fiatalok tájékozódási feltételeinek feljavítása, akik befejezték a középiskolát és már nem tartoznak az oktatási rendszer keretébe (19 és 30 év közötti fiatalok)

Tevékenység	Hordozók	Megvalósítás időszaka
<ul style="list-style-type: none"> - hirdetőablák felállítása a kávézók mellett és a Fő utcán, továbbá azokon a helyeken, ahol ez a populáció leggyakrabban megfordul (NFSZ, egészségház, cégek, intézmények) - az internet útján történő tájékozódás népszerűsítése helyi prezentációk útján 	II, gazdasági tényezők, intézmények (egészségház, NFSZ)	2010--2013.

2. PRIORITÁS: A fiatalok tájékozódási motiváltságának fokozása

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok képessé tétele az önálló információkeresésre

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozók</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- műhelyfoglalkozás a fiatalokkal a tájékoztatás módjáról és jelentőségéről - II útván történő belépőjegy-árúsítás egyes kultúreseményekre - a korosztályok közötti személyes kapcsolat útján történő információcsere (voluntörök a NKSZ-ből és nem formális csoportokból)	II, NKSZ, iskolák	2010--2013.

3. PRIORITÁS: A nyilvánosság szélesebb körű tájékoztatása a fiatalokról és a fiatalokat érintő kérdésekről

1. SPECIFIKUS CÉL: Feltételeket kell teremteni a nyilvánosság szerteágazó és pontos tájékoztatására a fiatalokról és a fiatalok szempontjából jelentős kérdésekről

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozók</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- állandó rovatok a helyi sajtóban a fiatalok igényeiről és az őket érintő kérdésekről - fiatalok vendégeskedése a helyi médiában - fókuszcsoportok és kerekasztal-beszélgetések szervezése a fiatalok igényeiről és a velük kapcsolatos kérdésekről	helyi írott és elektronikus médiák, II, diákparlamentek	2010--2010.

VII.2. A FIATALOK MŰVELŐDÉSE ÉS SZABADIDEJE

A fiatalok szabadidő-programja elsősorban az életminőség feljavítására és a minőséges életre való jog megvalósítására, továbbá a különféle függőségi betegségek és az asszociális viselkedési formák (kábitószer-élvezés, alkoholizmus, erőszakos és delikvens viselkedés) megelőzésének lehetőségeire irányul (Nemzeti ifjúsági stratégia).

A Nemzeti ifjúsági stratégia egyik alapvető stratégiai célja a fiatalok minőséges szabadidő-töltésének biztosítása. A vajdasági ifjúságpolitikai akcióterv szerint a kínálatok erőforrása a fiatal emberekben, a kultúrörökségben és a korszerű technikai vívmányokban rejlik, az egyének pedig a kultúrigényeiket csak a közösséggel és a környezettel együtt elégíthetik ki.

A fiatalok művelődése és szabadideje egy egész sor tevékenységet ölel fel, melyek korlátlan lehetőséget nyújtanak az egyén minőséges személyiségkialakítására, a kultúr- és társadalmi értékek kialakítására. A LAPM keretében ennek a területnek az elemzése képezi a községi fiatalok művelődésével és szabadidő-töltésével kapcsolatos igényei további kivizsgálásának alapját. Az akciótervben a művelődés, a testnevelés, illetve a sport, a szórakozás és a voluntör munka terén, továbbá a szervezetek, nem formális csoportok és produkciók útján kifejezhető tevékenységeket, az ifjúsági iroda munkáját és az adott tevékenységekről való tájékoztatást öleltük fel.

A LA 21 szintén említést tesz arról, hogy a fiatalok szabadidő-töltésének szerkezete és tartalma kulcsfontosságú a fiatal emberek fejlődésében. A kultúr-, sport- és szórakozási tartalmak hiánya, továbbá a fiatal tehetségek elhanyagolása kábitószer-élvezéshez, delikvenciához, téves értékrendszer kialakításához stb. vezethet. Ugyanez a dokumentum rámutat egy aktív ifjúsági klub hiányára is, mely a fiatalok, az ifjúsági iroda és a helyi önkormányzat közös igyekezetének köszönhetően időközben megalakult.

Az óbecsei fiatalok szabadidő-töltésére különféle lehetőségek állnak rendelkezésre. Ezek: a Városi Színház alkotóközpontja, a művelődési egyesületek, a sportklubok, a rekreációs programok, továbbá néhány polgári egyesület és nem formális csoport (pl. az OIK). A szórakoztató műsorok (fesztiválok, hangversenyek és bulik) általában a hétvégekre korlátozódnak és igen szegényes a

választékuk. Az egyéni és csoportos kezdeményezések nemegyszer kudarcba fulladnak. A Község kisebb településeiben még ettől is rosszabb a helyzet, ezért a további terveket, amennyire csak lehet, ki kell szélesíteni a Község egész területére.

A nemzeti ifjúsági stratégia külön hangsúlyt fektet a sportra, illetve a testnevelésre. A sportolási lehetőségek növelésével ugyanis lehetőség nyílik az egyén fizikai és mentális egészségének, képzettségének és szocializáltságának feljavítására is. Óbecse Község Sportszövetsége 48 sportegyesületet tömörít maga köré a Község egész területéről és ennél fogva kiváló alapot képez a stratégiai munkára, valamint a sport népszerűsítésére a fiatalok körében.

Az óbecsei fiatalok nagy potenciált látnak az ifjúsági kultúrprogramokban, a sportban, a voluntórizmus fejlesztésében és a fiatalok aktív bekapcsolásában. Ezeket a potenciálokat egyidejűleg ki lehetne használni Óbecse, mint a különféle események és rendezvények központjának fejlesztésére is. A Városi Színház alkotóközpontja potenciális helyet képez a fiataloknak szánt programok fejlesztésére, amelyek a fiatalok érdeklődésével összhangban nemcsak a színjátszásra korlátozódnának, hanem a zene és a film terén kifejtett alkotómunkára is kiterjednének. A voluntőr programok azon kívül, hogy nagyszámú fiatal bekapcsolását teszik lehetővé, lehetőséget adnak a szektor közötti és a nemzetek közötti együttműködésre is. A minőséges szabadidő-töltés biztosításának egyik kulcsfontosságú tényezőjét a támogatás, a megértés és a helyhatósággal, illetve az ifjúsági irodával való együttműködés képezi. Másrészről a fiatalokra is nagy felelősség hárul, mert fel kell hogy ismerjék a szerepüket és a felelősségüket nemcsak a saját egyéniségük kialakításában, hanem közösségük fejlesztésében is. Óbecse Község esetében nagy előnyt jelent, hogy különféle kultúrák vannak jelen, de továbbra is törekedni kell a tolerancia, a szolidaritás és valamennyi etnikai csoport együttélésének fejlesztésére. A Község fiataljai óriási, eddig kihasználatlanul álló potenciált látnak a Tisza folyóban is.

A tervbe foglalt tevékenységek valóra váltására komoly esélyt ad az Európai Bizottság által létrehozott alapok hozzáférhetősége, kiváltképpen a Fiatalok akcióban program, de ugyanúgy az Ifjúsági és Sportügyi Minisztérium, a Tartományi Ifjúsági és Sportügyi Titkárság, valamint mások által kiírt pályázatok is.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

ELSŐ PRIORITÁS: Attraktív kultúreseemények a fiatalok bevonásával

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok igényeinek megfelelő kultúreseemények szervezése

Tevékenység	Hordozó	Megvalósítás időszaka
- A fiatalok igényeinek és érdeklődésének folyamatos kísérése	II, VSZAK, középiskolák szakszolgálatai	évente egyszer
- Új kultúrprogramok és fesztiválok szervezése, a meglévők fejlesztése	NKSZ, VSZ, II, ME, VII, OISZ, óbecsei KK,	2010 – 2013.
- Tribünök, kiállítások és művelődési előadások szervezése	VSZAK, II, NKSZ	2010 – 2013.
- A fiatalok kultúrkezdeményezésének logisztikai és tanácsadás útján történő támogatása	II, VSZ, VSZAK, NKSZ	2010 – 2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: Feltételek kialakítása a minőséges programszervezésre és a fiatalok bevonására

Tevékenység	Hordozó	Megvalósítás időszaka
- Műszaki-anyagi felszerelés	KK, VSZAK	2010 – 2013.
- Mechanizmus kialakítása a fiatalok aktív részvételére a kultúrprogramoktervezésében és	VSZ, II, KK	2010.

felállításában		
- A fiatalok részvételének biztosítása a kultúrprogramok rendezésében és valóra váltásában	II, médiák, VSZAK	2010 – 2013.
- A fiatalok igényeinek kielégítésére irányuló munkára való kiképzés	II, NKSZ	Évente egyszer
- Közös kultúrrendezvények az iskolákkal, intézményekkel és szervezetekkel	VSZ, VSZAK, II, IPU, NKSZ	2010 – 2013.

2. PRIORITÁS: A szabadidő-töltési lehetőségekről való tájékoztatás fejlesztése

1. SPECIFIKUS CÉL: Minőséges, szabad és könnyű hozzáférés az információkhoz

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- A szervezetek és a minőséges szabadidő-tartalmak nyilvántartásba vétele az informatikai bázis kialakítása céljából	II, NKSZ, NE	- Nyilvántartás 2010 - Naprakészítés évente 2010--2013
- Internet- és e-mail lista útján történő hirdetés	NKSZ, internet portálok, II, VSZ	2010 – 2013.
- Kétnyelvű időszakos informátor a kultúr-, oktatási, sport- és szórakoztató eseményekről	II, NKSZ, OISZ	Háromhavonta egyszer
- Iskolai és utcai hangosbemondó útján történő tájékoztatás	Iskolák, VSZ	2010 – 2013.
- A fiatalok érzékeny csoportjának szánt promóciós tevékenység	II, SZVK, NKSZ, iskolák	2010 – 2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: Az események folyamatos promóciója

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
Promóciós akciók és bulik	NKSZ, diákszervezetek, II, OISZ	2010 – 2013. Havonta egyszer
PR szeminárium a tevékenység szervezői számára	II, NKSZ, VSZAK	Évente egyszer
Az összes községi szervezet és esemény nyilvános nagybemutója	NKSZ, II, VSZ, VSZAK, OISZ, ME	Évente kétszer (tavasszal és ősszel)

3. PRIORITÁS: Tartós együttműködés kialakítása a Községi Közigazgatás és a NKSZ között

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok alkotótevékenységének kölcsönös támogatása

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- A NKSZ, a nem formális csoportok és egyének összejöveteli a Községi Közigazgatás képviselőivel	II, NKSZ, KK	Évente kétszer
- Eszközbegyűjtési szeminárium szervezése	NKSZ, II	Évente egyszer
- Pályázat ifjúsági alkotómunkákra	KK, II	Évente egyszer
- A legsikeresebb szervezetek és fiatalok megjutalmazása a kultúra és az alkotómunka különböző területein	II, VSZ, NKSZ	Évente egyszer

2. SPECIFIKUS CÉL: Az ifjúsági iroda szerepének erősítése a KK, a NKSZ és az intézmények közötti kapcsolat kialakításában

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Az II tevékenységének bemutatása	II	2010 – 2013.
- Promóciós anyag készítése és attraktív PR hozzáállás	II, NKSZ	2010.
- Az II koordinációs szerepének erősítése a községi ifjúsági szervezkedés terén	II, NKSZ, IPU, ME	2010 – 2013.

4. PRIORITÁS: A voluntőr munka felismerése és elismerése

1. SPECIFIKUS CÉL: Növelni a voluntőr tevékenységek, ezzel együtt pedig a voluntőrök számát is

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Nemzetközi voluntőr táborok szervezése a község minden településében	II, Helyi közösségek, NKSZ, KK	2010 – 2013. (egalább évente kétszer)
- Egynapos voluntőr akciók szervezése	NKSZ, II, intézmények	2010 – 2013.
- HVSZ létrehozása	NKSZ, II, intézmények, gazdasági tényezők, KK, Vállalkozók egyesülete	2010 – 2013.
- az EVSZ programjának megalkotása Óbecsén	II	2010.

2. SPECIFIKUS CÉL: A voluntőrizmus és a voluntőr munka értékének népszerűsítése

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Előadások a voluntőrizmusról az iskolákban	IPU, NKSZ, II	Folyamatosan 2010 – 2013.
- A nemzetközi táborok és a hosszú távú voluntőr programok promóciója	II, NKSZ	Az év elején
- December 5. - a voluntőrök nemzetközi napjának és egyéb jelentős dátumok megjelölése	NKSZ, II	Minden évben

5. PRIORITÁS: Korszerű sport- és testnevelés-fejlesztési rendszer kialakítása az óbecsei községben

1. SPECIFIKUS CÉL: Helyzetelemzés és a stratégiai tevékenység irányvonalának meghatározása

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Nyilvános tribün a sport és a testnevelés fejlesztéséről Óbecse községben	OKS, II, IPU, iskolák	2010.
- Átfogó véleménykutatás a sporttevékenységek iránti érdeklődésről és igényekről minde korcateróriánál	OKS, II, középiskolák szakszolgálati	2010.
- Az elsődleges problémák és igények azonosítása	II, OKS, testneveléstanárok és edzők	2010.
- Az azonosított problémák megoldásához való hozzáállás meghatározása	II, OKS, testneveléstanárok és edzők	2010.

6. PRIORITÁS: Minőségesebb feltételek és jobb hozzáférhetőség a sporthoz, testneveléshez

1. SPECIFIKUS CÉL: Befektetések, a fiatalok és a jövőbeni szakkáderek serkentése a sport és a testnevelés területén

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Szemináriumok szervezése a fiatalok, a testnevelési egyetem hallgatói, edzők, tanügyi káderek számára	OKS, II, iskolák	2010 – 2013.
- Részvétel az Óbecsén kívül szervezett szemináriumokon	OKS, II, iskolák	2010 – 2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: A fiatal tehetséges sportolók támogatása és serkentése

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Sportalap az állami és nemzetközi versenyeken való részvételre	KK, OKS, gazdasági tényezők	2010 – 2013.

7. PRIORITÁS: A sport népszerűsítése a fiatalok körében

1. SPECIFIKUS CÉL: A sport és az egészséges életmód népszerűsítése

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- A sportesemények folyamatos promóciója és a fiatal sportolók által elért eredmények figyelemmel kísérése	Sportegyesületek, médiák	2010 – 2013.
- Kampányok szervezése az egészségügyi intézményekkel karöltve	OKS, II, egészségház, iskolák	2010 – 2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: A különféle sportformák serkentése és támogatása

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Iskolai és sportversenyek szervezése	Iskolák, II, IPU	2010 – 2013.

8. PRIORITÁS: Attraktív légkör és környezet kialakítása a községben élő fiatalok minőséges szabadidő-töltésére

1. SPECIFIKUS CÉL: Az ifjúsági szervezkedés serkentése

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Több szervezet által indított kezdeményezések támogatása	II, KK, VSZ	2010 – 2013.
- Az ifjúsági klubok létrehozásának és működésének támogatása	II, HK, KK	2010 – 2013.
- Ifjúsági csoportok és egyének cserelátogatása	NKSZ, II, OIK	2010 – 2013.

VII.3. A FIATALOK EGÉSZSÉGE

A lakosság teljes létszámához viszonyítva a 15-30 év közötti fiatalokat fenyegetik legkevésbé az egészségi problémák, így az ő esetükben nagyobb figyelmet kell fordítani a betegségek megelőzésére, mint magára a gyógykezelésre. Azok a problémák, amelyeket a fiatalok felsorolnak, szoros összefüggésben vannak a pillanatnyi szociális-pénzügyi helyzettel, s ezáltal nagymértékben kihatnak magának a családnak a működésére is.

A betegségmegelőző intézkedésekhez való nem megfelelő viszonyulás fő oka a nehéz pénzügyi helyzet (fizikai tevékenységekkel való foglalkozás hiánya, egészségtelen táplálkozás), de úgyszintén ez okozza a negatív jelenségek számának növekedését is (a fiatalok agresszivitását, az alkohol illetve a pszichoaktív anyagok – PA megnövekedett fogyasztását). E helyzet javításának lehetőségét a fiatalok a község területén viszonylag jól megszervezett egészségvédelemben vélik látni.

A szöveg további részében helyzetelemzést adunk, különös tekintettel a specifikus problémákra, amelyek esetében csak a szervezett és folyamatos akciók vezetnek megoldáshoz.

FIZIKAI TEVÉKENYSÉG ÉS EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

A fiatalok körében tapasztalt megnövekedett és már nagyon is szembetűnő elhízás rámutat arra, hogy jelentősen megváltozott a fiatalok viszonya a fizikai tevékenységekhez és az egészséges táplálkozáshoz. Az elégtelen mennyiségű fizikai tevékenység okaként a fiatalok legtöbbször azt jelölik meg, hogy nincs elegendő megfelelő sportpálya illetve játszótér, valamint azt, hogy ezeknek a létesítményeknek nagyon magas a használati díja. Az egészséges táplálkozás tekintetében az alulinformáltság, illetve a „gyorsételek” esetében folytatott iskolai és egyéb reklámhadjáratok az okai annak, hogy a fiatalok nem fordítanak kellő figyelmet a megfelelő és helyes táplálkozásra. A motiváltság, avagy a tanárok illetve a szülők által közvetített információk hiánya, valamint a médiának a „manöken-alak” mellett való kampányolása akadályozza meg a fiatalok körében az egészséges táplálkozás előnyeinek, illetve a „népszerű” ételek hátrányainak felismerését és tudatosulását.

FÜGGŐSÉGI BETEGSÉGEK

A község fiataljai között jelen vannak a függőségi betegségek. Nemtől függetlenül nagyon magas a dohányzók száma. Az alkohol illetve a PA fogyasztása a fiatalok kisebb számánál tapasztalható mint napi jelenség, viszont a fiatalok egy nagyobb része számára ez a jelenség „hétvégi szórakozásként” nyilvánul meg. Az utóbbi időben egyre inkább növekszik az intravénás narkotikumok és a szintetikus drogok használata. A fiatalok a számítógép-függőséget is egyre gyakrabban jelentkező problémaként jelölték meg.

EGÉSZSÉGES SZEXUÁLIS ÉLET

Három éve működik a serdülőkorúak tanácsadója, s ez nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy Óbecse községben jelentős mértékben csökkent a nemkívánt terhességek száma, a fiatalkorúaknál végzett terhességmegszakítások száma, illetve a nemi úton terjedő betegségek aránya is.

Óbecse községben a fiatalok leginkább 17 – 19 éves korban létesítenek először szexuális kapcsolatot, de még mindig nagyon alacsony a biztonságos szexuális élet témájával kapcsolatos felvilágosultság. Fokozottan hangsúlyozni kell a nemkívánt terhesség elleni védekezést, illetve a nemi úton terjedő betegségek megelőzését. Az oktatást nem csak a fiatalokra kell kiterjeszteni, hanem a tanárookra, szülőkre, és más felnőttekre is, akik napi kapcsolatban vannak a fiatalokkal.

ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A közlekedési balesetek, illetve az egyéb sérülések számának növekedése szükségessé teszi, hogy mindenkinek fokozott mértékben meg kell ismernie az elsősegélynyújtásra vonatkozó

szabályokat, hogy szükség esetén alkalmazni tudja azokat az egészségügyi személyzet megérkezéséig. Az iskolai képzés hiánya oda vezet, hogy nagyon kicsi azon fiatalok száma, akik szabályosan tudnak eljárni olyan esetekben, ha valaki életét kell megmenteni.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: A fiatalok táplálkozásának minőségi javítása

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok tájékoztatása az egészséges táplálkozás előnyeiről illetve a „gyorsételek” és a nem megfelelő diéta negatív következményeiről.

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Csökkenteni kell az iskolákban eladásra kerülő gyorsételek mennyiségét (bővíteni kell az iskolai büfék kínálatát pl. friss gyümölcscsel) - Tájékoztató nyomtatványok készítése, amelyekben leírják az egészséges táplálkozás előnyeit, illetve a gyorsételek hiányosságait. - Meg kell szervezni a táplálkozás-szakértők előadásait, hogy a fiatalok megismerhessék az egészséges táplálkozást – az egészséges táplálkozás világnapja alkalmából egy iskolai órát szentelni az egészséges táplálkozásnak – október 16.	II, iskolák, egészségház	2010 – 2013.

2. PRIORITÁS: A fizikailag aktív életmódra való hajlandóság és tudatosság fejlesztése

1. SPECIFIKUS CÉL: Lehetővé kell tenni a meglévő sportlétesítmények, uszodák tömegesebb igénybevételét, valamint új létesítményeket kell építeni a fiatalok szükségleteivel összhangban

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a sportlétesítmények használati díjának összehangolása a fiatalok anyagi lehetőségeivel (kedvezmények biztosítása diákok és egyetemisták, munkanélküliek, ... számára) - a meglévő sportlétesítmények és játszóterek rendbetétele - az egészséges életmód és a rekreatív sport előtérbe helyezése - <i>iskolai és iskolák közötti vetélkedők szervezése</i>	II, iskolák, OKS, Mladost Sportközpont, a Községi Közigazgatási Hivatal sportfelelősei	2010 – 2013.

3. PRIORITÁS: A függőségi betegségek nélküli egészséges életmód kialakításának tudatosítása

1. SPECIFIKUS CÉL: Csökkenteni kell a dohányzók, illetve az alkohol és a pszichoaktív anyagok fogyasztóinak számát

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a fiatalok felvilágosítása az egészséges életmódról, illetve a dohányzás, az alkohol és a PA fogyasztásának negatív következményeiről – kortársak által történő felvilágosítás, tanításon kívüli tevékenységek - Tribünök szervezése a PA nélküli éltről - a függőségi betegségek nélküli életet népszerűsítő nyomtatványok kiadása - függőségi betegségben szenvedő személyekkel való kapcsolat – közvetlen betekintés a negatív következményekbe - A serdülőkorúak tanácsadójának továbbfejlesztése a függőségi betegségek kérdéskörében - tribünök szervezése tanárok és szülők számára a függőségi betegségekről, hogy azok felismerhessék a betegség jeleit és ismerjék a megelőző intézkedéseket 	<p>II, egészségház, iskolák, Tartományi Drogfüggőség-megelőző Központ, OIK</p>	<p>2010 – 2013.</p>

4. PRIORITÁS: A fiatalok egészséges nemi élete

1. SPECIFIKUS CÉL: Csökkenteni kell a nemkívánt terhességek számát és a nemi úton terjedő betegségek gyakoriságát

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - A Serdülőkorúak Tanácsadója munkájának további támogatása, közös tevékenységek és akciók szervezése - a tanügyi dolgozók képzése, a tanárok – tanárok és diákok – szülők viszonyának továbbfejlesztése a fiatalok egészséges nemi életére vonatkozó kérdéskörre vonatkozóan, hogy tanácsokkal láthassák el azokat, - A szexuális nevelés című tantárgy bevezetésének promoválása - a kondomokhoz való hozzáférés megkönnyítése, automaták felszerelése - tribünök szervezése az egészséges nemi élet témájára olyan előadókkal, akik a megfelelő szervezettől érkeznek (JAZAS, Egészségvédelmi Intézet, az Óbecsei Egészségház dolgozói) - az egészséges nemi életet bemutató információs anyag összeállítása 	<p>II, Serdülőkorúak tanácsadója, iskolák, JAZAS, egészségház, OIK</p>	<p>2010 – 2013.</p>

5. PRIORITÁS: A fiatalok képzése az elsősegélynyújtással kapcsolatos intézkedéseket illetően

1. SPECIFIKUS CÉL: Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a fiatalok elsajátíthassák az elsősegélynyújtás alapjait.

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - elsősegély-tanfolyamok szervezése a középiskolákban - vetélkedők szervezése elsősegély-nyújtásból középiskolások számára	A MSZ dolgozói, iskolák, II, az óbecsei „Ivo Lola Ribar” Felderítő Csapat, a Polgári védelem régi aktivistái, Vörös Kereszt	2010 – 2013.

VII.4. - A FIATALOK BIZTONSÁGA

Annak érdekében, hogy áttekinthessük és taglalhassuk a fiatalok biztonságának helyzetét, először meg kell vizsgálnunk az óbecsei község biztonsági helyzetét, különös tekintettel azokra az aszociális viselkedési formákra, amelyekben fiatal személyek is részt vesznek. Ezen megállapítás, valamint a helyzetelemzés képezhetik a kiinduló pontot a további összehasonlítások illetve tevékenységek kidolgozásához, amelyeket az összes polgár, de elsősorban a fiatalok biztonsága érdekében kell foganatosítani.

A megadott összehasonlító táblázatok, illetve azon értesülések és álláspontok alapján, amelyekhez az e feladattal megbízott munkacsoport jutott, egy egész sor javaslatot tudunk tenni, később pedig konkrét tevékenységeket tudunk alkalmazni annak érdekében, hogy magasabb szintre emelhesük a biztonság helyzetét, illetve a biztonság szükségességéről alkotott tudatot. Az alább következő néhány mondatban azokat a megfigyeléseket, véleményeket és javaslatokat foglaltuk össze, amelyeket a fókusz-csoport hozott meg Óbecse község biztonsági helyzetének áttekintése során. A mellékletben a 2008-as évi számszerű adatokat találhatók Óbecse község biztonságára vonatkozóan.

A fókusz-csoport vizsgálódása során az óbecsei fiatalok a biztonság területén jelentkező problémák egyik fő okaként a polgárok, és ezáltal maguk a fiatalok alacsony anyagi és szociális helyzetét emelték ki. Ez a helyzet korlátozza azon lehetőségeket, hogy a fiatal személyek kreatív és a társadalmilag elfogadható módon nyilvánuljanak meg, ezért mind gyakrabban térnek téves útra (alkohol, PA, erőszakos cselekedetek, nem megfelelő példaképek követése, a kreatív munkához való kedv elvesztése, stb.), és ezek a jelenségek ahhoz vezetnek, hogy a fiatalok önmagukat rekesztik ki, fiktív barátokat, újfajta aszociális viselkedési formákat találnak a számítógépek által, s ily módon növekszik a fentebb említett nem elfogadható viselkedésformák iránti igény. A szociális-gazdasági válság elmélyülésével párhuzamosan a szülőknek is mind kevesebb idejük jut gyermekeik nevelésére, s így, sajnos, mindinkább növekszik ez a bűvös kör. Kiemelték a fiatalság soraiban meglévő „sztereotípiák” illetve „értékszimbólumok” problémáját is. A fiatalok számára kizárólag azok számítanak példaképnek, akik pénzt teremtenek, legyenek akár ezek a példaképek erkölcsi, társadalmi vagy törvényi szempontból elfogadhatatlanok is. Ehhez még hozzájön a média által megalkotott elferdített kép a társadalomról, illetve a jelenlegi helyzetről.

A legnagyobb problémák közé sorolják a fiatalok alkoholfogyasztását és a PA használatát, a közlekedés területén megnyilvánuló gőgös és kulturálatlan viselkedést, az utcai közbiztonság alacsony fokát (különösen az esti és éjszakai órákban), valamint az összes iskola alacsonyfokú biztonságát, ha ezt a helyzetet minősíteni kell.

Apelláltak arra is, hogy a média túlzottan kiemeli az aszociális viselkedéseket, mint saját híryanagát, ahelyett, hogy elítélné ezeket a viselkedési megnyilvánulásokat, vagy ha lehetőség mutatkozik rá, javaslatot tenne azok megoldására.

A fókusz-csoport vizsgálódása során a fiatalok kiemelték, hogy, noha a vizsgálódás a 15-30 éves óbecsei fiatalok korcsoportjára vonatkozik, már a gyerekek legfiatalabb korcsoportjainál, vagyis már óvodás korban ki kell fejleszteni a helyes erkölcsi álláspontokat.

A fent említettekből következik, hogy a problémák egyformák, és nem csak Óbecse község területén vannak jelen, hanem globálisan az egész társadalomban. Ezért szükség van arra, hogy azokkal a problémákkal foglalkozzunk, amelyekre közvetlenül kihatással tudunk lenni, és terjeszteni, növelni kell a tudatosságot, amely magasabb szintre emelné a biztonság helyzetét.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: A fiatalok alkohol- és PA fogyasztásának csökkentése Óbecse község területén

1. SPECIFIKUS CÉL: Meg kell akadályozni a pszichoaktív szerekkel való kereskedést és azok használatát a fiatalok körében, valamint meg kell akadályozni, hogy az alkohol és a PA bejuthasson az iskolák területére

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - elvárni az illetékes szervektől, hogy fokozott mértékben ellenőrizzék a 18 évnél fiatalabb személyek számára történő alkohol kiszolgáltatását - tudatosítani a fiatalokban az alkohol és a PA egészségkárosító és viselkedészavaró hatását – nyílt órák szervezése az iskolákban (kis létszámú csoportokkal kellene dolgozni, hogy a fiatalok bekapcsolódjanak a beszélgetésekbe) - tribünök szervezése (pl. a fiatalok és szülei közös részvételével), amelyeken néhány fiatal megismertetné a többiekkel ezt a problémakört – kis létszámú csoportok <p>Megjegyzés: fontos tapasztalattal rendelkező személyek bekapcsolása a tribünök munkájába</p>	II, KKH, BO, egészségügyi dolgozók, SZVK, iskolai dolgozók, diákparlament, HK, vallási közösségek	2010 – 2013.

2. PRIORITÁS: A közlekedési kultúra szintjének növelése

1. SPECIFIKUS CÉL: Meg kell ismertetni a fiatalokat a közlekedés kultúrájával és rá kell mutatni azokra a következményekre, amelyeket ennek hiánya okoz

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - nyílt órákat és tribünöket szervezni a biztonságos közlekedés témájára – kis létszámú csoportok, a fiatalok aktív részvétele - népszerűsítő akciók szervezése a motorkerékpárosok bukósisak-viselete, a kerékpárok kivilágítása, az alkoholos befolyásoltság nélküli vezetés céljából - a közlekedési ismeretek óráinak újbóli bevezetése az általános iskolákban – akár tanításon kívüli órák vagy pótoktatás formájában is	II, közlekedési rendőrség, KKH, egészségügyi dolgozók, iskolák, diákparlament	2010 – 2013.

3. PRIORITÁS: Az utcai közbiztonság szintjének növelése

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok biztonságérzetének növelése az utcán a szórakozásra való eljárás idején – különösen az esti és éjszakai órákban

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a rendőrség fokozott jelenléte az utcákon az éjszakai órákban – megelőzés céljából - Tribünök szervezése az erőszakos cselekmények következményeiről, valamint az alkoholos befolyásoltság alatt elkövetett negatív cselekedetéről, a mi országunk területéről vett példák alapján 	II, óbecsei BO, KKH, II, óbecsei BO, KKH, a középiskolák szakszolgálati, Bíróság, OIK	2010 – 2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: Az aszociális és veszélyes viselkedési formák megelőzése és számuk csökkentése: csökkenteni kell a veszélyes eszközök és fegyverek használatát, a sovinszta-fasiszta nézetek megnyilvánulását, valamint erősíteni kell a fiatalok tudatát, hogy ezeket elítélik

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Tribünök szervezése a veszélyes eszközök és a fegyverek használatának következményeiről - Tribünök szervezése a sovinszta-fasiszta nézetek elfogadásának káros hatásáról - közös tevékenységek támogatása, a biztonsággal foglalkozó intézmények szorosabb összekapcsolása 	II, óbecsei BO, KKH, egészségügyi dolgozók, iskolák, diákszervezetek, a középiskolák szakszolgálati, OIK	2010 – 2013.

4. PRIORITÁS: A biztonság szintjének növelése az iskolákban

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok biztonságérzetének növelése az iskolában eltöltött idő alatt

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Nyílt órák és tribünök szervezése az iskolai erőszak témájára – kis létszámú csoportok, a fiatalok aktív bekapcsolódása a munkába - Iskolarendőrköt biztosítani minden iskola számára - Közvéleménykutatást végezni a fiatalok körében a biztonság témakörében 	II, óbecsei BO, KKH, iskolák	2010 – 2013.

VII.5. - A FIATALOK OKTATÁSA

A Lokális Ifjúsági Akcióterv kidolgozása során a fiatalok oktatásának szakterületét Óbecsén két csoport dolgozta fel, amelyek közül az egyik csoport a formális oktatásra összpontosított, míg a másik csoport a nem formális oktatásra fókuszált.

Azért alkalmaztuk ezt a munkamegosztási formát, hogy megfelelő lehetőséget teremtünk arra, hogy a nem formális oktatás területén mélységeiben dolgozzuk fel a problémákat és feltárjuk a benne rejlő lehetőségeket.

VII.5.a. - Formális oktatás

A község területén három középfokú oktatási intézmény működik: Gimnázium (általános szak), Közgazdasági-kereskedelmi Szakközépiskola (munkaterületek: közgazdaság, jog és adminisztráció, kereskedelem, vendéglátás és turizmus), Műszaki Középiskola (oktatási profilok – III. fok: férfi és női fodrász, autóméchanikus, lakatos; IV. fok: számítógépes tervezés technikus, számítógépek

elektrotehnikusa, hűtő- és termikus berendezések elektrotehnikusa). Azon személyek összlétszáma, akik Óbecse község területén járnak középiskolába, 1670 (és ez a szám évről-évre csak nagyon kis mértékben változik). A község területén működik még a „Braća Karić” menedzserképző egyetem kirendelt tagozata is.

Az Óbecsei Község területéről való egyetemisták pontos száma nem ismert, de a hallgatóknak megközelítőleg a fele tanul az állami költségvetés terhére, és a hallgatók java része naponta ingázik.

Az oktatás minden iskolában szerb és magyar nyelven folyik.

Óbecse község területén elegendő szakember van, aki az oktatási intézményekben dolgozik, esetleg némely középiskola némely szakán van hiány magyar nyelven oktató szakemberről. A tanárok továbbképzése nincs irigylésre méltó helyzetben, amit a szakmai továbbképzéseket tartalmazó dossziékba való betekintés alapján állíthatunk. Úgyszintén jelen van még az iskolák közötti nem megfelelő együttműködés problémája is, valamint a szakaktívák nem megfelelő működése is.

Ez mellett felmerül még az új és korszerű, aktív és kreatív irányzatoknak az oktatásban történő bevezetésének kérdése is (inter- és multidiszciplináris, multimedialis, többnyelvű módszerek, stb.). A tanulók többsége még nem is hallott az internet felhasználásával történő (on-line) tanulás lehetőségéről, noha legtöbbjüknek van számítógépe és internetes csatlakozása, ugyanígy nem használják az elektronikus tanulás (e-learning) lehetőségét sem.

A fiataloknak általánosan meglehetősen negatív a viszonyulása a tanuláshoz, az iskolához, és a tanár-diák viszony is nagyon kérdéses (figyelemre méltó az a mutató, hogy a tanulók számának majdnem a fele elégedetlen ezzel a viszonyal). A fiatalok személyes ambíciói átlagosan nézve nagyon alacsonyak (erről tanúskodik a község területén élő magasan képzett személyek alacsony létszáma is). Fontos azt is kihangsúlyozni, hogy a középiskolás diákok 2/3-a jár valamilyen tantárgyból különórákra (elsősorban matematikából).

A munkanélküliség adatai arról tanúskodnak, hogy az egész község területén nem megfelelő a szakmai orientáció: a munkavállalás szempontjából Óbecsén a legtöbb gondjuk a közigazgatási területek egyikén végzett diákoknak van, mégis minden évben ebbe az iskolába iratkozik be a legtöbb diák. A magyar nyelven tanuló magyar nemzetiségű diákság számára nincs megfelelő mennyiségű profil a kínálatban, sőt megtörténik az is, hogy a magyar tagozatokban egyes tantárgyakat szerb nyelven tanítanak. A magyar nemzetiségű fiatalok között nagyobb azoknak a száma, akik nem iratkoznak be egyik középiskolába sem, ennek megfelelően az egyetemekre is kevesebben jutnak el. Ez mellett nem ismerik fel a fiatal tehetségeket sem, s nem biztosítanak számukra lehetőséget arra, hogy a rendes iskolák keretein belül gyorsabb ütemben haladhassanak, és a község területén sem biztosítanak számukra további feltételeket, programokat és szakszerű támogatást, ami a fejlődésüket szolgálná.

Óbecse földrajzi fekvése, a lakosság struktúrája, valamint szociális-gazdasági helyzete arról tanúskodik, hogy szükséges lenne új szakok megnyitására a meglévő középiskolákban (elsősorban mezőgazdasági szak megnyitása lenne fontos, hiszen a lakosság 70%-a közvetlen vagy közvetett módon tevékenykedik a mezőgazdaságban, illetve érdekelt az élelmiszeripar területén).

Óbecsén a fiatalok viszonylag keveset tanulnak (csak ¼ részük tanul naponta 2 óra hosszát, a többiek mindannyian kevesebb időt töltenek tanulással). A szerb nemzetiségű diákság több mint 60%-nak, a magyar nemzetiségű diákság körében viszont csak 15%-nak van hetente több mint 6 óra szabad ideje, ami kitűnő alaphelyzetet biztosít arra, hogy a nem formális oktatás különböző formáinak keretein belül részesüljenek további képzésben.

A középiskolás diákság majdnem 80%-a nem jár semilyen kötelező oktatáson kívüli tevékenységekre (szakcsoportok). Fontos megemlíteni, hogy nagyon kevés olyan tevékenységet látnak elő, még az iskolán kívüli tevékenységek körében is, amelyeknek célja lenne a szerb és a magyar fiatalság együttes összefogása. Ugyanilyen magas azoknak a száma is, akik a kötelező iskola mellett nem járnak semmilyen másik iskolába sem. A fiatalok ennek okaként azt említik, hogy a városban nincsen semmi, ami őket érdekelné. Különösen fontos megemlíteni, hogy nem fejlődött még ki a formális és a nem formális oktatás összekapcsolásának fontosságára vonatkozó tudat sem, de erről a témáról nem létezik még elképzelés sem, nincs egy koordináló testület sem, amely ezt megfelelő módon összehangolná és megvalósítaná.

A középiskolás diákok nagyon kis száma gondolja úgy, hogy maximálisan részt vesz az iskolai döntéshozatalban. A diákok mintegy fele úgy véli, hogy az ő részvételük és a lehetőségük a döntéshozatalban abban merül ki, hogy elmondják véleményüket, de az elképzeléseik figyelembe vétele nagyon alacsony szinten van, más részről pedig a döntéshozatalban való részvételük az iskolai évek múlásával egyre csökken. A fiatal személyek többsége úgy véli, hogy a mai fiatalság nincs megfelelő módon nevelve, de ezt a megállapítást tetézi az a probléma is, hogy többségüknek még elképzelése sincs arról, hogy ebben a korban hogyan kellene őket megtanítani arra, hogy szociális szempontból kívánatos és elfogadható módon viselkedjenek.

Gondba ejtő, hogy a középiskolások nagy többsége azt állítja, hogy nincsen semilyen kapcsolatuk más nemzetiségű társaikkal, és hogy egyáltalán nem is ismerik őket. Nagyon jelentős adat az is, hogy a magyar nemzetiségű fiatalok úgy vélik, hogy nem származik semmilyen előnyük a szerb nyelv ismeretéből. A helyzet javítására tett javaslatok között szerepel közös órák szervezése, valamint mindkét nemzethez tartozó diákok esetében a környezet nyelvének tanulása (a szerb nemzetiségű diákok mindössze 5%-a érti és beszél teljes mértékben a magyar nyelvet). Érdekes megemlíteni, hogy nem léteznek kulturális csereprogramok sem, amelyek oktatási célokat is szolgálnának (az elmúlt néhány évben mindössze két (2) személynek sikerült meghatározott ideig másik országban tanulnia).

A fiatalok nagy problémának és a helyzet kerékkötőjének tartják, hogy nem létezik fejlesztési stratégia, nem világosak az oktatás céljai (még az Oktatási Minisztérium szintjén sem), nincsenek minőségi standardok (nem kísérik figyelemmel sem a munka minőségét, sem az eredményeket), nincs községi koordináció, nincs elegendő pénz, ez miatt lehetetlenség új szakokat nyitni (vagy ha igen, akkor ezt nem előzi meg a község területén végzett, a szükségletekre összpontosító helyzetfelmérés), sőt e tekintetben teljes mértékben figyelmen kívül hagyják a fiatalok javaslatait, nincs diákotthon (kollégium) a középiskolások számára. Legnagyobb hátránynak mégis azt látják, hogy Óbecsén felmerült egyes szakok, vagy akár egy teljes középiskola bezárásának a veszélye is, mivel nincs elegendő számú fiatal (a születések számának csökkenése illetve a nagyobb városokba történő elköltözés miatt, ahol a fiatalok számára több lehetőség van), s ennek oka a motiválatlanság is, illetve annak a tudatnak a hiánya, hogy Óbecse igenis rendelkezik mindazokkal az előfeltételekkel, amelyek lehetővé tehetnék, hogy egy regionális oktatási központtá fejlődjön ki, és hogy a fiataloknak lehetőséget kellene kapniuk a minden szinten történő döntéshozatalban való részvétellelre.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: Ki kell alakítani a tanulás fontosságának tudatát a fiatalok körében

1. SPECIFIKUS CÉL: A tanuláshoz való viszony megváltoztatása tantárgyak és tanárok által, tudás és a haladás promoválása, rámutatni azokra az előnyökre, amelyekkel a magasan képzett polgárok rendelkeznek

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - szervezett és rendszeresített fellépés kialakítása a község területén a fiataloknak a tudomány iránti ambícióinak és motiváltságának növelése érdekében (osztályfőnöki órák, műhelymunkák, szakcsoportok, projektek, stb.) - a fiataloknak a tantárgyakhoz és a tanügyi dolgozókhöz való viszonyulásának részletes elemzése a terepen történő kutatómunka által, valamint a problémagócokra való szisztematikus ráhatás - kidolgozni az ösztöndíjak odaitélésének kritériumait a tudományok terén eredményes egyetemisták számára - az oktatás promoválása helyi jellegű	iskolák, szakszolgálatok, NKSZ, II	2010-2013.
	az iskolák szakszolgálati, az iskolák igazgatósága, diákpárlament, II	2010.
	KKH, a diákpárlament és az egyetemisták közösen	2010-2010.
	II, az iskolák igazgatósága, a fiatalok munkacsoportja, a helyi internet-prezentációk adminisztrátorai	2010-2013. folyamatosan
	diákpárlament, az iskolák szakszolgálati, NKSZ,	2010-2013. folyamatosan

<ul style="list-style-type: none"> - internetes prezentációk által - az egész életen át tartó tanulást promováló anyag kidolgozása és megjelentetése - mintát adó mobil „oktatóállomások” szervezése, ahol érdekes és kreatív tanulási módszereket mutatnak be - kidolgozni egy állandó mechanizmust a legeredményesebb középiskolások és egyetemisták megjutalmazása érdekében 	média	
	tantárgyoktató tanárok, II, iskolák, az iskolák szakszolgálatai – együttműködve az évfolyam legmotiváltabb és legeredményesebb diákjaival, egyetemistáival	2010.
	tanügyi inspektorok, KKH, tanügyi dolgozók és középiskolás diákok munkacsoportja,	2010.

2. PRIORITÁS: Az oktatás modernizálásával párhuzamosan oktatási és nevelési standardok kidolgozása

1. **SPECIFIKUS CÉL:** A modern technológiák, valamint az aktív és kreatív tanítás és tanulás mellett meg kell teremteni a feltételeket a tanügyi dolgozók szakmai és pedagógiai kompetenciáinak növeléséhez

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Községi szinten ki kell jelölni egy koordinációs testületet, melynek állandó jellegű feladata a minőség színvonalának növelése - a tanügyi dolgozók képzése a multimediális, multidiszciplináris, interdiszciplináris, és az aktív tanítás elsajátítására - a minőségnek minden szinten történő folyamatos értékelése és önértékelése az oktatási intézményekben úgy a tanárok, mint a diákok által, valamint az észlelt hiányosságok elhárítására irányuló tevékenységek szervezése - községi szinten kidolgozni (meghatározni) az oktatás minőségi színvonalát - községi szinten egységes tudásfelmérő tesztek kidolgozása minden tantárgyból, és a tanulók tudásszintjének mérése az iskolaév végén az egész tananyagból - annak az elképzelésnek a promoválása, hogy a tanterv egyes szegmenseit a tudásszint alapján dolgozzák fel, ne pedig tagozatok és iskolák szerint - szakmai szemináriumok szervezése a tanügyi dolgozók számára – informatikai képzés szervezése - az oktatás területén meglévő „bevált gyakorlat” állandó jellegű cseréje községi, regionális és vajdasági szinten - szakaktívák létrehozása községi szinten, az iskolák közötti egyműködés növelése - megteremteni a feltételeket a modul-oktatás bevezetéséhez - a fiatalok képzése informatikából 	középiskolák, az iskolák igazgatósága, fiatalok munkacsoportja	2010.
	a Minisztérium által akkreditált programokhoz létrejövő szakcsoportok, informatikus szakemberek, szakszolgálatok	2010-től folyamatosan
	az iskolai szakszolgálatok a fiatalok munkacsoportjával karöltve	2010-2010.
	az iskolák igazgatósága, az iskolai szakszolgálatok, diákparlament, a fiatalok munkacsoportja	2010-2013. folyamatosan
	a fiatalok és a szakanárok munkacsoportja, az iskolai szakszolgálatok, tanfelügyelők	2010-2013.
	a fiatalok és a szakanárok munkacsoportja, az iskolai szakszolgálatok, tanfelügyelők	minden év májusában-júniusában
	diákparlament, NKSZ, szaktanárok, iskolai szakszolgálatok	2010-2013.
	az iskolák igazgatósága, tanfelügyelők, az iskolai szakszolgálatok	2010-től folyamatosan
	informatika szakos tanárok, kortárs-oktatók az informatika területéről, II	2010-től folyamatosan
	szakaktívák, diákparlament	2010-2013.

(elsősorban a blogok használata és az elektronikus tanulás lehetőségeinek mind jobb kihasználása érdekében (e-learning))	az iskolák igazgatósága, szaktanárok, diákparlament	2010-től folyamatosan
	az iskolák igazgatósága és a szakszolgálatok	2011-től folyamatosan
	e-learning – szakértők, informatikusok, II, OIK	2010-2013.

3. PRIORITÁS: A feltételrendszer megteremtése ahhoz, hogy Óbecse regionális középiskolai központtá válhasson

1. SPECIFIKUS CÉL: Lehetővé tenni a fiatalok számára, hogy Óbecsén részesüljenek minőségi oktatásban, amely összhangban van a munkaerő-piac szükségleteivel

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - egységes szakmai orientáció kidolgozása a középiskolák szintjén és annak alkalmazása már az első évfolyamtól kezdve - a község területén feltérképezni az új szakok megnyitására vonatkozó szükségleteket és igényeket, megteremteni a megnyitáshoz szükséges feltételeket - megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy Óbecsén főiskolák illetve egyetemek nyíljanak a régió szükségleteivel összhangban - a nyolcadikos diákok minőséges és időben történő tájékoztatása az egyes oktatási profilok iránti szükségletekről a község illetve a régió területén (folyamatos monitoring, illetve összehangolás a munkaerő-piac szükségleteivel) - Ösztöndíjak odaitélése azon személyek számára, akik Óbecse község területén jelentkező hiányszakmákat tanulnak - a szakmai gyakorlatok és a gyakorlati oktatás modernizálása 	az óbecsei iskoák szakmunkatársainak aktívája	2010.
	az iskolák szakszolgálatai, a fiatalok munkacsoportjai, munkaerő-piac képviselői	2010.
	az iskolák szakszolgálatai, a fiatalok munkacsoportjai, munkaerő-piac képviselői	2010.
	NFSZ, az iskolák szakszolgálatai, a fiatalok munkacsoportja, II	2010-2013.
	KKH, II	2010-2013.
	KKH, NKSZ	2010.
	iskolák, szaktanárok	2010-től folyamatosan

4. PRIORITÁS: A tudás és a tehetség promoválása, előtérbe helyezése

1. SPECIFIKUS CÉL: Felfedezni a tehetséges fiatalokat, fejlődésük követése, irányításuk, továbbfejlődésükhöz megteremteni a feltételeket, programokat, és biztosítani hozzá a szakembereket

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - friss adatbázis létrehozása a község területén lévő egyetemistákról - a tehetséges fiatalok bekapcsolása az óbecsei Regionális Tehetségközpont munkájába - a legtehetségesebb óbecsei középiskolások esetében feltérképezni és megvalósítani a gyorsabb fejlődést, s lehetőséget biztosítani számukra, hogy úgy horizontálisan, mint vertikálisan átjárható legyen számukra az oktatási rendszer - a tehetségek előtérbe helyezése a média, az intézmények és egyéb rendezvények által 	KKH, tanfelügyelők	2010.
	iskolák, "Talentum" Regionális Tehetségközpont, tehetséges fiatalok csoportja	2010-től folyamatosan
	tanfelügyelők, az iskolák igazgatósága	2010.
	média, diákparlament, NKSZ, II	2010-től folyamatosan
	az iskolák igazgatósága, körzeti és köztársasági tehetségközpontok,	2010-től folyamatosan

<ul style="list-style-type: none"> - ösztönzőleg ható oktatási körülményeket teremteni a tehetséges fiatalok számára az oktatási intézményekben és azokon kívül - növelni a kutatómunkába való beruházásokat és ösztönözni a fiatalokat az újításokra „kis kutatóállomások” létrehozása által a Gimnáziumban és a Regionális Tehetségközpontban 	szaktanárok, tehetséges fiatalok csoportja	
	KKH, gimnáziumi tanulók csoportja, Regionális Tehetségközpont	2010-től

5. PRIORITÁS: Tudatosítani a környezetnyelv és az idegen nyelvek ismeretének fontosságát, valamint az interkulturalizmus fejlesztése

1. SPECIFIKUS CÉL: Kialakítani a fiatalokban az igényt arra, hogy tanulják (megértsék és beszéljék) a társadalmi környezet nyelvét és legalább egy idegen nyelvet, és jó modellt alkotni az interkulturalizmus kialakítására és az aktív toleranciára

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - javítani a szerb nyelv programját a magyar tannyelvű középiskolai osztályokban - kétnyelvű és többnyelvű tagozatok létrehozása a középiskolákban, elsősorban a második nyelv elsajátítása érdekében, áttételesen pedig ezáltal előtérbe helyezni az interkulturalizmust - hazai és külföldi iskolákkal való együttműködés kialakítása (egyetemista- és diákcsere-programok előtérbe helyezése) - rendszeresen tartani szakcsoportokat illetve pótorákat minden diák számára az iskolákban vagy azon kívül a környezetnyelv illetve az idegen nyelv elsajátítása céljából 	környezetnyelv-szakos tanárok közösen a fiatalok csoportjával	2010-től folyamatosan a szükségletekkel összhangban
	az iskolák fejlesztési tervében kinevezett projekt-csoport, az iskolák igazgatósága	2011.
	diákszervezet, OIK, az iskolák fejlesztési tervében kinevezett projekt-csoport, II	2010-től folyamatosan
	nyelvtanárok, kortárs-oktatók a fiatalok csoportján belül II	2010-től folyamatosan

6. PRIORITÁS: A fiatalok ösztönzése az oktatási rendszerben való részvételre

1. SPECIFIKUS CÉL: Az oktatási rendszer minden fontos szegmensében bekapcsolni a fiatalokat a döntéshozatal folyamatába

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a diákszervezet előtérbe helyezése, akcióinak promóváása, illetve azon kedvezményekre való felhívás, amelyekben a diákság részesülhet a diákszervezet munkájának köszönhetően - A tanügyi dolgozók és a felnőttek képzése, hogy megértsék és elfogadják a fiatalok részvételét a társadalmi folyamatokban - Továbbképzések szervezése a fiatalok számára, hogy képesek legyenek részt venni az oktatási rendszer döntéshozatalaiban 	Diákszervezet, a polgári nevelés tantárgyat oktató tanárok, NKSZ, II	2010-től állandó jelleggel
	Diákszervezet, a polgári nevelés tantárgyat oktató tanárok, II	2010-től állandó jelleggel
	II, OIK a továbbképzésben részesült fiatalok csoportja, az iskolák szakszolgálati	2010-2013.

7. PRIORITÁS: A formális és nem formális oktatás összekapcsolása

1. SPECIFIKUS CÉL: Tudatosítani kell a formális és nem formális oktatás összekapcsolásának fontosságát, és állandó jellegű koordinációt kell létrehozni e kétfajta oktatási mód között

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - koordinációs testület kinevezése, amelynek feladata egy helyzetelemzés elkészítése e kétfajta oktatási mód jelenlegi összekapcsolódásáról - részletes és szisztematikus program kidolgozása, amely községi szinten látja elő a formális és nem formális oktatás összekapcsolását (a kínálatok, programok és lehetőségek, valamint ezek kimeneteleinek összehangolása) - a részlegek közötti erős együttműködés kialakítása ezeken területeken 	a KKH-ban ezzel a feladattal megbízott személyek a fiatalok csoportjával közösen, NKSZ, II	2010.
	a fiatalok és felnőttek kinevezett koordinációs csoportja, II	2010.
	koordinációs csoport, II	2010-től folyamatosan

VII.5.b. - Nem formális oktatás

Az oktatás modern koncepciójában (egész életen át tartó tanulás) a nem formális oktatás (NFO) jelentős kiegészítője a formális oktatásnak, ez mellett fontos szerepe van a kiegészítő tudás nyújtásában is azon személyek számára, akiknek nincs lehetőségük arra, hogy a formális oktatásban vegyenek részt. A NFO módosítja és kiegészíti azt a tudást, amelyet a formális oktatás rendszerében lehet megszerezni, ha figyelembe vesszük a társadalom multikulturális összetételét, a tranzíciós országok specifikumait, a piac kívánalmait, valamint azt az elvárást, hogy a fiatalok életfontosságú gyakorlati készségekre tegyenek szert, amelyek lehetővé teszik, hogy feltalálják magukat a tágabb szociális környezetben is.

Noha a formális oktatás intézményei ezt a fajta oktatást még mindig nem ismerték fel és ismerték el, mint a minőségi képzés megszerzésének legitim formáját társadalmunkban, a fiatalokra vonatkozó nemzeti stratégiában az áll, hogy a különböző nem formális oktatási programok felismerése, támogatása, munkájuk minőségének effektív ellenőrzése és követése által ki kell elégíteni a fiatalok azon szükségleteit, amelyek az oktatási lehetőségek bővítésére vonatkoznak. A fiatalokra vonatkozó vajdasági politikai akcióterv az oktatást egy élet-folyamatnak tekinti, amelyben egyforma fontossággal bír a formális oktatás, a nem formális oktatás, és az egész életen át való tanulás, ezért prioritásként fogadják el minden személy önkéntes munkáját, valamint a nem formális oktatás keretei között szerzett tudást és készségeket. Óbecse község fenntartható fejlesztési stratégiájában (LA21) specifikus célként határozta meg azt, hogy lehetővé kell tenni a fiatalok számára a nem formális oktatásban való részvételt.

A NFO-nak nagyon fontos jelentősége van különböző gyakorlati és szociális készségek elsajátításában, a tudás megszerzésében, az önbizalom növelésében és a fiatalok ismerkedésében. A nem formális oktatás különböző formáinak megszervezése által támogatják a nemzetek közötti együttműködést, az előítéletek, a xenofóbia és a különböző sztereotípiák leküzdését, növelik a tolerancia és a szolidaritás szintjét, illetve elősegítik a különböző nemzetiségű, vallási felekezeti és politikai beállítottságú fiatalok közötti együttműködést.

Nem formális oktatási programok szervezésével Óbecsén néhány nem kormányzati szerv foglalkozik: BIG, Taura, az OIK nem formális csoportjai, ITAKA, Filadendron, a Siketek és Nagyothallók Egyesülete, meghatározott középiskolai szakcsoportok, az Ifjusági Iroda, a Városi Színház Kreatív Központja, stb. Ezek az aktivitások legtöbbször idényjellegűek, egyszeriek, rosszul bevezetettek és nem attraktívak a fiatalok számára. A kutatások során kiderült, hogy a nem formális oktatás elsődleges problémája a szükségletekhez viszonyított nem megfelelő kínálat, ami kihatással van a fiatalok érdektelenségére. A többi probléma a NFO résztvevőinek az egymással való együttműködésének hiányából, a részlegek közötti laza együttműködésből, valamint a NFO értékeinek és jelentőségének fel nem ismeréséből fakad.

Mivel a nem formális oktatás kiegészíti a formális oktatást, létre kell hozni az oktatási intézmények (általános- és középiskolák) és a nem kormányzati szektorok együttműködését a nem

formális oktatásnak a fiatalok, valamint a tanárok illetve a szülők körében történő népszerűsítése céljából.

Ez a dokumentum, a helyi önkormányzatokkal való együttműködés, a különböző pályázatok, az Európa Unió alapítványok jelenléte nagy lehetőséget biztosít a nem formális oktatás programjának minőségi előrehaladásához, illetve magához a rendszerhez való hozzáféréséhez. Egyre nagyobb a kínálat a nem formális oktatás keretei között tréningek, szemináriumok, műhelymunkák, tribünök, táborozások és hasonló képzési formákból, amelyeket Óbecsén kívül szerveznek, és lehetőséget biztosítanak az erőgyűjtésre a fiatalok számára.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: A nem formális oktatás promoválása

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiatalok tájékoztatása a nem formális oktatás lehetőségeiről a közösségben

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Kiállítás szervezése a nem formális oktatásról	II, NKSZ, IPU	2010-2013. évente egyszer
- internet oldalak segítségével való tájékoztatás	OIK, internetes portálok, II	2010-2013.
- brosúrák kidolgozása a nem formális oktatás lehetőségeiről a közösségben és azoknak a szervezeteknek tevékenységeiről, melyek NFO-val foglalkoznak a közösségben	NKSZ, II	2010
- promóciós akciók	NKSZ, II, IPU	2010-2013. évente négyszer
- nyílt tribünök szervezése a nem formális oktatás témájára	II, NKSZ	2010

2. PRIORITÁS: Megteremteni a lehetőséget a nem formális oktatás programjainak minőséges és szakszerű megvalósítására, amelyek összhangban vannak a fiatalok szükségleteivel

1. SPECIFIKUS CÉL: A nem formális oktatás különböző formái által megerősíteni a fiatalokat és a nem kormányzati szektort

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- a fiatalok szükségleteinek feltérképezése	iskolák, a középiskolák szakszolgálati, NKSZ	évente egyszer
- a NKSZ kapacitásainak kiépítése a nem formális oktatás programjainak megvalósítására	NKSZ, II	2010-2013.
- képzések szervezése lét fontosságú készségek megszerzésére	NKSZ, II, IPU	2010-2013.

3. PRIORITÁS: A nem formális oktatás szisztematikus és mindent felölelő elismerése

1. SPECIFIKUS CÉL: A nem formális oktatás hordozói közötti együttműködés fejlesztése

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- adatbázis kidolgozása a nem formális oktatás hordozóiról	NKSZ, II	2010.
- szemináriumok szervezése a nem formális oktatás hordozói számára	NKSZ, II	2010.
- a nem formális oktatás hordozói közötti koordináció és együttműködés kialakítása	a nem formális oktatás hordozói	2010-2013.
- a szektorok közötti együttműködés kialakítása	NKSZ, II	2010.

VII.6. - A FIATALOKAT ÉRINTŐ SZOCIÁLIS KÉRDÉSEK

A fiatalok minden csoportjának életlehetőségei és a kirekesztés avagy az egyenlőtlenség veszélyei

**„Aki valamit is tenni szeretne, keresse ennek lehetőségét, aki nem szeretne semmit tenni, keressen indokot erre.”
(Pablo Picasso)**

Ha a fiatalokról beszélünk, akkor a 15-30 év közötti populációt értjük, amely Óbecse község területén a fiatalok különböző csoportjait foglalja magába. A helyzet áttekintése és elemzése sorá figyelembe kell venni a fiatalok érzékeny csoportjainak a többiekével nem egyforma életlehetőségeit és a nehéz körülmények között élő személyek kirekesztettségét illetve a többiektől való különbözőségét.

Sajnos a fiatalok iránti odaadás és a velük való törődés nem jut olyan mértékben kifejezésre, hogy azt kielégítőnek tudnánk nevezni, s ily módon nincs jelen a fiatalok körülményeit és problémáit felismerő, azokra reagáló, illetve tanácsadó munka sem.

Tekintettel arra, hogy a szociális kirekesztés és szociális egyenlőtlenség a fiatalok problémáinak széles spektrumát fedik, ezért fokozott hangsúlyt kell fektetnünk az Óbecse község területén élő fiatal személyek érzékeny csoportjaira.

A fiatal romák

Ebbe a csoportba tartoznak azok a fiatal személyek, akik a roma populációhoz tartoznak, s akiknek nincs befejezett általános- vagy középiskolai végzettségük. Ebben a csoportba tartoznak azok a személyek is, akiknek nehézségeik vannak a formális oktatás keretei között szerzett tudás alkalmazásával. A roma populáció oktatása az egyik jelentős előfeltétele az emancipálódásuk útján, hogy egyenrangú polgárokként tudjanak integrálódni a társadalomba. Az oktatásra való joguk megvalósításával a roma közösségek nem csak saját közösségük fejlődéséhez járulnak hozzá, hanem a társadalom egészének fejlődéséhez is, elsősorban is a polgári társadalom fejlődéséhez, annak demokratizálódásához.

Azoknak a fiataloknak a száma, akik nem járnak általános- vagy középiskolába, ismeretlen, mivel az iskolai adminisztrációt nem nemzeti hovatartozás alapján vezetik.

Azok a roma fiúk és lányok, akik korán elhagyják az oktatási rendszert, a társadalom perifériájára kerülnek, ők azok, akik szegények, nincs munkájuk, mert képzetlenek, illetve nincs semilyen szakképesítésük, s ezáltal a munkaerő-piacon sem versenyképesek. A képzés hiánya és a tájékozatlanság oka is, de ugyanakkor következménye is a roma közösség nehéz anyagi helyzetének. A szegénységben élő családok nem tudják fedezni a gyerekeik iskoláztatásának költségeit, s így a szegénységet és képzetlenséget átviszik a következő generációra.

A fiatal roma fiúk és lányok diszkrimináció tárgyát is képezik a társadalom részéről, s ez a tény megnehezíti számukra a társadalmi környezetbe való bekapcsolódást.

Az írástudatlanság, illetve az oktatási rendszer korai elhagyása a következő következményekhez is vezethet: nehéz elhelyezkedés (munkavállalás), s ez által jelentős gazdasági ingatagság, a saját jogok ismeretének hiánya, agresszivitás, pszichikai labilitás és frusztráltság.

Fogyatékkal élő fiatalok

Noha a fogyatékkal élő fiatalokkal szembeni tolerancia kérdésében az utóbbi időben emelkedett a társadalmi tudatosság, mégis azt mondhatjuk, hogy ez nem kielégítő, és nem tesz eleget azoknak a az elvárásoknak, amelyek hozzásegítenék ezeket a fiatalokat ahhoz, hogy a társadalom egyenrangú résztvevőinek érezzék magukat. Minden fogyatékkal élő fiatal nehézségekkel küzd, ha a környezete őt ignorálja vagy diszkriminálja. Ezt a következtetést Óbecse község fiataljaival folytatott beszélgetések alapján hoztuk, amelyekből az is kitűnt, hogy a társadalom elégtelen tevékenysége, és a fogyatékkal élő személyek szükségleteihez igazított tartalmak hiánya esetükben önkirekesztéshez is vezethet. Ugyanígy eljutottunk arra a következtetésre is, hogy függetlenül attól, hogy léteznek különböző szervezetek, akik a fogyatékkal élő fiatalok problémáival foglalkoznak Vajdaság szintjén, Óbecse község területén nincs meg ezeknek a szervezeteknek a vezető szerepük, sőt azok a tartalmak, amelyeket kínálnak, gyakran nincsenek összhangban a fogyatékkal élő fiatalok lehetőségeivel illetve fizikai képességeikkel.

A fogyatékkal élő fiataloknak a társadalomba való inklúziója mellett szükség van arra is, hogy ezek a fiatalok bekapcsolódjanak saját környezetük életébe, ugyanis gyakran megtörténik, hogy a már megélt kudarcok miatt a fogyatékkal élő fiatal egyáltalán nem érez ambíciót arra, hogy újból megkisérelje a szocializálódást.

Meghatározott etnikai közösséghez tartozó fiatal személyek

A legutolsó, 2002-es népszámlálás adatai alapján az Óbecse község területén lévő településeken összesen 40987 lakos él, akik több mint 24 nemzethez illetve nemzetiséghez tartoznak, ezért Óbecse községet egy multietnikus és multikulturális környezetnek nevezhetjük. Az utóbbi égnéhány évben néhány etnikai közösség bezárkózott, ezért növekszik a meglévő szakadék ezek a csoportok között. A fiatalokkal folytatott beszélgetések során megállapítottuk, hogy az etnikai csoportok közötti diszkrimináció jelen van a társadalmi élet minden szférájában, úgy az iskolákban, mint a szabadidőben végzett tevékenységek során is. A fiatalok úgy vélik, hogy a média is túlságosan alapoz a szenzációhajhászásra a tájékoztatás során, ami az előítéletek és sztereotípiák kifejezésre jutását eredményezi. Óbecse község fiataljai felemlítették azt a tényt is, hogy az általános iskolákban többé nem oktatják a környezet nyelvét, noha szükség lenne rá, hogy a fiatalok megismerhessék más etnikai csoportok kultúráját és írásmódját is.

Noha Óbecse község területén nem riasztó a diszkrimináció illetve a nacionalizmus jelenléte, mégis rá kell mutatni, s a polgárokat napi rendszerességgel emlékeztetni kell a tolerancia fogalmára és annak jelentőségére.

Születési egyenjogúság

A társadalom demokratizálódásának folyamatában az egyik legfontosabb tényező a születési egyenjogúság tudatának fejlesztése. Az utóbbi években Szerbia-szerthe mindinkább felismerik e kérdés fontosságát. A nemek közötti egyenjogúság, az egyenlő jogok biztosítása mindenki számára, függetlenül a születési identitástól / vagy az olyan megnyilvánulásoktól, amelyek felülírják a két nemre való felosztást, különleges jelentőséggel bírnak az olyan társadalom kialakítása során, amely esélyegyenlőséget szeretne biztosítani mindenki számára. Ez alatt azt értjük, hogy a születési alapon való diszkrimináció és erőszak kérdése, vagyis az egyenjogúság kérdése nem csak a női nem képviselőivel való bánásmódra vonatkozik, hanem magába foglalja az LGBTIQ¹ személyekkel való bánásmódot is.

Úgy gondoljuk, hogy e terület kapcsán legelőször fel kell ébreszteni az intézményekben és szervezetekben dolgozó személyek tudatát és megértését, majd bátorítani kell a fiatalokat, hogy megismerjék és kiálljanak saját jogaik mellett.

¹ LGBTIQ = lezbikus, homoszexuális, biszexuális, transvesztita, interszexuális és bizarr személyiségek

A születési egyenjogúság különösen fontos kérdés, ha többszörös diszkriminációs helyzettel állunk szemben, vagyis amikor egy személy helyzete több szempont szerint is veszélyeztetett (pl. a fiatal roma lányok helyzete a legkedvezőtlenebb a roma fiatalság egészének helyzetén belül is).

Az utcán élő fiatalok

Az utcán élő fiatalok fogalma alatt azokat a fiatal személyeket értjük, akik nem mutatnak érdeklődést arra, hogy bekapcsolódjanak társadalmi környezetükbe, sokszor fordulnak az alkohol, a pszichoaktív szerek és a törvénysértések felé. Tény, hogy a társadalom maga nem hat inspiráló jelleggel a fiatalokra, a fiatalokat tapasztalatlan személyeknek tartja, akiknek az elképzelései, újításai, tudása és készségei teljesen elfogadhatatlanok a társadalom részéről. A maguk elfogadtatására irányuló néhány kísérlet után a fiatalok saját elégedetlenségüket azzal fejezik ki, hogy nem tartják tiszteletben a társadalmi normákat, ami magával vonja a részleges vagy teljes elidegenedést illetve a szociális kirekesztést. Óbecse község fiataljaival folytatott beszélgetések során arra a következtetésre jutottunk, hogy az utcán élő fiatalok több figyelmet igényelnek, illetve kezdeményezéseket a társadalom részéről, hogy idővel bekapcsolódjanak a társadalmi környezet tevékenységi folyamataiba. A fiatalokat oktatni és tájékoztatni kell a diszkrimináció módjairól, illetve meg kell nekik mutatni a társadalmi integráció módjait is. Ilyen folyamat által olyan polgárokat kapunk, akiknek egyenrangú szerepük van a társadalomban, akik készek arra, hogy megosszák tudásukat másokkal.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: A roma fiatalok bekapcsolása az oktatás rendszerébe és a folyamatosság megőrzése

1. SPECIFIKUS CÉL: A roma közösség fiataljainak körében fejleszteni a minőséges oktatás iránti motivációt

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a roma közösségben promoválni és megismertetni a Romák oktatására vonatkozó stratégiai tervet valamint az Óbecsei Ifjúsági Akciótervet – tematikus broszúrák kidolgozása roma és szerb nyelven. A roma településeken végzett munka által a közösség fiataljainak folyamatos tájékoztatása az oktatásra való joguk megvalósításának különböző módjairól. - Érdekelte intézmények illetve nem kormányzati roma szervek által átgondolt tervek és programok kidolgozása a roma serdülők számára a korai házasságkötések megelőzése céljából - Kidolgozni a tananyag elsajátítását megkönnyítő segítségnyújtás különböző formáit (pótoktatás, kompenzáló oktatás, mentori munka). - Roma ifjúsági vándorszínház alakítása, amely a romák által lakott falvakban előadások, játék, tánc által fontos szerepet játszana az ottani lakosok képzésében	<p>NKSZ, II, Roma kérdésekkel foglalkozó iroda</p> <p>NKSZ, Egészségház, SZVK, Roma kérdésekkel foglalkozó iroda</p> <p>NKSZ, II, Diákszövetség, OIK és a középiskolák, Roma kérdésekkel foglalkozó iroda</p> <p>NKSZ, VSZ, II, Roma kérdésekkel foglalkozó iroda, OIK</p>	2010-2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: A roma fiúk és lányok aktív támogatása az oktatás folyamatában

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Ingyenes előkészítő szervezése a középiskolákba, főiskolákra, illetve egyetemekre való beiratkozáshoz - Roma fiatalok anyagi támogatása a középiskolai illetve az egyetemi oktatás során ösztöndíjak formájában, illetve logisztikai támogatás biztosítása az oktatási anyagok használatában (munkacsoport létrehozása, amely segíti a roma közösség fiataljait azon eszközök fellelésében, amelyek megkönnyítik számukra az iskoláztatást) 	<p>NKSZ, II, Roma kérdésekkel foglalkozó iroda</p> <p>munkacsoport, amely segíti a roma közösség fiataljait az iskoláztatásukat megkönnyítő eszközök fellelésében, Roma kérdésekkel foglalkozó iroda, SZVK, KKH</p>	2010-2013.

2. PRIORITÁS: A fogyatékkal élő személyek inklúziója a társadalmi környezetbe

1. SPECIFIKUS CÉL: Megteremteni a testi fogyatékoság bármely formájával élő személyek jobb tájékoztatásának feltételeit

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- nyomtatott-, audio- vagy internetes tájékoztatók kiadása, amely tartalmazza az Óbecse község területén valamilyen fogyatékkal élő fiatal személyek bekapcsolását és angazsálását	II, NKSZ, KKH	2010-2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: Ösztönözni a fogyatékkal élő személyek bekapcsolását a társadalmi környezetbe

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - anketók segítségével felmérni a fogyatékkal élő személyek műhelymunkákra való szükségleteit - létrehozni a veszélyeztetett csoportokba tartozó személyek adatbázisát, hogy javítani lehessen a tevékenységek kínálatán, amelyek elősegítik ezen személyeknek a társadalmi környezetbe való bekapcsolódását - műhelymunkák tervezése és kivitelezése az előző adatfeltárás eredményei alapján 	II, NKSZ, szakszolgálatok	2010-2013.

2. PRIORITÁS: Kifejleszteni a fiataloknál a különbségek tiszteletben tartására vonatkozó tudatosságot és a toleranciát

1. SPECIFIKUS CÉL: Fejleszteni Óbecse község polgárainak egymás közötti viszonyát

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a nemzeti kisebbségek nyelvét oktató ingyenes tanfolyamok szervezése a nem formális oktatás keretein belül - interkulturális táborok szervezése a környezet nyelvének tanulása céljából - a nemzeti kisebbségek különböző szakcsoportjainak megalakítása - nyomtatott, audio illetve video anyag kiadása, amely a toleranciát és a különbségek tiszteletben tartását promóválja 	II, középiskolák, KKH, OIK, VSZ, művelődési egyesületek, NKSZ	2010-2013.

3. PRIORITÁS: A születési egyenjogúság fejlesztése

1. SPECIFIKUS CÉL: Felébreszteni a tudatot és kiépíteni a kapacitásokat azoknál a személyeknél, akik a születési egyenjogúság témakörében foglalkoznak a fiatalokkal

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a középiskolai szakszolgálatok dolgozóinak és a nem kormányzati szervek munkatársainak tréningje - kidolgozni a serdülők tanácsadójának kapacitásait (képzések és szakanyagok formájában), hogy támogatni tudják a fiatalokat a születési identitásuk kialakításában	II, KKH	2010-2013.
<ul style="list-style-type: none"> - a születési egyenjogúság promoválása a fiatalok körében	II, NKSZ, média	2010-2013.

4. PRIORITÁS: Az utcán élő fiatalok bekapcsolása a társadalmi környezetbe

1. SPECIFIKUS CÉL: Olyan tevékenységek szervezése, amelyeknek célja az utcán élő fiatalok bekapcsolása a társadalomba és a történésekbe

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Nem hivatalos beszélgetések az érintettekkel adatgyűjtés céljából, amelyek arra a kérdésre keresik a választ, hogy melyek lennének azok a tevékenységek, amelyek őket érdekelnék - műhelymunkák szervezése az utcán élő fiataloknak a társadalmi környezetbe való bekapcsolása céljából - a tevékenységekhez szükséges hely biztosítása	II, szakszolgálatok, BO,OIK, KKH	2010-2013.

VII.7. – A FIATALOK FOGLALKOZTATÁSA

Az akcióterv kidolgozásának kezdetén elfogadott módszerekkel összhangba, az akcióterv kidolgozási folyamatának ideje alatt összeült a fókusz-csoport is. A fókusz-csoport munkáj során folytatott vita alapján, valamint a munkacsoport ülésén kialakított következtetések alapján kifejezésre jutottak a fiatalok foglalkoztatásával kapcsolatos problémák Óbecse község területén.

Noha kis térségről van szó, Óbecse község területén mégis többlet mutatkozik egyes szakterületeken a munkatapasztalattal nem rendelkező képzett szakemberekből, amely a gyenge gazdasági tevékenység és a megfelelő munkahelyek hiányának következménye. Ez a probléma magával vonja saját kontra-effektusát is, és új problémát teremt, az új képzési profilú káderek hiányát minden tevékenység esetében. Más szóval, nincs meg az összefonódás a gazdaság szükségletei és az oktatás kínálata között, vagyis a szociális-gazdasági-oktatási dialógusban nincs meg a felelős személyek részéről a szisztematikus és stratégiaileg fontos szakok választása. Az elemzések és viták feltártak egy lehetséges megoldást is ezen a területen, vagyis egy konkrét problémát, ha a mi külségünk gazdasági szerkezetét vesszük figyelembe, s ez azt jelenti, hogy Óbecsén nincs mezőgazdasági szak a Műszaki Középiskola keretein belül (a képzési profilokat a piac szükségleteivel összhangban kell kialakítani). A fiatalok szembesülnek ez mellett még a nepotizmus problémájával is, vagyis azzal, hogy a munkavállalás alkalmával nagy jelentősége van a politikai elkötelezettségnek, a rokoni és más kapcsolatoknak.

A fiatal személyek gazdasági és anyagi gyengesége abban is megnyilvánul, hogy nem tudják önköltséges úton tovább képezni magukat (nyelvtanfolyamok, számítógép-kezelői tanfolyamok...), amelyek hozzájárulnának személyes teljesítőképességük emelkedéséhez, és ez által az elhelyezkedési

lehetőségek növekedéséhez. Ha ezt a problémát azzal a ténnyel hozzuk összefüggésbe, hogy az alacsony fizetések miatt a fiatalokat nem vonzza a munka és az elhelyezkedés, akkor könnyen felismerhetjük, megmagyarázhatjuk és megérthetjük azoknak a fiataloknak a szükségleteit és kívánságait, akik a nagyobb térségek, városok felé gravitálnak (Újvidék, Belgrád, Szabadka...), ahol „szerencsét próbálnak”.

Hogy felülkerekedhessünk a fentebb leírt problémákon, először is tájékoztatni, majd pedig képezni kell a fiatalokat az ön-foglalkoztatásra, s ezáltal saját szociális-gazdasági helyzetük javítására. A felismert problémák között szerepel a vállalkozók és vállalkozások nem megfelelő szintű képzése, ami az ön-foglalkoztatás módja lehet, s ez az oka a vállalkozói szellem alacsony szintjének is a fiatalok körében a mi községünk területén. A nem megfelelő képzési szint mellett jelen van a fiatalok nem megfelelő tájékoztatása is a foglalkoztatást elősegítő programokról, az átképzési és továbbképzési programokról, valamint a kiírt pályázatokról. Ez a probléma azonban nem csak objektív természetű: egyrészt a szociális-gazdasági helyzet miatt, másfelől pedig a melankólikus „alvós” szellemiség miatt, a fiatalok még a tájékoztatás és képzés meglévő formái iránt sem mutatnak érdeklődést. A fiatalok úgyszintén nem ismerik a voluntőr munka jelentőségét sem, amely esélyt adhat számukra a tapasztalatszerzésre, és potenciális „ugródeszka” lehet a foglalkoztatásnál.

KIVÁLASZTOTT PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK

1. PRIORITÁS: Olyan programok támogatása, amelyek növeli a fiatalok teljesítőképességét a munkában

1. SPECIFIKUS CÉL: A fiataloknak szakmai gyakorlat, gyakornoki státus, felkészítő és önkéntes munka útján történő munkavállalási lehetőségeinek bemutatása

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - képzések szervezése a szakmai gyakorlat, gyakornoki státus, felkészítő és önkéntes munka jelentőségéről, amely a könnyebb munkavállalást szolgálja - műhelymunkák szervezése gyakorlati készségek elsajátítása céljából - önkéntes munka szervezése a nem kormányzati szervezetben, a Községi Képviselő Hivatalban és a gazdaság területén	II, NKSZ II, Óbecse Község Vállalkozóinak Általános Egyesülete, NKSZ, szakiskolák II, Óbecse Község Gazdasági és Fejlesztési osztálya, NKSZ	2010-2013.

2. SPECIFIKUS CÉL: A fiataloknak a szakmai kommunikációra való képzése

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Tréningek szervezése a következő témákra: önéletrajz-írás, motivációs levél írása, viselkedési formák munkavállalási interjúk során, pályázati dokumentáció kitöltése - Műhelymunkák szervezése a következő témákra: az aktív munkakeresés módszereinek és technikáinak megismerése - számítógép-kezelői tanfolyamok szervezése a piac szükségleteivel összhangban (alapképzés és szakosított képzés)	II, NKSZ, NFSZ	2010-2013.

3. **SPECIFIKUS CÉL:** Erősíteni a tudatot, hogy fontos dolog a szaktudás, a készségek és jártasságok fejlesztésére

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- képzések szervezése a továbbtanulás illetve a kiegészítő tanulás fontosságáról, hogy minél megfelelőbb munkát találjanak	II, NKSZ, NFSZ, a középiskolák szakszolgálatai	2010-2013.

4. **SPECIFIKUS CÉL:** A különleges szükségletekkel bíró, illetve az egyéb szociálisan veszélyeztetett csoportokhoz tartozó fiatalok munkavállalásának támogatása

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- A különleges szükségletekkel bíró, illetve az egyéb szociálisan veszélyeztetett csoportokhoz tartozó fiatalok munkavállalásával foglalkozó programok előtérbe helyezése - Felhívni a figyelmet a NFSZ, a tartományi vagy köztársasági intézmények által kiírt pályázatokra - műhelymunkák, szemináriumok szervezése	Ifjusági Iroda, SZVK, NKSZ, NFSZ, Óbecse Község Gazdasági és Fejlesztési osztálya	2010-2013.

2. PRIORITÁS: A vállalkozói kedv és a vállalkozói szellem promoválása és támogatása a fiatalok körében

1. **SPECIFIKUS CÉL:** A munka-légkör javítása az új vállalkozások beindítása kapcsán

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- üzleti inkubátorok alakítása - javaslatok kidolgozása, melyekkel az inkubátor-program révén támogathatók és megőrizhetőek a régi foglalkozások és a háziipar - a jól bevált gyakorlat alkalmazásának bemutatása a vállalkozások terén - Felhívni a figyelmet a NFSZ, a tartományi és köztársasági fejlesztési alapok által kiírt pályázatokra és kidolgozni a megjelentetett pályázatok adatbázisát	Óbecse Község, Óbecse Község Vállalkozóinak Általános Egyesülete, NKSZ, NFSZ, Óbecse Község Gazdasági és Fejlesztési osztálya II, Óbecse Község Gazdasági és Fejlesztési osztálya, NFSZ	2011-ig 2010-2013.

2. **SPECIFIKUS CÉL:** A fiatalok vállalkozói készségeinek fejlesztéséhez való hozzájárulás

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
- Tréningek szervezése a következő témákra: az üzleti ötlet kifejlesztése, üzleti terv kidolgozása, stb. - Szemináriumok szervezése a következő témákra: vállalkozói menedzsment	Ifjusági Iroda, Óbecse Község Vállalkozóinak Általános Egyesülete, Óbecse Község Gazdasági és Fejlesztési osztálya, NKSZ, NFSZ, szakiskolák	2010-2013.

3. PRIORITÁS: Az emberi és intézményi teljesítőképesség fejlődéséhez való hozzájárulás

1. *SPECIFIKUS CÉL:* Azon tevékenységek támogatása, amelyek az emberi és intézményi teljesítőképesség fejlesztésére irányulnak

<i>Tevékenység</i>	<i>Hordozó</i>	<i>Megvalósítás időszaka</i>
<ul style="list-style-type: none"> - a munkapiac elemzése, a munkaerő-felesleggel rendelkező, illetve a hiányszakmák meghatározása - A NFSZ rendszerének ismertetése, illetve a fiataloknak ebbe a rendszerbe történő irányítása - adatbázisok létrehozása azokról a fiatalokról, akik befejezik az általános iskolai, középiskolai, főiskolai illetve egyetemi képzésüket - az Ifjúsági Iroda weboldalának a munkavállalás témakörével való talmi bővítése (pályázatok, vállalkozások, elhelyezkedési lehetőségek) - a tehetséges fiatalok vetélkedése és az ő elhelyezkedésük a gazdaságban vagy az állami irányításban	II, NFSZ, Óbecse Község Gazdasági és Fejlesztési osztálya, szakiskolák, általános iskolák, Középiskolák parlamentje	2010-2013.

VIII. A LOKÁLIS IFJUSÁGI AKCIÓTERV MEGVALÓSÍTÁSA ÓBECSE KÖZSÉGBEN

Bevezető észrevételek

A Lokális Ifjúsági Akcióterv (LAPM) megvalósíthatósága azáltal biztosított, hogy a dokumentum kidolgozása során a KKH, a nem kormányzati szervek, az érintett intézetek és intézmények reális lehetőségeit vették figyelembe, hogy a dokumentumban meghatározott idő alatt megvalósuljanak a dokumentumban előlátott tevékenységek.

A LAPM megvalósításának hatékonysága e folyamat minden kísérő elemével egyetemben (anyagi eszközök biztosítása, a megvalósítás nyomon követése és becslése) feltételezi a felelősség világos felosztását, valamint a releváns testületek községi szintű jó koordinációját és együttműködését is, ezek összekapcsolását az illetékes tartományi és nemzeti testületekkel, nem kormányzati szervezetekkel és egyéb intézményekkel.

A LAPM sikeres megvalósításának előfeltételei:

- tevékeny részvétel a megvalósítás során (konzultációk, minden érdekelt fél, de különösen a fiatalok együttműködése és a döntéshozatalban való részvétele)
- a szükséges anyagi eszközök előteremtése különböző forrásokból
- a meglévő helyi, tartományi illetve nemzeti stratégiai dokumentumokkal, és ezek megvalósítási folyamataival való összekapcsolása
- országos szinten, illetve régiós szinten kapcsolat teremtése és együttműködés az ifjúsági politika jelentős és meghatározó személyiségeivel
- a születési egyenjogúság tiszteletben tartása az e dokumentumban előlátott összes tevékenység kivitelezése során (törekedni minden fél egyenjogú részvételére nemre, születési identitás vagy megnyilvánulásra való tekintet nélkül)

A megvalósítás tervezése, követése és dokumentálása (jelentéstétel)

A LAPM megvalósítását éves operatív tervekre bontják és alapozzák. Ezeket a terveket a folyó év októbere és decembere között dolgozzák ki az elkövetkező naptári évre. Az éves tervek alapján történő megvalósítás mindenkor biztosítja a tervezett és a már megvalósított tevékenységek összehangoltságát az aktuális szükségletekkel.

Az operatív tervek tartalmazni fogják a tevékenységek részletes kidolgozását, a terv pénzügyi elemeit (szükséges költségvetés) és a megvalósítás követésének indikátorait (szempontjait), amelyek alapján majd megbecsülik a LAPM megvalósításának sikerességét.

A jelentős célok megvalósításának lekövetése biztosítja a LAPM minőséges megvalósítását.

A megvalósítás követésének alapjául azok a szempontok fognak szolgálni, amelyeket az operatív tervek szerves részeként definiálnak.

A LAPM megvalósításáról készült jelentéseknek tartalmazniuk kell az éves operatív tervekben előlátott, megvalósított tevékenységek és a megvalósított eredmények áttekintését. A jelentéseket folyó év márciusáig kell elkészíteni az elmúlt naptári évre vonatkozóan. A LAPM megvalósításáról készült jelentések alapját az előre meghatározott szempontok szerint végzett becslések képezik, amelyek az elvárt eredmények megvalósítási mértékére és szintjére vonatkoznak.

A LAPM keretein belül megvalósításra kerülő minden egyes külön kidolgozott programnak vagy projektumnak világosan meghatározott indikátorokkal és mechanizmusokkal kell rendelkeznie, amelyekkel követni és mérni lehet a megvalósítás sikerességét. Ezeknek a mechanizmusoknak biztosítaniuk kell a fiatalok aktív részvételét.

Szerepkörök és felelősség

A LAPM megvalósításában elsődleges szerepe lesz az óbecsei község Fiatalok Tanácsának és az Ifjusági Irodának. Jelentős szerepet játszanak majd még ebben a folyamatban az iskolák, a kulturális intézmények, a nem kormányzati szervezetek valamint maguk a fiatal személyek.

A megfelelő koordináció érdekében a LAPM megvalósításának folyamatában a kulcsfontosságú községi testületekre a következő felelősség hárul:

Fiatalok Tanácsa

- biztosítja a fiatalok részvételét a Községi Közigazgatási Hivatal minden testületében, amelyek itt a fiatalok érdekében tevékenykednek
- síkra száll az anyagi eszközök megnöveléséért, amelyeket a községi költségvetésből választanak ki azon programok és projektek pénzelésére, amelyek elősegítik a LAPM megvalósítását.
- végzi a LAPM megvalósítási folyamatának követését (monitoring)
- síkra száll a fiatalok érdekeiért a községi szervek és testületek munkájában
- síkra száll az átdolgozott európai Charta ajánlásainak alkalmazásáért, amely kiemeli a fiatalok részvételét a községi és regionális szinten.
- biztosítja minden felelős és releváns tényezőnek a fiatalok kérdéseit illető eredményes kommunikációját helyi, tartományi és országos szinten.

Ifjusági iroda

- koordinálja a LAPM megvalósítását célzó éves operatív tervek kidolgozását
- koordinálja a LAPM megvalósítását célzó éves operatív tervek megvalósítását
- összeállítja az évi jelentéseket a LAPM megvalósításáról
- a LAPM sikeres megvalósítása érdekében kapcsolatokat teremt és együttműködést épít ki a helyi szervezetek és a fiatalok kezdeményezései között
- támogatja a helyi szervezetek és intézmények együttműködését, akik a fiatalokkal és a fiatalokért dolgoznak
- támogatásáról biztosítja Óbecse község területén az ifjusági szervezeteket és az ifjusági kezdeményezéseket
- összhangban az Ifjusági Akciótervvel programokat és projekteket dolgoz ki és valósít meg
- fáradozik a más forrásokból származó anyagi eszközök összegyűjtésén
- dolgozik a LAPM átláthatóságán és az általa nyújtott lehetőségeken
- tartományi, kötársasági és nemzetközi szinten együttműködést kezdeményez a hasonló jellegű intézményekkel

IX. MELLÉKLETEK

Statistikai adatok a VII.4. fejezethez – A FIATALOK BIZTONSÁGA

- Szabálysértések 2008-ban –

PI Óbecse, 2008.

	I.	II.	III.	3..	IV.	V.	VI.	6..	VII.	VIII.	IX.	9..	X.	XI.	XII.	12..
Veszekedések	0	1	1	2	0	1	1	4	0	0	1	5	0	0	0	5
Hangoskodás	0	0	0	0	2	0	2	4	0	1	2	7	0	0	0	7
Biztons. veszélyezt.	2	2	5	9	7	2	8	26	2	8	3	39	4	0	0	43
sértegetés	2	4	9	15	8	5	12	40	6	10	13	69	10	0	0	79
Erőszak	5	11	16	32	17	19	23	91	16	19	12	138	11	0	0	149
Verekedés kiváltása	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	0	0	4
Verekedés	6	3	5	14	3	4	1	22	4	8	5	39	1	0	0	40
A BO nem értesítés	2	0	5	7	0	4	0	11	0	1	3	15	0	0	0	15
Alkohol kimérése	8	11	7	26	2	8	6	42	0	10	7	59	2	0	0	61
koldulás - csavargás	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	2	0	0	0	2
Nem illedel. viselk.	1	0	4	5	3	2	4	14	4	3	1	22	2	0	0	24
szemtel és buja vis.	2	4	2	8	1	0	1	10	1	3	1	15	3	0	0	18
Zaj	0	0	1	1	1	2	0	4	1	1	1	7	0	0	0	7
Más élet. veszélyez.	0	2	1	3	1	0	2	6	0	1	0	7	1	0	0	8
illetéktelen adatgy.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
egyéb szabálysértés	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	2	0	0	0	2
Összesen	28	38	56	132	45	48	62	277	34	65	52	428	36	0	0	464
a cselekm. helysz.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Utca	6	14	32	52	27	21	27	127	24	28	22	201	23	0	0	224
vendéglátóip. létes.	16	14	18	48	3	17	15	83	1	17	19	120	11	0	0	131
Magánlakás	5	7	5	17	7	6	15	45	5	16	5	71	1	0	0	72
Egyéb helyszín	1	3	1	5	8	4	5	22	4	4	6	36	1	0	0	37
végrehajtás módja	28	38	56	122	45	48	62	277	34	65	52	428	36	0	0	464

egyénilег	21	32	46	99	40	37	55	231	26	55	45	357	32	0	0	389
3-5 személy közös	6	6	10	22	5	11	7	45	8	10	7	70	4	0	0	74
5-től több személy	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1
korcsoportok	28	38	56	122	45	48	62	277	34	65	52	428	36	0	0	464
14-18 évesek	4	4	10	18	4	9	3	34	4	7	1	46	2	0	0	48
18-21 évesek	1	1	13	15	9	4	5	33	2	7	4	46	10	0	0	56
21-30 évesek	16	10	15	41	4	23	21	89	15	18	18	140	12	0	0	152
30-40 évesek	9	11	15	35	14	12	18	79	14	15	15	123	7	0	0	130
40 év felettiak	5	17	14	36	15	15	22	88	9	21	20	138	8	0	0	146
összes csekekvő sz.	35	43	67	145	46	63	68	322	44	68	58	492	39	0	0	531

Bűncselekmények 2007 / 2008-ban (kiskorúak részvétele)

2007.

sorszám	foganatosított intézkedés	összesen
1	elkövetett bűncselekmény	65
2	büntetőfeljelentések	51
3	elkövetők száma	88

2008-as év első fele

sorszám	foganatosított intézkedés	összesen
1	elkövetett bűncselekmény	31
2	büntetőfeljelentések	25
3	elkövetők száma	8

A közölt adatok az óbecsei rendőrállomás adatbázisából valók.

-----0-----

28.

На основу члана 32. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) и члана 10. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

О Д Л У К У О УСТАНОВЉАВАЊУ ГОДИШЊЕ НАГРАДЕ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ И ДОДЕЛИ ЗВАЊА ПОЧАСНОГ ГРАЂАНИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређују се: додела Годишње награде Општине Бечеј (у даљем тексту награда) и звања Почасног грађанина општине Бечеј, комисија за доделу награде и звања почасног грађанина општине Бечеј (у даљем тексту Комисија), поступак и услови додељивања награда и звања почасног грађанина општине Бечеј.

Члан 2.

Годишња награда општине Бечеј додељује се поводом празника општине Бечеј, сваке године, а звање почасног грађанина општине Бечеј сваке пете године почев од 2010. године.

Члан 3.

Основни подаци о добитницима награда и звања почасног грађанина општине Бечеј, уписују се у књигу награда и звања почасног грађанина општине Бечеј, чији изглед и садржину одређује Комисија, а о чијем вођењу и чувању се стара Служба за скупштинске послове општинске управе општине Бечеј.

II ГОДИШЊА НАГРАДА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ

Члан 4.

Награда се додељује организацијама (привредна друштва, установе, јавна предузећа, фондови, удружења грађана и др.) и грађанима за значајна остварења у привреди, науци, уметности, спорту и другим областима, чија је делатност односно дело допринело привредном и друштвеном развоју и угледу општине Бечеј.

Члан 5.

Награде се додељују у виду Плакете.
Годишње се додељује до 7 (седам) плакета.
Изглед и садржину плакете одређује Комисија.

III КОМИСИЈА ЗА ДОДЕЛУ ГОДИШЊЕ НАГРЕДЕ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ И ЗВАЊА ПОЧАСНОГ ГРАЂАНИНА

Члан 6.

Председник Општине на предлог Општинског већа формира Комисију.
Комисија броји седам чланова од којих три одређује Општинско веће, а преостало четворо се бира по областима из који се додељује награда.
Комисија на првој седници бира председника и заменика председника Комисије, доноси Пословник о начину рада и одлучивања.
Мандат комисије траје 5 година.

IV ПОСТУПАК И ДОДЕЛА НАГРАДЕ

Члан 7.

Комисија расписује јавни позив за подношење иницијативе за доделу награда.
Начин и рок расписивања јавног позива и достављања предлога одређује Комисија.

Члан 8.

Предлог за доделу награда могу поднети правна лица, органи општине, радна тела Скупштине општине Бечеј, група грађана и појединци.

Предлог за доделу награда мора бити образложен.

Члан 9.

У поступку разматрања предлога за доделу награда Комисија може ангажовати правна лица и стручњаке из одговарајућих области ради консултовања и прибављања стручних мишљења.

Члан 10.

Одлуку о додели награда доноси Скупштина општине на предлог Комисије.
Награде уручује председник општине Бечеј на свечаности поводом празника општине.

Члан 11.

Скупштина општине Бечеј може одлуку о додели награде ставити ван снаге, ако Комисија утврди неистинитост чињеница на основу којих је поднела предлог.

Одлука о стављању ван снаге одлуке о додели награде објављује се у средствима јавног информисања.

V ЗВАЊЕ ПОЧАСНОГ ГРАЂАНИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ

Члан 12.

Звање почасног грађанина општине Бечеј, додељује се појединцу за изузетна остварења у привреди, науци, уметности и другим областима, чије је дело допринело привредном и друштвеном развоју општине Бечеј.

Почасном грађанину општине Бечеј додељује се повеља почасног грађанина општине Бечеј.

Изглед и садржину повеље почасног грађанина општине Бечеј одређује Комисија.

Члан 13.

Комисија ће, у години у којој се звање почасног грађанина општине Бечеј додељује, расписати јавни позив за подношење иницијативе за доделу звања почасног грађанина општине Бечеј.

Начин и рок за достављање иницијативе одређује Комисија.

Члан 14.

Иницијативу за доделу звања почасног грађанина општине Бечеј могу поднети правна лица, органи општине Бечеј, радна тела Скупштине општине Бечеј, група грађана и појединци.

Иницијатива за доделу звања почасног грађанина општине Бечеј мора бити образложена.

Члан 15.

У поступку разматрања иницијатива за доделу звања почасног грађанина општине Бечеј, Комисија може ангажовати правна лица и стручњаке из одговарајућих области ради консултовања и прибављања стручних мишљења.

Члан 16.

Одлуку о додели звања почасног грађанина општине Бечеј доноси Скупштина општине на предлог Комисије.

Повељу за звање почасног грађанина општине Бечеј уручује Председник општине Бечеј на свечаности поводом празника општине Бечеј.

Члан 17.

Скупштина општине Бечеј може одлуку о додели звања почасног грађанина општине Бечеј ставити ван снаге ако утврди неистинитост чињеница на основу којих је одлучивано.

Одлука о стављању ван снаге одлуке о додели звања почасног грађанина општине Бечеј објављује се у средствима јавног информисања.

VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 18.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о установљавању награда и јавних признања и додели звања почасног грађанина општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј" бр. 9/2009).

Члан 19.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу општине Бечеј".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 011-124/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

28.

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 6. pontja, valamint Óbecse Község Alapszabályának (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 10. szakasza alapján, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

H A T Á R O Z A T O T hozott

DÍJAK ÉS NYILVÁNOS ELISMERÉSEK ALAPÍTÁSÁRÓL, VALAMINT AZ ÓBECSE KÖZSÉG DÍSZPOLGÁRA CÍM ADOMÁNYOZÁSÁRÓL

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. szakasz

Jelen Határozat szabályozza: Óbecse Község díjainak (a továbbiakban: díjak) és Óbecse Község díszpolgára cím kiosztását, a díjakat és a díszpolgári cím adományozásával foglalkozó bizottság (továbbiakban: Bizottság) a díjak és nyilvános elismerések odaítélésének eljárását, valamint az adományozásának módját és feltételeit.

2. szakasz

A díjak, nyilvános elismerések és az Óbecse Község díszpolgára cím adományozására, 2010-től kezdődően, Óbecse Község ünnepnapján, augusztus 1-jén kerül sor minden ötödik évben.

3. szakasz

Az alapadatokat a díjak és Óbecse Község díszpolgára cím elnyerőiről bejegyzik a díjak és Óbecse Község díszpolgára cím elnyerőinek könyvébe, melynek kinézetéről és tartalmáról a Bizottság dönt, s amelynek vezetése és őrzése Óbecse Község Közigazgatási Hivatala Képviselő-testületének feladata.

II. ÓBECSE KÖZSÉG ÉVI DÍJA

4. szakasz

A díjakat szervezetek (gazdasági vállalatok, intézmények, közvállalatok, alapok, polgári egyesületek és mások) és lakosok kaphatják meg, akik jelentős eredményeket értek el a gazdaságban, tudományban, művészetekben, sportban és más területeken, amelyek hatottak Óbecse Község gazdasági és társadalmi fejlődésére és tekintélyére.

5. szakasz

A díjakat Plakettek formájában osztjuk ki.

Évente 7 (hét) Plakettet osztunk ki.

A plakettek kinézetéről és tartalmáról a Bizottság dönt.

III. DÍJAK, NYILVÁNOS ELISMERÉSEK ÉS A DÍSZPOLGÁRI CÍM ADOMÁNYOZÁSÁRA ALAKÍTOTT BIZOTTSÁG

6. szakasz

Óbecse Község Községi elnöke a Községi Tanács javaslata alapján alakítja meg a Bizottságot.

A Bizottságnak hét tagja van, amelyből hármat a Községi Tanács rendel ki, négyet pedig azokról a területekről választanak, melyeken kiosztják a díjat.

A Bizottság az első ülésén megválasztja elnökét és elnökhelyettesét, valamint meghozza a Munkaügyrendjét a munka és a döntéshozatal módjáról.

A Bizottság megbízási ideje 5 évig tart.

IV. A DÍJAK ADOMÁNYOZÁSÁNAK ELJÁRÁSA

7. szakasz

A Bizottság nyilvános felhívást tesz közzé a díjak és nyilvános elismerések adományozására vonatkozó javaslatok betérjesztésére.

A nyilvános felhívás kiírásának és javaslatok betérjesztésének határidejét a Bizottság határozza meg.

8. szakasz

A díjak és nyilvános elismerések odaítélésére vonatkozó javaslatokat jogi személyek, községi szervek, az Óbecsei Községi Képviselő-testület munkatestületei, polgári csoportok és egyének terjeszthetik be.

A díjak és nyilvános elismerések odaítélésére vonatkozó javaslatokat meg kell indokolni.

9. szakasz

A Bizottság a díjak és nyilvános elismerések odaítélésére vonatkozó javaslatok elbírálásának folyamatába konzultáció és szakmai véleményezés céljából megfelelő jogi személyeket és szakembereket is bevonhat.

10. szakasz

A díjak és nyilvános elismerések adományozásáról szóló határozatot, a bizottság javaslata alapján Óbecse Község Képviselő-testülete hozza meg a község ünnepének keretein belül.

A díjakat és az okleveleket az Óbecsei Községi Képviselő-testület elnöke adja át.

11. szakasz

Ha a bizottság megállapítja, hogy javaslatát valótlan adatok alapján terjesztette be, Óbecse Község Képviselő-testülete hatályon kívül helyezheti a díj vagy nyilvános elismerés adományozásáról szóló határozatot.

A díj vagy nyilvános elismerés adományozásáról szóló határozat hatályon kívül helyezéséről hozott határozatot közzé kell tenni a tömegtájékoztatási eszközökben.

V. ÓBECSE DÍSZPOLGÁRA CÍM

12. szakasz

Óbecse Község díszpolgára címben az az egyén részesíthető, aki kiemelkedő érdemeket szerzett Óbecse Község gazdasági és társadalmi fejlesztésében és hozzájárult a gazdaság, tudomány, művészet és egyéb területek fejlesztéséhez.

Óbecse Község díszpolgárát Óbecse Község díszpolgára oklevélben részesítik.

Az Óbecse Község díszpolgára oklevél kinézetét és tartalmát a Bizottság határozza meg.

13. szakasz

A Bizottság az Óbecse Község díszpolgára cím adományozásának évében nyilvános felhívást tesz közzé az Óbecse Község díszpolgára cím adományozására vonatkozó kezdeményezések betérjesztésére.

A kezdeményezés betérjesztésének módját és határidejét a bizottság határozza meg.

14. szakasz

Az Óbecse Község díszpolgára cím adományozására vonatkozó kezdeményezést jogi személyek, Óbecse községi szervei, az Óbecsei Községi Képviselő-testület munkatestületei, polgári csoportok és egyének terjeszthetik be.

Az Óbecse Község díszpolgára cím adományozására vonatkozó kezdeményezést meg kell indokolni.

15. szakasz

Az Óbecse Község díszpolgára cím adományozására vonatkozó kezdeményezések elbírálásának folyamatába a Bizottság konzultáció és szakmai véleményezés céljából megfelelő jogi személyeket és szakembereket is bevonhat.

16. szakasz

Az Óbecse Község díszpolgára cím adományozásáról szóló határozatot a bizottság javaslata alapján Óbecse Község Képviselő-testülete hozza meg.

Az Óbecse Község díszpolgára címről szóló oklevelet Óbecse Község Községi elnöke adja át a község ünnepén.

17. szakasz

Az Óbecsei Községi Képviselő-testület elnöke a díszpolgári oklevelet az Óbecsei Községi Képviselő-testület Óbecse Község ünnepnapja alkalmából tartott díszülésen adja át az Óbecse Község díszpolgára címben részesítettnek.

A díszpolgári oklevél adományozásáról szóló határozat hatályon kívül helyezéséről hozott határozatot közzé kell tenni a tömegtájékoztatási eszközökben.

VI. ZÁRÓRENDELKEZÉSEK

18. szakasz

Jelen Határozat megjelenésének napján megszűnik a Díjak és nyilvános elismerések alapításáról, valamint az Óbecse Község díszpolgára cím adományozásáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 9/2009 szám).

19. szakasz

Jelen Határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való közzétételétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 011-124/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

29.

На основу члана 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/2007) и члана 31. став 1. тачка 4. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

О Д Л У К У О УСВАЈАЊУ ДОПУНЕ СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ 2007—2017

I

Усваја се Допуна Стратегије одрживог развоја општине Бечеј 2007—2017 („Службени лист општине Бечеј” број 8/2007), која је у прилогу ове Одлуке и чини њен саставни део.

II

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Бечеј”.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 011-125/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

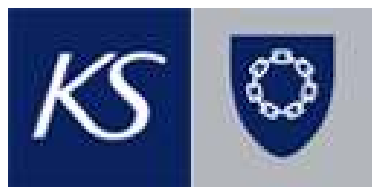
-----0-----

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА БЕЧЕЈ

ДОПУНА
СТРАТЕГИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ
2007-2017

LA 21
Bečej - Óbecse

мај 2010.

-
1. На страни 10. на крај поглавља **ПРИКАЗ ОСНОВНИХ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА** додаје се текст:

Локална самоуправа

ОСНОВНИ ЦИЉ

- Функционална, ефикасна и транспарентна локална самоуправа
- Општина Бечеј афирмисан партнер за сарадњу на општинском, регионалном, покрајинском, републичком и међудржавном нивоу

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

- Повећати учешће грађана у припреми и доношењу одлука
- Континуирана едукација запослених
- Јачање институционалних и кадровских капацитета за апсорпцију средстава из донаторских фондова
- Развијање јавно приватног партнерства
- Увођење ГИС-а
- Имплементација савремених информационо комуникационих технологија у свим сегментима рада управе и комуналних услуга
- Идентификација заједничких приоритета и израда и реализација програма и пројеката са партнерским општинама и другим институцијама
- Повезивање и сарадња са институцијама и организацијама регионалног и међународног карактера

2. На страни 48. на крај поглавља **IV СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ** додаје се текст:

IV.8. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Основни циљ:	Функционална, ефикасна и транспарентна локална самоуправа и афирмисање општине Бечеј као партнера за сарадњу на општинском, регионалном, покрајинском, републичком и међудржавном нивоу
Специфични стратешки циљ:	Континуирана едукација запослених
Мере и активности:	- Едукација запослених за пружање услуга на језицима у званичној употреби - Учење страних језика (енглески, немачки, италијански,...) - информатичка обука и употреба савремених информационо-комуникацијских технологија
Специфични стратешки циљ:	Јачање институционалних и кадровских капацитета за апсорпцију средстава из донаторских фондова
Мере и активности:	-организовање семинара, едукација и стручног усавршавања за оспособљавање за писање предлога пројеката -формирање тима за имплементацију и праћење реализације локалне стратегије одрживог развоја -побољшање координације између локалне власти и јавних предузеча и установа
Специфични стратешки циљ:	Развијање јавно приватног партнерства
Мере и активности:	- стварање нормативних предуслова за стварање јавно-приватног партнерства - усвајање принципа добре праксе
Специфични стратешки циљ:	Увођење ГИС-а
Мере и активности:	- формирање тима за увођење ГИС-а - израда и имплементација акционог плана ГИС-а -организовање обука и едукација за примену ГИС-а
Специфични стратешки циљ:	Имплементација савремених информационо комуникационих технологија у свим сегментима рада управе и комуналних услуга
Мере и активности:	- израда стратегије развоја информатике у општини Бечеј - повезивање општинске управе и јавних комуналних предузећа у јединствен информациони систем - увођење нових софтверских и хардверских решења у рад локалне управе - едукација кадрова за примену нових технологија

Специфични стратешки циљ:	Идентификација заједничких приоритета и израда и реализација програма и пројеката са партнерским општинама и другим институцијама
Мере и активности:	- успостављање сарадње са општинама у окружењу и шире - потписивање протокола о сарадњи на решавању заједничких проблема - сарадња у изради програма и пројеката - заједнички наступи на сајмовима, конгресима и другим манифестацијама - заједнички наступи према донаторским фондовима
Специфични стратешки циљ:	Повезивање и сарадња са институцијама и организацијама регионалног и међународног карактера
Мере и активности:	- приступање регионалним и међународним организацијама (туристички, културни, еколошки и привредни кластери, удружења, асоцијације,...)

3. На страни 131. на крај поглавља **V ПРИКАЗ, АНАЛИЗА СТАЊА И ЗАКЉУЧЦИ** додаје се текст:

V.8. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

V.8.1. Приказ и анализа стања

Органи Општине су Скупштина општине, Председник Општине, Општинско веће и Општинска управа.

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и овим Статутом.

Скупштина општине има 36 одборника које бирају грађани на период од 4 године, непосредним изборима, тајним гласањем, у складу са законом.

Скупштина општине има председника који представља Скупштину општине.

Председник Скупштине сазива седницу Скупштине општине, организује рад Скупштине општине, председава седницама Скупштине општине, остварује сарадњу са Председником Општине и Општинским већем, стара се о остваривању јавности рада, потписује акта која Скупштина општине донесе, расписује изборе за чланове савета месних заједница, подстиче сарадњу са скупштинама других локалних самоуправа, одређује састав делегација Скупштине општине за посете у земљи и у иностранству, одређује представнике Скупштине општине у појединим репрезентативним приликама, прихвата покровитељства у име Скупштине општине и обавља друге послове утврђене законом, овим Статутом и Пословником Скупштине општине.

Скупштина општине оснива стална и повремена радна тела за разматрање питања из њене надлежности. У Општини се оснивају Савет за омладину и Савет за праћење примене етичког кодекса као посебна тела.

Радна тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине и обављају друге послове утврђене овим Статутом и Пословником Скупштине општине.

Скупштина општине има следећа стална радна тела:

- Савет за буџет и финансије,
- Савет за урбанизам, стамбено-комуналне делатности и заштиту животне средине,
- Савет за друштвене делатности,
- Савет за привреду и пољопривреду,
- Савет за омладину
- Комисија за статутарна питања,
- Комисија за кадровска, административна питања и радне односе,
- Комисија за представке и жалбе и
- Мандатно-имунитетска комисија.

Ради проучавања конкретних питања од интереса за Општину, Скупштина општине може да образује повремена радна тела.

Извршни органи Општине су Председник Општине и Општинско веће које чине Председник Општине, Заменик председника Општине, као и девет чланова Општинског већа које бира Скупштина општине и Општинска управа, која као јединствени орган обавља управне и друге стручне послове из надлежности општине. Радом општинске управе руководи начелник. У Општинској управи се постављају помоћници Председника Општине који обављају послове из појединих области (економски развој, урбанизам, примарна здравствена заштита, заштита животне средине, пољопривреда и др.).

Одлуком о општинској управи општине Бечеј уређују се основна начела рада Општинске управе општине Бечеј послови, унутрашња организација, руковођење, радни односи, сукоб надлежности, одлучивање по жалби, изузеће службеног лица, правни акти, средства за рад, однос општинске управе према скупштини општине, председнику општине и општинском већу, међусобни односи организационих јединица општинске управе, однос општинске управе према грађанима, предузећима, установама и другим организацијама, канцеларијско пословање и печат општинске управе.

Општинска управа врши изворне послове општине Бечеј утврђене уставом, законом и статутом општине Бечеј, као и законом и одлуком Аутономне Покрајине Војводине поверене послове.

Статутом се уређују права и дужности Општине Бечеј начин, услови и облици њиховог остваривања, број одборника, организација и рад органа и служби, начин учешћа грађана у управљању и одлучивању о пословима из надлежности Општине, оснивање и рад месне заједнице и других облика месне самоуправе, услови за покретање грађанске иницијативе, облици и инструменти остваривања људских и мањинских права у Општини, као и друга питања од значаја за Општину.

У Општинској управи се образују организационе јединице за вршење сродних послова, и то одељења и службе као основне организационе јединице, а у оквиру одељења и служби образују се ниже организационе јединице, као што су одсеци и групе које се организују у зависности од врсте, обима и сложености послова, као и броја радника који те послове извршавају.

Послове Општинске управе обављају следеће основне организационе јединице:

1. Одељење за општу управу и друштвене делатности;
2. Одељење за урбанизам, грађевинарство, комуналне послове и заштиту животне средине;
3. Одељење за финансије;
4. Одељење за привреду и развој;
5. Служба за скупштинске послове,
6. Служба Председника општине и Општинског већа;
7. Одељење заједничких послова;
8. Одељење за локалну пореску администрацију;

Послове правне заштите имовинско-правних интереса општине врши Општински јавни правобранилац.

V.8.2. Закључци анализе стања

Стварање локалне самоуправе која ће бити по мери грађана, која је ефикасна, функционална и чији је рад транспарентан је дугорочан процес, условљен многобројним факторима. У првом реду рад управе је одређен законском регулативом. Ограничавајући фактор је и кадровски потенцијал, како општинског менаџмента и запослених, али исто тако и општине у целини – односно могућностима за привлачење и задржавање квалитетних, високо образованих кадрова на пословима управљања општином. Координација рада општинске управе и јавних предузећа и установа је област која нуди велики простор за побољшање у смислу обједињавања активности на начин који ће обезбедити свеобухватност и ефикасност деловања свих комуналних служби. Унутар општинске управе отварање Услужног центра у којем грађани своје захтеве решавају на једном месту, без непотребног губљења времена и лутања од шалтера до шалтера, донело је квалитативни скоку непосредном контакту управе и грађана. Потребно је овакав помак проширити и на сегменте управе по насељеним местима општине као и на службе које не раде непосредно са грађанством.

За генерално подизање квалитета рада свих структура локалне самоуправе неопходна је континуирана едукација свих који у њој раде и примена нових технологија које управу приближавају грађанима.

Институционална сарадња као и јачање капацитета институција чини основу савременог развоја заједнице. Акцент је свакако на јачању институционалних капацитета односно људског капитала, трансферу знања и усвајања принципа добре праксе, стварање умрежених институционалних структура, социјалних и других секторских пројеката, заједничких студија, истраживања, итд. Управо ове мере, подржане су од Европских фондова и препознате као најзначајније за економски развој, јачање цивилног друштва, унапређење регионалне сарадње и јачање мултикултурног и мултиетничког идентитета заједнице.

4. На страни 1. и 2. табела **САДРЖАЈ** мења се у складу са претходним допунама текста:

Резиме	4
Списак учесника у изради СОР	12
Списак скраћеница	13
I УВОД	16
I.1. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ	16
I.2. УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ СТРАТЕГИЈЕ.	18
II ПРОФИЛ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ.	19
II.1. ОПШТИ ПОДАЦИ	19
II.1.1. Положај и величина	19
II.1.2. Кратак историјски преглед	19
II.1.3. Становништво	21
II.2. ПРИРОДНИ ЧИНИОЦИ	22
II.2.1. Клима и географски положај	22
II.2.2. Хидрологија	22
II.2.3. Земљиште	23
II.2.4. Биљни и животињски свет	24
II.3. ИЗВЕДЕНИ РЕСУРСИ	24
II.3.1. Индустрија и МСП	24
II.3.2. Пољопривреда	25
II.3.3. Туризам и услужне делатности	25
II.3.4. Саобраћајна инфраструктура	25
II.3.5. Демократски и институционални капацитети	26
II.3.6. Образовање	27
III ВИЗИЈА РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ	27
IV СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА	28
IV.1. УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ	28
IV.2. ИНФРАСТРУКТУРА	30
IV.3. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	31
IV.4. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	35
IV.5. СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	40
IV.5а Социјална заштита	40
IV.5б Здравствена заштита	41
IV.6. ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, ФИЗИЧКА КУЛТУРА И МЛАДИ....	42
IV.6а Образовање	42
IV.6б Култура	43
IV.6ц Физичка култура	44
IV.6д Млади	46
IV.7. ЉУДСКИ РЕСУРСИ	47
IV.8. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	48
V ПРИКАЗ, АНАЛИЗА СТАЊА И ЗАКЉУЧЦИ	50
V.1. УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ	50
V.2. ИНФРАСТРУКТУРА	53
V.3. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	66
V.4. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	85
V.5. СОЦИЈАЛНА И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	98
V.5а. Социјална заштита	98
V.5б Здравствена заштита	104

V.6. ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, ФИЗИЧКА КУЛТУРА И МЛАДИ	107
V.6a Образовање	107
V.6b Култура	113
V.6c Физичка култура.	115
V.6d Млади	120
V.7. ЉУДСКИ РЕСУРСИ	124
V.8. ЛОКАЛНА САМОУПРАВА	132
VI ЛИТЕРАТУРА	134
VII ПРИЛОЗИ	137

29.

A helyi önkormányzatokról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007. sz.) 32. szakasza 1. bekezdésének 4. pontja valamint Óbecse község Alapszabálya (Óbecse község Hivatalos Lapja, 13/2008. és 1/2010. sz.) 31. szakasza 1. bekezdésének 4. pontja alapján Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT HOZOTT

ÓBECSE KÖZSÉG 2007–2017-RE SZÓLÓ FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI STRATÉGIÁJA KIEGÉSZÍTÉSÉNEK ELFOGADÁSÁRÓL

I.

A Községi Képviselő-testület elfogadja Óbecse község 2007–2017-re szóló fenntartható fejlődési stratégiájának (Óbecse község Hivatalos Lapja, 8/2007. szám) Kiegészítését, mely a jelen Határozat mellékletében szerepel, s annak szerves részét képezi.

II.

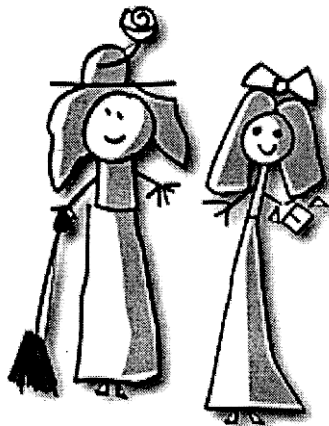
Jelen határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való közzétételt követő nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 011-125/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

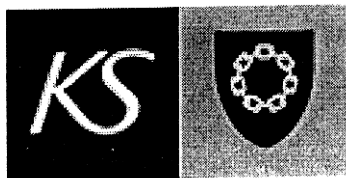
A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

**SZERB KÖZTÁRSASÁG
VAJDASÁG AUTONÓM TARTOMÁNY
ÓBECSE KÖZSÉG**

**ÓBECSE KÖZSÉG
2007–2017-re szóló
FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI STRATÉGIÁJÁNAK
KIEGÉSZÍTÉSE**

LA 21
Bečej - Óbecse

---

1. A 10. oldalon az **ALAPVETŐ STRATÉGIAI CÉLOK** fejezet végéhez hozzáadódik az alábbi szöveg:

Helyi önkormányzat

ALAPVETŐ CÉLKITŰZÉS

- működőképes, hatékony és átlátható helyi önkormányzat
- Óbecse község községi, regionális, tartományi, köztársasági és államközi szinten elismert együttműködő partner

KÜLÖNLEGES CÉLOK

- A lakosság részvételének növelése a döntések előkészítésében és meghozatalában
- Az alkalmazottak folyamatos képzése
- Az intézményi és személyi kapacitások növelése az adományozói alapok eszközeinek lehívása céljából
- A köz- és magánszféra partneri kapcsolatainak fejlesztése
- Földrajzi információs rendszer (FIR) bevezetése
- Korszerű információs és kommunikációs technológiák bevezetése a közigazgatás és a kommunális szolgáltatások minden területén
- Közös prioritások meghatározása, közös tervek kidolgozása és megvalósítása a partner községekkel és más szervezetekkel
- Kapcsolatteremtés és együttműködés regionális és nemzetközi intézményekkel és szervezetekkel

2. A 48. oldalon az **ÓBECSE KÖZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK STRATÉGIAI CÉLJAI** fejezet végéhez hozzáadódik az alábbi szöveg:

IV.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT

Alapvető célkitűzés:	Működőképes, hatékony és átlátható helyi önkormányzat, Óbecse község községi, regionális, tartományi, köztársasági és állaközi szinten elismert együttműködő partner
Különleges stratégiai cél	Az alkalmazottak folyamatos képzése
Tevékenységek és intézkedések	- Az alkalmazottak képzése a hivatalos használatban lévő nyelveken folyó ügyintézésre - Idegen nyelvek (angol, német, olasz) oktatása - informatikai képzés, a korszerű információs és kommunikációs technológiák elsajátítása
Különleges stratégiai cél	Az intézményi és személyi kapacitások növelése az adományozói alapok eszközeinek lehívása céljából
Tevékenységek és intézkedések	- szemináriumok, képzések, szakmai továbbképzés szervezése, pályázatírói felkészítés - munkacsoport létrehozása a fenntartható fejlődés helyi stratégiájának alkalmazása és figyelemmel kísérése céljából - a helyi hatalom és a közvállalatok, intézmények közötti koordináció előmozdítása
Különleges stratégiai cél	A köz- és magánszféra partneri kapcsolatainak fejlesztése
Tevékenységek és intézkedések	- jogszabályi feltételek megteremtése köz- és magánszféra partneri kapcsolatainak fejlesztése céljából - a pozitív gyakorlat elveinek elfogadása
Különleges stratégiai cél	Földrajzi információs rendszer (FIR) bevezetése
Tevékenységek és intézkedések	- munkacsoport létrehozása a földrajzi információs rendszer (FIR) bevezetésére - a FIR bevezetésére vonatkozó cselekvési terv kidolgozása és alkalmazása - képzések és tanfolyamok szervezése a FIR alkalmazására
Különleges stratégiai cél	Korszerű információs és kommunikációs technológiák bevezetése a közigazgatás és a kommunális szolgáltatások minden területén
Tevékenységek és	- Óbecse község informatika fejlesztési stratégiájának

intézkedések	kidolgozása - a községi közigazgatás és a közvállalatok egységes informatikai rendszerbe kapcsolása - új szoftverek és hardverek bevezetése a helyi közigazgatás munkájában - az alkalmazottak felkészítése az új technológia alkalmazására
Különleges stratégiai cél	Közös prioritások meghatározása, közös tervek kidolgozása és megvalósítása a partner községekkel és más szervezetekkel
Tevékenységek és intézkedések	- együttműködés kiépítése a környező és távolabbi községekkel - a közös problémák megoldására vonatkozó protokoll aláírása - együttműködés pályázatok és tervek kidolgozásában - közös fellépés vásárokon, kongresszusokon és más rendezvényeken - közös fellépés az adományozói alapok irányában
Különleges stratégiai cél	Kapcsolatteremtés és együttműködés regionális és nemzetközi intézményekkel és szervezetekkel
Tevékenységek és intézkedések	- csatlakozás regionális és nemzetközi szervezetekhez (idegenforgalmi, művelődési, gazdasági klaszterek, egyesületek, társulások...)

3. A 131. oldalon az **V. BEMUTATÁS, HELYZETELEMZÉS ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK** fejezet végéhez hozzáadódik az alábbi szöveg:

V.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT

V.8.1. Bemutatós és helyzetelemzés

A község szervei: Községi képviselő-testület, polgármester (községi elnök), Községi Tanács és a Községi Közigazgatási Hivatal.

A Községi Képviseelő-testület a Község legfelsőbb szerve, amely a helyi hatalom Alkotmányban, törvényben és a Község Alapszabályában rögzített alapvető funkcióit gyakorolja.

A Községi Képviseelő-testületnek 36 tagja van, akiket közvetlen választásokon, titkos szavazással, a törvénnyel összhangban négy évi időszakra a polgárok választanak meg.

A Községi Képviseelő-testületnek elnöke van, aki képviseli a Képviseelő-testületet. A Képviseelő-testületi elnök megszervezi a Képviseelő-testület munkáját, összehívja és elnököl az ülésein, együttműködik a Polgármesterrel és a Községi Tanáccsal, gondoskodik a munka nyilvánosságának biztosításáról, aláírja a Községi Képviseelő-testület által hozott aktusokat, kiírja a helyi közösségek tanácsagi választásait, serkenti a más helyi önkormányzatok képviselő-testületeivel való együttműködést, a hazai és külföldi látogatások alkalmával meghatározza a képviselő-testületi küldöttség összetételét, kijelöli a Községi Képviseelő-testület képviselőit a különféle reprezentációs alkalmakra, védnökséget vállal a Községi Képviseelő-testület nevében, ellátja a törvényben, a jelen Alapszabályban és a Községi Képviseelő-testület Ügyrendjében megállapított egyéb ügyeket.

A Községi Képviseelő-testület a hatáskörébe tartozó kérdések megvitatására állandó és eseti munkatestületeket hoz létre.

A Községben külön testületként Ifjúsági Tanács és Etikai Kódex Alkalmazását Kísérő Tanács alakul.

A munkatestületek véleményezik a Képviseelő-testület által meghozandó jogszabályokat és határozatokat, valamint a jelen Alapszabályban és a Községi Képviseelő-testület Ügyrendjében meghatározott egyéb ügyeket látnak el.

A Képviseelő-testület állandó munkatestületei:

- 1) a Költségvetési és Pénzügyi Tanács
- 2) a Településrendezési, Lakásügyi-közművesítési és Környezetvédelmi Tanács
- 3) a Társadalmi-tevékenységi Tanács
- 4) a Gazdasági és Mezőgazdasági Tanács
- 5) az Ifjúságügyi Tanács
- 6) a Statútum-ügyi Bizottság
- 7) a Káderügyi, Adminisztratív Kérdésekkel Foglalkozó és Munkaviszony-ügyi Bizottság
- 8) a Folyamodvány- és Panaszügyi Bizottság
- 9) a Mandátumügyi és Mentelmi Bizottság

A Községi Képviselő-testület a község érdekét képező konkrét kérdések tanulmányozására eseti munkatestületeket alakíthat.

A Község végrehajtó szervei: a Polgármester és a Községi Tanács, melyet a Polgármester, a polgármester-helyettes és a Községi Tanács 9 tagja alkot, akiket a Községi Képviselő-testület választ meg, valamint a Községi Közigazgatási Hivatal, mint a Község jogainak és kötelességeinek keretébe tartozó közigazgatási ügyek, továbbá a Képviselő-testület, a Polgármester és a Községi Tanács számára szükséges szakteendők ellátására alakult egységes szerv. A Községi Közigazgatási Hivatalt annak vezetője irányítja.

A Községi Közigazgatási Hivatalban egyes szakterületekre (gazdasági fejlődés, településrendezés, elsődleges egészségvédelem, környezetvédelem, mezőgazdaság stb.) polgármesteri tanácsosok jelölhetők ki.

A Községi Közigazgatási Hivatalról szóló Határozat szabályozza Óbecse Község Községi Közigazgatási Hivatalának (a továbbiakban: Községi Közigazgatási Hivatal) működési elveit, ügyeit, belső szervezetét, irányítását, a munkaviszonyokat, a hatásköri összeütközéseket, a fellebbezésekben való eljárást, a hivatali személy kizárását, a jogi aktusokat, a munkaeszközöket, a Községi Közigazgatási Hivatalnak a Községi Képviselő-testület, a polgármester és a Községi Tanács iránti viszonyát, a Községi Közigazgatási Hivatal szervezeti egységeinek egymás közötti viszonyát, a Községi Közigazgatási Hivatal polgárok, vállalatok, intézmények és más szervezetek iránti viszonyát, az irodai ügyvitelt és a Községi Közigazgatási Hivatal pecsétjét.

A Községi Közigazgatási Hivatal az Alkotmánnyal, a törvénnyel és Óbecse Község Alapszabályával meghatározott hatásköre keretében ellátja a község illetékességébe tartozó eredeti teendőket, valamint a törvény és Vajdaság Autonóm Tartomány (a továbbiakban Tartomány) határozata alapján rábízott teendőket.

Alapszabály szabályozza Óbecse község (a továbbiakban: Község) jogait és kötelességeit, ezek valóra váltásának módját, feltételeit és formáit, a képviselő-testületi tagok számát, a szervek és szolgálatok szervezését és munkáját, a polgárok részvételének módját a Község hatáskörébe tartozó teendők irányításában és szabályozásában, a helyi közösségek és egyéb helyi önkormányzati formák létrehozását és munkáját, a polgári kezdeményezés megindításának feltételeit, az emberi és kisebbségi jogok gyakorlásának formáit és eszközeit a községben, valamint a Községre nézve jelentős többi kérdést.

A Községi Közigazgatási Hivatalban a rokontevékenységek ellátására szervezési alapegységek, vagyis ügyosztályok és szolgálatok, ezek keretében pedig a teendők fajtájától, terjedelmétől és összetettségétől, valamint az illető munka végzéséhez szükséges dolgozók számától függően, tagozatok és csoportok alakulnak.

A Községi Közigazgatási Hivatal feladatköreit az alábbi szervezeti alapegységek látják el:

1. Általános Közigazgatási és Társadalmi Tevékenységi Osztály
2. Településrendezési, Építésügyi, Közművesítési és Környezetvédelmi Osztály
3. Pénzügyi Osztály
4. Gazdasági és Fejlesztési Osztály
5. Képviselő-testületi Szolgálat
6. A Polgármester és a Községi Tanács Szolgálata
7. Közös Ügyek Osztálya
- 8.. Helyi Adóügykezelési Osztály

A Község vagyoni jogi érdekeinek jogi védelmével kapcsolatos teendőket a Községi Vagyoni Ügyész látja el.

V.8.2. A helyzetelemzés megállapításai

Egy hatékony, működőképes és átlátható módon tevékenykedő, a polgárokhoz igazodó helyi önkormányzat létrehozása hosszantartó, sok tényező által befolyásolt folyamat. A közigazgatás munkáját elsősorban a törvényes jogszabályok határozzák meg. Ezt a folyamatot mind a községi vezetés, mind az alkalmazottak, sőt a község egészének szakmai adottságai – azaz azok a lehetőségek határolják be, melyek a község irányítását végző, magasan képzett és hozzáértő szakemberek idecsábítását és helyben tartását jelentik.

A községi közigazgatás, a közvállalatok és az intézmények munkájának összehangolása tág teret nyit az előrelépésre, ugyanis oly módon teheti egységessé a kommunális szolgálatok tevékenységét, hogy ezáltal átfogóvá és hatékonyvá válhatnak.

A községi közigazgatási hivatalban megnyílt Szolgáltató Központ munkája által a polgárok felesleges idővesztés és tévelygés nélkül egy helyen intézhetik ügyeiket, ami jelentős minőségi változást hozott a lakosság és a hatóság kapcsolatában. Hasonló előrelépésre van szükség a község településein működő hivatalokban és azokban a szolgálatokban is, amelyek nem közvetlenül intézik a polgárok ügyeit.

A helyi önkormányzati struktúra munkájának teljeskörű minőségi javulásához valamennyi dolgozó folyamatos képzésére és új technológiák alkalmazására van szükség, amelyek a hatóságot közelebb hozhatják a polgárokhoz.

Az intézményesített együttműködés és az intézményi kapacitások kibővítése a közösség korszerű fejlődésének alapját képezi. A hangsúly mindenképp az intézményi kapacitások és az emberi erőforrások növelésén, az ismeretek átvitelén és a jó gyakorlat elfogadásának elvein, az intézményi struktúrák hálózatba szervezésén, a szociális és ágazati projekteken, közös tanulmányokon, kutatásokon stb. van. Az európai alapok épp ezeket az intézkedéseket támogatják, mert a gazdasági fejlődés és a civil társadalom erősödésének, a regionális együttműködésnek és a közösség multikulturális és multietnikus önazonosságának előmozdítását szolgálják.

4. Az 1. oldal 2. táblázata, a **TARTALOMJEGYZÉK** az előzőekben felsorolt kiegészítések szerint módosul:

Rezümé	4
Az FFS kidolgozóinak névsora	12
A rövidítések jegyzéke	13
I. BEVEZETŐ	16
I.1. A stratégia kidolgozásának módszere	16
IV.7. HUMÁN ERŐFORRÁSOK	47
IV.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT	48
IV.7. HUMÁN ERŐFORRÁSOK	47
IV.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT	48
IV.7. HUMÁN ERŐFORRÁSOK	47
IV.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT	48
I.2. A stratégia kidolgozásában részt vettek	18
II. ÓBECSE KÖZSÉG PROFILJA	19
II.1. ÁLTALÁNOS ADATOK	19
II.1.1. Fekvése és területe	19
II.1.2. Rövid történeti áttekintés	19
II.1.3. Lakosság	21
II.2. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK	21
II.2.1. Éghajlat, földrajzi fekvés	22
II.2.2. Vízrajz	22
II.2.3. Talaj	23
II.2.4. Növény- és állatvilág	24
II.3. KIÉPÍTETT ERŐFORRÁSOK	24
II.3.1. Ipar, kis- és közepes vállalatok	24
II.3.2. Mezőgazdaság	25
II.3.3. Idegenforgalom és szolgáltatások	25
II.3.4. Közlekedési infrastruktúra	26
II.3.5. Demokratikus és intézményi kapacitások	27
II.3.6. Oktatás	27
III. ÓBECSE KÖZSÉG FEJLŐDÉSÉNEK JÖVŐKÉPE	27
IV. A FEJLŐDÉS STRATÉGIAI CÉLKITŰZÉSEI	28
IV.1. VÁROSRENDEZÉS ÉS TERÜLETERVEZÉS	28
IV.2. INFRASTRUKTÚRA	30
IV.3. KÖRNYEZETVÉDELEM	31
IV.4. GAZDASÁGI FEJLŐDÉS	35
IV.5. SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM	40
IV.5.a. Szociális védelem	40
IV.5.b. Egészségvédelem	41
IV.6. OKTATÁS, KULTÚRA, TESTNEVELÉS, IFJÚSÁG	42
IV.6.a. Oktatás	42
IV.6.b. Kultúra	43
IV.6.c. Testnevelés	44
IV.6.d. Ifjúság	46
IV.7. HUMÁN ERŐFORRÁSOK	47
IV.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT	48
	50

V. BEMUTATÁS, HELYZETELEMZÉS ÉS MEGÁLLAPÍTÁSOK	
IV.1. VÁROSRENDEZÉS ÉS TERÜLETTERVEZÉS	50
IV.2. INFRASTRUKTÚRA	53
IV.3. KÖRNYEZETVÉDELEM	66
IV.4. GAZDASÁGI FEJLŐDÉS	85
IV.5. SZOCIÁLIS ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM	98
V.5.a. Szociális védelem	98
V.5.b. Egészségvédelem	104
V.6. OKTATÁS, KULTÚRA, TESTNEVELÉS, IFJÚSÁG	107
V.6.a. Oktatás	107
V.6.b. Kultúra	113
V.6.c. Testnevelés	115
V.6.d. Ifjúság	120
V.7. HUMÁN ERŐFORRÁSOK	124
V.8. HELYI ÖNKORMÁNYZAT	132
VI. IRODALOM	134
VII. MELLÉKLETEK	137

30.

На основу члана 32. става 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ број 129/2007), члана 13. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС“ број 16/1997 и 42/98), члана 31. става 1. тачка 6. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2008 и 1/2010) и члана 4. став 1. тачка 1. Одлуке комуналним делатностима („Службени лист општине Бечеј“, број 12/2006 и 16/2006) Скупштина општине Бечеј, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела је

О Д Л У К У О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О СНАБДЕВАЊУ ВОДОМ

Члан 1.

У Одлуци о снабдевању водом („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2009 и 3/2010), члан 29. став 6. мења се и гласи:

"Уколико количина испоручене воде не прелази 15 м³ на месечном нивоу, обрачун се врши према основној цени за 1 м³. Уколико је количина испоручене воде 15-25 м³ на месечном нивоу, обрачун се врши према двострукој основној цени за 1 м³ за количину воде изнад 15 м³. Уколико је количина испоручене воде преко 25 м³ на месечном нивоу, обрачун се врши према трострукој основној цени за 1 м³ за количину воде изнад 25 м³."

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бечеј."

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ
Број: I 011-126/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

30.

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 6. pontja, A kommunális tevékenységekről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 16/1997 és 42/98 szám) 13. szakasza, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 6. pontja, valamint A kommunális tevékenységekről szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 12/2006 és 16/2006 szám) 4. szakasza 1. bekezdésének 1. pontja alapján, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta

H A T Á R O Z A T Á T A VÍZELLÁTÁSRÓL SZÓLÓ HATÁROZAT MÓDOSÍTÁSÁRÓL

1. szakasz

A vízellátásról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2009 és 3/2010 számok) 29. szakaszának 6. bekezdése módosul és így hangzik:

„Amennyiben a szolgáltatott vízmennyiség havi szinten nem haladja meg a 15 м³-t, az elszámolás a м³-enkénti alapár szerint történik. Amennyiben a szolgáltatott vízmennyiség havi szinten a 15-25 м³-t, a м³-enkénti ár elszámolását dupla áron végzik. Amennyiben a havi szinten szolgáltatott vízmennyiség meghaladja a 25 м³-t, a м³-enkénti ár elszámolását háromszoros árán végzik.”

2. szakasz

Jelen Határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való közzétételétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 011-126/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

31.

На основу члана 6. став 12. и члана 7. Закона о финансирању локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Србије", број 62/06), члана 32. став 1. тачка 3. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник РС", бр. 129/07), члана 30. став 2. и члана 35. Закона о прекршајима ("Сл. гласник РС", бр. 101/05, 116/08 и 111/09) и члана 30. став 1. тачка 15. Статута општине Бечеј ("Сл. лист општине Бечеј", бр. 13/08 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј на XXV седници, одржаној дана 24.05.2010. године, донела је

О Д Л У К У О ИЗМЕНАМА ОДЛУКЕ О НАКНАДАМА ЗА УСЛУГЕ КОЈЕ ВРШИ ОПШТИНСКА УПРАВА

Члан 1.

Овом Одлуком врше се измене Одлуке о накнадама за услуге које врши општинска управа ("Службени лист општине Бечеј" број 3/2009) (у даљем тексту: Одлука).

Члан 2.

У члану 17. став 1. Одлуке износ од 1.000 мења се у износ од "2.500" а износ од 10.000 мења се у износ од "75.000".

У члану 17. став 2. Одлуке износ од 5.000 мења се у износ од "2.500" а износ од 20.000 мења се у износ од "75.000".

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу 8 (осмог) дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Бечеј".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 011-127/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

31.

A helyi önkormányzatok pénzeléséről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Lapja 62/06. szám) 6. szakaszának. 12. pontja és 7. szakasza, A helyi önkormányzatokról szóló törvény 32. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja (Szerb Köztársaság Hivatalos Lapja 129/07 szám), illetve Óbecse Község Alapszabályának 31. szakasza 1. bekezdésének 15. pontja (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/2008 szám) alapján Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta a

H A T Á R O Z A T O T A KÖZSÉGI KÖZIGAZGATÁSI HIVATAL SZOLGÁLTATÁSAINAK TÉRÍTÉSI DÍJÁRÓL SZÓLÓ HATÁROZAT MÓDOSÍTÁSÁRÓL

1. szakasz

Jelen Határozattal módosítjuk a Községi Közigazgatási Hivatal Szolgáltatásainak térítési díjáról szóló határozatot (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 3/2009 szám) (a továbbiakban: Határozat).

2. szakasz

A Határozat 17. szakaszának 1. bekezdésében az 1.000 dináros összeget 2.500 dináros összegre, a 10.000 dináros összeget pedig 75.000 dináros összegre módosítjuk.

A Határozat 17. szakaszának 2. bekezdésében az 5.000 dináros összeget 2.500 dináros összegre, a 20.000 dináros összeget pedig 75.000 dináros összegre módosítjuk.

3. szakasz

Jelen Határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való megjelenésétől számított 8 (nyolcadik) napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. szám: I 011-127/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

32.

На основу члана 32. став 1. тачка 16. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије”, бр. 129/2007) и члана 31. став 1. тачка 18. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници, одржаној дана 24.05.2010. године, донела

О Д Л У К У О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О РАДНОМ ВРЕМЕНУ УГОСТИТЕЉСКИХ, ТРГОВИНСКИХ И ЗАНАТСКИХ ОБЈЕКТА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ

Члан 1.

Овом Одлуком врши се измена Одлуке о радном времену угоститељских, трговинских и занатских објеката на територији општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 4/2010) (у даљем тексту: Одлука).

Члан 2.

У члану 9. Одлуке брише се став 6.

Члан 3.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Бечеј“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 011-128/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

32.

А helyhatósági önkormányzatról szóló (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 16. pontja és Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) alapján Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta a következő

H A T Á R O Z A T O T
A VENDÉGLÁTÓIPARI, KERESKEDELMI ÉS IPARI OBJEKTUMOK MUNKAIDEJÉRŐL SZÓLÓ
HATÁROZAT MÓDOSÍTÁSÁRÓL ÓBECSE KÖZSÉGBEN

1. szakasz

Jelen Határozattal módosítjuk A vendéglátóipari, kereskedelmi és ipari objektumok munkaidejéről szóló határozatot Óbecse Községben (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 4/2010 szám) (a továbbiakban: Határozat).

2. szakasz

A Határozat 9. szakaszából töröljük a 6. bekezdést.

3. szakasz

Jelen Határozat Óbecse Község Hivatalos Lapjában való megjelenésétől számított nyolcadik napon lép hatályba.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. szám: I 011-128/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) у вези са чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ
о усвајању Извештаја о раду Народне библиотеке Бечеј за 2009. годину

I

УСВАЈА СЕ Извештај о раду Народне библиотеке Бечеј за 2009. годину, који је усвојио Управни одбор на 2. састанку одржаном дана 26.02.2010. године.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Образложење

Вршилац дужности директора Народне библиотеке Бечеј, Ержебет Кинка је дана 15.03.2010. године доставила општини Бечеј Извештај о раду Народне библиотеке Бечеј за 2009. годину, заједно са одлуком Управног одбора са 2. састанка одржаном дана 26.02.2010. године.

Општинско веће општине Бечеј је на 107. седници одржаној дана 20.04.2010. године размотрило Извештај о раду Народне библиотеке Бечеј за 2009. годину и утврдило предлог решења о усвајању истог.

Чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2008) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила Извештај о раду Народне библиотеке Бечеј за 2009. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-111/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 20. pontja alapján, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontjával összefüggően, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT
hozott
az óbecsei Népkönyvtár 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról

I.

ELFOGADJUK az óbecsei Népkönyvtár 2009. évi munkabeszámolóját, amit az igazgatóbizottság a 2010. 02. 26-án tartott II. ülésén fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Kinka Erzsébet, az óbecsei Népkönyvtár megbízott igazgatónője 2010. 03. 15-én eljuttatta hozzánk az óbecsei Népkönyvtár 2009. évi munkabeszámolóját, amit az igazgatóbizottság 2010. február 26-án tartott II. ülésén elfogadott.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. április 20-án tartott 107. ülésén megvitatta az óbecsei Népkönyvtár 2009. évi munkabeszámolóját, és megerősítette a Határozatjavaslatot annak elfogadásáról.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja értelmében a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azon közvállalatok, intézmények és egyéb közszolgálatok évi munkabeszámolóját, amelyeknek a község az alapítója vagy többségi tulajdonosa.

A fentiek alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta az óbecsei Népkönyvtár 2009. évi munkabeszámolóját és a rendelkező rész szerint hozta meg határozatát.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-111/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) у вези са чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Програм рада Народне библиотеке Бечеј за 2010. годину

I

УСВАЈА СЕ Програм рада Народне библиотеке Бечеј за 2010. годину, који је Управни одбор усвојио на 2. састанку одржаном дана 26.02.2010. године.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Образложење

Вршилац дужности директора Народне библиотеке Бечеј, Ержебет Кинка је дана 15.03.2010. године доставила Програм рада Народне библиотеке Бечеј за 2010. годину, заједно са претпоставком реализације програма и финансијског плана за 2010. годину, који су усвојени одлуком Управног одбора на 2. састанку одржаном дана 26.02.2010. године.

Општинско веће општине Бечеј је на 107. седници одржаној дана 20.04.2010. године размотрило Програм рада Народне библиотеке Бечеј за 2010. годину заједно са финансијским планом за исту годину и утврдило предлог решења о усвајању истог.

Чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2008) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, усваја годишње програме рада јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила Програм рада Народне библиотеке Бечеј за 2010. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-112/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 20. pontja alapján, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontjával összefüggően, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

**HATÁROZATOT
hozott
az óbecsei Népkönyvtár 2010. évi munkaprogramjának elfogadásáról**

I.

ELFOGADJUK az óbecsei Népkönyvtár 2010. évi munkaprogramját, amit az igazgatóbizottság a 2010. 02. 26-án tartott II. ülésén fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Kinka Erzsébet, az óbecsei Népkönyvtár megbízott igazgatónője 2010. 03. 15-én eljuttatta hozzánk az óbecsei Népkönyvtár 2010. évi munkaprogramját, valamint 2010. évi pénzügyi tervének várható realizálását, amit az igazgatóbizottság 2010. február 26-án tartott II. ülésén elfogadott.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. április 20-án tartott 107. ülésén megvitatta az óbecsei Népkönyvtár 2010. évi munkaprogramját, valamint pénzügyi tervét és megerősítette a Határozatjavaslatot annak elfogadásáról.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja értelmében a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azon közvállalatok, intézmények és egyéb közszolgálatok évi munkaprogramját, amelyeknek a község az alapítója vagy többségi tulajdonosa.

A fentiek alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta az óbecsei Népkönyvtár 2010. évi munkaprogramját és a rendelkező rész szerint hozta meg határozatát.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-112/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) у вези са чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Извештаја о раду Центра за социјални рад Бечеј за 2009. годину

I

УСВАЈА СЕ Извештај о раду Центра за социјални рад Бечеј за 2009. годину, који је усвојен на 2. заједничкој седници Управног одбора и Надзорног одбора одржаној дана 22.02.2010. године.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Образложење

Центар за социјални рад Бечеј је дана 11.03.2010.године доставио Извештај о раду за 2009. годину, заједно са одлуком о усвајању истог са 2. заједничке седнице Управног одбора и Надзорног одбора одржаној дана 22.02.2010.године.

Општинско веће општине Бечеј је на 107. седници одржаној дана 20.04.2010. године размотрило Извештај о раду Центра за социјални рад Бечеј за 2009. годину и утврдило предлог решења о усвајању истог.

Чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2008) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила Извештај о раду Центра за социјални рад Бечеј за 2009. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-113/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 20. pontja alapján, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontjával összefüggően, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT

hozott

az óbecsei Szociális Központ 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról

I.

ELFOGADJUK az óbecsei Szociális Központ 2009. évi munkabeszámolóját, amit az igazgató- és felügyelő bizottság a 2010. 02. 22-én tartott II. együttes ülésen fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Indoklás

Az óbecsei Szociális Központ 2010. 03. 11-én eljuttatta hozzánk a 2009. évi munkabeszámolóját, melyhez mellékelte az igazgató- és a felügyelő bizottság 2010. február 22-én tartott II. együttes ülésén hozott határozatát is annak elfogadásáról.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. április 20-án tartott 107. ülésén megvitatta az óbecsei Szociális Központ 2009. évi munkabeszámolóját és megerősítette a Határozatjavaslatot annak elfogadásáról.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja értelmében a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azon közvállalatok, intézmények és egyéb közszolgálatok évi munkabeszámolóját, amelyeknek a község az alapítója vagy többségi tulajdonosa.

A fentiek alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta az óbecsei Szociális Központ 2009. évi munkabeszámolóját és a rendelkező rész szerint hozta meg határozatát.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-113/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) у вези са чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Плана рада Центра за социјални рад у Бечеју за 2010. годину

I

УСВАЈА СЕ План рада Центра за социјални рад у Бечеју за 2010. годину, који је усвојен на 2. заједничкој седници Управног одбора и Надзорног одбора одржаној дана 22.02.2010. године.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Образложење

Центар за социјални рад у Бечеју је дана 11.03.2010. године доставио План рада за 2010. годину, заједно са одлуком о усвајању истог са 2. заједничке седнице Управног одбора и Надзорног одбора одржаној дана 22.02.2010. године.

Општинско веће општине Бечеј је на 107.седници одржаној дана 20.04.2010. године разматрало План рада Центра за социјални рад у Бечеју за 2010. годину и утврдило предлог решења о давању сагласности на исти.

Чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј” број 13/2008) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, усваја годишње програме рада јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила План рада Центра за социјални рад у Бечеју за 2010. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-114/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A helyi önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 20. pontja alapján, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontjával összefüggően, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

**HATÁROZATOT
hozott
az óbecsei Szociális Központ 2010. évi munkatervének elfogadásáról**

I.

ELFOGADJUK az óbecsei Szociális Központ 2010. évi munkatervét, amit az igazgató- és felügyelő bizottság a 2010. 02. 22-én tartott II. együttes ülésen fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Az óbecsei Szociális Központ 2010. 03. 11-én eljuttatta hozzánk a 2010. évi munkatervet, melyhez mellékelte az igazgató- és a felügyelő bizottság 2010. február 22-én tartott II. együttes ülésén hozott határozatát is annak elfogadásáról.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. április 20-án tartott 107. ülésén megvitatta az óbecsei Szociális Központ 2010. évi munkatervét és megerősítette a Határozatjavaslatot annak jóváhagyásáról.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja értelmében a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azon közzállalatok, intézmények és egyéb közzolgáltatások évi munkatervét, amelyeknek a község az alapítója vagy többségi tulajdonosa.

A fentiek alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta az óbecsei Szociális Központ 2010. évi munkatervét és a rendelkező rész szerint hozta meg határozatát.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-114/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

На основу члана 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Извештаја о раду Градског позоришта Бечеј за 2009. годину

I

УСВАЈА СЕ Извештај о раду Градског позоришта Бечеј за 2009.годину, који је Управни одбор усвојио својом одлуком од 26.02.2010.године.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Образложење

Вршилац дужности директора Градског позоришта Бечеј, Велимир Цвејанов је дана 24.03.2010. године доставио Извештај о раду Градског позоришта Бечеј за 2009. годину, заједно са одлуком Управног одбора о усвајању истог од 26.02.2010. године.

Општинско веће општине Бечеј је на 107. седници одржаној дана 20.04.2010. године разматрало Извештај о раду Градског позоришта Бечеј за 2009. годину и утврдило предлог решења о усвајању истог.

Чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2008 и 1/2010) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, усваја годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила Извештај о раду Градског позоришта Бечеј за 2009. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-115/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 2008/13 szám) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja alapján Óbecse Község Képvisező-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta a következő

HATÁROZATOT

az óbecsei Városi Színház 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról

I.

Elfogadjuk Óbecse Városi Színházának 2009. évi munkabeszámolóját, amelyet az Igazgatóbizottság a 2010. 02. 26-ai határozatával fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Indoklás

Óbecse Városi Színházának megbízott igazgatója 2010. 03. 24-én beterjesztette Óbecse Városi Színházának 2009. évi munkabeszámolóját az Igazgatóbizottság annak elfogadásáról szóló 2010. 02. 26-i határozatával együtt.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 04. 20-án megtartott 107. ülésén megvitatta Óbecse Városi Színházának 2009. évi munkabeszámolóját és megerősítette annak elfogadásáról szóló határozatjavaslatot.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 2008/13 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja előírja, hogy a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azoknak a közvállalatoknak, intézményeknek és más közszolgálatoknak évi munkabeszámolóját, amelyeknek az alapítója vagy többségi tulajdonosa a község.

A felsoroltak alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta Óbecse Városi Színházának 2009. évi munkabeszámolóját és a Határozatot a rendelkező rész szerint hozta meg.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-115/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/2007) у вези са чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Плана рада Градског позоришта Бечеј за 2010. годину

I

УСВАЈА СЕ План рада Градског позоришта Бечеј за 2010. годину, који је Управни одбор усвојио својом одлуком од 26.02.2010. године.

II

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Образложење

Вршилац дужности директора Градског позоришта Бечеј, Велимир Цвејанов је дана 24.03.2010. године доставио План рада Градског позоришта Бечеј за 2010. годину, који је усвојио својом одлуком Управног одбора дана 26.02.2010. године.

Општинско веће општине Бечеј је на 107. седници одржаној дана 20.04.2010. године размотрило План рада Градског позоришта Бечеј за 2010. годину и утврдило предлог решења о усвајању истог.

Чланом 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“ број 13/2008 и 1/2010) прописано је да Скупштина општине, у складу са законом, усваја годишње програме рада јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила План рада Градског позоришта за 2010. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-116/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

А helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 20. pontja alapján, kapcsolatban Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontjával, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta a következő

HATÁROZATOT az óbecsei Városi Színház 2010. évi munkatervének elfogadásáról

I.

Elfogadjuk Óbecse Városi Színházának 2010. évi munkatervét, amelyet az Igazgatóbizottság a 2010. 02. 26-ai határozatával fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Óbecse Városi Színházának megbízott igazgatója, Velimir Cvejanov 2010. 03. 24-én beterjesztette Óbecse Városi Színházának 2010. évi munkatervét az Igazgatóbizottság annak elfogadásáról szóló 2010. 02. 26-i határozatával együtt.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 04. 20-án megtartott 107. ülésén megvitatta Óbecse Városi Színházának 2010. évi munkatervét és megerősítette annak elfogadásáról szóló határozatjavaslatot.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 2008/13 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja előírja, hogy a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azoknak a közvállalatoknak, intézményeknek és más közszolgálatoknak évi munkatervét, amelyeknek az alapítója vagy többségi tulajdonosa a község.

A felsoroltak alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta Óbecse Városi Színházának 2010. évi munkatervét és a Határozatot a rendelkező rész szerint hozta meg.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-116/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 18. и члана 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, број 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Извештаја о раду Туристичке организације Бечеј за 2009. годину

I

Усваја се Извештај о раду Туристичке организације Бечеј за 2009. годину, усвојеног на 18. седници Управног одбора Туристичке организације Бечеј, одржане дана 11.02.2010. године.

II

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј”.

Образложење

Туристичка организација Бечеј је дана 01.04.2010. године доставила Извештај о раду за 2009. годину, који је усвојен на 18. седници Управног одбора, одржаној дана 11.02.2010. године.

Према одредбама члана 18. Статута општине Бечеј предузећа, установе и друге организације чији је оснивач или већински власник општина, дужни су да скупштини општине достављају на сагласност вишегодишње планове рада и развоја, годишњи програм пословања – до краја текуће године за наредну годину, као и извештај о свом раду за претходну годину – до 30.04. текуће године за претходну годину.

Према одредбама члана 31. став 1. тачка 26. Статута општине Бечеј Скупштина општине Бечеј, у складу са законом, усваја годишње програме рада и годишње извештаје о раду јавних предузећа, установа и других јавних служби чији је оснивач или већински власник општина.

Општинско веће општине Бечеј је на 109. седници одржаној дана 28.04.2010. године прихватило Извештај о раду Туристичке организације за 2009. годину и утврдило предлог решења о усвајању истог.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила Извештај о раду Туристичке организације за 2009. годину и донела Решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-117/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 18. szakasza és 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja alapján Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta a

HATÁROZATOT

Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezete 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról

I.

Elfogadjuk Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezetének 2009. évi munkabeszámolóját, amelyet Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezete Igazgatóbizottsága a 2010. 02. 11-én megtartott 18. ülésén fogadott el.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Indoklás

Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezete 2010. 04. 01-jén beterjesztette a 2009. évi munkabeszámolót, amelyet az Igazgatóbizottság a 2010. 02. 11-én megtartott ülésén fogadott el.

Óbecse Község Alapszabálya 18. szakaszának rendelkezései alapján azok a vállalatok, intézmények és más szervezetek, melyeknek alapítója vagy többségi tulajdonosa a Község, kötelesek beterjeszteni a községi képviselő-testületnek jóváhagyásra a többéves munka- és fejlesztési terveiket, az évi ügyviteli tervüket – a folyó év végéig az elkövetkező évre, mint ahogy a munkabeszámolójukat az előző évre – a folyó év 04. 30-ig az előző évre.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 2008/13 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 26. pontja előírja, hogy a Községi Képviselő-testület a törvénnyel összhangban elfogadja azoknak a közzállalatoknak, intézményeknek és más közszolgálatoknak évi munkabeszámolóját, amelyeknek az alapítója vagy többségi tulajdonosa a község.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 04. 28-án megtartott 109. ülésén elfogadta az Idegenforgalmi Szervezet 2009. évi munkabeszámolóját és megerősítette annak elfogadásáról a határozatjavaslatot.

A fent felsoroltak alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta az Idegenforgalmi Szervezet 2009. évi munkabeszámolóját és a Határozatot a rendelkező rész szerint hozta meg.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-117/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 31. став 1. тачка 27. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010), а у вези са чланом 30. Одлуке о заштитнику грађана општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 7/20009), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о усвајању Извештаја о раду заштитника грађана општине Бечеј за 2009. годину

I

Усваја се Извештај о раду заштитника грађана општине Бечеј за 2009. годину.

II

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј”.

Образложење

Заштитник грађана општине Бечеј, Дели Чаба, је, дана 11. марта 2010. године, доставио Скупштини општине Бечеј Извештај о раду заштитника грађана општине Бечеј за 2009. годину.

Општинско веће општине Бечеј је на 106. седници одржаној дана 07.04.2010. године размотрило Извештај о раду заштитника грађана општине Бечеј за 2009. годину и утврдило предлог решења о усвајању истог, који је упутио Скупштини општине Бечеј на доношење.

Чланом 31. став 1. тачка 27. Статута општине Бечеј је регулисано да Скупштина општине Бечеј усваја извештај о раду Заштитника грађана општине Бечеј.

Чланом 30. Одлуке о заштитнику грађана општине Бечеј прописано је да заштитник грађана једном годишње подноси скупштини извештај о својим активностима, стању људских права и о правној сигурности у општини, да извештај садржи нарочито број и структуру представки, општу оцену рада управе, организација и служби са становишта примене прописа, уочене пропусте и препоруке за њихово отклањање, као и критике и похвале појединим одељењима и службама, да извештај обавезно садржи делове о стању у области права националних мањина, права детета и равноправности полова и да извештај може да садржи и иницијативу за измену или доношење појединих прописа ради отклањања недостатака и ефикаснијег рада органа управе.

На основу изнетог, Скупштина општине Бечеј је размотрила Извештај о раду Заштитника грађана општине Бечеј за 2009. годину и донела решење као у диспозитиву.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНА БЕЧЕЈ
Број: I 022-118/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 27. pontja alapján, kapcsolatban az Óbecse Község Polgári Jogvédőjéről szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 7/2009 szám) 30. szakaszával, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén meghozta a

HATÁROZATOT

Óbecse Község Polgári Jogvédője 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról

I.

Elfogadjuk Óbecse Község Polgári Jogvédője 2009. évi munkabeszámolóját.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Óbecse Község Polgári Jogvédője, Deli Csaba 2010. március 11-én beterjesztette Óbecse Község Képviselő-testületéhez Óbecse Község Polgári Jogvédője 2009. évi munkabeszámolóját.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 03. 06-án megtartott 106. ülésén megvitatta Óbecse Község Polgári Jogvédője 2009. évi munkabeszámolóját és megerősítette az elfogadásáról szóló határozatot, amelyet Óbecse Község Képviselő-testületéhez utalt meghozatalra.

Óbecse Község Alapszabálya 31. szakasza 1. bekezdésének 27. pontja szabályozza, hogy Óbecse Község Képviselő-testülete fogadja el Óbecse Község Polgári Jogvédője munkabeszámolóját.

Az Óbecse Község Polgári Jogvédőjéről szóló határozat 30. szakasza előírja, hogy a polgári jogvédő évente egyszer beterjeszti aktivitásairól, a polgárok jogainak helyzetéről és a község jogi biztonságáról szóló beszámolóját a képviselő-testületnek, azt, hogy a beszámoló tartalmazza a felterjesztések számát és struktúráját, a közigazgatás, a szervezetek és szolgálatok általános osztályozását, a megfigyelt mulasztásokat és a javaslatokat azok elhárítására, valamint az egyes osztályok és szolgálatok kritikáit és dicséreteit. A beszámolónak feltétlenül tartalmaznia kell olyan

részeket, amelyek a nemzeti kisebbségek jogi helyzetéről, a gyermekjogról és a nemi egyenjogúságról szólnak, valamint a beszámoló tartalmazhatja az indítványokat az egyes előírások módosítására és meghozatalára abból a célból, hogy elhárítsák a hiányosságokat és a közigazgatási szerv hatékonyan működjön.

A fent felsoroltak alapján Óbecse Község Képviselő-testülete megvitatta Óbecse Község Polgári Jogvédője 2009. évi munkabeszámolóját és a határozatot a rendelkező rész szerint hozta meg.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 022-118/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 12. став 1. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“ бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007) и члана 31. став 1. тачка 9. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“, бр. 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о разрешењу члана Управног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана“ Бечеј

I

Разрешава се дужности члана Управног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана“ Бечеј, и то:

1. МАРЈАНА ДИМИТРОВ, члан - представник запослених, даном доношења овог Решења.

II

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј“.

Образложење

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС“, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007) је, чланом 12., регулисано да председника и чланове управног одбора јавног предузећа разрешава оснивач.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/2007) је регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, разрешава управни одбор јавног предузећа.

Статутом општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“, бр. 13/2008 и 1/2010) је, чланом 31. став 1. тачка 9., регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, разрешава управни одбор јавног предузећа.

На седници Скупштине општине Бечеј, одржаној дана 07.04.2006. године, донето је Решење бр. I 023-41/2006 којим је Марјана Димитров именована за члана Управног одбора као представник запослених. Имајући у виду околност да се чланови Управног одбора именују на период од 4 године, Марјани Димитров је, дана 07.04.2010. године, истекао период на који је именована у Управни одбор као представник запослених.

Комисија за кадровска, административна питања и радне односе је, сагласно својим овлашћењима из члана 55. и 125. Пословника Скупштине општине Бечеј, предложила Скупштини општине Бечеј да донесе Решење као у диспозитиву.

Из горе наведених разлога, донето је Решење као у диспозитиву.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово Решење је коначно и против њега није допуштена жалба, већ се може тужбом покренути управни спор пред Управним судом у Новом Саду у року од 30 дана од дана достављања Решења. Тужба се предаје у два примерка.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ
Број: I 023-130/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A közzállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 számok) 12. szakaszának 1. bekezdése, A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja és Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/08 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja alapján, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT hozott

az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közzállalat Igazgatóbizottsága tagjának felmentéséről

I.

Felmentjük funkciójának végzése alól jelen Határozat meghozatalának napján az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közzállalat Igazgatóbizottsága tagját:

1. MARJANA DIMITROVOT.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

A közzállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 számok) 12. szakasza szabályozza, hogy a közzállalat igazgatóbizottságának elnökét és tagjait az alapító menti fel.

A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete menti fel a közzállalat igazgatóbizottságát, a törvénnyel összhangban.

Óbecse Község Alapszabálya 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete menti fel a közzállalat igazgatóbizottságát.

Óbecse Község Képviselő-testülete 2006. 04. 07-én megtartott ülésén a I 023-41/2006 iktatási számú Határozattal nevezték ki Marjana Dimitrovot az Igazgatóbizottság tagjának a foglalkoztatottak sorából. Figyelembe véve azt a körülményt, hogy az Igazgatóbizottság tagjait négy évig tartó mandátumra nevezik ki, Marjana Dimitrovnak 2010. 04. 07-én letelt az Igazgatóbizottság tagsági mandátuma.

A Káderügyi, Adminisztratív Kérdésekkel Foglalkozó és Munkaviszony-ügyi Bizottság Óbecse Község Képviselő-testülete Ügyrendjének 55. és 125. szakaszában megfogalmazott hatáskörével összhangban, indítványozza Óbecse Község Képviselő-testületének, hogy a Határozatot a rendelkező rész szerint hozza meg.

A fent felsorolt okokból kifolyólag a Határozatot a rendelkező rész szerint hoztuk meg.

JOGORVOSLÁS: Jelen Határozat végleges és ellene nem lehet fellebbezést beterjeszteni, de az átvételétől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható ellene az Újvidéki Közigazgatási Bíróságnál. A kereseti kérelmet két példányban kell beterjeszteni.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 023-130/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 12. став 1. и став 2. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007), члана 31. став 1. тачка 9. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010), члана 7. Одлуке о оснивању Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј („Сл. лист општине Бечеј”, бр. 1/92, 7/97, 5/98 и 6/05) и члана 32. став 3. Статута Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј (број 129 од 01.07.1998. и 648/1 од 11.10.2005. године), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о именовану члана Управног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј

I

За члана Управног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј, именује се:

1. МАРЈАНА ДИМИТРОВ, члан – представник запослених, на период од 4 године, почев од наредног дана од дана доношења овог Решења.

II

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј”.

Образложење

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007) је, чланом 12, регулисано да председника и чланове управног одбора јавног предузећа именује оснивач, да се представници запослених предлажу на начин утврђен Статутом и да се оснивачким актом јавног предузећа утврђује мандат чланова управног одбора.

Чланом 32. ставом 1. тачком 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007) је регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, именује управни одбор јавног предузећа.

Статутом општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј“, бр. 13/2008 и 1/2010) је, чланом 31. став 1. тачка 9, регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, именује управни одбор јавног предузећа.

Одлуком о оснивању Јавног предузећа „Топлана“ Бечеј је регулисано да Управни одбор јавног предузећа има укупно 7 чланова, да 5 чланова Управног одбора бира Скупштина општине Бечеј, а 2 члана Управног одбора чине представници запослених у Јавном предузећу и бирају се на начин утврђен Статутом Јавног предузећа, те да се чланови Управног одбора бирају на период од 4 године.

Статутом Јавног предузећа „Топлана“ Бечеј је, чланом 32, регулисано да Управни одбор Јавног предузећа има 7 чланова и да 2 члана Управног одбора чине представници запослених у предузећу.

Марјана Димитров је разрешена дужности члана – представника запослених у Управном одбору Јавног предузећа „Топлана“ Бечеј, због истека мандата, због чега је било потребно спровести поступак именовања члана – представника запослених у Управном одбору Јавног предузећа.

Комисија за кадровска, административна питања и радне односе је, сагласно својим овлашћењима из члана 55. и 125. Пословника Скупштине општине Бечеј, предложила Скупштини да донесе Решење као у диспозитиву.

Из горе наведених разлога, донето је Решење као у диспозитиву.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово Решење је коначно и против њега није допуштена жалба, већ се може тужбом покренути управни спор пред Управним судом у Новом Саду у року од 30 дана од дана достављања Решења. Тужба се предаје у два примерка.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ
Број: I 023-131/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A közvállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 számok) 12. szakaszának 1. bekezdése és 2. szakasza, A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja és Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/08 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja, Az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat megalapításáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 1/92, 7/97, 5/98 és 6/05 számok) és Az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Alapszabálya (1998. 07. 01., ikt. szám: 129, 2005. 01. 11., ikt. szám: 648/1) 32. szakaszának 2. bekezdése alapján, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT hozott

az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Igazgatóbizottsága tagjának kinevezéséről

I.

Jelen Határozat meghozatalának napját követő naptól fogva kinevezzük az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Igazgatóbizottsága tagját a foglalkoztatottak sorából:

1. MARJANA DIMITROVOT, 4 évig tartó mandátumra.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

A közvállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 szám) 12. szakasza szabályozza, hogy a közvállalat igazgatóbizottságának elnökét és tagjait az alapító nevezi ki, azzal, hogy a foglalkoztatottak képviselőit a közvállalat alapszabályában és alapító okiratában előlátott módon javasolják.

A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete nevezi ki a közvállalat igazgatóbizottságát, a törvénnyel összhangban.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete nevezi ki a közvállalat igazgatóbizottságát, a törvénnyel összhangban.

Az óbecsei Toplana Közvállalat megalapításáról szóló határozat szabályozza, hogy a Közvállalat Igazgatóbizottsága összesen 7 tagot számlál, melyből 5 tagot Óbecse Község Képviselő-testülete választ, 2 tag pedig a Közvállalat foglalkoztatottai közül kerül ki, s ezeket a Közvállalat Alapszabályában meghatározott módon választják meg. Az Igazgatóbizottság tagjainak mandátuma 4 évig tart.

Az óbecsei Toplana Közvállalat Alapszabálya 32. szakasza szabályozza, hogy a Közvállalat Igazgatóbizottsága összesen 7 tagot számlál, melyből 2 a foglalkoztatottak közül kerül ki.

Marjana Dimitrovot felmentettük az óbecsei Toplana Közvállalat Igazgatóbizottságában betöltött tagsági funkciója alól, mert letelt a mandátuma. Ezért a Közvállalat Igazgatóbizottságába új tagot kellett választani a foglalkoztatottak sorából.

A Káderügyi, Adminisztratív Kérdésekkel Foglalkozó és Munkaviszony-ügyi Bizottság Óbecse Község Képviselő-testülete Ügyrendjének 55. és 125. szakaszában megfogalmazott hatáskörével összhangban, indítványozta Óbecse Község Képviselő-testületének, hogy a Határozatot a rendelkező rész szerint hozza meg.

A fent felsorolt okokból kifolyólag a Határozatot a rendelkező rész szerint hoztuk meg.

JOGORVOSLÁS: Jelen Határozat végleges és ellene nem lehet fellebbezést betervezni, de az átvételétől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható ellene az Újvidéki Közigazgatási Bíróságnál. A kereseti kérelmet két példányban kell betervezni.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 023-131/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

На основу члана 15. став 1. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”. бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007) и члана 31. став 1. тачка 9. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о разрешењу члана Надзорног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј

I

Разрешава се дужности члана Надзорног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј, и то:

1. ШИМОН ЛАЈОШ, члан - представник запослених, даном доношења овог Решења.

II

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј”.

Образложење

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007) је, чланом 15., регулисано да председника и чланове надзорног одбора јавног предузећа разрешава оснивач.

Чланом 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007) је регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, разрешава надзорни одбор јавног предузећа.

Статутом општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010) је, чланом 31. став 1. тачка 9., регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, разрешава надзорни одбор јавног предузећа.

На седници Скупштине општине Бечеј, одржаној дана 07.04.2006. године, донето је Решење бр. I 023-42/2006 којим је Шимон Лајош именован за члана Надзорног одбора као представник запослених. Имајући у виду околност да се чланови Надзорног одбора именују на период од 4 године, Шимон Лајошу је, дана 07.04.2010. године, истекао период на који је именован у Надзорни одбор као представник запослених.

Комисија за кадровска, административна питања и радне односе је, сагласно својим овлашћењима из члана 55. и 125. Пословника Скупштине општине Бечеј, предложила Скупштини општине Бечеј да донесе Решење као у диспозитиву.

Из горе наведених разлога, донето је Решење као у диспозитиву.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово Решење је коначно и против њега није допуштена жалба, већ се може тужбом покренути управни спор пред Управним судом у Новом Саду у року од 30 дана од дана достављања Решења. Тужба се предаје у два примерка.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ
Број: I 023-132/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

A közvállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 számok) 15. szakaszának 1. bekezdése, A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja és Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/08 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja alapján, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT

hozott

az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Felügyelő bizottsága tagjának felmentéséről

I.

Felmentjük funkciójának végzése alól jelen Határozat meghozatalának napján az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Felügyelő bizottsága tagját:

1. SIMON LAJOST.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

A közvállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 számok) 15. szakasza szabályozza, hogy a közvállalat felügyelő bizottságának elnökét és tagjait az alapító menti fel.

A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete menti fel a közvállalat felügyelő bizottságát, a törvénnyel összhangban.

Óbecse Község Alapszabálya 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete menti fel a közvállalat felügyelő bizottságát.

Óbecse Község Képviselő-testülete 2006. 04. 07-én megtartott ülésén a I 023-42/2006 iktatási számú Határozattal nevezték ki Simon Lajost a Felügyelő bizottság tagjának a foglalkoztatottak sorából. Figyelembe véve azt a körülményt, hogy a Felügyelő bizottság tagjait négy évig tartó mandátumra nevezik ki, Simon Lajosnak 2010. 04. 07-én letelt az Felügyelő bizottságban betöltött tagsági mandátuma.

A Káderügyi, Adminisztratív Kérdésekkel Foglalkozó és Munkaviszony-ügyi Bizottság Óbecse Község Képviselő-testülete Ügyrendjének 55. és 125. szakaszában megfogalmazott hatáskörével összhangban, indítványozta Óbecse Község Képviselő-testületének, hogy a Határozatot a rendelkező rész szerint hozza meg.

A fent felsorolt okokból kifolyólag a Határozatot a rendelkező rész szerint hoztuk meg.

JOGORVOSLÁS: Jelen Határozat végleges és ellene nem lehet fellebbezést beterjeszteni, de az átvételétől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható ellene az Újvidéki Közigazgatási Bíróságnál. A kereseti kérelmet két példányban kell beterjeszteni.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 023-132/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

На основу члана 15. став 1. и став 2. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007), члана 32. став 1. тачка 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007), члана 31. став 1. тачка 9. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010), члана 10. Одлуке о оснивању Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј („Сл. лист општине Бечеј”, бр. 1/92, 7/97, 5/98 и 6/05) и члана 60. став 2. Статута Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј (број 129 од 01.07.1998. и 648/1 од 11.10.2005. године), Скупштина општине Бечеј је, на XXV седници одржаној дана 24.05.2010. године, донела

РЕШЕЊЕ

о именовану члана Надзорног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј

I

За члана Надзорног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана” Бечеј, именује се:

1. ШИМОН ЛАЈОШ, члан – представник запослених, на период од 4 године, почев од наредног дана од дана доношења овог Решења.

II

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј”.

Образложење

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 и 123/2007) је, чланом 15, регулисано да председника и чланове надзорног одбора јавног предузећа именује оснивач, да се представници запослених предлажу на начин утврђен Статутом и да се оснивачким актом јавног предузећа утврђује мандат чланова надзорног одбора.

Чланом 32. ставом 1. тачком 9. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129/2007) је регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, именује надзорни одбор јавног предузећа.

Статутом општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, бр. 13/2008 и 1/2010) је, чланом 31. став 1. тачка 9, регулисано да Скупштина општине, у складу са законом, именује надзорни одбор јавног предузећа.

Одлуком о оснивању Јавног предузећа „Топлана” Бечеј је регулисано да Надзорни одбор јавног предузећа има укупно 3 члана, да 2 члана Надзорног одбора бира Скупштина општине Бечеј, а један члан Надзорног одбора се бира из редова запослених у Јавном предузећу на начин утврђен Статутом Јавног предузећа, те да се чланови Надзорног одбора бирају на период од 4 године.

Статутом Јавног предузећа „Топлана” Бечеј је, чланом 60, регулисано да Надзорни одбор Јавног предузећа има 3 члана и да се један члан Надзорног одбора бира из реда запослених у предузећу.

Шимон Лајош је разрешен дужности члана – представника запослених у Надзорном одбору Јавног предузећа „Топлана” Бечеј, због истека мандата, због чега је било потребно спровести поступак именовања члана – представника запослених у Надзорном одбору Јавног предузећа.

Комисија за кадровска, административна питања и радне односе је, сагласно својим овлашћењима из члана 55. и 125. Пословника Скупштине општине Бечеј, предложила Скупштини да донесе Решење као у диспозитиву.

Из горе наведених разлога, донето је Решење као у диспозитиву.

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ: Ово Решење је коначно и против њега није допуштена жалба, већ се може тужбом покренути управни спор пред Управним судом у Новом Саду у року од 30 дана од дана достављања Решења. Тужба се предаје у два примерка.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕЧЕЈ
Број: I 023-133/2010
Дана: 24.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Душан Јовановић, с. р.

-----0-----

A közzállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 számok) 15. szakaszának 1. bekezdése és 2. szakasza, A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 129/07 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja és Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/08 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja, Az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közzállalat megalapításáról szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 1/92, 7/97, 5/98 és 6/05 számok) és Az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közzállalat Alapszabálya (1998. 07. 01., ikt. szám: 129, 2005. 01. 11., ikt. szám: 648/1) 32. szakaszának 2. bekezdése alapján, Óbecse Község Képviselő-testülete a 2010. május 24-én megtartott XXV. ülésén

HATÁROZATOT hozott

az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közzállalat Felügyelő bizottsága tagjának kinevezéséről

I.

Jelen Határozat meghozatalának napját követő naptól fogva kinevezzük az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közzállalat Felügyelő bizottsága tagját a foglalkoztatottak sorából:

1. SIMON LAJOST, 4 évig tartó mandátumra.

II.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

A közzállalatokról és az általános érdekű tevékenységek végzéséről szóló törvény (SZK Hivatalos Közlönye, 25/2000, 25/2002, 107/2005, 108/2005 és 123/2007 szám) 15. szakasza szabályozza, hogy a közzállalat felügyelő bizottságának elnökét és tagjait az alapító nevezi ki, azzal, hogy a foglalkoztatottak képviselőit a közzállalat alapszabályában és alapító okiratában előlátott módon javasolják.

A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 32. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete nevezi ki a közzállalat felügyelő bizottságát, a törvénnyel összhangban.

Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/2008 és 1/2010 számok) 31. szakasza 1. bekezdésének 9. pontja szabályozza, hogy a község képviselő-testülete nevezi ki a közzállalat felügyelő bizottságát, a törvénnyel összhangban.

Az óbecsei Toplana Közzállalat megalapításáról szóló határozat szabályozza, hogy a Közzállalat Felügyelő bizottsága összesen 3 tagot számlál, melyből 2 tagot Óbecse Község Képviselő-testülete

választ, 1 tag pedig a Közvállalat foglalkoztatottai közül kerül ki, s őt a Közvállalat Alapszabályában meghatározott módon választják meg. A Felügyelő bizottság tagjainak mandátuma 4 évig tart.

Az óbecsei Toplana Közvállalat Alapszabálya 32. szakasza szabályozza, hogy a Közvállalat Igazgatóbizottsága összesen 3 tagot számlál, melyből 1 a foglalkoztatottak közül kerül ki.

Simon Lajost felmentettük az óbecsei Toplana Közvállalat Felügyelő bizottságában betöltött tagsági funkciója alól, mert letelt a mandátuma. Ezért a Közvállalat Felügyelő bizottságába új tagot kellett választani a foglalkoztatottak sorából.

A Káderügyi, Adminisztratív Kérdésekkel Foglalkozó és Munkaviszony-ügyi Bizottság Óbecse Község Képviselő-testülete Ügyrendjének 55. és 125. szakaszában megfogalmazott hatáskörével összhangban, indítványozta Óbecse Község Képviselő-testületének, hogy a Határozatot a rendelkező rész szerint hozza meg.

A fent felsorolt okokból kifolyólag a Határozatot a rendelkező rész szerint hoztuk meg.

JOGORVOSLÁS: Jelen Határozat végleges és ellene nem lehet fellebbezést beterjeszteni, de az átvételétől számított 30 napon belül közigazgatási per indítható ellene az Újvidéki Közigazgatási Bíróságnál. A kereseti kérelmet két példányban kell beterjeszteni.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET
Ikt. sz.: I 023-133/2010
Kelt: 2010. május 24-én
Ó B E C S E

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET ELNÖKE
Dušan Jovanović, s. k.

-----0-----

На основу члана 27. став 1. тачке 3. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Сл. гласник РС“ бр. 25/2000, са каснијим изменама), члана 44. став 1. тачке 6. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007), члана 52. став 1. тачке 15. Статута општине Бечеј („Сл. лист општине Бечеј“ бр. 13/08 и 1/2010) и предлога Општинског већа општине Бечеј са 113. седнице, одржане дана 18.05.2010. године, Председник општине Бечеј је истог дана донео следеће

РЕШЕЊЕ

о давању сагласности на Одлуку о корекцији цене воде и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода

I

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Одлуку о корекцији цене воде и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода, коју је Управни одбор ЈП «Водоканал» Бечеј донео на 11. седници одржаној дана 14.12.2009. године.

II

Цена воде и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода након повећања износе:

- цена воде:

1. домаћинства 34,22 динара
2. остали (међу категорија) 54,18 динара
3. привреда 102,65 динара.

- цена одвођења отпадних вода:

1. домаћинства 12,83 динара,
2. остали (међу категорија) 18,55 динара,
3. привреда 38,49 динара.

- цена пречишћавања отпадних вода:

1. домаћинстава 17,10 динара,
2. остали (међукаатегорија) 24,23 динара,
3. привреда 51,33 динара.

III

У цене из тачке II овог Решења није урачунат порез на додату вредност.

IV

Цене из тачке II овог Решење примењиваће се почев од 01.06.2010. године.

V

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј“.

Образложење

Управни одбор ЈП „Водоканал“ Бечеј је на 11. седници одржаној дана 14.12.2009. године донео Одлуку о корекцији цене воде и цена одвођења и пречишћавања отпадних вода увећане за 6,0%.

Општинско веће општине Бечеј је на 113. седници одржаној дана 18.05.2010. године предложило да се одобри од стране управног одбора предложена корекција цена воде, одвођења и пречишћавања отпадних вода до 6,0 %, у складу са Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2010. године са пројекцијама за 2011. и 2012. године.

Према одредбама члана 27. става 1. тачке 3. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса ради обезбеђивања заштите општег интереса у јавном предузећу, надлежни орган јединице локалне самоуправе даје сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.). На основу члана 52. став 1. тачке 15. Статута општине Бечеј Председник општине даје сагласност на тарифу (одлуку о ценама, тарифни систем и др.) предузећа, установа и других организација којима је оснивач или већински власник Општина. Према Меморандуму о буџету и економској и фискалној политици за 2010. године са пројекцијама за 2011. и 2012. године („Службени гласник РС“ бр. 103/2009) пројектована инфлација за 2010. годину утврђена је у проценту од 6,0 %.

Имајући у виду изнето, Председник општине Бечеј је, на основу одредаба горе цитираних прописа, донео одлуку као у диспозитиву овог решења.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Број: II 023-96/2010
Дана: 18.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Кнези Петер, с. р.

-----0-----

A köztársaság Hivatalos Közlönye, 25/2000 szám, későbbi módosításokkal) 27. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja, A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 44. szakasza 1. bekezdésének 6. pontja, valamint Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/08 és 1/2010 számok) 52. szakasza 1. bekezdésének 15. pontja és a Községi Tanács 2010. 05. 18-án megtartott 113. ülésén adott véleménye alapján, Óbecse Község Községi elnöke ugyanazon a napon meghozta a következő

HATÁROZATOT a víz, a szennyvízelvezetés és –tisztítás árai helyesbítésének jóváhagyásáról

I.

Jóváhagyom a Víz, a szennyvízelvezetés és –tisztítás árai helyesbítéséről szóló határozatot, amelyet az óbecsei Vodokanal Közvállalat Igazgatóbizottsága a 2009. 12. 14-én megtartott ülésén hozott meg.

II.

A víz, a szennyvízelvezetés és –tisztítás árai az emelés után a következők:

- a víz ára:

1. háztartások: 34,22 dinár
2. egyéb (köztes kategória): 54,18 dinár
3. gazdaság: 102,65 dinár.

- a szennyvíz elvezetésének ára:

1. háztartások: 12,83 dinár
2. egyéb (köztes kategória): 18,55 dinár
3. gazdaság: 38,49 dinár.

- a szennyvíz tisztításának ára:

1. háztartások: 17,10 dinár
2. egyéb (köztes kategória): 24,23 dinár
3. gazdaság: 51,33 dinár.

III.

Jelen Határozat II. szakaszában említett árakba nem számítottuk bele az adót.

IV.

Jelen Határozat II. szakaszában említett árak 2010. 06. 01-jétől lépnek életbe.

V.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Az óbecsei Vodokanal Közvállalat Igazgatóbizottsága a 2009. 12. 14-én megtartott 11. ülésén meghozta Határozatát a víz, a szennyvízelvezetés és –tisztítás árainak helyesbítéséről, amellyel 6%-kal megnövelik ezeket az árakat.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 05. 18-án megtartott 113. ülésén elfogadta az Igazgatóbizottság által javasolt 6%-os áremeléseket összhangban a 2010. évi Költségvetésről, gazdasági és fiskális politikáról szóló memorandummal és a 2011. és 2012. évi projekciókkal.

A közvállalatokról és a közfontosságú tevékenységek végzéséről szóló törvény 27. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja alapján a közvállalat közérdeke védelmében a helyi önkormányzati egység hagyja jóvá a tarifát (határozatot az árakról, tarifarendszerről stb.). Óbecse Község Alapszabálya 52. szakasza 1. bekezdésének 15. pontja alapján Óbecse Község Községi elnöke hagyja jóvá a közvállalatok, intézmények és más szervezetek tarifáját (határozatot az árakról, tarifarendszerről stb.), melyeknek alapítója és többségi tulajdonosa a Község. A Költségvetésről, gazdasági és fiskális politikáról szóló memorandum és a 2011. és 2012. évi projekciók (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 103/2009 szám) alapján a 2010-es projektált infláció 6%-ot tesz ki.

Figyelembe véve a felsoroltakat Óbecse Község Községi elnöke a fent idézett rendelkezések alapján határozatát a rendelkező rész szerint hozta meg.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI ELNÖK
Ikt. szám: II 023-96/2010
Kelt: 2010. május 18-án
Ó B E C S E

KÖZSÉGI ELNÖK
Knézi Péter, s. k.

-----0-----

На основу члана 27. став 1. тачке 3. у вези са ставом 3. Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Сл. гласник РС“ бр. 25/2000, са каснијим изменама), члана 44. став 1. тачке 6. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007), члана 52. став 1. тачке 15. Статута општине Бечеј („Сл. лист општине Бечеј“ бр. 13/08 и 1/2010) и предлога Општинског већа општине Бечеј са 113. седнице, одржане дана 18.05.2010. године, Председник општине Бечеј је истог дана донео следеће

РЕШЕЊЕ

о давању сагласности на повећање цена комуналних услуга „Потисје-Бечеј“ ДОО за комуналне услуге из Бечеја

I

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ „Потисје-Бечеј“ ДОО за комуналне услуге из Бечеја да повећа цене комуналних услуга.

II

Цене комуналних услуга након повећања износе:

- за изношење и депоновање смећа по категоријама корисника:

1. домаћинства 0,55 динара/литар
2. привреда 19,35 динара/ м²
3. установе 7,90 динара/ м²

- за пражњење контејнера:

1. контејнер од 5 м³ помоћу аутоподизача 3.718,53 динара/тура
2. контејнер од 7 м³ помоћу аутоподизача 5.205,95 динара/тура

- за изношење смећа по наруџбини:

1. лакши услови рада 3.358,51 динара/тура
2. тежи услови рада 6.147,44 динара/тура

- за накнаду за коришћење депоније смећа:

1. за предузетнике по тонажи носивости возила 333,16 динара

III

У цене из тачке II овог Решења није урачунат порез на додату вредност.

IV

Цене из тачке II овог Решење примењиваће се почев од 01.06.2010. године.

V

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј“.

Образложење

Директор „Потисје-Бечеј“ ДОО за комуналне услуге из Бечеја је дана 15.01.2010. године поднео молбу Председнику општине Бечеј ради повећања цена комуналних услуга које привредно друштво пружа у складу са одредбама Меморандума о буџету и економској и фискалној политици за 2010. године са пројекцијама за 2011. и 2012. године који се односе на пројекцију инфлације у проценту од 6,0%.

Општинско веће општине Бечеј је на 113. седници, одржаној дана 18.05.2010. године предложило Председник општине Бечеј да одобри од стране директора „Потисје-Бечеј“ ДОО за комуналне услуге из Бечеја утврђене цене комуналних услуга.

У складу са пројектованом инфлацијом од 6,0% према Меморандум о буџету и економској и фискалној политици за 2010. године са пројекцијама за 2011. и 2012. године („Службени гласник РС“ бр. 103/2009), Председник општине Бечеј је донео одлуку као у диспозитиву овог Решења, са почетком примене од 01.06.2010. године.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Број: II 023-9/2010
Дана: 18.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Кнези Петер, с. р.

-----0-----

A közzévalásokról és a közfontosságú tevékenységek végzéséről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 25/2000 szám, későbbi módosításokkal) 27. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja kapcsolatban a 3. bekezdéssel, A helyhatósági önkormányzatról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 129/2007 szám) 44. szakasza 1. bekezdésének 6. pontja, valamint Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 13/08 és 1/2010 számok) 52. szakasza 1. bekezdésének 15. pontja és a Községi Tanács 2010. 05. 18-án megtartott 113. ülésén adott véleménye alapján, Óbecse Község Községi elnöke ugyanazon a napon meghozta a következő

HATÁROZATOT **az óbecsei Tiszamente Kft. kommunális szolgáltatásai árainak megemelése** **jóváhagyásáról**

I.

Jóváhagyom, hogy az óbecsei Tiszamente Kft. megemelje kommunális szolgáltatásainak árait.

II.

A kommunális szolgáltatások árai az emelés után a következők:

- a hulladék kihordásának és tárolásának ára kategóriánként:

1. háztartások: 0,55 dinár/liter
2. vállalatok: 19,35 dinár/m²
3. intézmények: 7,90 dinár/m².

- a konténerek ürítésének ára:

1. 5m³-ig autóemelő segítségével: 3.718,53 dinár/forduló
2. 7m³-ig autóemelő segítségével: 5.205,95 dinár/forduló.

- a hulladék kihordása kérésre:
1. könnyebb munkafeltételek: 3.358,51 dinár/forduló
2. nehezebb munkafeltételek: 6.147,44 dinár/forduló.

- a hulladéklerakó használatáért:
1. a vállalkozók számára tonnánként 333,16 dinár.

III.

Jelen Határozat II. szakaszában említett árakba nem számítottuk bele az adót.

IV.

Jelen Határozat II. szakaszában említett árak 2010. 06. 01-jétől lépnek életbe.

V.

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

I n d o k l á s

Az óbecsei Tiszamente-Óbecse Kommunális Szolgáltató Kft. igazgatója 2010. 01. 15-én beterjesztette kérelmét Óbecse Község Községi elnökének, hogy emeljék meg a kommunális szolgáltatások árait, amelyeket a vállalkozás nyújt, összhangban a 2010. évi Költségvetésről, gazdasági és fiskális politikáról szóló memorandummal és a 2011. és 2012. évi projekciókkal 6%-os inflációval.

Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 05. 18-án megtartott 113. ülésén javasolta Óbecse Község Községi elnökének, hogy hagyja jóvá az óbecsei Tiszamente-Óbecse Kommunális Szolgáltató Kft. igazgatójának ajánlatát.

A 2010. évi költségvetésről, gazdasági és fiskális politikáról szóló memorandum és a 2011. és 2012. évi projekciókkal (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 103/2009 szám) projektált 6%-os inflációval összhangban Óbecse Község Községi elnöke határozatát a rendelkező rész szerint hozta meg, alkalmazni pedig 2010. 06. 01-től kezdik.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI ELNÖK
Ikt. szám: II 023-9/2010
Kelt: 2010. május 18-án
Ó B E C S E

KÖZSÉGI ELNÖK
Knézi Péter, s. k.

-----0-----

На основу члана 6. став 1. и члана 60. Закона о финансирању локалне самоуправе ("Службени гласник Републике Србије", број 62/2006), члана 5. и 6. Закона о порезима на имовину ("Службени гласник Републике Србије", број 26/2001, 80/2002, 135/2004, 61/2007 и 5/2009), члана 4. Правилника о утврђивању основице пореза на имовину на права на непокретностима ("Службени гласник Републике Србије", број 38/2001 и 45/2004) и члана 44. Пословника о раду Општинског већа општина Бечеј ("Службени лист општине Бечеј", бр. 3/2009), Општинско веће општине Бечеј, на 113. седници одржаној дана 18.05.2010. године, донело је

РЕШЕЊЕ

о утврђивању просечне тржишне цене квадратног метра непокретности на територији општине Бечеј за 2010. годину

Члан 1.

Основица пореза на имовину код непокретности, осим пољопривредног и шумског земљишта, где порески обвезник не води пословне књиге, је тржишна вредност непокретности на дан 31. децембра године која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину.

Члан 2

Утврђује се просечна тржишна цена квадратног метра за следеће непокретности, осим пољопривредног и шумског земљишта, на територији општине Бечеј, за 2010. годину у висини од:

- станови и стамбене зграде	55.564,00 динара
- пословни простор	71.352,00 динара
- зграде за одмор и рекреацију	33.715,00 динара
- гараже	27.732,00 динара
- други грађевински објекти	33.717,00 динара
- грађевинско земљиште преко 10 ари	23,32 динара

Члан 3

Утврђена цена из члана 2. овог Решења, представља основни елемент за утврђивање тржишне вредности непокретности за 2010. годину.

Члан 4

Утврђена просечна тржишна цена квадратног метра непокретности из члана 2. овог Решења примењиваће се код утврђивања пореза на имовину за 2010. годину.

Члан 5

Ово Решење објавити у "Службеном листу општине Бечеј".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
ОПШТИНСКО ВЕЋЕ
Број: III 436-25/2010
Дана: 18.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНСКОГ ВЕЋА
Кнези Петер, с. р.

-----0-----

A helyhatósági önkormányzatok pénzeléséről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 62/2006 szám) 6. szakaszának 1. bekezdése és 60. szakasza, Az ingatlanadóról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 26/2001, 80/2002, 135/2004, 61/2007 és 5/2009 számok) 5. és 6. szakasza, Szabályzat a vagyoni és ingatlanügyi adóalap megállapításáról (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 38/2001 és 45/2004 számok) 4. szakasza, valamint Óbecse Község Községi Tanácsa Munkaügyrendje (Óbecse Község Hivatalos Lapja, 3/2009 szám) 44. szakasza alapján, Óbecse Község Községi Tanácsa a 2010. 05. 18-án megtartott 113. ülésén meghozta a következő

HATÁROZATOT
az Óbecse Község területén található ingatlanok négyzetmétere piaci átlagérték
megállapításáról a 2010-es évben

1. szakasz

Az ingatlanok alapadója az a piaci ingatlanérték, amelyet december 31-én megállapítanak és fizettetnek az előző évre, kivéve a mezőgazdasági földterületeket és erdőket, amelyeknél a kötelezett nem vezet ügyviteli könyvet.

2. szakasz

Megállapítjuk a következő ingatlanok négyzetméterenkénti piaci átlagértékét a 2010. évre, kivéve a mezőgazdasági földterületeket és erdőket:

- lakások és lakóépületek	55.564,00 dinár
- ügyviteli helyiség	71.352,00 dinár
- pihenő és rekreációs épületek	33.715,00 dinár
- garázsok	27.732,00 dinár
- más építészeti objektumok	33.717,00 dinár
- építési földterületek, amelyek meghaladják a 10 árt	23,32 dinár

3. szakasz

Jelen Határozat 2. szakaszában említett árak az ingatlanok piaci átlagértéke megállapításának alapelemei a 2010. évben.

4. szakasz

A Határozat 2. szakaszában megállapított ingatlanok piaci átlagértékét a 2010. évi ingatlanadó elszámolásakor alkalmazzák.

5. szakasz

Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI TANÁCS
Ikt. szám: III 436-25/2010
Kelt: 2010. május 18-án
Ó B E C S E

A KÖZSÉGI TANÁCS ELNÖKE
Knézi Péter, s. k.

-----0-----

На основу члана 69. став 3. Закона о буџетском систему («Службени гласник РС» број 54/2009), члана 44. став 1. тачка 3. Закона о локалној самоуправи («Службени гласник РС» број 129/2007), члана 52. став 1. тачка 3. Статута општине Бечеј («Службени лист општине Бечеј број 13/2008 и 1/2010), члана 16. Одлуке о буџету општине Бечеј за 2010. годину («Службени лист општине Бечеј» број 14/2009) председник општине Бечеј, дана 08.04.2010. године донео је следеће

РЕШЕЊЕ

о употреби средстава текуће буџетске резерве

1. Из средстава утврђених Одлуком о Буџету општине Бечеј за 2010. годину («Сл. лист општине Бечеј» број 14/2009) раздео 1, глава 2, функција 160, позиција 22, економска класификација 499 – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 448.000,00 динара, а да се иста пренесу на:

2. Раздео 1, глава 1, функција 110, позиција 8, економска класификација 421 – стални трошкови у износу од 18.000,00 динара (конто 4216 – закуп имовине и опреме),
3. Раздео 1, глава 1, функција 110, позиција 10, економска класификација 423 – услуге по уговору у износу од 189.000,00 динара (конто 4234 – услуге информисања у износу од 36.000,00 динара и конто 4235 – стручне услуге у износу од 153.000,00 динара),
4. Раздео 2, глава 1, функција 130, позиција 26, економска класификација 414 – социјална давања запосленима у износу од 36.000,00 динара (конто 4144 – помоћ у медицинском лечењу запосленог или члана уже породице),
5. Раздео 2, глава 3, функција 912, позиција 45, економска класификација 472 – накнаде за социјалну заштиту из буџета у износу од 42.000,00 динара (конто 4727 – накнаде из буџета за образовање),
6. Раздео 2, глава 4, функција 920, позиција 47, економска класификација 472 – накнаде за социјалну заштиту из буџета у износу од 29.000,00 динара (конто 4727 – накнаде из буџета за образовање),
7. Раздео 2, глава 9, функција 160, позиција 110, економска класификација 421 – стални трошкови у износу од 134.000,00 динара (конто 4213 – комуналне услуге за МЗ « Инг Иван Перишић» Бечеј износ од 45.000,00 динара, за МЗ «Тодор Дукин» Бечеј износ од 45.000,00 динара и за МЗ «Братство јединство» Бечеј износ од 44.000,00 динара).
8. О реализацији овог закључка стараће се Одељење за финансије.
9. Ово решење објавити у «Службеном листу општине Бечеј».

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Број: II-400-304/2010
Дана: 08.04.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Кнези Петер, с. р.

-----0-----

A költségvetés-rendszerről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 54/2009 szám) 69. szakasza 3. bekezdése alapján, A helyhatósági választásokról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 129/2007 szám) 44. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/2008 szám) 52. szakasza 1. bekezdésének 3 pontja, valamint az Óbecse Község 2009. évi költségvetéséről szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja 17/2008, 10/2009 és 13/2009 szám) 15. szakasza alapján Óbecse Község községi elnöke 2010. április 8-án meghozta a következő

HATÁROZATOT a folyó költségvetési tartalékeszközök használatáról

1. Az Óbecse Község 2010. évi költségvetéséről szóló határozatban (Óbecse Község Hivatalos Lapja 14/2009 szám) meghatározott eszközökből, pontosabban 1. rész, 2. fejezet, 160-as funkció, 22. helyrend, 499. gazdasági minősítés alatti Folyó tartalék tételekből, jóváhagyom 448.000,00 dinár átutalását:

2. 18.000,00 dinárt átutalunk az 1. rész, 1. fejezet, 110. funkció, 8. helyrend, 421-es gazdasági minősítés alatti Állandó költségek tétel 4216-os kontójára ingatlan és felszerelés bérlésére,

3. 189.000,00 dinárt átutalunk az 1. rész, 1. fejezet, 130. funkció, 26. helyrend, 423-as gazdasági minősítés alatti Szerződéses szolgáltatások tétel 4234-es kontójára tájékoztatási szolgáltatásokra 36.000,00 dinárt és 4235-ös kontójára szakszolgáltatásokra 153.000,00 dinárt,

4. 36.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 1. fejezet, 130. funkció, 26. helyrend, 414-es gazdasági minősítés alatti Szociális juttatások a foglalkoztatottaknak 4144-es kontójára segély a foglalkoztatottaknak vagy szűkebb családtagjaiknak orvosi kezelésre és más segélyekre a foglalkoztatottaknak,

5. 42.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 3. fejezet, 912. funkció, 45. helyrend, 472-es gazdasági minősítés alatti Térítések a költségvetésből a szociális védelemre tétel 4727-es kontójára oktatási térítésekre a költségvetésből,

6. 29.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 4. fejezet, 920. funkció, 47. helyrend, 472-es gazdasági minősítés alatti Térítések a költségvetésből a szociális védelemre tétel 4727-es kontójára oktatási térítésekre a költségvetésből,

7. 134.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 9. fejezet, 160. funkció, 110. helyrend, 421-es gazdasági minősítés alatti Állandó költségek tétel 4213-as kontójára kommunális szolgáltatásokra az óbecsei Ivan Perišić Helyi Közösség számára 45.000,00 dinárt, az óbecsei Todor Dukin Helyi Közösség számára 45.000,00 dinárt és az óbecsei Testvériség-egység Helyi Közösség számára 44.000,00 dinárt.

8. Jelen Záradék végrehajtásáról a Pénzügyi Osztály gondoskodik.

9. Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI ELNÖK

Ikt. szám: II-400-304/2010

Kelt: 2010. április 8-án

Ó B E C S E

KÖZSÉGI ELNÖK
Knézi Péter, s. k.

-----0-----

На основу члана 69. став 3. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/2009), члана 44. став 1. тачка 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 129/2007), члана 52. став 1. тачка 3. Статута општине Бечеј („Службени лист општине Бечеј”, број 13/2008 и 1/2010), члана 16. Одлуке о буџету општине Бечеј за 2010. годину („Службени лист општине Бечеј”, број 14/2009), председник општине Бечеј, дана 26.04.2010. године донео је следеће

РЕШЕЊЕ **о употреби средстава текуће буџетске резерве**

1. Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Бечеј за 2010. годину („Службени лист општине Бечеј”, број 14/2009) раздео 1, глава 2, функција 160, позиција 22, економска класификација 499 – Текућа резерва, одобравају се средства у износу од 1.462.000,00 динара, а да се иста пренесу на:

2. Раздео 1, глава 1, функција 110, позиција 9, економска класификација 422 – Трошкови путовања у износу од 20.000,00 динара (конто 4221 – Трошкови службених путовања у земљи).

3. Раздео 1, глава 1, функција 110, позиција 10, економска класификација 423 – Услуге по уговору у износу од 389.000,00 динара (конто 4234 – Услуге информисања у износу од 206.000,00 динара и конто 4234 – Стручне услуге у износу од 183.000,00 динара).

4. Раздео 2, глава 1, функција 130, позиција 26, економска класификација 414 – Социјална давања запосленима у износу од 725.000,00 динара (конто 4144 – помоћ у медицинском лечењу запосленог или члана уже породице).

5. Раздео 2, глава 4, функција 920, позиција 47, економска класификација 472 – Накнаде за социјалну заштиту из буџета у износу од 86.000,00 динара (конто 4727 – накнаде из буџета за образовање) за такмичење средњошколаца.

6. Раздео 2, глава 9, функција 160, позиција 107, економска класификација 414 – Социјална давања запосленима у износу од 102.000,00 динара (конто 4144 – помоћ у медицинском лечењу запосленог или члана уже породице за МЗ „Инг. Иван Перишић“ Бечеј износ од 12.000,00 динара, за МЗ „Тодор Дукин“ Бечеј износ од 12.000,00 динара, за МЗ „Братство јединство“ Бечеј износ од 12.000,00 динара, за МЗ „Пољаница“ износ од 6.000,00 динара, за МЗ „8. Октобар“ износ од 18.000,00 динара, за МЗ „Бачко Градиште“ Бачко Градиште износ од 18.000,00 динара, за МЗ „Милешево“ из Милешева износ од 12.000,00 динара и за МЗ „Радичевић“ из Радичевића износ од 12.000,00 динара).

7. Раздео 2, глава 9, функција 160, позиција 112, економска класификација 423– Услуге по уговору у износу од 140.000,00 динара (конто 4235 – стручне услуге) за МЗ „Радичевић“ из Радичевића за стални стручни и обрачунски надзор над извођењем радова реконструкције водоводне мреже у насељу Радичевић.

8. О реализацији овог закључка стараће се Одељење за финансије.

9. Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Бечеј“.

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Број: II 400-374/2010
Дана: 26.04.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Кнези Петер с. р.

-----0-----

A költségvetés-rendszerről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 54/2009 szám) 69. szakasza 3. bekezdése alapján, A helyhatósági választásokról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 129/2007 szám) 44. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/2008 szám) 52. szakasza 1. bekezdésének 3 pontja, valamint az Óbecse Község 2010. évi költségvetéséről szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja 17/2008, 10/2009 és 13/2009 szám) 16. szakasza alapján Óbecse Község községi elnöke 2010. április 26-án meghozta a következő

HATÁROZATOT a folyó költségvetési tartalékeszközök használatáról

1. Az Óbecse Község 2010. évi költségvetéséről szóló határozatban (Óbecse Község Hivatalos Lapja 14/2009 szám) meghatározott eszközökből, pontosabban 1. rész, 2. fejezet, 160-as funkció, 22. helyrend, 499. gazdasági minősítés alatti Folyó tartalék tételekből, jóváhagyom 1.462.000,00 dinár átutalását:

2. 20.000,00 dinárt átutalunk az 1. rész, 1. fejezet, 110. funkció, 9. helyrend, 422-es gazdasági minősítés alatti Utiköltségek tétel 4221-es kontójára országon belüli hivatali utazások költségeire,

3. 389.000,00 dinárt átutalunk az 1. rész, 1. fejezet, 110. funkció, 10. helyrend, 423-as gazdasági minősítés alatti Szerződéses szolgáltatások tétel 4234-es kontójára tájékoztatói szolgáltatásokra 206.000,00 dinárt és 4235-ös kontójára szakszolgáltatásokra 183.000,00 dinárt,

4. 725.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 1. fejezet, 130. funkció, 26. helyrend, 414-es gazdasági minősítés alatti Szociális juttatások a foglalkoztatottaknak 4144-es kontójára segély a foglalkoztatottaknak vagy szűkebb családtagjaiknak orvosi kezelésre és más segélyekre a foglalkoztatottaknak,

5. 86.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 4. fejezet, 920. funkció, 47. helyrend, 472-es gazdasági minősítés alatti Térítések a költségvetésből a szociális védelemre tétel 4727-es kontójára oktatási térítésekre a költségvetésből – középiskolások versenye,

6. 102.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 4. fejezet, 920. funkció, 47. helyrend, 472-es gazdasági minősítés alatti Szociális juttatások a foglalkoztatottaknak tétel 4144-es kontójára a foglalkoztatottaknak vagy szűkebb családtagjaiknak orvosi kezelésre az óbecsei Ivan Perišić Helyi Közösség számára 12.000,00 dinárt, az óbecsei Todor Dukin Helyi Közösség számára 12.000,00 dinárt, az óbecsei Testvériség-egység Helyi Közösség számára 12.000,00 dinárt, a pecesori Helyi Közösség számára 6,000 dinárt, az Október 8. Helyi Közösség számára 18.000,00 dinárt, a bácsföldvári Helyi Közösség számára 18.000,00 dinárt, a mileševói Helyi Közösség számára 12.000,00 dinárt, valamint a csikériaipusztai Helyi Közösség számára 12.000,00 dinárt,

7. 140.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 9. fejezet, 160. funkció, 112. helyrend, 423-as gazdasági minősítés alatti Szerződéses szolgáltatások tétel 4235-ös kontójára szakszolgáltatásokra a csikériaipusztai Helyi Közösség számára állandó szak- és elszámolási felügyeletre a település vízvezeték-hálózata rekonstrukciója során.

8. Jelen Záradék végrehajtásáról a Pénzügyi Osztály gondoskodik.

9. Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI ELNÖK

Ikt. szám: II 400-374/2010

Kelt: 2010. április 26-án

Ó B E C S E

KÖZSÉGI ELNÖK
Knézi Péter, s. k.

-----0-----

На основу члана 69. став 3. Закона о буџетском систему («Службени гласник РС» број 54/2009), члана 44. став 1. тачка 3. Закона о локалној самоуправи («Службени гласник РС» број 129/2007), члана 52. став 1. тачка 3. Статута општине Бечеј («Службени лист општине Бечеј» број 13/2008 и 1/2010), члана 16. Одлуке о буџету општине Бечеј за 2010.годину («Службени лист општине Бечеј» број 14/2009) председник општине Бечеј, дана 07.05.2010. године донео је следеће

РЕШЕЊЕ

о употреби средстава текуће буџетске резерве

1. Из средстава утврђених Одлуком о Буџету општине Бечеј за 2010. годину («Сл. лист општине Бечеј» број 14/2009) раздео 1, глава 2, функција 160, позиција 22, економска класификација 499 – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 344.000,00 динара, а да се иста пренесу на:

2. Раздео 1, глава 1, функција 110, позиција 8, економска класификација 421 – стални трошкови у износу од 18.000,00 динара (конто 4216 – закуп имовине и опреме),

3. Раздео 1, глава 1, функција 110, позиција 10, економска класификација 423 – услуге по уговору у износу од 240.000,00 динара (конто 4234 – услуге информисања у износу од 87.000,00 динара и конто 4235 – стручне услуге у износу од 153.000,00 динара),

4. Раздео 2, глава 3, функција 912, позиција 44/6, економска класификација 463 – трансфери осталим нивоима власти у износу од 8.000,00 динара (конто 4224 – трошкови путовања ученика),

5. Раздео 2, глава 3, функција 912, позиција 45, економска класификација 472 – накнаде за социјалну заштиту у износу од 15.000,00 динара (конто 4727 – накнаде из буџета за образовање),

6. Раздео 2, глава 5, функција 820, позиција 54, економска класификација 421 – стални трошкови у износу од 63.000,00 динара (конто 4213 – комуналне услуге за «Градско позориште»),

7. О реализацији овог закључка стараће се Одељење за финансије.

8. Ово решење објавити у «Службеном листу општине Бечеј».

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Бечеј
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Број: II-400-413/2010
Дана: 07.05.2010. године
Б Е Ч Е Ј

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ
Кнези Петер, с. р.

-----0-----

А költségvetés-rendszerről szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 54/2009 szám) 69. szakasza 3. bekezdése alapján, А helyhatósági választásokról szóló törvény (Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye 129/2007 szám) 44. szakasza 1. bekezdésének 3. pontja, Óbecse Község Alapszabálya (Óbecse Község Hivatalos Lapja 13/2008 szám) 52. szakasza 1. bekezdésének 3 pontja, valamint az Óbecse Község 2010. évi költségvetéséről szóló határozat (Óbecse Község Hivatalos Lapja 17/2008, 10/2009 és 13/2009 szám) 16. szakasza alapján Óbecse Község községi elnöke 2010 május 7-én meghozta a következő

HATÁROZATOT **a folyó költségvetési tartalékeszközök használatáról**

1. Az Óbecse Község 2010. évi költségvetéséről szóló határozatban (Óbecse Község Hivatalos Lapja 14/2009 szám) meghatározott eszközökből, pontosabban 1. rész, 2. fejezet, 160-as funkció, 22. helyrend, 499. gazdasági minősítés alatti Folyó tartalék tételekből, jóváhagyom 344.000,00 dinár átutalását:

2. 18.000,00 dinárt átutalunk az 1. rész, 1. fejezet, 110. funkció, 8. helyrend, 421-es gazdasági minősítés alatti Állandó költségek tétel 4216-os kontójára ingatlan és felszerelés bérlésére,

3. 240.000,00 dinárt átutalunk az 1. rész, 1. fejezet, 110. funkció, 10. helyrend, 423-as gazdasági minősítés alatti Szerződéses szolgáltatások tétel 4234-es kontójára tájékoztatási szolgáltatásokra 87.000,00 dinárt és 4235-ös kontójára szakszolgáltatásokra 153.000,00 dinárt,

4. 8.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 3. fejezet, 912. funkció, 44/6. helyrend, 463-as gazdasági minősítés alatti Átutalások más hatalmi szinteknek 4144-es kontójára tanulók útiköltségére,

5. 15.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 3. fejezet, 912. funkció, 45. helyrend, 472-es gazdasági minősítés alatti Térítések szociális védelemre tétel 4727-es kontójára oktatási térítésekre a költségvetésből,

6. 63.000,00 dinárt átutalunk a 2. rész, 5. fejezet, 820. funkció, 54. helyrend, 421-es gazdasági minősítés alatti Állandó költségek tétel 4213-as kontójára a Városi Színház állandó kommunális költségeire,

7. Jelen Záradék végrehajtásáról a Pénzügyi Osztály gondoskodik.

8. Jelen Határozatot közzé kell tenni Óbecse Község Hivatalos Lapjában.

Szerb Köztársaság
Vajdaság Autonóm Tartomány
Óbecse Község
KÖZSÉGI ELNÖK
Ikt. szám: II-400-413/2010
Kelt: 2010. május 7-én
Ó B E C S E

KÖZSÉGI ELNÖK
Knézi Péter, s. k.

САДРЖАЈ

TARTALOM

Ред. бр. Sorszám	Назив Elnevezés	Страна Oldal
25.	Локални план управљања отпадом општине Бечеј 2010—2020	331
25.	Óbecse Község helyi hulladékkezelési terve 2010—2020.	389
26.	Одлука о утврђивању назива улица и тргова на територији општине Бечеј	440
26.	Határozat az utcák és terek neveinek meghatározásáról Óbecse Község területén	442
27.	Одлука о усвајању Локалног акционог плана за младе општине Бечеј 2010—2013 (ЛАПМ)	444
27.	Határozat Óbecse Község fiataljainak helyi akcióterve 2010—2013 elfogadásáról	488
28.	Одлука о установљивању Годишње награде Општине Бечеј и додели звања Почасног грађанина Општине Бечеј	538
28.	Határozat díjak és nyilvános elismerések alapításáról, valamint az Óbecse Község díszpolgára cím adományozásáról	540
29.	Одлука о усвајању допуне Стратегије одрживог развоја општине Бечеј 2007—2017	543
29.	Határozat Óbecse Község 2007—2017-re szóló fenntartható fejlődési stratégiája kiegészítésének elfogadásáról	552
30.	Одлука о измени Одлуке о снабдевању водом	562
30.	Határozat A vízellátásról szóló határozat módosításáról	562
31.	Одлука о изменама Одлуке о накнадама за услуге које врши Општинска управа	563
31.	Határozat a Községi Közigazgatási Hivatal szolgáltatásainak térítési díjáról szóló határozat módosításáról	564
32.	Одлука о измени Одлуке о радном времену угоститељских, трговинских и занатских објеката на територији општине Бечеј	564
32.	Határozat a vendéglátóipari, kereskedelmi és ipari objektumok munkaidejéről szóló határozat módosításáról Óbecse Községben	565
	Решење о усвајању Извештаја о раду Народне библиотеке Бечеј за 2009. годину	566
	Határozat az óbecsei Népkönyvtár 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról	566
	Решење о усвајању Програма рада Народне библиотеке Бечеј за 2010. годину	567
	Határozat az óbecsei Népkönyvtár 2010. évi munkaprogramjának elfogadásáról	568
	Решење о усвајању Извештаја о раду Центра за социјални рад Бечеј за 2009. годину	569

Határozat az óbecsei Szociális Központ 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról	569
Решење о усвајању Плана рада Центра за социјални рад у Бечеју за 2010. годину	570
Határozat az óbecsei Szociális Központ 2010. évi munkatervének elfogadásáról	571
Решење о усвајању Извештаја о раду Градског позоришта Бечеј за 2009. годину	572
Határozat az óbecsei Városi Színház 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról	572
Решење о усвајању Плана рада Градског позоришта Бечеј за 2010. годину	573
Határozat az óbecsei Városi Színház 2010. évi munkatervének elfogadásáról	574
Решење о усвајању Извештаја о раду Туристичке организације Бечеј за 2009. годину	575
Határozat Óbecse Község Idegenforgalmi Szervezete 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról	575
Решење о усвајању Извештаја о раду заштитника грађана општине Бечеј за 2009. годину	576
Határozat Óbecse Község Polgári Jogvédője 2009. évi munkabeszámolójának elfogadásáról	577
Решење о разрешењу члана Управног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана“ Бечеј	578
Határozat az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Igazgatóbizottsága tagjának felmentéséről	579
Решење о именовану члана Управног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана“ Бечеј	580
Határozat az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Igazgatóbizottsága tagjának kinevezéséről	581
Решење о разрешењу члана Надзорног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана“ Бечеј	583
Határozat az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Felügyelő bizottsága tagjának felmentéséről	584
Решење о именовану члана Надзорног одбора Јавног предузећа за производњу и испоруку топлотне енергије „Топлана“ Бечеј	585
Határozat az óbecsei Toplana Hőenergia-termelő és Szolgáltató Közvállalat Felügyelő bizottsága tagjának kinevezéséről	586
Решење о двању сагласности на Одлуку о корекцији цене воде и цене одвођења и пречишћавања отпадних вода	587
Határozat a víz, a szennyvízelvezetés és –tisztítás árai helyesbítésének jóváhagyásáról	588
Решење о давању сагласности на повећање цена комуналних услуга „Потисје-Бечеј“ ДОО за комуналне услуге из Бечеја	590

Határozat az óbecsei Tiszamente Kft. kommunális szolgáltatásai árának megemlése jóváhagyásáról	591
Решење о утврђивању просечне тржишне цене квадратног метра непокретности на територији општине Бечеј за 2010. годину	592
Határozat az Óbecse Község területén található ingatlanok négyzetmétere piaci átlagérték megállapításáról a 2010-es évben	593
Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	594
Határozat a folyó költségvetési tartalékeszközök használatáról	595
Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	596
Határozat a folyó költségvetési tartalékeszközök használatáról	597
Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	598
Határozat a folyó költségvetési tartalékeszközök használatáról	599

Службени лист општине Бечеј излази једанпут месечно или по потреби.
Издавач: Скупштина општине Бечеј, Трг ослобођења бр. 2 – тел.: 6912-222
Одговорни уредник: Дубравка Ковачев, секретар Службе за скупштинске послове
Штампа: Општинска управа Бечеј

-----0-----

Óbecse Község Hivatalos Lapja havonta egyszer vagy szükség szerint jelenik meg.
Kiadja: Óbecse Község Képviselő-testülete, Felszabadulás tér 2. sz. - tel.: 6912-222
Felelős szerkesztő: Dubravka Kovačev, a Képviselő-testületi Szolgálat titkára
Nyomtatja: Óbecsei Községi Közigazgatás